

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

МАТЕРІАЛИ
студентської наукової конференції
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
25-27 квітня 2023 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2023

*Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (25–27 квітня 2023 року). Факультет іноземних мов. – Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 371 с.

До збірника увійшли матеріали студентів факультету іноземних мов, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2023

Наталія Антонюк

Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

**Лексичні особливості електронних текстів новин
на сайтах провідних національних ЗМІ Великобританії
та США**

Як матеріал дослідження використовувалися статті з сайтів провідних національних англомовних електронних видань Великобританії (The Guardian, The Times, BBC) і США (The Washington Post, CNN, The New York Times). Задля аналізу використано 12 статей. Обсяг тексту коливається, проте здебільшого складає понад 1,5 тис. знаків із пробілами. Найкоротші повідомлення – на сайті CNN, найдовші – NY Times, що пояснюється жанром новини, метою і функціями. Оскільки дискурс новин виступає багаторівневою та складною системою, статті розглянуто, спираючись на праці Т. А. ван Дейка й інших вчених [2, с. 32]. Аналіз показав, що структура повідомлень будується згідно з принципом від найбільш значимої інформації до деталей. Більшість повідомлень підходили під вказану структуру, проте деякі компоненти могли бути відсутніми, зокрема коментар. У проаналізованих статтях було встановлено такі лексичні особливості: переважання нейтральної лексики, що вагоміша на сайтах британських видань (61%) проти 39% у виданнях США; при цьому, використання розмовної лексики (ідіом, розмовних висловлювань, фразових дієслів) більш притаманне виданням США (66% проти 34% у британських); стійкі словосполучення/кліше використовують автори всіх аналізованих сайтів. Проте у британських виданнях це лексичне явище більш поширене (58% проти 42% в американських); активне застосування прислівників характерне як для видань Великобританії (48%), так й для видань США (52%). До того ж, у статтях було встановлено такі засоби художньої виразності: метафора (як приклад, *The United States shot down a Chinese spy balloon on Saturday that had spent the last week traversing the country, an explosive end to a drama that put a diplomatic crisis between the world's two great powers onto television screens in real*

time [4]), її частка склала 53% у британських виданнях та 47% – у виданнях США; метонімія (як приклад, *US shoots down suspected Chinese spy balloon over east coast* [3]), частка якої склала 56% у виданнях Великобританії та 44% – у виданнях США; епітет (як приклад, *Mount Washington in New Hampshire logged the U.S.' coldest wind chill ever recorded: minus-108* [5]), частка становила 46% у британських виданнях та 54% – у виданнях США; порівняння (наприклад, *The National Weather Service office serving the Boston region described the cold as “a historic Arctic outbreak for the modern era.” To drive that point home, the Weather Service declared “this is about as cold as it will ever get* [5]), частка якого становила 48% у британських виданнях та 52% – у виданнях США; евфемізм (як приклад, *Volunteers search for missing mother as family say ‘no evidence’ she slipped into river. Mothers from around the country have travelled to the village where Nicola Bulley disappeared to help with search efforts* [4]), поширеність склала 59% у виданнях Великобританії і 52% – у виданнях США; інверсія (*With 15,000 masks already pre-ordered, PADI and Rash'R have had to quickly ramp up production to meet demand* [1]), поширеність становила 34% у британських виданнях та 66% – у виданнях США. Автори видань США застосовують більше інверсії, епітетів і порівнянь, а британські – метафори, евфемізми і метонімії. Отже, мова електронних текстів новин провідних ЗМІ США майже не відрізняється від мови британських, коли вони повідомляють про серйозні політичні новини.

Список літератури

- 1.CNN. 2023. URL: <https://edition.cnn.com/?refresh=1> (дата звернення: 17.02.2023)
2. Dijk Teun A. van. News as discourse. NY, Hillsdale, 1998. 208 p.
- 3.The Guardian. 2023. URL: <https://www.theguardian.com/international> (дата звернення: 17.02.2023)
- 4.The New York Times. 2023. URL: <https://www.nytimes.com/> (дата звернення: 16.02.2023)
- 5.The Washington Post. 2023. URL: <https://www.washingtonpost.com/> (дата звернення: 16.02.2023)

Юлія Антохій

Науковий керівник — доц. Соловйова О.В.

Поняття дискурсу та його основні характеристики

На думку Є. Селіванової, у сучасній лінгвістиці дискурс тлумачиться як надфразовий взаємозв'язок (єдність) слів; самоузгоджений текст; усно-розмовна форма тексту; взаємодія, інтеракція особистостей; діалог; полілог; мовленнєва практика; група висловлювань, пов'язаних між собою за змістом; мовний твір, тобто письмова або усна даність думки; «мова у мові»; граматично фіксований спосіб знакового закріплення соціокультурних смислів [5].

Доцільним вважаємо дотримуватися трактування поняття «дискурсу», яке подає лінгвістичний енциклопедичний словник, як «зв'язного тексту у сукупності з екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами; тексту розглянутого в контексті подій; мовлення, розглянутого як цілеспрямований, соціальний акт, як компонент, що приймає участь у взаємодії людей і механізмах їх свідомості (когнітивних процесах)» [4].

Ми зауважуємо, що важливе для розуміння терміна «дискурс» розмежування понять «дискурс» і «текст». Не слід ототожнювати текст і дискурс, хоча між ними багато спільного. Спробу диференціювати поняття «текст» і «дискурс» за допомогою включення категорії ситуації зроблено на початку 70-х рр. ХХст., де дискурс трактували як «текст плюс ситуація», а текст сприймався – як «дискурс мінус ситуація».

Сучасні вчені пропонують розглядати текст та дискурс за аналогією з реченням і висловлюванням. За їхнім твердженням, речення розуміється як звичайний елемент структури, а висловлювання поєднує в собі речення та соціальний контекст його використання. Г. Солганик визначає дискурс як текст, взятий у взаємозв'язку із життям, із соціальними й психологічними характеристиками мовців, із подієвим контекстом. Термін “дискурс” підкреслює процесуальність мовленнєвої дії, тоді як текст виступає лише результатом, частиною процесу. На сучасному етапі лінгвістичних

досліджень серед відмінностей цих двох понять, вчені підкреслюють також динаміку дискурсу та статику тексту [2]. Розмежування тексту і дискурсу може також бути і на розумінні тексту як абстрактного теоретичного конструкту, що реалізується в дискурсі. Окрім того, розуміння дискурсу як мовлення зануреного в життя, на відміну від тексту, зазвичай не відносимо до стародавніх текстів, зв'язок яких з життям не встановлюється безпосередньо [3]. «Дискурс» – це більш конкретне поняття, а текст – більш узагальнене. Текстом можна вважати і висловлювання, що складається із сукупності речень, а також і будь-який письмовий документ навіть із таблицями та графіками, бо письмовий текст утворюється не тільки за певними мовними правилами, стандартами, а й за схемами, на відміну від дискурсу.

Отже, аналізуючи все вищесказане, ми можемо зробити висновок, що поняття дискурсу дуже широке і ще досі не існує остаточного визначення розуміння цього явища, та всі підходи і теорії не заперечують одні одних. Зауважимо, що різноманітність поняттєвої структури терміна дискурс пояснюється історією формування, коли у семантичній пам'яті лексеми утримуються ознаки попередніх підходів і вживань, а також повною невизначеністю місця поняття дискурс у системі категорій та модусів існування мови [1].

Список джерел

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Каменская Т. Н. *Понятие дискурса в лингвистике*. URL: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Philologia/60574.doc.htm (last accessed: 18.02.2023).
3. Кость С. Семантико-теоретичний аналіз функціонування терміна дискурс. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2010. № 675. С. 121–124.
4. Лингвистический энциклопедический словарь/ гл. ред. В.Н.Ярцева. Москва: Сов. Энциклопедия,1990. 136с.
5. Селиванова Е.Л. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : Монографическое учебное пособие. К: ЦУЛ, "Фитосоциоцентр", 2002. 336с.

Особливості перекладу абревіатур та скорочень у текстах електронної комунікації

У сучасному світі існує тенденція до економії мовних засобів та часу, через що люди часто використовують скорочення та абревіатури. Абревіатура – це буква чи коротке сполучення букв, які мають алфавітну схожість з вихідною одиницею і використовуються замість цієї одиниці з метою скорочення [1, с. 98]. Скорочення – це більш широкий термін, який позначає і сам процес скорочення слова чи словосполучення, і результат цього процесу, тобто саме скорочене слово [2, с. 918].

Актуальність даної роботи пов'язана з потребою наукового осмислення процесів формування скорочень в англійській мові, аналізу їх структури, особливостей використання та перекладу.

Метою роботи є дослідження особливостей перекладу абревіатур та скорочень у текстах електронної комунікації. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали такі завдання: визначити поняття та функції абревіатур; дослідити скорочення як ефективний засіб мовної економії; виявити особливості перекладу англійських абревіатур та скорочень та перекладацькі трансформації, які використовуються при цьому.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній вперше проаналізовано більше тисячі дописів користувачів соціальної мережі Твіттер з метою визначення типу скорочень, який вживається найчастіше, а також найпопулярніших скорочень, та 65 статей британської газети The Guardian з метою встановлення найпоширенішого способу перекладу скорочень.

У ході дослідження проаналізовано 210 облікових записів пересічних користувачів Твіттеру [3]. Найчастіше нам зустрічалися наступні абревіатури: *IMHO, NBD, FB, IDK, OMG, IRL, BTW, AFAIK, LOL, TY, FWIW*. Аналіз 100 дописів з 10 акаунтів медійних персон (разом 1000) довів, що у Твіттері графічні скорочення використовуються частіше (59% випадків),

аніж лексичні (41%). Методом кількісних підрахунків ми з'ясували, що серед лексичних скорочень переважають буквенні аббревіатури (73%), за ними стежуть акроніми (17%) і третє місце посідають скорочення, утворені шляхом усічення (10%). В облікових записах медійних персон нам найчастіше зустрічалися такі аббревіатури, як *UK* (22%), *Dr.* (13%), *am* (11%), *pst* (11%), *pm* (10%), *COVID* (8%), *U.S.* (6%), *ET* (4%). Користувачі Твіттеру часто нехтують правилами правопису. Зустрічаються також скорочення, які позначають назви книг, серіалів, фільмів або ігор.

На матеріалі 65 статей британської газети *The Guardian* нами було визначено найпоширеніші способи перекладу скорочень. Найчастіше при перекладі було доцільно використовувати еквівалентний переклад (25%), потім переклад скорочення повною формою слова (20%), транслітерацію (15%), калькування (12%), запозичення іноземного скорочення (11%), транскрипцію (6%), створення нового українського скорочення (6%), і найрідше описовий переклад (5%). Ми виявили, що при перекладі скорочень найчастіше вживаються такі трансформації: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, компресія, декомпресія та пермутація.

Отже, скорочення широко вживаються у текстах електронної комунікації, причому частіше у вигляді графічних скорочень. Їхня основна функція – економія мовних засобів. При перекладі аббревіатур та скорочень частіше за все використовуються лексичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації.

Список літератури

1. Борисов, В. В. Аббревиация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках / Под ред. А. Д. Швейцера. М., 1972. 320 с.
2. Полетаева Е. Д. Аббревиация и сокращение: unus et idem?. *Молодой ученый*. 2016. №4. С. 917–920.
3. Twitter. URL: <https://twitter.com/home>

Наталія Бабюк

Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Визначення персонажного мовлення

У даній роботі ми розглянемо загальні положення та визначення персонажного мовлення .

За О. Васильєвою, «персонажне мовлення (ПМ) – це аналіз використаних мовних засобів особистістю, яка представляє себе в мові та за допомогою мови. Складається воно з трьох рівнів: вербального, когнітивного та прагматичного. Передумови для формування різних рівнів створюють знання, поняття, норми, життєвий досвід, соціальні знання з певної культури» [1].

Вербальний, пояснює дослідниця, «передбачає використання особою розмовної мови, в той час як когнітивний – застосування понять, доречних для спільноти та особи як її частини, що обробляються для формування індивідуального когнітивного простору. Прагматичний, або конотативний, – відповідає за ідентифікацію мотивів та цілей, моделюючи персонажне мовлення» [1].

Фактори, що впливають на формування ПМ, мають два компоненти : психофізичний та соціальний. На вербальному рівні артикуляційна основа є складовою психофізичного компоненту, а мова як система знаків – соціального. Знання про світ, які необхідні для орієнтації та виживання особи – психофізичний компонент когнітивного рівня, тоді як знання про цінності та норми – соціального. Прагматичний рівень уособлює потреби тіла та самоактуалізацію в суспільстві на психофізичному та соціальному компонентах відповідно. В кінці ми бачимо базовий емоційний рівень, що виражений сприйняттям біологічних та соціально-психологічних емоцій. Таким чином, мовлення – ієрархічна система сприйняття від нижчого сенсорно елементарного до вищого цілісного рівня [2].

Крім цього, сукупність наступних компонентів, запропонованих М.Ю. Родіоною, мають великий вплив на мовлення героїв:

- «Аксіологічний компонент – аспект виховання, системи цінностей та життєвих принципів. Він формує ієрархію нематеріальних орієнтирів.
- Особистісний компонент – індивідуальні риси, що формують особистість.
- Культурний компонент – ступінь освоєння культури» [3].

Це все безпосередньо формує особливості мови кожного персонажу. Вони бувають типові для певної групи, наприклад діалект, жаргон та індивідуальні. Прослідкувати їх можна на різних рівнях: фонографічному (використання графону), морфологічному (“ed” з неправильними дієсловами), лексичному (застосування термінології в мовленні), синтаксичному (риторичні питання). Кожна особливість, за М.Ю. Родіоною, несе певну функцію :

- Характерологічна (індивідуалізування персонажу)
- Видільна (створення образу, що виділяється)
- Порівняльна (відмінності між персонажами)
- Психологічна (розкриття емоційного стану героїв).

Отже, ідентифікація персонажа відбувається за допомогою персонажного мовлення, яке складається з трьох рівнів, обумовлених різними факторами, такими як знання, життєвий досвід, тощо та проявляються на різних рівнях мовлення.

Список літератури

1. Vasylieva O. Peculiarities of Language Personality Structuring. *International Electronic Scientific Journal*. 2016. Vol. 2. # 12. P. 14-17.
2. Індивідуальні особливості мовлення. URL: <http://referat-ok.com.ua/work/individualni-osoblivosti-movlennja/> (дата звернення 17.02.2023)
3. Rodionova M. Yu.. Characterization through Speech in Fiction and Literary Translation. *Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences*. 2018. #5. С. 821-831. URL: <http://elibr.sfu-kras.ru/handle/2311/71373> (дата звернення 16.02.2023)

Олександр Банар
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Частиномовні характеристики англомовних термінологічних одиниць

Морфологічна архітектоніка англомовної термінології в цілому формується тими ж частинами мови, що й загальноновживаної лексики англійської мови: до її складу входять іменники, прикметники, дієслова, прислівники й дієприкметники I та II. Проте загальноновизнано, що лексичний склад термінології будь-якої галузі в основному субстантивний, тобто чисельність іменників набагато перевищує кількість інших частин мови, оскільки, як відомо, однією з основних функцій терміна є номінативна. Проте причини цього явища дотепер не виявлені. Цілком можливо, що пояснення цьому факту варто шукати у сфері пізнавальної діяльності, зокрема у „субстантивації”, опрідмечуванні пізнаваного.

Про субстантивний характер термінологій різних галузей науки та техніки говорив ще Г. О. Винокуром у 30-ті рр. XX століття, вказуючи при цьому на перевагу термінів-іменників [1, с. 260]. Це стосується і англійської мови. Що стосується інших частин мови, то кількісні показники про їх лексикографування відсутні. Існує думка, що дієслова не можуть виступати в ролі термінів, виходячи з їхніх семантичних, словотвірних та синтаксичних особливостей, оскільки вони не виражають певне поняття [2, с. 25; 3, с. 60]. Проте вони досить широко представлені у науково-технічній літературі. Ми вважаємо правомірним їхнє включення до термінології англійської мови поряд з іменниками.

Прикметники, прислівники, дієприкметники I та II у більшості випадків представлено в англомовній термінології англійської мови як складові елементи композитів та термінів-словосполучень, причому самотійно вони практично не вживаються [4, с. 71]. Числівники у термінології використовуються для утворення різних класифікаційних

систем, номенклатурних назв. Основу англомовної термінології становлять переважно іменники та субстантивні словосполучення, тому що цей тип термінів: називає предмети та виражає поняття про них, що є основою комунікативних процесів; має високу частотність у науково-технічних та спеціально-професійних текстах.

Список літератури

1. Винокур Г. О. О некоторых явлениях в русской технической терминологии (1939 г.). *История отечественного терминоведения. Классики терминоведения* / под ред. В. А. Татарина. Москва : Московский Лицей, 1994. С. 218–284.

2. Смелякова Л. П. Деякі особливості англійської технічної термінології та труднощі її засвоєння. *Методика викладання іноземних мов*. 1996. Вип. 25. С. 24–28.

3. Фогель Г. Б. Особливості формування англійської автомобільної терміносистеми. *Нова філологія*. 2005. № 1(21). С. 59–66.

4. Sager J. C. *A Practical Course in Terminology Processing*. Amsterdam : Benjamin. 1990. 254 p.

Способи трансформації прецедентних феноменів у пресі

В умовах сучасних глобалізаційних процесів дедалі більшого значення в житті людини набувають засоби масової інформації (ЗМІ). Нові можливості інформаційної ери зумовили необхідність ретельного опрацювання мови ЗМІ, як найбільш ефективного засобу впливу на цільову аудиторію, привернення її уваги. Особливо це стосується англомовної преси як такої, що отримала найширше розповсюдження в умовах глобалізації.

Саме тому особливості мови англомовної преси викликають значний інтерес лінгвістів, порушуючи коло дискусійних питань, одним з яких є використання прецедентних феноменів - особливого типу звернень, що мають над особистісний характер та високий рівень значущості. Мета роботи полягає у визначенні типів мовних трансформацій, що лежать в основі функціонування прецедентних феноменів та схарактеризувати їх роль у текстах сучасної англомовної преси. Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: навести дефініцію поняття «прецедентний феномен»; визначити критерії типологізування та основні види; виявити особливості англомовної преси як середовища функціонування даних феноменів; розглянути мовні трансформації, що лежать в основі прецедентних феноменів текстів сучасної британської та американської преси; схарактеризувати роль феноменів у досліджуваному мовному середовищі. У даній роботі, згідно з підручником В.Красниха було виявлено такі прецедентні феномени: вербальні (прецедентна ситуація), прецедентний текст) та невербальні (прецедентне ім'я, прецедентне висловлювання). [1, с. 46]. За допомогою підручника *«Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі»* [2] найчіткіше досліджено типи за сферами актуалізації, а саме: прецедентні феномени суспільної сфери вжитку, сфери науки й мистецтва та сфери релігії. Отже, класифікація прецедентних феноменів досі

перебуває в процесі становлення. Ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб визначити випадки використання прецедентних феноменів в англomовній пресі. Порівняльний метод був використаний для порівняння прецедентних феноменів оригіналу і перекладу, а аналіз – для визначення відмінностей феноменів та їх функціоналу.

Прецедентні феномени можуть виникати у пресі різними способами. До прикладу, прецедентні феномени із заміненями у складі компонентами-власними іменами «*Putin and his Ideological Army*» [3]. На цьому прикладі видно, що автор заголовка статті вдався до прийому, замінивши у вихідному власне ім'я «*Hitler*» на інше «*Putin*», причому ця заміна успішна і тим, що другий (замінений компонент) являє собою скорочення від вихідного слова, що не порушило загального звукового враження від фрази, що вийшла. Тобто дана трансформація заснована на співзвучності вихідного слова з заміником (парономазія).

Отже, прецедентні феномени та їх трансформації можна здебільшого знайти в англomовних пресах. Вони відіграють важливу роль у приверненні уваги читача до преси. Пошук прецедентних трансформацій неважкий, однак пошук способів перекладу є складним процесом, оскільки важливо бути обізнаним, щодо початкової форми. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання прецедентних трансформацій, глибше дослідити їх вплив на читача та детальніше дослідити переклад англійських феноменів, використаних у ЗМІ, українською мовою.

Список літератури

1. Красных В. В. «Свой среди чужих» : миф или реальность. Москва : Диалог, 1998. 352 с.
2. Сахарук І. В. Типологія прецедентних феноменів у сучасному українському дискурсі. Лінгвістичні студії : зб. наук. праць. Донецьк, 2011. Вип. 23.
3. URL: <http://www.bbc.co.uk> (дата звернення : 05.04.22)

Анастасія Бернацька

Науковий керівник – доц. Найдеш О.В.

Застосування інтерактивних методів навчання для формування навичок діалогічного мовлення учнів середніх класів при вивченні німецької мови у школі

Інтерактивні форми роботи мають значні переваги перед традиційними або індивідуальними формами навчання. У групах учні беруть участь у колективній творчості, змістовному спілкуванні та взаємодії, розподілі праці між учасниками групи. На уроці здійснюється взаємонавчання та взаємоконтроль [2].

Професіоналізму учителя в поєднанні з новітніми підходами методично-дидактичної компетентності, його мистецтво риторики в навчальному процесі вивчення іноземних мов сприяють розвитку основного принципу НУШ – «дитиноцентризму» [1, с. 109].

Метою даної роботи є експериментальне дослідження ефективності використання інтерактивних вправ та розробка власних авторських завдань для активізації процесу формування навичок діалогічного мовлення учнів базової середньої школи ЗЗСО на уроках німецької мови.

В експерименті брали участь учні середніх класів Чернівецького ліцею № 9, а саме: 6-А (15 учнів); 6-В (16); 8-А (14); 8-Б (15), в яких проводилась педагогічна практика (7 семестр). Ми поділили дані підгрупи на групи, де, крім роботи за навчальною програмою (за підручником *Beste Freunde* видавництва Hueber), застосовані розроблені нами інтерактивні завдання та групи, в яких продовжили застосовувати традиційні методи навчання при тому, що початковий рівень сформованості навичок діалогічного мовлення учнів був на однаковому рівні. Так, середній бал в першій підгрупі 6-х класів, в 6-А класі, складав 9,5, а в 6-В – 9,56. Середній бал підгруп 8-х класів, 8-А – 10,2, та 8-Б – 10,45.

Наступний етап роботи передбачав впровадження розроблених інтерактивних завдань, які умовно згруповані у три категорії:

1) класичні методи навчання, які використовуються учителями (робота в парах, в малих групах, рольові ігри,

дискусія), проте вони застосовуються надто часто і тому вважаються учнями не завжди цікавими, інколи нудними;

2) інтерактивні методи навчання, представлені у загальній класифікації інтерактивних методів навчання (за О. Пометун), які застосовувалися нами у середніх класах для розвитку діалогічного мовлення, зокрема: «акваріум», «два-чотири-всі разом», «ротаційні трійки», «ажурна пилка», «навчаючи-вчуся», «займи/зміни позицію», «кластер», «фішбоун», «ток шоу» та ін.

3) ігрові вправи з використанням інтерактивних методів навчання: *Finde den Unterschied!*; *Rate mal!*; *Innovatoren*; *Was ist Ihr Geheimnis?*; *Gin-Lampe*; *Dialogisches Spiel „Warum?“*; *Wortfamilien* тощо. Усі завдання для формування іншомовної компетентності при діалогічному мовленні виконувалися у таких режимах: «вчитель-учні», «учень-вчитель», «учень-учні», «учні-учні». Ефективність усіх вищезазначених вправ була перевірена нами через середній критерій навченості.

Отже, результати нашого експериментального дослідження показують, що завдяки використанню інтерактивних методів навчання, рівень навичок діалогічного мовлення покращився в середньому на 15%. Інноваційні методи відточують «симбіоз: вчитель-учні», основним принципом якого є *навчаю і навчаючи – вчуся* (для вчителів) та *вчуся в задоволення* (для учнів).

Використання інноваційних, нестандартних, а також таких, що розвивають критичне мислення методів навчання, набувають сьогодні особливого значення в мотиваційному процесі.

Список літератури

1. Найдеш О.В. Риторика вчителя іноземних мов. Сучасна філологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: міжнародна науково-практична конференція (Одеса 25–26 червня 2021 р.). Одеса, 2021. С. 109–111.
2. Пометун О. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище / О. Пометун // Рідна школа. – 2007. – № 5. – С. 46–49.

Лексичні стилістичні особливості твітів Ріші Сунака на тему POLITICS

Мета роботи – проаналізувати використання лексичних стилістичних засобів у мікроблозі британського прем'єр-міністра Ріші Сунака на політичні теми.

Виникнення нового комунікативного середовища – мережі Інтернет сприяло появі інтернет-дискурсу, що виділяється в окремий тип за каналом спілкування. «Комунікація в ньому набуває популярності не лише у побутовому соціальному житті, але й серед політичних кіл, що прагнуть ... закріпити у свідомості реципієнта вигідне ставлення до явищ навколишньої дійсності, суб'єктів та об'єктів політичного процесу» [2, с. 146]

Інтернет-дискурс надає можливість скоротити дистанцію між представниками політичних кіл і аудиторією через канали комунікації, у нашому випадку – мікроблоги, або твіти.

«Мікроблог (англ. micro-blog) – це різновид блогу, який дає можливість користувачам писати короткі замітки і публікувати їх. Кожне таке повідомлення може бути переглянуто і прокоментовано в режимі чату ким завгодно або обмеженою групою осіб, які можуть бути обрані користувачем» [1].

Прем'єр-міністр Великобританії веде мікроблог на міжнародній платформі Twitter.com, де повідомлення обмежується 140 знаками. Близько третини Проаналізованих твітів присвячено війні в Україні та підтримці українців британським народом та урядом, наприклад:

6 січня «I spoke to President @ZelenskyyUa about the abhorrent drone attacks on Ukraine in recent days. Our support for Ukraine is unwavering. Work is already underway to provide further equipment in the coming weeks» [3].

Проаналізувавши твіти прем'єра за зимовий період 2022 – 2023, ми виявили в ньому цілу низку різноманітних лексичних стилістичних засобів, серед яких беззаперечно домінує використання метафори (92 приклади), наприклад:

16 січня «*We're accelerating our support to Ukraine with the most significant UK package of combat power to date. Working intensively with our allies and partners, we will ensure Ukrainians can defend themselves, press their advantage, win this war and secure a lasting peace*» [3].

Нами також виявлено 64 випадки використання метонімії, наприклад:

7 грудня «*The UK and the USA are joining forces*» [3].

Доволі частотне застосування Сунаком епітетів (32 приклади):

15 грудня «*We will never forget those heinous crimes*» [3].

Поодиноким однак виявилося використання алюзії (2 приклади). 2 грудня «*Sad to see my good friend @sajidjavid stepping back from politics. He's been a proud champion of enterprise and opportunity during his time in Government and on the backbenches - particularly for the people of Bromsgrove. May the Force be with you, Saj*» [3] – фраза з відомого фільму *Star Wars*.

Отже, проаналізовані твіти Р. Сунака на політичні теми містять багато лексичних стилістичних засобів, серед яких превалує використання метафори (92), часто вживаною також виявилася метонімія (64), значно менше застосовано епітетів (32). Алюзія не характерна для аналізованого матеріалу.

Список літератури

1. Мікроблогінг : веб-сайт. URL: <http://reg.fizmat.tnpu.edu.ua/index.php/Мікроблог> (дата звернення: 20.01.2023)
2. Шугаєв А.В. Інтернет-дискурс у глобальній епісі інформатизації суспільства. Закарпатські філологічні студії. Випуск 10. Том 1. С. 146 – 151.
3. Rishi Sunak. URL: <https://twitter.com/RishiSunak>

Лілія Біла

Науковий керівник – доц. Стефурак О. В.

Антропонімний компонент фразеологічних одиниць як індикатор лінгвокультурологічної інформації

У зв'язку з процесом глобалізації виникає невідкладна потреба у комунікації на міжнародному рівні, успішне здійснення якої часто вимагає розуміння способу мислення інших народів, тонкощів їхнього бачення світу. Нелегко уявити спілкування з іншими культурами, коли відсутні знання і усвідомлення образів, які містить їхня свідомість, і які можливо передати насамперед за допомогою мови. Таким чином, лише мова здатна посприяти проникненню в невидиму людському оку сферу ментальності, оскільки їй під силу визначити світогляд тієї чи іншої нації. Почесне місце у формуванні мовної картини світу належить фразеології. Ця лінгвістична дисципліна містить у собі важливі компоненти, які є життєво необхідними для існування та розвитку кожної нації, а саме: її історію, культуру, громадську позицію, характер, менталітет та побут.

Сучасне мовознавство характеризується зростаючим інтересом до фразеологізмів, у тому числі до фразеологічних одиниць із компонентом-антропонімом суттєво зріс. У фокусі уваги українських та європейських лінгвістів знаходяться питання походження та семантики фразеологізмів, що, у свою чергу, відображається на великій кількості публікацій. Тому виникає необхідність їх опрацювати й проаналізувати, насамперед в аспекті національно-культурної специфіки фразеологізмів, зокрема й тих, що містять антропонімний компонент. У цьому й полягає **актуальність** дослідження. **Новизна** нашої розвідки зумовлена тим, що вибрана нами тема не є широко досліджена і потребує детальнішого вивчення. Отже, **мета** нашої наукової розвідки міститься у висвітленні значень фразеологічних одиниць із компонентом-антропонімом, які містяться у фразеологічному фонді французької та української мов та їх класифікація.

Під час проведення дослідження ми дійшли висновку, що найбільш релевантною класифікацією фразеологічних одиниць з

антропонімним компонентом слід вважати класифікацію за походженням і за семантичною ознакою.

За походженням можна виділити три чималі групи: 1) фразеологізми із загальноновживаними антропонімами, переважно чоловічими (у французькій мові – жіночими) іменами: *une Marie couche-toi-là*; *de Макар телят пасе*; 2) фразеологізми з антропонімами біблійного походження: *en costume d'Adam*; *варфоломіївська ніч*; 3) фразеологізми з антропонімами міфологічного походження: *être dans les bras de Morphée*; *танталові муки*.

За семантичною ознакою можна виділити групи фразеологізмів на позначення: 1) однієї або кількох осіб: *être ensemble comme Robin et Marion*; *їудине коріння*; 2) зовнішнього вигляду людини: *beau comme un Jésus de cire*; *Христя в намисті*; 3) рис характеру людини: *une enfant de Marie*; *Еолова арфа*; 4) розумових здібностей людини, переважно в негативному ключі: *ne connaître ni d'Ève ni d'Adam*; *Маня з водокачки*; 5) психічних процесів людини (мовлення, уваги): *un touton de Panurge*; *носитися як Мартин з балалайкою*; 6) пізнавальних процесів людини (сприйняття тих чи інших явищ): *faire l'âne de Buridan*; *за царя Гороха*; 7) різних дій і станів людини: *croire au père Noel*; *дерти як Сидорову козу*; 8) абстрактних понять: *riche comme Crésus*; *скринька Пандори*.

Проаналізувавши вищевисловлені міркування, можна зробити висновок, що фразеологічні одиниці з антропонімним компонентом є окремою наповненою мікросистемою у складі сучасної фразеології української та французької мов. Здебільшого такі сталі вирази стосуються опису людини, пов'язані з рисами її характеру і здібностями, психічними й пізнавальними процесами, різноманітними діями й станами тощо.

Отже, проведена лексико-семантична інтерпретація фразеологізмів із компонентом-антропонімом сприяє поглибленню різнорідних напрямів дослідження фразеології, а також породжує яскраве уявлення про своєрідну культуру й менталітет тієї чи іншої нації.

Анна Бічер
Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові

Гендерні дослідження – галузь гуманітарного знання, що динамічно розвивається. Поняття «гендер» пішло від англійського терміна *gender*, який згодом був перенесений до дослідницької сфери філософії, соціології, психології та ін. Зараз гендер сприймається як соціокультурна причина міжстатевих відмінностей.

Існує стереотип, що чоловіки і жінки говорять по-різному. Датський лінгвіст Єсперсен, вважав, що жінки використовують відміну від чоловіків лексику, вони більш схильні до евфемізму і менше – до лайки. Жінки, консервативні у вживанні мови й найчастіше залишаються монолінгвальними. Однак погляди Єсперсена піддавалися критиці у зв'язку з тим, що свої висновки він зробив, ґрунтуючись лише на особистих спостереженнях, багато з яких не були достатньо змістовними [1, с.34]. У пізніших дослідженнях лінгвістів переважає точка зору, згідно з якою першорядним фактором, що впливає на вибір лексики, є не гендерний аспект, а соціум і ситуація, в якій відбувається мовленнєвий акт. А.В. Кириліна зазначає: «Гендерний фактор, що враховує природну стать людини та її соціальні наслідки, є однією з істотних характеристик особистості і протягом усього життя певним чином впливає на усвідомлення своєї ідентичності, а також на ідентифікацію суб'єкта, що говорить, іншими членами соціуму» [2, с. 23].

Проаналізувавши жіночу та чоловічу мову в сучасних англійських блогах, знаходимо підтвердження того, що жінки переймають дискурсивні моделі чоловічої мови. На лексичному рівні жінки висловлюють свою думку за допомогою прикметників, прислівників та розмовних виразів так само, як чоловіки. Приклади демонструють, що жінки схильні виражати свої симпатії або антипатії за допомогою оцінних прикметників, а не через дієслова (наприклад, *I like*):

Wow, it really looks awesome on you! Love that snake-palm cuff, looks so cool [3, с.47].

До того ж частіше у блогах йдеться про гендерну нейтралізацію. Пропонуються різноманітні способи уникнення вживання займенників чоловічого роду, шляхом вживання займенників множини *they, their* (антецедентом якого є займенник однини): *In light of the tragedy, a local radio station aired an announcement featuring highway patrolman Craig Peyer and warning anyone to stay in their vehicles* [Jakobsson, 2010: 4].

Зокрема, чоловіки схильні використовувати багато модальних дієслів, коли коментують проблему. Обидві статі, як правило, використовують модальні форми, щоб висловити свою позицію щодо того, чи є щось певне, ймовірне, можливе чи ні. Жінки також використовували їх як своєрідні заклики або рекомендації. Зі свого боку, чоловіки найчастіше використовували їх для посилення своїх претензій, але, що цікаво, вони також використовували їх, щоб не звучати занадто владно, коли висловлюють свою думку.

Отже, аналіз жіночої мови показав, що вони не обмежуються використанням традиційних рис «жіночого мовлення». Навпаки, мова чоловіків також змінюється з точки зору більшого використання мовних особливостей і структур, які традиційно були стереотипними в мові жінок. Результати дослідження, свідчать про те, що традиційні гендерні моделі не проявляються в способах, якими чоловіки та жінки висловлюють свої погляди та взаємодіють на онлайн-платформах.

Список літератури

1. Алексашина М. В. Соціологічний аналіз гендерної асиметрії в мові: дипломна робота. Самара, 2008.
2. Кирилина А. В., Томская, М. В. Лингвистические гендерные исследования. Отечественные записки. М., 2005. № 2 (23).
3. Sánchez-Martín L. Language and Gender in blogs: An analysis of male and female features for positioning and interaction. 2015. Режим доступу: [https://eprints.ucm.es/id/eprint/49754/2/Final_Tfm_Laura_Sanchez%20\(listo%20para%20eprint\).pdf](https://eprints.ucm.es/id/eprint/49754/2/Final_Tfm_Laura_Sanchez%20(listo%20para%20eprint).pdf)

Англомовні фразеологізми біблійного походження та способи їх перекладу українською мовою

Біблеїзми або фразеологізми біблійного походження, надзвичайно поширені й актуальні в сучасному світі. Навіть якщо хтось називає себе атеїстом чи представником іншої релігії, він може ненав'язливо вживати в щоденній мові біблеїзми, оскільки фразеологізми біблійного походження увійшли в розмовну мову і в мовленні писемних персонажів художніх творів наразі вважаються невід'ємною їх частиною.

Логічно, що біблеїзми зустрічаються лише в тих країнах, жителі яких сповідують християнство. Наприклад, в азіатських країнах, таких як Японія, Китай та Індія, жителі, у більшості, сповідують буддизм, даосизм, індуїзм і конфуціанство. У цих країнах теж є представники християнської віри, але їх кількість незначна.

Дослідженням фразеологізмів біблійного походження займається ряд лінгвістів, що підтверджує актуальність вивчення фразеологізмів даного типу. Вагомий внесок у дослідження лексичних особливостей зробили праці таких мовознавців, як В. Гак, В. Хлебда, Ю. Гвоздьов, Р. Зорівчак, Є. Верещагін, О. Лисенко, І. Матешич, О. Сафронова, Є. Солодухо.

Джерелом фразеологізмів біблійного походження є Біблія. І це – головна відмінність від інших ідіом, таких як афоризми або крилаті фрази. Наступною відмінною рисою біблеїзму є наявність дидактичних і моральних елементів. Фразеологізмам біблійного походження властива також конотативність у семантичній структурі.

Визначення терміна «біблеїзм» може бути таким: біблеїзм – це слово або вислів із Біблії [1, с. 65]. Варто зазначити, що існують різні класифікації біблеїзмів, але в цій статті використано класифікацію Володимира Гака. Він поділяє біблеїзми за ступенем зв'язку з Біблією та за семантичною ознакою [2, с. 151]. За ступенем зв'язку В. Гак виділяє чотири

види: первинний, вторинний, опосередкований і безпосередній. Первинні біблеїзми – це ті, які прямо вказують на біблійну ситуацію. Більшість біблеїзмів належать до такого типу, наприклад: - «*Агнець Божий*», «*Альфа і Омега*», «*манна небесна*», «*земля обітована*». Такі біблійні строфи англійською мовою відповідають наступним: «*A Lamb of God*», «*Alpha and Omega*», «*Manna from Heaven*», «*the Promised Land*». Ви можете бути впевнені, що всі ці біблеїзми мають еквівалент, оскільки вони походять з одного джерела – Біблії.

Вторинні біблеїзми мають віддалене відношення до Біблії. Наприклад, фразеологізм біблійного походження, знайдений у книзі «*Маленькі жінки*»: - «*Вже після дев'ятої і темно, як Єгипет*». [3, с. 243]. Наведені фразеологізми суто вторинні. Тут мова йде про дев'яту кару, яку Господь наслав на єгиптян за непокору фараонові. Наступна група — прямі та непрямі експресивні одиниці.

Отже, перші – дослівні цитати, а другі – запозичення з інших мов або авторські заміни, переробки. Володимир Гак виокремив фразеологізми біблійного походження за семантикою, розглядаючи ті фразеологізми, які мають пряме й переносне значення. Фразеологізми біблійного походження збагачують мовлення, а в художній літературі такі лексичні одиниці вживаються для підкреслення певних ознак і ситуацій. Не варто нехтувати такими рисами біблеїзму при перекладі, адже перекладач повинен передати не лише основний зміст твору, а й характерні для епохи образи, реалії, фарби.

Список літератури

1. Сітко, А.В. Проблема відтворення граматичної семантики питальних слів перекладною мовою. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: Зб. наукових праць* (22). Н.М. Корбозерова (ред.). S: Логотипи. 2012. с.267-274.

2. Сітко, А.В., Хоружий, В.В. Стратегії та прийоми перекладу фразеологічних одиниць. *Методологія та історіографія мовознавства: Матеріали 5-ї науково-практичної Інтернет-конференції*, 24.-25. жовтень. Слов'янськ: ДДПУ. 2018. с. 96-101.

3. Зорівчак Р. П. Біблеїзми в нашому мовленні. 2006. Отримано з <http://svitylsia.crimea.ua/?section=article&artID=4142>.

Надія Бойко

Науковий керівник – проф. Кійко С.В.

Використання електронної інтерактивної дошки при навчанні усного іншомовного мовлення

Процес навчання іноземної мови у середній школі зазнає істотних змін, що пов'язано з переходом системи української освіти на нові стандарти (НУШ, паспорти педагогічний спеціальностей, стандарти освіти). НУШ передбачає орієнтацію процесу навчання на системно-діяльнісний підхід, який окреслює розвиток і формування в учнів широкого кола умінь, у тому числі вміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі навчання іноземної мови. Для реалізації вимог НУШ і підвищення ефективності навчання усного іншомовного мовлення пропонуємо використовувати в процесі навчання електронну інтерактивну дошку (далі – ЕІД). Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці ефективності методики навчання учнів 9-го класу закладу загальної середньої освіти усного мовлення німецькою мовою як першою іноземною за допомогою ЕІД. ЕІД – це сенсорна панель, приєднана до комп'ютера, зображення з монітора якого передає на дошку проєктор. Всі програми і файли, які вчитель відкриває на своєму комп'ютері, відображаються на екрані дошки. Як технічний пристрій, ЕІД є інтерактивною, тобто взаємодіє з користувачами (учнями або вчителями) у діалоговому режимі. У ході дослідження ми розробили систему вправ на основі тем з підручника С.І. Сотникової і Г.В. Гоголевої «Німецька мова», яка передбачає поетапне оволодіння усним мовленням (тренувальний етап → підготовчий і компенсаторний блоки → мовленнєвий блок вправ) з використанням ЕІД [1]. Тренувальні вправи покликані підготувати учнів до мовлення німецькою мовою і сприйняття усного іншомовного повідомлення і спрямовані на формування необхідних для цього фонетичних, лексичних і граматичних навичок. Завдання цього етапу допомагають учням контролювати свою вимову, звертати увагу на інтонацію, збільшувати словниковий запас та ідентифікувати і

диференціювати граматичні явища, а також аналізувати і зіставляти граматичні явища німецької та української мов. Підготовчий і компенсаторний блоки передбачають підготовку до повноцінного оволодіння усним німецьким мовленням. Сюди входять вправи для розвитку словотвірного і контекстуального припущення, вправи для навчання ймовірнісного прогнозування, вправи на розширення і скорочення висловлювань, мовні ігри. На граматичному рівні для розвитку компенсаторних навичок задіяні вправи на доповнення і трансформацію граматичних явищ. Мовленнєвий блок вправ спрямований на розвиток мовленнєвих навичок у монологічній і діалогічній формі та умінь сприйняття німецького мовлення на слух в умовах, наближених до реального вживання мови у ситуаціях міжкультурної взаємодії. Він включає вправи з використання певного виду опор: а) вербальних опор (зразок, ключові слова, план, заголовок / висловлювання, текст, тема, ситуація); б) візуальних опор (зображення/картина/фото, серія малюнків); в) візуально-вербальних опор (картка, схема, малюнки з підписами, фото / зображення + інформація, наприклад, міські стенди, рекламні проспекти, путівники тощо); г) візуально-адитивних опор (кінофільм, відеофрагмент, кліп); д) без використання опор. Представлені теоретичні положення і розроблена нами система вправ з використанням ЕІД перевірені в ході експериментального навчання у 9-му класі. Мовлення учнів оцінювалася за такими критеріями, як обсяг висловлювання, відповідність висловлювання комунікативному завданню, тривалість висловлювання, фонетична правильність, лексична насиченість і граматична правильність. Аналіз отриманих даних підтвердив ефективність використання розробленої нами системи вправ з навчання учнів 9-х класів загальноосвітньої школи усного мовлення німецькою мовою з використанням ЕІД.

Список літератури

1. Сотникова С.І., Гоголева Г.В. Німецька мова. 9 клас. Підручник для ЗНЗ. Харків: Ранок, 2017. 240 с

Христина Боровська
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Синтаксичний спосіб термінотворення

Дослідження способів та засобів поповнення термінологічного апарату різних галузей знання перебуває у центрі уваги мовознавців, оскільки наукова термінологія, що звичайно вважалася периферією літературної мови, зараз займає ключові позиції і стає активним провідником багатьох тенденцій розвитку лексики та словотвору у цілому. Процес утворення терміна свідомо регульований, а отже, у кожному конкретному випадку є можливість продумано визначити оптимальний шлях для створення нової термінологічної одиниці. Процес термінотворення пов'язаний не тільки з утворенням необхідної суспільству кількості нових термінів для позначення нових понять, але, що не менш важливо, і з підтриманням достатньої кількості похідних одиниць у підмові науки, які забезпечують формальну та понятійну системність певної термінології, сприяють компактному вираженню певної термінологічної інформації.

Важливе значення для утворення похідних має поширення певних словотвірних моделей, за аналогією з якими створюються цілі серії одиниць з аналогічною смисловою структурою – словотворчі ряди. Вони розміщуються на периферії терміносистеми, оскільки слугують необхідним засобом формування вільних термінологічних словосполучень і невірних неоднослівних термінів [6, с. 64].

Синтаксичний спосіб утворення термінів традиційний для термінології. На його продуктивність вказують Б. М. Головін та Р. Ю. Кобрін [1, с. 34], В. М. Лейчик [6, с. 92]. Ось чому стає актуальним вивчення здатності термінів-слів сполучатися з іншими словами для утворення термінологічних словосполучень (синтаксичний спосіб утворення термінів). За допомогою цього способу утворюються дво- або багаточленні термінологічні словосполучення. На характеристиці цього способу термінотворення зупинимося детальніше, оскільки в

економічній терміносистемі це один з головних способів утворення термінів.

Окремі вчені досить точно підмітили той факт, що в більш старих термінологічних системах часто використовуються терміни, що складаються з одного слова [5, с. 64]. Інтенсивне утворення термінологічних словосполучень, на думку В. Л. Іщенко, є результатом суперечності між обмеженістю словникового складу мови та необмеженістю потреби в називанні нових понять [3, с. 158]. Ще більш точно аргументує перевагу термінологічних словосполучень в термінології В. П. Даниленко. Науковець вважає, що термін не тільки іменує поняття (служує йому назвою), але і відображає певною мірою зміст поняття [2, с. 22]. Ймовірно, що ця характеристика терміна приводить до необхідності створення переважно складних термінів, тобто термінів-словосполучень, які здатні детальніше висвітлити ознаки понять.

Список літератури

1. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Москва : Высшая школа, 1987. 104 с
2. Даниленко В. П. Русская терминология: Опыт лингвистического описания. Москва: Наука, 1977. 246 с.
3. Іщенко В. Л. Структурні особливості англійських економічних термінів-словосполучень. *Гуманітарний вісник. Сер. Проблеми сучасної світової літератури та лінгвістики*. 2000. № 4. С. 157–161.
4. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / 3-е изд. Москва : Издательство ЛКИ, 2007. 256 с.
5. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.
6. Ткачева Л. Б. Основные закономерности развития английской терминологии. Томск : Изд-во Томского университета, 1987. 200 с.

Мовні кліше англійських та українських патентних текстів: порівняльний аспект

Переклад патентних текстів є одним із найбільш складних і затребуваних видів перекладацької діяльності.

З-поміж основних особливостей перекладу патентів виокремлюють багато засобів підвищення когнітивної щільності тексту, майже повну відсутність емоційних мовних засобів, номінативність стилю тощо. Тексти патентів включають загальнонаукову й юридичну лексику. У таких текстах відсутнє двояке тлумачення значення слів, застосовуються скорочення, кліше, архаїзми тощо.

Для порівняльного аналізу мовних кліше в англійських та українських патентних текстах були обрані 4 зразки патентних текстів на англійській мові з сайту Всесвітньої організації інтелектуальної власності [2] та 2 зразки патентних текстів на українській мові із сайту спеціальної інформаційної служби ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) [1]. Загальна кількість виявлених кліше в англійських текстах – 27 одиниць, в українських – 19. У частині патентного опису «Title of the invention» («Заголовок опису та назва винаходу») кліше не було виявлено. Розділ «The field of the invention» («Галузь техніки, до якої відноситься винахід (корисна модель)») може називатися по-різному: «Description of the Prior Art» («Опис (огляд) відомого рівня техніки»), «Background of the Invention» («Передумови до створення винаходу»). У формулюваннях вступної частини, як правило, застосовуються прислівники *broadly* (*широко*), *generally* (*зазвичай*). Стиль викладу розділу «Background of the invention, description of the prior art», «Background of the Invention» чи «Criticism of the prior art» («Рівень техніки»: характеристика аналога винаходу (корисної моделі); характеристика прототипу, «Опис відомого рівня техніки», «Область техніки») можна віднести до науково-технічного загального характеру. У ході аналізу патентних заявок було виявлено, що найбільш часто вживаним

(зафіксовано 12 випадків вживання) канцеляризмом було слово *said (згаданий)*. У розділі «Detailed description of the invention» чи «Summary of the invention» («Сутність винаходу», «Докладний опис винаходу», «Технічний результат») із лексичного погляду застосовуються штампи, опис насичений словами, що розширюють права заявника. Із юридичної точки зору, «Claims» («Формула винаходу») – головна частина патенту. В українських описах винаходів, пункт формули має укладатися в одне називне речення. Патентна формула в англійській мові здебільшого починається зі слів «*I claim (we claim, what is claimed)*» (*Предмет винаходу*). В українській мові цей розділ починається із назви винаходу. Кожен новий пункт відокремлюється один від одного виразом «*wherein...*» (*який/яка/ яке відрізняється тим, що...*) для опису відмінних особливостей патентованого винаходу від заявленого прототипу. Вживання кліше, архаїзмів і канцеляризмів здебільшого зумовлено подвійною природою патентну. Це пояснює те, що суттєва кількість архаїзмів знаходиться у частині патентної формули і стислому описі креслень («*Drawing and brief description of its views*» – «Перелік фігур креслення»), котрі містять кліше. Далі іде розділ «*Abstract of the disclosure*» («Реферат чи анотація»). Реферат включає загальну науково-технічну інформацію, що стосується сутності винаходу.

У ході аналізу основних перекладацьких трансформації при перекладі мовних кліше англійських патентних текстів, найчастіше використовувався спосіб застосування еквівалента й підбір відповідника. Інші перекладацькі трансформації (членування речення, заміна простого речення складним, додавання, тощо) також застосовуються.

Отже, специфічні риси текстів патентів спричиняють певні складнощі під час перекладу, проте їх важливо враховувати для точного відтворення.

Список літератури

1. Український інститут інтелектуальної власності. URL: <http://ukrpatent.org/uk> (дата звернення: 15.02.2023)
2. World intellectual property organization. URL: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html> (дата звернення: 15.02.2023)

Христина Будзінська

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

**Реалізація контекстуального значення означеного
артикла (на матеріалі заголовків)**

Особливостям заголовка та композиційної структури повідомлень присвячено чимало досліджень. Заголовок належить до засобів композиційної організації друкованого медіа-дискурсу і виконує ідентифікаційну, номінативну та текстотворчу функцію. Під заголовком розуміють комунікативну одиницю, яка знаходиться в позиції перед текстом, є його назвою, синтаксично оформлюється як речення, прямо або непрямо вказує на зміст тексту і відмежовує дане мовленнєве повідомлення від іншого. Наприклад, *U.S Deaths Near 100,00 An Incalculable Loss*. Артикаль у заголовку виконує функцію актуалізації іменника. Іменник, який оформлений неозначеним артиклем, вказує на один предмет з абстрактної множини предметів (функція виділення), а іменник з означеним артиклем вказує на раніше згаданий предмет або на єдиний можливий предмет у певній ситуації (функція ідентифікації).

Текстовий заголовок покликаний виразити основну мету повідомлення, встановити контакт з читачем, привернути його увагу, викликати зацікавленість темою повідомлення. Назва тексту також актуалізує найбільш важливу інформацію повідомлення. Заголовок покладений в основу композиційної структури повідомлення і передає певну інформацію про події, які відбуваються у світі, тобто певною мірою співвідноситься зі змістом об'єктивної дійсності.

Опущення артиклів в англійській мові пов'язане не тільки з прагненням журналістів до короткого викладу своїх думок, але і базується на функціональній специфіці заголовка і тієї ролі, яку відіграє в ньому артикль. Відсутність артикля використовується в англійській мові з метою заінтригувати читача. Іменник, ужитий у заголовку без артикля, вказує не на конкретний предмет, а тільки називає його через поняття.

Газетні заголовки, які містять означені артиклі, відсилають читача до набутого досвіду, яким він не володіє повною мірою, що спонукає його прочитати статтю [13: 380], наприклад, *Public School Stakes Its Future on the Montessori Way*. Прочитавши цей заголовок, адресат не має повного уявлення про те, що позначено словосполученням *the Montessori Way*. Тому вимушений прочитати текст. Також це не тільки про заголовки, а й про самі назви газет. Наприклад, відома британська газета *The Times* містий у своїй назві означений артикль, який переконує читача в тому, що в ній міститься щось пов'язане саме з новинами сьогодення.

Таким чином, відсутність артиклів в англійській мові слугує засобом репрезентації події у далекій перспективі, а вживання означеного артикля виконує катафоричну функцію інформування про специфічні явища, пояснення яких дається в окремих абзацах тексту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Потапенко С.І. Мовна особистість у просторі медійного дискурсу. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2004. 359 с.
2. Коваленко А.М. Заголовок англомовного журнального мікротексту-повідомлення: структура, семантика, прагматика: Автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04 Київськ. нац. лінгв. ун-т. К., 2002. 19 с.
3. Мустафасва К.В. Використання мовних ресурсів для створення мовної експресії у англійській мові (на матеріалі англомовної та німецькомовної преси) Вісник Житомирського університету імені Івана Франка 2004. №17. С.192-194.

Тетяна Буковей
Науковий керівник – доц. Гнатковська О.М.

Підходи до визначення структури концепту в сучасному мовознавстві

На сьогодні вивчення концепту має першочергове значення, однак інтенсивні дослідження показують неймовірну кількість розбіжностей у розумінні концепту. Саме це викликає плутанину, але й допомагає зрозуміти, що досі немає єдиної сталої дефініції. Тим не менш, це явище далі продовжують вивчати такі відомі іноземні філологи як: М. Джонсон, Р. Лангакер, Дж. Лакофф, И. Світсер, Л. Талмі, а також українські мовознавці І. О. Голубовська, І. В. Кононенко, Т. А. Космеда, М. П. Кочерган, А. М. Приходько, О. О. Селіванова, М. В. Скаб, Н. В. Слухай, О. О. Тараненко.

Актуальність дослідження концепту BEAUTY зумовлена увагою мовознавців до дослідження концептів та способів їх актуалізації у рамках сучасного англomовного публіцистичного дискурсу.

Одне з визначень концепту звучить так: «концепт – це знання людини про дійсність у її елементах і перспективах» [5], в інших джерелах концепт пов'язують і представляють як відомості про те, що людина знає, міркує та уявляє про різні об'єкти.

Концепт виступає як одиниця картини світу. Загалом ідея про картину світу виникла завдяки В. Гумбольту, який зазначив, що картина світу поділяється на мовну та концептуальну [6, с. 373]. Мовну картину світу досліджувала Л. А. Лисенко, яка називає її явищем, що реалізується за допомогою мовних засобів, впорядкованих знаків і передає інформацію про те що довкола нас [3, с. 70]. Концептуальна картина світу пов'язана із сукупністю знань, системою значень, що втілюються через слово-знак і слово-концепт [1, с. 26].

Щодо структури концепту, вона також нечітка. Поясненням, чому немає чітко окресленої структури, є те, що це явище постійно функціонує в дискурсі, зіштовхується з іншими

концептами. Традиційна структура складається з трьох складових: предметно-образної, понятійної та цілісної. У структурі концепту виокремлюють активний і пасивний шари [2, с. 105].

Не менш важливі при вивченні концептів методи їх дослідження. Існує ціла низка актуальних методів дослідження: етимологічний аналіз, дефініційний аналіз, порівняльний, конгнітивно-семантичний, концептуальний та описовий аналіз [4]. Кожен з цих аналізів допомагає краще розкрити особливості концепту, якими мовними одиницями він вербалізований, як вони організовані у структурі концепту, які елементи належать до ядерних та периферійних, тощо.

Отже, концепт – це багатогранне явище, яке потребує декількох підходів до його визначення та розгляду з різних точок зору. Здійснено чимало досліджень структури різноманітних концептів, проте досі немає єдиного сталого підходу до встановлення структури концепту.

Список літератури

1. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук. Мовознавство, 2004. С. 23-35.
2. Карасик В. И. Языковой круг: Личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
3. Лисиченко Л. А. Людина і мовна картина світу. *Ритми сучасної філології*: зб. наук. ст. до 50-річчя проф. Т. А. Космеди. Львів: ПАІС, 2007. С. 69-74.
4. Розвод Е. В. Методи дослідження лінгвокультурних концептів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Серія: Філологічні науки (мовознавство). Луцьк, 2015. Вип. 4 (305). С. 90-95.
5. Шевченко О. М. Поняття концепту в сучасній перекладознавчій парадигмі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Одеса, 2021. № 48, т. 4. С. 128-132.
6. *Humboldt Wilhelm von, Über den Nationalcharakter der Sprachen. Bruchstück*. GS IV. Berlin: Behr, 1905. S. 420-435.

**Евфемізми в сучасному англомовному
публіцистичному дискурсі: лексичний аспект
(на матеріалі сучасних британських газет)**

Здебільшого публіцистичний дискурс використовується на радіо, телебаченні, а також у мережі інтернет. Основні жанри письмової публіцистичної мови: статті, інтерв'ю, есе та ін. Основними функціями цього стилю є функція впливу та інформативна [1]. Мета роботи полягає у з'ясуванні лексичних особливостей функціонування евфемізмів у сучасному англомовному публіцистичному дискурсі. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: висвітлити характеристику публіцистичного дискурсу, окреслити визначення та класифікацію евфемізмів, а також дослідити лексичні особливості евфемізмів в британських публіцистичних виданнях. Евфемізми є одними із різновидів стилістичних засобів мови. Вони можуть вживатися як в усній, так і в писемній мові і дозволяють мовцям варіювати свою мову в залежності від умов спілкування, при необхідності приховувати свої наміри, а також уникати комунікативних конфліктів, які можуть відбуватися при надто прямолінійній номінації певних предметів, дій та властивостей [1]. На прикладі британських публіцистичних видань було розглянуто лексичні особливості функціонування евфемізмів в британських публіцистичних виданнях. На лексичному рівні було виокремлено такі групи евфемізмів: *military euphemisms*, *economy-related euphemisms*, *disability-related euphemisms*, *sex-related euphemisms*, *death-related euphemisms* та *poverty-related euphemisms*. Пропонуємо розглянути приклади вживання військових евфемізмів, адже ця група найбільш численна: «*Satellite images showing Russian forces engaged in military operations inside Ukraine with tanks and sophisticated weaponry have been released by Nato*» [4].

Forces (силовики) виступає евфемізмом, оскільки замінює *armies* – армія в уникненні прямої номінації; *military operations*

означає *the war* війна – утворений перифразом, *the war* має негативну оцінку, тому автор уникає позначення небажаного денотату. Наступний приклад: «*That means we can strike the most difficult targets at speed, with high Precision and minimal collateral damage*» [3]. Евфемізм *collateral damage* вживається замість висловлювання *deaths of innocent civilians* – вбивство мирних жителів. Саме таке поліпшення характеру денотату евфемізму дозволяє приховувати реальну негативну ситуацію.

Розглянемо випадки вживання *economy-related euphemisms*: «*Gig jobs are not taking over as workers main source of income but are topping up pay when they are between jobs or need extra cash, according to a major study of the US jobs market*» [2]. Евфемізм *between jobs* було вжито замість прикметника *unemployed*, адже його пряме використання часто викликає психологічний та емоційний дискомфорт у тих, хто на даний момент не має постійної роботи.

Аналізуючи *disability-related euphemisms*, варто зазначити те, що людей з обмеженими можливостями здоров'я, тобто інвалідів, називають *differently abled*. Замість *blind* говорять *visually impaired* або *visually challenged*. Недоліки шкіри приховують під словами *mature skin challenged by natural hormonal changes* чи *imperfections*

Відтак, з'ясовано, що на лексичному рівні евфемізми у британських публіцистичних виданнях представлені переважно такими групами, як: *military euphemisms*, *economy-related euphemisms*, *disability-related euphemisms*. На основі отриманих результатів ми можемо зробити висновок про те, що найбільш численна із них військова.

Список літератури

1. Великорода В.Б. Механізми поповнення евфемістичної лексики. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2009. № 4. С. 212–217.
2. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/>
3. The Times. URL: <https://www.thetimes.co.uk/>
4. The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/>

Христина Буряк
Науковий керівник – доц. Гнатковська О.М.

Психолого-педагогічні передумови ефективного формування англомовного діалогічного мовлення учнів середньої школи

Сучасний світ вимагає від нас бути компетентними та обізнаними у різних явищах, без яких наше життя було б складнішим. Одним з таких явищ є – діалогічне мовлення, як мовленнєвий процес, за допомогою якого здійснюється усне вербальне спілкування, обмін інформацією, встановлюються контакт і взаєморозуміння, виявляється вплив на співрозмовника відповідно до комунікативних намірів мовця. Цитуючи А.Ю. Циркаля, можна сказати, що «діалог є специфічною формою соціального контакту, заснованою на передачі інформації шляхом соціальної поведінки та соціального зв'язку між людьми» [1, с. 351-352].

Мета нашого дослідження – визначити психологічні та педагогічні умови успішного формування діалогічного мовлення учнів середньої школи. Під час цього шкільного періоду учні навчаються правильно висловлювати свої думки та борються зі страхом говоріння англійською мовою.

Найбільш простим різновидом мовлення є діалог, тобто розмова, яку підтримують співрозмовники, які спільно обговорюють і вирішують будь-які питання. Діалог як тип і форма мови, безумовно, має свої, тільки йому властиві риси та особливості комунікативного розгортання. Ці риси та особливості зобумовлені тим, що діалогічна єдність як комунікативна одиниця створюється зусиллями двох партнерів завдяки їх «кооперації та координації міжособистісної діяльності» [2, с. 15-16].

Характерною рисою діалогічного мовлення є його **емоційне забарвлення**. Мовлення, як правило, емоційно забарвлене, тому що мовець передає свої думки, почуття, ставлення до того, про що йде мова. Це знаходить відображення у виборі лексико-граматичних засобів, оформленні інтонації. Реальний діалог

містить репліки здивування, захоплення, розчарування, невдоволення тощо.

Діалогічне мовлення завжди вмотивоване. Виникнення в учнів бажання щось сказати, висловити свої думки, почуття, а не лише відтворювати чужі слова чи завчений текст напам'ять, створюється певними умовами. Це, перш за все, використання таких стимулів, які викликають в учня потребу «виразити себе», що можливе при створенні сприятливого психологічного клімату. Сприятливий психологічний клімат, доброзичливі стосунки, зацікавленість у роботі також будуть сприяти вмотивованості діалогічного мовлення.

Психолого-педагогічними характеристиками діалогічного мовлення є вмотивованість, цілеспрямованість, ситуативність, самостійність, активність, темп, індивідуальність.

На формування діалогічного мовлення учнів середньої школи зазвичай впливають різні психологічні передумови. Найбільш поширеними серед них є вплив сім'ї, школи, зовнішнього середовища або друзів на учня. Окрім того, також значний вплив мають розумові, психологічні та вікові особливості дитини. Для правильного опанування діалогічного мовлення, важливим чинником є система навчально-тренувальних вправ, у процесі виконання яких у школярів будуть формуватись і вдосконалюватись діалогічні навички та вміння [3, с. 60].

Отже, ми маємо розуміти, що діалог як вид мовлення є важливою частиною розвитку дитини. На формування діалогічного мовлення впливають багато різних факторів, від яких залежить подальший розвиток дитини в сфері спілкування. Тому важливо заохочувати учнів висловлювати себе та створювати для них відповідне середовище під час навчання.

Список літератури

1. Циркаль А. Ю. Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі : зб. наук. статей. Київ : НТУУ «КПІ», 2013. С. 350–360.
2. Мельник В. В. Інтерація в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 2006. № 23 (133). С. 15–35.
3. Митник О. Діалог у навчально-виховному процесі. *Початкова школа*. 1998. № 1. С. 9-11.

Наталія Василенко
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

**Фразеологічні одиниці як засіб атракції
англомовного газетного заголовка та особливості їх
перекладу**

На сучасних просторах масової інформації практично всі видавництва намагаються привернути нашу увагу за допомогою яскравих та цікавих заголовків. Такий ефект досягається при використанні унікальних лінгвістичних феноменів, які відрізняються яскравою виразністю, образністю та емоційністю, а саме фразеологізмів. Переклад фразеологічних одиниць англійською - дуже складне завдання. Оскільки нині особливо широко цей термін використовується в усному мовленні, художній та політичній літературі, наше дослідження актуальне, як ніколи. Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: описати різні груп фразеологізмів; дослідити види і прийоми перекладу ФО та особливості їх перекладу на прикладі англомовних газетних заголовків (газета *The New York Times*) датованих проміжком 2015-2022 рр. У даній роботі за допомогою онлайн-сервісу Gale нами було проаналізовано ідіоми, що використовуються у газеті '*The New York Times*', а саме досліджено три групи ФО, такі як: ФО на позначення кольору, ФО на позначення музики та ФО на позначення погоди. Під час досліджень ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб зібрати ФО зі словників *The Oxford Dictionary of Idioms* та *Dictionary of English Idioms & Phrases*. Крім того, для підрахунку кількості вживання досліджуваних ФО в англомовних заголовках британських та американських газет був використаний кількісний метод; і порівняльний – для порівняння ГЗ оригіналу і перекладу, з метою виокремлення трансформацій. ФО можуть перекладатися у ГЗ різноманітними способами. До прикладу, ФО на позначення музики „to bell the cat” у ГЗ «The NHS desperately needed restructuring, but who would have the courage to bell the cat?» пропонуємо перекласти за допомогою модуляції: «Національна служба охорони здоров'я

відчайдушно потребувала реструктуризації, але кому вистачить на це сміливості?». ФО на позначення кольору „to show one’s true colours” у ГЗ «The beauty industry shows its true colors» можна перекласти, використавши антонімічний переклад: «Б’юті-індустрія: що ж вона від нас приховує?»

Отже, фразеологічні одиниці – це специфічні для окремої країни мовні одиниці, які акумулюють культурний потенціал народу. Тому, перекладаючи фрази, перекладач має застосовувати навички та різноманітні методи перекладу, щоб досягти бажаного результату.

Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей фразеологічної одиниці, яку перекладач повинен розпізнати і вміти передати за змістом, яскравістю, виразністю.

Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому використанні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання ФО, набагато глибше і детальніше дослідити їх вплив на читача та ще ширше дослідити особливості перекладу англійських ФО, використаних у ЗМІ, українською мовою.

Список літератури

1. Ананьян Е. В. Заголовок як ключовий елемент англомовного газетного наративу. Актуальні питання гуманітарних наук, 2020. С.4-8.
2. Ананьян Е. Л. Експресивні та емоційно-оцінні потенції оказіональних перетворень фразеологічних одиниць англійської мови (на прикладі англійської авторської казки). 2010, 234 с.
3. GALE. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.gale.com/intl> (Дата звернення: 31.01.2022)
4. The New York Times. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.nytimes.com/> (Дата звернення: 31.01.2022)
5. The Oxford Dictionary of Idioms. 2nd Edition / ed. Judith Siefring. Oxford: Oxford University Press, 2004. 348 p. URL: <http://ngoaingu.vimaru.edu.vn/wp-content/uploads/documents/Oxford-Dictionary-of-Idioms-1.pdf> (Last accessed: 17.02.2020).

Наталія Васкан

Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Типи пейзажних описів у художньому тексті

Серед провідних українських і зарубіжних літературознавців постулюється думка про відсутність єдиного підходу до укладання класифікації пейзажних описів, а отже і про відсутність вичерпної та стандартизованої їхньої класифікації.

Українська дослідниця Я. М. Тагільцева зазначає, що параметри, які слугують основою для встановлення типології пейзажних описів, можуть визначитися такими чинниками: „спосіб зображення (статичний та динамічний); характер простору й часу (степовий, лісовий, мариністичний, урбаністичний, індустріальний; зимовий, літній, весняний, осінній; нічний, ранковий тощо); ступінь масштабності (локальний, екзотичний, національний, космічний тощо); емоційне забарвлення та естетичне сприйняття (величний, похмурий, тасмичний, ідеальний тощо); семантика (філософський, історичний, психологічний, автобіографічний тощо); походження (фольклорний, міфологічний тощо); зв'язок із загальними напрями, течіями, стилями (класицистичний, бароковий, романтичний, символістський, реалістичний, футуристичний тощо)” [2, с. 6].

Зазначимо, що типи пейзажів, виокремлені дослідницею Я. М. Тагільцевою, є теоретичним надбанням, оскільки у живому художньому тексті вони переплітаються, доповнюючи один одного та утворюючи синергію художніх структур. Як наголошує Ю. Соколовська, „виокремлення тих чи інших форм пейзажів багато в чому залежить від художньої практики митців, адже кожному письменникові притаманне власне бачення природи, а відповідно й розуміння ролі пейзажу в художньому творі” [1, с. 252].

У проаналізованих нами художніх творах ми можемо виокремити міські, сільські, морські та лісові пейзажні описи:

1) міський пейзаж: „*There were red and green electric lights strung and crisscrossed everywhere, and all turned on in the daytime*” (E. Welty. *A Worn Path*);

2) сільський пейзаж: „*The cottage stood in the sun, off the*

wood's edge. In the little garden the double daffodils rose in tufts, near the wide-open door, and red double daisies made a border to the path" (D. H. Lawrence. Lady Chatterley's Lover);

3) морський пейзаж: „*White as a sainted leviathan, but too huge for even God to have imagined it, the liner played eastward easily. It swam at a much greater speed than appeared, for it was alone in open ocean, and there were only the waves to pass" (W. Clark. Why Don't you Look where you're Going?);*

4) лісовий пейзаж: „*A mile more: of chastising thorns, burs and briars that catch at our clothes; of rusty pine needles brilliant with gaudy fungus and molted feathers. Here, there, a flash, a flutter, an ecstasy of shrillings remind us that not all the birds have flown south" (T. Capote. A Christmas Memory).*

Художній простір, яким, власне, є і пейзажний опис, слугує поетично-мистецьким середовищем, у якому розвивається сюжетна дія художнього твору. При цьому автори за допомогою наскрізної деталі, найчастіше якоїсь однієї зорової, слухової або ж кольорової ознаки, надають просторовому образу ту чи іншу емоційну тональність, що відповідає художнім завданням того чи іншого твору.

З огляду на художні завдання кожного окремого художнього твору, письменники залучають до пейзажних описів зорові, слухові або ж кольорові лексеми, які надають пейзажним описам відповідної емоційної тональності.

Як висновок зазначимо, що типологія пейзажних описів укладена дослідниками із залученням різноманітних підходів. У нашому дослідженні ми зосереджуємося на типах пейзажних описів, в основу яких покладено характеристики простору: міський, сільський, морський, лісовий.

Список літератури

1. Соколовська Ю. Пейзаж як засіб увиразнення філософсько-психологічної проблематики у прозі Ірен Роздобудько. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2014. С. 250–260.
2. Тагільцева Я. М. Своєрідність та роль пейзажу в ліриці Бориса Пастернака : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.02. Сімферополь, 2009. 22 с.

Тетяна Вишиванюк
Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Лексико-семантичні особливості промов Джо Байдена 2021-2022 рр.

З-поміж безлічі вмінь та навичок, необхідних політикам, ораторське мистецтво займає вагоме місце. Класичним жанром ораторського мистецтва є політична промова – завчасно підготовлений гострополітичний виступ, насичений негативними або позитивними оцінками, конкретними фактами, обґрунтуванням, із окресленими планами, перспективою політичних змін [2, с. 4].

Особливо цікавим матеріалом для дослідження лінгвістичних особливостей політичного мовлення є промови президента Сполучених Штатів Америки Джозефа Байдена.

Чіткість та читабельність займають провідне місце в політичних промовах Джо Байдена. У власній промові 7 листопада 2020 року, що стосується перемоги на виборах Джозеф Байден дає обіцянку бути: *I pledge to be a president who seeks not to divide but unify, who doesn't see red states and blue states, only sees the United States*. Іншими словами, президентом, котрий прагне не розділяти, а об'єднувати.

Промови Джо Байдена вражають тим, що містять у собі дуже мало фраз-кліше і прислівників. Унікаючи прислівників, Джо Байден надає більшого значення активним дієсловам, які посилюють проникливість і направленість спілкування.

Щоб повністю зрозуміти специфіку промов Байдена, варто звернути увагу й на синтаксичні особливості його політичних промов.

Одним із синтаксичних засобів, який часто застосовується в політичних промовах є повтор. Його можна зустріти у промовах практично всіх політиків, адже цей стилістичний прийом значно допомагає сфокусувати увагу слухача на повідомленні. До того ж часті повтори виступають ефективним засобом переконання адресата у вірності деяких дій зі сторони влади [1, с. 5]. Джо Байден теж активно використовує повтор у своїх промовах.

У промові за 21 січня 2021 року, що стосується ситуації з коронавірусом в 2021 році, Байден каже: *First. Anyone, anyone who needs to be tested based on medical guidance should be tested at no charge, at no charge.* – Перше. Будь-хто, будь-який, хто потребує тестування на основі медичних рекомендацій, повинен бути протестований безкоштовно, безкоштовно.

Інший риторичний прийом, який часто застосовує Джо Байден, – безсполучникове речення (асиндетон). У промові за 7 листопада 2020 року, що стосується перемоги на виборах, Джозеф Байден перелічує: *most precious moments – hugging a grandchild, birthdays, weddings, graduations, all the moments that matter most to us – until we get this virus under control.*

Загалом, мова Джо Байдена характеризується ясністю та чіткістю викладу. Він нечасто застосовує терміни й політичну лексику, адже розуміє, що простота й зрозумілість мовлення є запорукою успіху у виборців. В його промовах рідко зустрічається пасивний стан, що робить їх динамічними, майже відсутні мовні кліше, прикметники і прислівники оціночної семантики. Для його мови характерне застосування широкої палітри, насамперед у синтаксичних ресурсів, які мають маніпулятивний потенціал, підтримують інтерес до його виступу до самого кінця. Алюзії, пишномовність, лозунговість, застосування паралельних конструкцій та лексичних повторів, якими вміло оперує Байден, надають його мові динамічності, ритмічності, а також підвищують її експресивність.

Список літератури

1. Карасьова К.А. До питання про мовні особливості політичного впливу. Журнал «Український смисл». 2012. №1. URL: <https://ukrsense.dp.ua/index.php/USENSE/article/view/75>
2. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ: Вища шк., 2016. 311 с.

Анастасія Вишкурцева

Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.

Лексичні особливості американського б'юті-блогу

Мета роботи – проаналізувати лексичну складову постів американських б'юті-блогерів у соціальній мережі “Instagram” та з'ясувати характер блогінг-комунікації.

Варто зазначити, що під терміном “пост”, який належить до комп'ютерного сленгу, розуміють “повідомлення в блозі або на форумі в Інтернеті” [1].

Саме сукупність постів формує вагомий жанр інтернет-дискурсу – блог.

Блог – це один із відомих форматів інтернет-комунікації, що існує у вигляді онлайн-щоденника, головний зміст якого – це невеликі за обсягом дописи, які систематично піддаються оновленню [2, с. 21]. Зазвичай, блог – це зразок неформального спілкування, яке тяжіє до максимального спрощення,

Інтернет-комунікація є особливим типом онлайн-спілкування, формулу якого вдало визначив Д.Кристал: “усна форма мови + письмова форма мови + ознаки, опосередковані комп'ютером” [3, с. 33].

Отже, серед лексичних особливостей текстів постів можна виділити такі лінгвістичні феномени: значна кількість сленгових слів та виразів, присутність неологізмів, скорочень, акронімів, лексем, об'єднаних в певні тематичні групи, прикладів нецензурної лексики, імперативних та інфінітивних конструкцій і т.п. Окрім цього, під час написання постів б'юті-блогери часто використовують стилістичні прийоми, зокрема гру слів, задля створення гумористичного ефекту для акумулювання більшої зацікавленості читача в діяльності б'юті-блогера.

Із дослідженого матеріалу нами відібрано 50 Інстаграм-постів американських б'юті-блогерів. Аналізуючи їх, знайдено цікаві лексичні особливості, частина яких наведена нижче.

Приклади сленгу:

- left on red – to be ignored
- the goat – a very cool person

- going ghost – to stop all communication without any explanation
- pumpkin picking – to talk about something that is boring
- painted – when someone is on drugs
- dump – a lot of different photos without a special meaning taken, for example, during a trip
- it's giving – when something has a positive vibe

Приклади скорочень та акронімів:

LOLOL (lots of laugh out louds); LOL (laughing out loud); LMAOO (laughing my ass off); YT (Youtube); AI (artificial intelligence); LGTBQ (lesbian, gay, bisexual, transgender, queer); y'all (you all); I love u (you); sis (sister).

Приклади нецензурної лексики:

Shit's over with; ass; it sucks; fucking cool; bitches; damn.

Приклади імперативних конструкцій:

- swipe for the end of an era
- check out new Youtube video
- double tap and like this post
- comment and tag 3 friends below
- give someone in the comments a compliment

Отже, характерним чинником сучасного б'юті-блогу є неформальність мовних засобів, тенденція до загального спрощення лінгвістичних конструкцій, яка наділяє автора блогу, а разом з ним і його читача, відчуттям свободи та невимушеності. Все це стає очевидним в процесі детального аналізу лексичної складової б'юті-блогів.

Список літератури

1. Що таке пост в Інтернеті? *Вікіпедія* : веб-сайт. URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%82> (дата звернення: 23.02.2023).
2. Бобровник Ю.О. Що таке блоги. *Вісник Педагогічного інституту Київського національного університету ім. Б. Грінченка*. Сер. Лінгвістика. 2014. Вип. 9. С. 20-25
3. Кристал Д. Мова й Інтернет : монографія. Лондон, 2006. 318 с.

Денис Віщук

Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Медіаресурси з німецької мови для ЗЗСО

Для вчителів іноземних мов питання впровадження інноваційних технологій в свої заняття є наразі особливо актуальним. Медіаресурси можуть зробити вивчення іноземної мови ефективнішим, а навчальний процес різноманітнішим, що, без сумніву, сприятиме зростанню зацікавленості і вмотивованості учнів.

Мета дослідження – описати можливості використання сучасних медіаресурсів на заняттях з німецької мови у ЗЗСО.

На уроках з німецької мови вчителі можуть використовувати різнотипні медіаресурси. Вибір медіаресурсу залежить не лише від мети та задач уроку, а ще й від вікових особливостей та рівня знань учнів. Це можуть бути різні статті та підручники в електронному форматі, навчальні курси та відео-уроки від таких платформ, як “Duolingo” або “Babbel”, аудіо-книги, підкасти тощо.

Розвиток навичок і умінь використання іноземної мови є головною метою занять з іноземної мови. Учні повинні вміти використовувати іноземну мову не лише в повсякденному житті, а й в подальшій професійній діяльності. Тому використання новітніх технологій на уроках з іноземної мови має сприяти опануванню іноземної мови через урізноманітнення навчального процесу і підвищення зацікавленості учнів [1].

Одним з гарних прикладів медіаресурсів для вивчення німецької мови є “Learn German” від німецької національної радіостанції “Deutsche Welle”. “Learn German” – це онлайн-платформа для вивчення німецької мови. На ній представлені безкоштовні курси для початківців і тих, хто продовжує вивчення німецької мови. Тут надаються різноманітні матеріали для вивчення мови – аудіо- та відеоуроки, текстові та інтерактивні вправи, які можуть допомогти вдосконалити навички в письмі, читанні, аудіюванні та говорінні учнів [2].

Курси пропонуються для рівнів від А1 до С1. Тому вчителі можуть підібрати матеріал для учнів адаптивних класів, середньої та старшої шкіл.

Після вибору рівня курсу користувачеві пропонують обрати одну з програм. Розглянемо програми, які пропонуються до вибору на курсі для початківців. Курс “Deutsch für Anfänger” пропонує програми на рівнях A1 та A2 для початківців, які тільки розпочали вивчати мову, і для тих, хто вже має базові знання з німецької мови. Серед них такі, як “ABC Starte mit dem Alphabet”, “Deutschtrainer”, “Deine Band” та інші. Особливою популярністю користуються програми “Nicos Weg” та “Das Deutschlandlabor”, які доступні на всіх рівнях вивчення німецької мови. Наприклад, програма “Nicos Weg” (рівень A2) пропонує різні теми, які потрібно проходити поступово. Всього в програмі представлено 18 тем, як-от: Гроші, Зустрічі з людьми, Запрошення, Фільми і телебачення тощо. Курс пропонує й заключний тест на перевірку знань, отриманих під час проходження курсу [3]. Перша тема називається “Intro zu A2”. Програма представлена у форматі історії-фільму, тому перед початком кожного розділу теми учням представлені короткий сюжет і навички, якими учні оволодіють після проходження розділу. Кожен розділ має свою лексичну і граматичну теми. Зокрема, в початковій темі учні розглянуть граматичні теми “Präpositionen: vor, seit”, “Doppelkonjunktionen”, “Nebensätze: dass” і “Indirekte Fragesätze”.

Отже, використання медіаресурсів на заняттях з німецької мови може не лише підняти рівень зацікавленості, але й значно підвищити рівень знань мови в усіх її аспектах. У мережі інтернету є достатньо медіаресурсів, тому вчитель може обирати різні програми, відповідно до рівня знань учнів та теми уроку.

Список літератури

1. Зачепа І.М. Цифрові медіа ресурси в контексті сучасного заняття з німецької мови. Київ: Національний авіаційний університет, 2018. 4 с.
2. Інформація з офіційного сайту Deutsche Welle [Електронний ресурс] URL: <https://learn german.dw.com/de/deutsch-lernen-neu/s-9095>
3. Інформація з офіційного сайту Learn German “Nicos Weg” [Електронний ресурс] URL: <https://learn german.dw.com/de/nicos-weg/c-36519709>

Структурно-синтаксичні особливості договору як юридичного тексту

Договір – це правовий документ, що позначає права та обов'язки договірних сторін та займає центральне місце в діловій комунікації [2]. У правовій системі ФРН для позначення терміна «договір» існують два поняття: *der Vertrag* та *das Abkommen*, різниця між якими полягає в тому, що другий термін описує більш обширні правочини, як-от договір між урядом держави та правовим суб'єктом, тоді як *der Vertrag* описує «внутрішні» правочини держави [3]. Структурне, синтаксичне та лексичне оформлення договорів залежить від галузей, в рамках яких цей договір укладається. Матеріалом наукового дослідження обрано 6 договорів з різних галузей, укладених на території Федеративної Республіки Німеччини та України. Мета дослідження – розгляд договору як окремого типу юридичного тексту та визначенні спільних та відмінних рис німецької та української фахових мов юриспруденції. Структура цього типу юридичного тексту функціональна, але є пункти, обов'язкові до зазначення для кращого досягнення мети договору. До таких елементів належать: зазначення договірних сторін, преамбула (у ній сторони зазвичай фіксують мотиви укладення договору та свої наміри при цьому), визначення термінів, зобов'язання сторін (викладені у головній частині договору), регулювання порушень умов договору, заключні положення, підписи та дата укладення договору [1]. У більшості (99%) усіх опрацьованих договорів досліджуваного матеріалу спочатку він містить заголовок, у якому вказується вид правочину, на який посилається договір (наприклад, *трудовий договір – der Arbeitsvertrag*, *договір про надання послуг – der Dienstleistungsvertrag* тощо).

Для дослідження синтаксичних властивостей договорів проаналізовано структури, які вважаються типовими для цього типу тексту. Зокрема, в ролі таких виступають субстантивні,

пасивні та інфінітивні конструкції. Найчастіше (95%) у дослідженому матеріалі зустрічаються конструкції із вживанням пасивного стану, що можна пояснити тенденцією юридичної мови до точності, лаконічності та стислості (наприклад, *die Termine der Tagungen werden auf diplomatischem Weg vereinbart – строки проведення погоджуватимуться дипломатичними каналами*).

Лексичний аналіз німецької та української юридичної термінології підтверджує домінування номінативного стилю в німецьких та українських юридичних договорах. У результаті було встановлено, що номіналізація як спосіб творення нових слів становить основу як німецької, так і української юридичної фахової мови, оскільки вона пов'язана із визначенням, характеристикою, специфікою певних осіб та явищ (наприклад, *das Amtsdelikt – посадовий злочин; das Schiedsverfahren – третейський процес; die Besteuerung – оподаткування*). Поширене вживання номіналізованих термінів свідчить про прагнення фахової мови юриспруденції до чіткої лаконічної форми викладу думки.

Отже, в умовах розвитку зовнішньоекономічних відносин України з іншими країнами світу особливого значення набуває дослідження проблеми перекладу юридичних текстів, що дозволяє забезпечити взаємодію між правовими суб'єктами на належному рівні. Звідси випливає, що обрана тема наукового дослідження актуальна та доцільна з огляду на неоднорідність та сувору регламентованість юридичних текстів, проблем та труднощів, які можуть виникнути при їх перекладі. Юридичний переклад ніколи не втрачає своєї актуальності і затребуваності на ринку перекладацьких послуг.

Список літератури

1. Czernich, Dietmar (2011): Vertragsrecht für Unternehmen: Leitfaden zur sicheren Vertragsgestaltung Innsbruck: Linde Verlag. S. 53-59
2. Гуменяк В.О. Міжнародний договір як жанр офіційно-ділового стилю в історичній ретроспективі. Харків, 2017. С. 68-69
3. Wikipedia: Die freie Enzyklopädie. Режим доступу: <https://de.wikipedia.org/wiki/Abkommen>.

Роксолана Гарасим'юк

Науковий керівник – доц. Кушч Е. О.

До проблеми походження та визначення терміна *hermeneutics*

Походження терміна *hermeneutics* пов'язують із ім'ям бога Гермеса, завдання якого було пояснення та тлумачення волі богів людям. При цьому, як зазначає А. В. Лашкевич, „Гермес не просто перекладав з мови на мову, але й тлумачив те, що перекладав, оскільки думки та слова богів були для людей тайною, загадкою, яку й допомагав вирішити Гермес” [2, с. 11–12].

З іншого боку, як відзначає А. В. Лашкевич, в самому імені Гермеса простежується більш давній грецький корінь *epjietveusco* – витлумачувати [2, с. 7], а також *epijijc* – таємне, закрите, недоступне [3, с. 124]. Отже, можна сказати, що словом *hermeneutics* позначається те, про що можна питати лише посвячених у тайни слів герменевтів. Першими герменевтами були жреці, ведуни, тлумачі.

Поряд із суперечками про походження терміна *hermeneutics* відбуваються дискусії з приводу його визначення. Так, герменевтику визначаються як науку, що займається обґрунтуванням процесів розуміння та тлумачення текстів [1, с. 18]. Згідно з протилежною точкою зору, герменевтику вважають не тільки наукою, але й мистецтвом, про що, зокрема, свідчить дефініція відповідного терміна: „*hermeneutics – the art and theory of interpreting texts*” [4, с. 243].

Подібний підхід до визначення вказаного терміна підтримує і А. В. Лашкевич, стверджуючи таке: „герменевтику необхідно вважати, насамперед, мистецтвом тлумачення на основі того, що людина, яка починає це робити, повинна володіти хоча б елементарними природними відчуттям мови, здатністю її чути, розуміти та правильно тлумачити” [2, с. 13]. Виходячи з зазначеного, можна дійсно сказати, що герменевтика є мистецтвом або близька до нього за своєю природою.

При цьому, як абсолютно слушно зазначає А. В. Лашкевич, необхідно враховувати також і раціонально-логічні основи

подібного тлумачення, оскільки „окрім природного відчуття мови, герменевту необхідна і лінгвістична компетентність, що виявляє знання законів мови та володіння основами теоретичного мовознавства” [2, с. 14]. З огляду на це герменевтика є, безсумнівно, науковою діяльністю.

Список літератури

1. Кузнецов В. Г. Герменевтика и гуманитарное познание. М. : МГУ, 1991. 192 с.
2. Лашкевич А. В. Герменевтика и рецептивная эстетика в современном англо-американском литературоведении. Проблемы истории, теории и методологии : автореф. дис. ... д-ра фил. наук : 10.01.08. Москва, 1994. 51 с.
3. Skeat W. An Etymological Dictionary of the English Language. Mineola : Dover Publication, 2005. 832 p.
4. Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. New York : Random House Value Publishing, Inc., 1996. 2230 p.

Олександра Гемблюк
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Лінгвокультурологічний підхід у вивченні мови

При лінгвокультурологічному підході до мови основна увага приділяється кумулятивній функції мови – її здатності виступати як скарбниця колективного досвіду, закріпленого в різноманітних мовних формах. “Кумулятивна функція мови – це [...] зв’язок мови й культури” [1, с. 18], і тому мову і культуру доцільно розглядати у їх нерозривній єдності, як два полюси єдиного культурно-мовного середовища, що консолідує етнос. Такий погляд на співвідношення мови й культури має ряд важливих теоретичних і практичних наслідків. Так, він надає можливість, по-перше, зіставляти одиниці мови по параметру мовно-культурної інформації в їх змісті; по-друге, оцінювати їх на підставі різного обсягу й характеру закріпленої за ними мовної і культурної інформації; по-третє, осмислювати одиниці, що зіставляються, у термінах “своє/чуже”. Зазначені параметри рівною мірою можуть бути використані в дослідженнях. Лінгвокультурологія сформувалася як лінгвістична дисципліна в останньому десятилітті ХХ ст. Її становленню сприяли, насамперед, наукові пошуки Ю. С. Степанова [2], В. М. Телія [3; 4] та Є. М. Верещагіна, В. Г. Костомарова [1], які є засновниками відповідних шкіл лінгвокультурології.

Оскільки саме ціннісна картина світу, концептосфера національної мови визнається в лінгвокультурології стрижнем духовної культури, одним із найважливіших завдань цієї мовознавчої дисципліни є виявлення й аналіз ключових термінів світобачення носіїв мови та мовних одиниць, що об’єктивують відповідні концепти. Зазначимо, що проблема ключових слів ставилася й раніше, зокрема, в лінгвокраїнознавстві, де вони визначалися як типові, найбільш значущі слова тієї або іншої епохи. У лінгвокультурології отримані в межах лінгвокраїнознавства дані поглиблюються, зокрема, при їх розгляді акцентується той факт, що ключові слова культури творчо формують картину світу, залишаючись незмінними

навіть при глобальній зміні світоглядів, оскільки вони безпосередньо пов'язані з системою найбільш загальних світоуявлень людини.

Список літератури

1. Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура. М. : Русский язык, 1976. 248 с.

2. Степанов Ю. С. Константы : словарь русской культуры : опыт исследования. М. : Языки русской культуры, 1997. 824 с.

3. Телия В. Н. Коннотативный аспект семантики номинативных единиц. М. : Наука, 1986. 143 с.

4. Телия В. Н. Русская фразеология : семантический, прагматический и лингвокультурологический аспект. М. : Языки русской культуры, 1996. 285 с.

Формування мовленнєвої компетенції в дітей із мовленнєвою дисфункцією

Мова – основний інструмент комунікації та соціалізації дітей. Відтак, виховання і підтримка здорової мовленнєвої компетенції є необхідною умовою їхнього соціального, емоційного та навчального розвитку. Мовленнєва дисфункція – термін, який означає порушення або проблеми з мовленням, що характеризуються неправильним використанням мовних структур та/або неправильною вимовою, яке у результаті дає хибне звучання [1]. Мовленнєві дисфункції можуть бути викликані різними факторами. Їх раннє виявлення та швидке надання допомоги критично важливі. Логопеди та мовні терапевти є ключовими спеціалістами які можуть допомогти таким дітям спілкуватися ефективніше, знизити стрес та тривогу, які можуть виникати через нездатність висловлювати свою думку, а також поліпшити соціальні відносини.

Оскільки кількість дітей з порушеннями розвитку мовлення весь час зростає, необхідно піднімати питання про методи навчання усного та писемного мовлення як рідної мови, так і іноземної. До розладів мовленнєвого типу відносять такі порушення, як: дислексія, дизортографія, дизартікулія, дисфазія, дизартрія, афазія, алалія [2]. Вони поділяються на розлади рецептивного та продуктивного характеру.

Використання різноманітних методів і технологій для формування мовленнєвої компетенції дозволяє забезпечити різноманітність способів та залучення дітей до навчання. Комп'ютерні і мобільні додатки можуть бути цікавим інструментом, оскільки вони забезпечують можливість навчання в будь-який час та будь-де, а також доступ до широкого спектру матеріалів та інструментів для навчання.

Так, логопедичні вправи допомагають розвивати фонетичні навички, які необхідні для правильної вимови звуків і слів, поліпшити здатність до розуміння і використання мовної структури. Наприклад: У випадку якщо дитина має труднощі із

розрізненням звуків, потрібно показати та пояснити як само розташовані артикулятори при вимові того чи іншого звуку. Наприклад, [у] та [u]. Для [у] потрібно округлити і зовсім трохи відкрити рот, губи трохи розміщені вперед, язик торкається нижніх зубів, а для [u] потрібно розташувати більше губи вперед, округлити рот трохи його відкрити, язик розташований посередині і не торкається зубів. Потім необхідно зробити вправи на розрізнення слів з такими звуками як « mûre », « amour », а потім перейти до вправ на слухання та повтор слів з приголосними близькими до положення губ, яке потрібно прийняти саме для звуку [у] та голосною « і » адже тут співпадає положення язика, « usine, chut, hirsute ... ». Якщо у дитині труднощі із письмом, читанням, розумінням змісту, можливі такі вправи: 1) підкреслення слів у тексті, які містять потрібний звук у нашому випадку [у] « La lune était juste cachée par les nuages, mais Julie avait l'impression que la rue disparaissait dans la nuit poire... »; 2) переписання слів зі звуком [у] «nuages, mûre, suivre, jouer, sucré...»; 3) вправи на повторення у читанні, додаткове пояснення тексту та ін. [3].

Кожна дитина має унікальні потреби та рівень мовлення, тому індивідуалізований підхід дозволяє зосередитися на специфічних проблемах та потребах дитини, задля максимальної ефективності терапії. Такий підхід також дозволяє розробляти план терапії, який враховує темп та стиль навчання дитини, а також бажання та цілі родини, що допомагає досягти більш точні та значні результати [4].

Список літератури

1. Рібцун Ю. В. Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с. (Інклюзивне навчання).
2. Les différents troubles d'apprentissage. URL: <https://www.hcsp.fr/Explore.cgi/Telecharger?NomFichier=ad263037.pdf>
3. Martin C. Symbolicone, développement du langage. URL: <https://www.symbolicone.com/blogue>
4. Компанець Н.М. Комплексна оцінка особливостей розвитку дитини з особливими освітніми потребами. *Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ЗДО*. Київ, 2017.

Анастасія Герштун
Науковий керівник – доц. Павлович Т.І.
Актуальні аспекти жанру трилер

Література тісно пов'язана з усіма сферами людської діяльності і є невід'ємною частиною сучасного життя, яка має багатовікову історію, свої традиції, форми і жанри. Одним із таких жанрів є трилер. За словами Дейва Кера, трилер - це американський жанр, якому притаманні "безпосередність і сила впливу, що рідко зустрічається в європейському, дослідження фізичних та емоційних меж життя, захоплення небезпекою та усвідомлення її фатальної сили, що притягує"[2]. Від готичного роману він запозичив акцент на насильстві над особистістю та текстову емоційну напругу, від детективу – постійний процес пошуку розгадки, але якщо детектив спирається на постійне повернення в минуле для розкриття таємних злочинів [3], то трилер орієнтований на майбутнє, прогрес і руйнування, а розвиток сюжету та його наслідки розкриваються лише в процесі читання, підтримуючи таким чином інтригу [4]. З цієї точки зору трилер як жанр не має чітких меж. Елементи цього жанру існують в інших жанрах і всередині них.

Літературний жанр трилера привертає увагу багатьох письменників з усього світу. The New York Times, одна з найвпливовіших газет сучасного світу, показує, що у рейтингу знаходяться переважно трилери. Простежуючи історію цього жанру, ми бачимо те, що були проаналізовані його форми досліджені взаємозв'язки та схожість типологій у творах різних авторів. Зокрема, певне місце у вивченні морфологічних особливостей трилерів посідають праці Б. Брехта та Я. Маркулана, які аналізують детектив та суміжні жанри. Зуєв С., Зверев А. говорять про трилери в контексті масової літератури. Малахов О. вивчає літературу жахів, але не оминає увагою трилери. Кавелті Дж. та Сайерс Д., які розглядають літературні форми, обговорюють проблему трилерів у своїх роботах. Флемінг Я., Чечельницька Т., Джоїс Дж. Серікс та ін. вивчають характеристики жанру трилера, особливості його композиції та функцій. Літературні та мистецтвознавчі критики досі

намагаються розгадати таємницю, яка тримає трилери популярними вже півтора століття. Усі їх спроби об'єднує те, що жанр характеризується напруженими ситуаціями, динамічним розвитком сюжету та невеликою кількістю описів і відступів, а також винахідливим героєм, який повинен зірвати дуже добре підготовлений план лиходія [5].

Вивчення твору в контексті літературного жанру передбачає аналіз його місця в контексті масової літератури. Це пов'язано з тим, що це одна з категорій, яка формує її характеристики. Ми дійшли висновку, що трилери займають одну з головних позицій у масовій літературі. Їх популярність зумовлена тим, що вони викликають найсильнішу емоційну реакцію. Трилери дозволяють аудиторії пережити емоції, неможливі в повсякденному житті.

Список літератури

1. Kehr Dave. *When Movies Mattered: Reviews from a Transformative Decade*. University of Chicago Press, 2011.
2. Орехова О. Одиниця аналізу кінотексту піджанру психологічний трилер: перекладознавчий аспект. О. Орехова. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Перекладознавство та міжкультурна комунікація. 2016. № 1. С. 38–42.
3. Курганов Т.С. Цікаве явище. Три українських трилери, що гарантовано полоскочуть вам нерви URL: <https://life.nv.ua/ukr/blogs/cikave-yavishche-tri-ukrajinskih-trileri-shcho-garantovano-poloskochut-vam-nervi-50075305.html>
4. “The Thriller Studies as Media Studies” posted by Robyn Goodfellow. URL: <http://walgoodfellowr.blogspot.com/2010/04/thriller-genre.html>
5. Cambridge Online Dictionary URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/suspense>
6. Філоненко С.О. Масова література в Україні: дискурс/гендер/жанр: монографія. Донецьк. 2011. 432с URL: <http://bdpu.org/sites/bdpu.org/files/ifsk/mon-filonenko.pdf>
7. Костецька Л.О. Жанр трилеру в творчості М. Кідрука. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського, філологічні науки (літературознавство) URL: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2015/12/29.16.15.pdf>.

Метафора та її роль у термінотворенні

Метафора відіграє значну роль у процесі пізнання людиною навколишньої дійсності. Вона забезпечує призму, що ґрунтується на отриманому досвіді, і ця призма відбиває нове бачення об'єктів і явищ. Саме у такій адаптації нового полягає когнітивна роль семантичного зсуву за подібністю [4, с. 24]. На думку Е. Норенко, метафора виокремлює індивідуальність конкретного предмета або явища, передає його неповторність [3, с. 228]. Вона слугує одним з найбільш поширених способів поповнення лексичного і фразеологічного фонду мови, надаючи назви об'єктам, що належать до різних сфер дійсності світу.

Метафора дозволяє краще зрозуміти і передати складну інформацію багатого людського досвіду. Усю загальну систему лексики в синхронічному і діахронічному планах можна розглядати як стратифікацію уламків метафоричних і термінологічних систем різних періодів, що визначалися різними домінуючими типами мислення. В. Г. Гак зауважує, що саме до метафори звертається свідомість людини в акті номінації [2, с. 154].

Наведені твердження підкреслюють номінативну функцію метафори. Вона збагачує мову і з точки зору кількісного складу, і з точки зору стилістичної гнучкості. Метафора орієнтована не тільки на заповнення лакун у словнику, а й на прагматичний ефект, який вона викликає у реципієнта. Існує думка про те, що якщо є бажання вплинути на когось, слід використовувати метафору, але обережно та правильно [5, с. 92].

Щодо функції метафори у термінології, потрібно відзначити, що її здатність слугувати засобом мислення є, безперечно, характерною особливістю у мові науки. Але ця властивість виявляється лише супутньою у відношенні до головної функції термінологічної метафори – номінативної. Метафора у термінології з'являється, перш за все, для того, щоб дати ім'я поняттю, що не мало до цього словесного позначення.

Проблема, на якій слід зупинитися, характеризує термінологічну метафору, – це проблема образності і емоційності. Метафорі у науково-технічній літературі притаманна деемоційність [1, с. 90]. Образність такої метафори послаблена її вимушеною номінативністю, це метафора „за необхідністю” [1, с. 91]. Звертання до неї зумовлене не її образно-експресивним потенціалом, а відсутністю прямих номінацій, тому образ супроводжує номінацію, він – засіб номінації, а не її мета.

Метафора, потрапляючи до термінологічної системи, перерозподіляє значущість компонентів свого значення відповідно до потреб термінології. Усі елементи конотативності, асоціативності, образності займають підлеглу стосовно сигніфікату позицію, їх роль стає допоміжною – сприяти виконанню терміном номінативної функції. Для слів-метафор, що реалізують термінологічні значення, характерна чітка демонстрація належності до понятійної сфери тієї чи іншої галузі знань і констатуюче, а не емоційне вираження характеристик. Чуттєво-емоційна сторона у термінів-метафор зникає, висуваючи на перший план логічні зв'язки.

Список літератури

1. Алексеева Л. М. Термин и метафора. Пермь : Изд-во Пермского ун-та, 1998. 245 с.
2. Гак В. Г. Языковые преобразования. М. : Языки русской культуры, 1998. 769 с.
3. Норенко Е. Метафора: семантика і типи. Сучасні проблеми та перспективи дослідження романських і германських мов і літератур.: *Матеріали II міжвузівської конференції молодих учених*. Донецьк: ДонНУ, 2004. С. 227–229.
4. Петров В. В. Метафора: от семантических представлений к когнитивному анализу. *Вопросы языкознания*. 1990. № 3. С. 20–32.
5. Складарская Д. С. Метафора в системе языка. С.-П. : Наука, 1993. 152 с.

Лілія Годенчук

Науковий керівник – асист. Новосадська О.Б.

Особливості перекладу рекламних текстів

Сучасна наука визнає в рекламі два основних поняття: культура і маркетинг. Поєднання цих двох понять перспективне для перекладу рекламних текстів. Це дає змогу в маркетинговій складовій враховувати культурні особливості, тобто екстралінгвістичні особливості рекламних текстів. Переклад рекламного тексту зрозумілий іншомовним споживачам і повністю реалізує економічну природу реклами.

Рекламний текст складається з кількох компонентів: мови, графіки, звуку та багатьох інших [1].

Важливою стилістичною ознакою рекламного тексту є використання образів мови. Найпоширеніші: повтор, звертання, вигук, протиставлення, римована мова, евфемізм, персоніфікація, заперечення, гра слів, посилання на інші тексти.

Слід пам'ятати, що англійська мова аналітична, а українська – синтетична, тому значення фраз передається англійською мовою через зміни формальних характеристик слів, значення в українській мові виражається поєднанням значень кількох слів. Рекламні тексти зазвичай не перекладають, а знаходять їх «сміслові еквіваленти». У багатьох випадках тексти переписуються з урахуванням особливостей країни, стереотипів поведінки конкретної аудиторії [3].

Основний критерій розуміння характеристик рекламного підтексту – вміння правильно розуміти та адекватно перекладати рекламні тексти та назви брендів. Як відомо, існує кілька основних способів розуміння еквівалентності перекладу.

По-перше, поняття формальної кореспонденції: все, що можна повідомити, включаючи структуру вихідного тексту, передається. Проте теоретики перекладу дійшли висновку, що абсолютної тотожності між перекладом і текстом оригіналу досягти неможливо.

По-друге, концепція відповідності специфікації змісту: еквівалентність виражається як баланс між точною передачею елементів змісту у вихідному тексті та відповідністю специфікації мови цільового тексту. При цьому нормативність

мовних засобів рекламного тексту, безумовно, бажана, але може бути й свідомо порушена. Отже, чим повніше переклад передає емоційний зв'язок, закладений автором у рекламний текст, тим вищою можна вважати його якість.

Для опису форми, розміру, якості, вартості рекламованого продукту використовується велика кількість прикметників з позитивною конотацією (природний, чуттєвий, невинний, пристрасний, романтичний, таємничий, блискучий тощо). Корисно спостерігати за використанням конкретних прикметників для кожної сфери товарів чи послуг.

Незважаючи на те, що мова реклами, як правило, має називний відмінок, дієслівні форми є поширеними. Найчастіше вживається теперішній час справжнього стану, який конкретизує повідомлення та надає тексту більшої виразності та змісту. Часте вживання наказового способу дієслова значно посилює динамічність реклами.

Серед особливостей синтаксису реклами слід звернути увагу на використання риторичних запитань, які можуть посилити експресивність рекламного тексту.

Багатозначність — досягнення як прямого, так і переносного значення — також широко вживаний стилістичний засіб. Безсумнівно, гра слів і додаткові конотативні значення втрачаються при перекладі, але ефект цього прийому зберігається в мові перекладу.

Переклад рекламних текстів вимагає великих лінгвістичних та екстралінгвістичних знань, а також відчуття стилю перекладача. Рекламний текст продовжує привертати увагу лінгвістів. Це пояснюється популярністю рекламного тексту та його універсальністю.

Список літератури

1. Баранова С.В., Полежай А.І. Особливості перекладу текстів рекламного дискурсу в умовах глобалізації. 2021.
2. Баранцова І. О. Особливості перекладу англomовних рекламних текстів. *Perspective directions for the development of science and practice*. 2020. № 20 . 125 с.

Марія Голбан

Науковий керівник – доц. Лех О. С.

Особливості вживання прикметникової лексики в рекламних текстах

Подане дослідження дає змогу проаналізувати й дослідити особливості вживання та використання прикметникової лексики в рекламних текстах німецькомовних газет та журналів. Питання про дослідження ЛСГ ад'єктивів у рекламах в засобах масової інформації (газети, журнали, каталоги тощо) досить нове та набирає великого попиту серед мовознавців. В даному дослідженні **об'єктом** вважаються німецькі ад'єктиви, а **предметом**— ЛСГ прикметникової лексики. **Метою** даного дослідження слугує виявлення та систематизація вживання лексико–семантичних груп ад'єктивів у рекламних текстах в засобах масової інформації. **Матеріалом** даного дослідження слугували рекламні тексти з німецьких газет «Die Zeit», «Der Spiegel», журналу «Burda Style» та брошур про навчання. За допомогою **методу суцільної вибірки** нами були вибрані рекламні тексти, які містять прикметникову лексику та виписані ад'єктиви на позначення різних ознак (ознаки якості, ознаки кількості, ознаки розміру тощо), а завдяки **методу дистрибутивно–статистичного аналізу**, було визначено та дано частотну характеристику вживання ЛСГ ад'єктивів. Беручи до уваги частотну характеристику вживань прикметникової лексики, можемо визначити та проаналізувати закономірність вживання даних ад'єктивів в рекламних текстах німецькомовних газет та журналів.

На основі статистичних даних можемо оцінити кількість вживань прикметників у рекламних текстах німецькомовних газет. Загалом кількість досліджуваних прикметників становить 1872 ад'єктива в 205 рекламних текстах, а середня кількість вживань сягає 89.

Високочастотними вважатимемо категорії прикметників, частота вживання яких перевищує середню кількість вживань. Таким чином, до високочастотних належать такі категорії ад'єктивів, як от «*внутрішні властивості*» — 395 (glücklich, achtsam), «*ознаки якості*» — 378 (neu, nachhaltig), «*зовнішні*

ознаки» — 301 (schön, stark), **«ознаки розміру»**— 119 (groß, klein) ,**«ознаки часу»** — 104 (monatlich, festlich), **«ознаки кількості»**— 98 (hunderttausend, erste). Ці слова становлять 74,5% усіх прикметників.

Лексеми, частота вживання яких не перевищує середню кількість або є дещо нижчою, можна віднести до середньочастотних. Середньочастотними вважаються ад'єктиви, які несуть в собі **«ознаки походження»** — 77 (österreichisch, deutsch), **«ознаки приналежності»** — 66 (persönlich, individuell), **«ознаки кольору»** — 58 (grau, schwarz), **«професії та рід заняття»** — 82 (medizinisch, juristisch), **«ознаки смаку»** — 36 (köstlich,süß), **«ознаки температури»** — 30 (kalt, warm). Названі вище категорії становлять 18,6% від загальної суми. До низькочастотних можна віднести групи ад'єктивів, частотність яких не перевищує число 30. До таких лексем належать такі категорії, як **«ознаки простору»** — 28 (weltweit, unendlich), **«ознаки форми»** — 24 (rund, flach), **«ознаки місця»** — 23(regional, zentral), **«ознаки матеріалу»** — 14 (vernickelte, vergoldete), **«ознаки ваги»** — 12 (federleicht, schwer), **«ознаки віку»** — 11 (jung, alt), **«ініше»** — 10 (turbulent, weiter), **«ознаки запаху»** — 5 (duftend, blumig), **«ознаки релігійної приналежності»** — 1 (evangelisch). Вони складають лише 6,8 % усіх досліджуваних нами прикметників.

Підсумовуючи результати, ми дійшли висновку, що за допомогою методів та прийомів можна визначити закономірності та особливості вживання ад'єктивів у рекламних текстах, а також класифікувати прикметники за певними ознаками на високочастотні, середньочастотні та низькочастотні.

Список літератури

1. Die Zeit. Wochenzeitung für Politik, Wirtschaft, Wissen und Kultur. // Zeitverlag Gerd Bucerius GmbH & Co. KG. – 2016. – №49. – S. 104;
2. Der Spiegel. // Spiegel–Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. KG. – 2021. – №41. – S. 140;
3. Der Spiegel. // Spiegel–Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co. KG. – 2021. – №10. – S. 153;
4. Burda Style. // Verlag Aenne Burda GmbH & Co. KG. – 2021. – №6. – S. 88.

Катерина Голомисова
Науковий керівник – доц. Заслонкіна А.В.

Прагматика та особливості відтворення англомовних клікбейт-заголовків

Протягом останніх десятиліть спостерігається стрімкий розвиток медійної сфери та трансформація інформаційного простору загалом. Оскільки однією з найважливіших функцій ЗМІ вважається маніпулювання увагою та свідомістю потенційної аудиторії, сьогодні в журналістиці досить розповсюдженим явищем є поняття «клікбейт» (термін, що походить від поєднання двох англійських слів: click – «клацання мишкою» та bait – «наживка, приманка»). У різних джерелах визначення клікбейту дещо відрізняється, проте фахівці пропонують розглядати клікбейт-заголовки як певний вебконтент із заголовком-приманкою, мета якого – змусити користувача перейти за посиланням [3]. Відомо, що медіа виконують номінативну функцію висвітлюючи події сьогодення, і саме від заголовку залежить ймовірність прочитання публікації. Відтак головним завданням кожного журналіста є створення яскраво-оманливого, дещо сенсаційного заголовку, що приверне увагу реципієнта та зорієнтує його на відповідне джерело.

З кінця ХХ ст. дедалі більшої актуальності набуває вивчення медіазаголовків та розгляд питань лінгвопрагматичної специфіки недостовірних новин у суспільному аспекті. Клікбейт-заголовки як дієвий інструмент впливу на суспільну свідомість, збільшення відвідуваності вебсторінок та розширення аудиторії досліджувало чимало науковців, а саме: О. Гусак, А. Дем'янова, А. Каличенко, Е. Муддіман, М. Нагорняк, Дж. Скакко, В. Шевченко та ін. [1].

Переклад медіаназв стосується різних аспектів мови: стилістики, лексики та граматики. Важливо передати значення заголовка таким чином, щоб він був максимально доступним для розуміння, не спотворивши при цьому його первинний зміст

та інтригу. Як правило, на відміну від україномовних заголовків, англomовні – багаторівневі, характеризуються більшою експресивністю, вживанням простої лексики та відсутністю певних граматичних елементів, які не впливають на розуміння змісту повідомлення. Окрім того, з метою створення ілюзії конкретності і науковості та підкреслення унікальності викладеного матеріалу журналісти часто вдаються до використання нумерації, списків та рейтингів (only X in / Top X things), закликів та попереджень (This is why / Will make you), парадоксальних заяв (Is what happens / The reason is), запитань та перебільшень (Can we guess / shocked to see) тощо. Отже, при перекладі слід зважати на вищезгадані особливості та специфіку публіцистичного стилю, властивого саме українській мові.

Наприклад, англomовний клікбейт-заголовок *Palace 'reeling' over Meghan and Harry 'bombshell'* перекладаємо як «*«Принц Гаррі скинув бомбу на свою родину»: реакція палацу і королеви Єлизавети II на скандальне інтерв'ю Гаррі та Меган»*.

Дослідження основних принципів відтворення англomовних заголовків сприятиме виявленню лінгвістичних маніпуляцій і закономірностей в окремих мовах, їхніх відмінностей. Перекладач несе відповідальність як за адекватний переклад, так і за привабливість запропонованого заголовка.

Список літератури

1. Зінчук Р.С. Шульська Н.М. Комунікативно-функційний потенціал заголовків у мові сучасних медіа / Р.С. Зінчук Н.М. Шульська // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика / Р.С. Зінчук Н.М. Шульська. Луцьк, 2021. № 5 Ч. 2. С.220-225.
2. Переклад англomовних заголовків: веб-сайт: URL: <https://opentalk.org.ua/langstory/aussie-english-avstralijska-anglijska/>
3. Центр протидії дезінформації пояснює термін «фейк-клікбейт»: вебсайт: URL: https://cpd.gov.ua/glossary/terms/czpd_poyasnyuye-termin-fejk-klikbejt/

Адель Даниляк

Науковий керівник – асист. Куковська В.І

Роль малих літературних форм у формуванні соціолінгвістичної компетентності учнів середньої школи

У формуванні та розвитку іншомовного мовлення учнів середньої школи чимраз більшої актуальності набуває необхідність включення соціолінгвістичних факторів у методику та процес навчання. Тому природно припустити, що соціолінгвістична компетенція учня повинна бути однією з цілей в навчанні іноземних мов, орієнтованою на завдання навчання міжкультурного спілкування. Соціолінгвістична компетентність – це здатність тих, хто вивчає мову «продувати і розпізнавати стиль мовлення відповідно до певної комунікативної ситуації» [3, с. 192]. Казки, вірші та пісні можуть виступати дієвими інструментами формування цієї компетентності. Саме тому мета нашого дослідження полягає у з'ясуванні ролі малих літературних форм у формуванні соціокультурної компетентності учнів середньої школи.

Використання казок, віршів та пісень на уроці англійської мови створює умови для формування соціолінгвістичної компетентності учнів. Вони виступають джерелом збагачення мови, підвищення її логічної, емоційної та стилістичній виразності, а також частиною культури народу [2, с. 356].

Фахівці одностайні щодо причин впровадження малих літературних форм на урок англійської мови як засобу формування соціолінгвістичної компетентності: змістовність (містить смисл та вагомий за лексичним значенням); експресивність (активізують образне мислення); універсальність (можна одночасно розвивати усі мовні компетентності); доступність (в мережі Інтернет у загальному доступі на різну тематику); ритмічність (впливає на легке запам'ятовування); емність (узагальнюють думку у короткій формі) [1, с. 258].

Легкість інтегрування казок, віршів та пісень до процесу навчання англійської мови полягає, насамперед, у їх розмірі, оскільки вони належать до малих літературних форм, але попри розмір, зміст їх вагомий, що дозволяє ускладнювати роботу із

ними, наприклад: висловіть згоду / незгоду із запропонованим віршем; створіть ситуацію, яка підтвердила або спростувала б запропоновану казку; прослухайте ситуацію та назвіть відповідне їй пісню; опишіть ілюстрацію до казки; прослухайте діалог і скажіть, якою піснею можна було б його завершити.

Залучення до культури країни мови, що вивчається через елементи фольклору, казок, віршів та пісень дає учням відчуття приналежності до іншого народу. Таким чином, вивчаючи казки, вірші та пісні англійською мовою можна краще зрозуміти носіїв цієї мови, оскільки в них відображаються особливості історії, культури, побуту народу, мова якого вивчається.

Отже, використання малих текстів є невід'ємною частиною побудови цікавого, креативного уроку іноземної мови на основному етапі середньої загальноосвітньої школи. Малі літературні форми слугують ефективним засобом формування такої комплексної компетентності як соціолінгвістичної, що надає величезний простір для вчителя із підбором матеріалу та створенням до нього низки різноманітних цікавих завдань.

Список літератури

1. Дорофєєва О. М. Використання прислів'їв та цитат у вивченні англійської мови //Наукові записки [Національного університету Острозька академія]. Сер.: Філологічна. 2013. №. 39. С. 258-259.
2. Осадча Н. В. Історія дослідження проблеми формування в учнів профільної школи лінгвосоціокультурної компетентності в англійськомовному читанні на уроках країнознавства //Молодий вчений. 2016. №. 8. С. 354-361.
3. Струганець Л. В., Чучвара А. Лінгводидактичний аспект формування соціолінгвістичної компетентності філолога// Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна: монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. С. 191-201.

Поняття наочність у сучасній методиці

Проблема використання наочності у навчанні всім предметам вивчається педагогами та психологами протягом багатьох століть. Принцип наочності є одним із найстародавніших загальнодидактичних принципів: він був сформульований одним із перших. Наразі принцип наочності визначається як принцип навчання, відповідно до якого навчання будується з опорою на конкретні образи, які сприймаються учнями.

Багато педагогів ХХ століття також писали про принцип наочності. Наприклад, проблему підвищення ефективності уроку з позицій реалізації принципу наочності досліджував психолог, педагог Л. В. Занков. Відповідно до його позиції з цієї проблеми, засоби наочності є основою для створення у молодших школярів знань та уявлень про навколишній світ [1, с. 75]. Нині принцип наочності одна із провідних у навчанні всім шкільним предметам (у тому числі й англійській мові), оскільки зазначений принцип входить до групи загальнодидактичних принципів навчання. Сьогодні наочність ефективно використовується під час уроків іноземних мов.

Засоби наочності – це наочні матеріали, що входять до складу аудіовізуальних засобів навчання.

Візуальні засоби можуть використовуватись на заняттях для семантизації лексики, для первинного закріплення, тренування, відтворення ситуацій спілкування та стимулювання висловлювання. Засоби наочності спираються на органи сприйняття (зір, слух) та роблять навчання та запам'ятовування більш ефективними [2, с. 38].

Наочність використовується як засіб активізації мисленнєвої діяльності учнів для сприйняття та обробки інформації [3]. Дані, що надійшли в мозок за допомогою органів сприйняття, закріплюються ефективно та надовго. Інформація, збережена

свідомістю у формі наочних образів, довше зберігається у пам'яті. Причому зорове сприйняття набагато ефективніше, ніж слухове та кінестетичне, та інформація, що надійшла в мозок через органи зору запам'ятовується легше і зберігається у пам'яті довше, і це має наукове обґрунтування, що стосується як дітей, а й дорослих. Через органи зору мозок надходить у кілька разів більше даних, ніж за допомогою органів слуху, і вдесятеро більше, ніж по тактильному каналу. Дані, отримані за допомогою візуального каналу сприйняття, легко запам'ятовуються і залишаються в пам'яті на довгий час [4].

Багато вчених пишуть про те, що при сприйнятті матеріалу, який потрібно буде надалі зберегти в пам'яті, має бути задіяно якнайбільше органів чуття. Якщо цю інформацію можна сприйняти кількома каналами сприйняття, потрібно використовувати всі можливі органи почуттів.

Засоби наочності показують учням актуальність матеріалу у житті, його практичне застосування. [3].

Отже, можна назвати такі функції використання наочності: вона служить основою для нашої мисленнєвої діяльності, для розумового розвитку, є засобом активізації навчання, викликає зацікавленість та сприяє мотивації, полегшує процес засвоєння та запам'ятовування інформації, що сприяє міцності знань. Завдяки розвитку сучасних технологій, є можливість обирати найбільш зручні методи наочності, які полегшують роботу вчителя та сприяють зацікавленості школяра у навчанні.

Список літератури

1. Пироженко Л. В., Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво. А.С.К., 2004. – 192 с.
2. Кобися А.П. Візуальні засоби як засіб підвищення ефективності засвоєння навчального матеріалу / А. П. Кобися // Зб. наук.-метод.конф. – 2015. – С. 25-27.
3. Дроздовська І. В. Наочність / І. В. Дроздовська. // Англійська мова в початковій школі. – 2008. – №9. – С. 35.
4. URL: <https://gurt.org.ua/articles/37609/>

Тетяна Дзера

Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Актуальні проблеми перекладу англомовних політичних промов

Політична промова – це завчасно підготовлений виступ на гострополітичну тему, що містить «позитивні чи негативні оцінки, обґрунтування, конкретні факти, з накресленими планами, перспективою політичних змін» [3, с. 235]. Дослідники стверджують, що майже всі політичні промови гостро публіцистичні, адже в них присутні висловлення та відстоювання думок, поглядів, переконань, ідеологічних настанов. Відстежується усунування поглядів інших, навіть якщо вони й не афішуються, та надання переваги власним [3].

З цього розгортається важливість дискурсу на політичній арені. Проте насправді поняття *дискурс* дуже багатозначне. Воно походить від латинського слова *discursus*, що дослівно означає "біг у різних напрямках". Наразі у літературі немає одностайності при визначенні цього терміна. Е. Бенвеніст зокрема трактує дискурс як "усіляке висловлювання, яке зумовлює наявність комунікантів: адресата, адресанта, а також наміри адресанта певним чином впливати на свого співрозмовника" [1, с. 276-279].

Політична мова відрізняється від звичайної тим, що в ній: 1) «політична лексика» термінологічна, а звичайні, не чисто «політичні» мовні знаки вживаються не завжди так само, як в звичайній мові; 2) специфічна структура дискурсу – результат іноді дуже своєрідних мовних прийомів; 3) є специфічною і реалізація дискурсу – звукове або письмове його оформлення [2, с. 11-28]. Політична мова у промовах також віддає перевагу коментуванню, а не інформації. Важливою особливістю є спрямованість аргументів переважно на почуття, а не на розум [2, с. 22-23]. Саме тому, враховуючи особливості політичних промов та застосовуючи перекладацькі стратегії, можна виокремити цілу низку способів перекладу подібних текстів: 1) дослівний (повний) переклад; 2) використання перекладацьких трансформацій; 3) комплексний переклад.

Проблема, з якою найчастіше стикаються перекладачі, – це перекладацькі трансформації. Розглянемо найпоширеніші перекладацькі трансформації у політичних промовах, а саме – лексичні.

Домінуючою трансформацією виступає генералізація значення – заміна мовної одиниці у вихідному тексті на мовну одиницю з більш широким значенням у тексті, що перекладається. Конкретизація – це спосіб перекладу, при якому виникає заміна слова або словосполучення іноземної мови з більше широким предметно-логічним значенням на слово в перекладі з більше вузьким значенням. Наступними перекладацькими трансформаціями є транслітерація – запозичення графічної форми слова, та транскрибування – запозичення звукової форми слова. Зазвичай, ці трансформації використовують для перекладу географічних і власних назв.

Оскільки українська та англійська мови відрізняються у структурі та побудові речень, перекладачі використовують трансформацію антонімічного перекладу – це заміна форми слова в мові оригіналу на протилежну за значенням в мові перекладу (позитивне значення – на негативне і навпаки).

Часто у політичних промовах перекладачі додають декілька слів для адекватного перекладу. Такий спосіб трансформації називають додаванням. Така трансформація дозволяє зробити промову більш характерною для мови перекладу.

Отже, встановлено, що політичний дискурс ми можемо розглядати як вербальну комунікацію у певному соціально-психологічному контексті, в якій відправник та одержувач наділяються певними соціальними ролями, відповідно до їх участі у політичному житті, яке і є предметом комунікації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бенвенист Э. Общалингвистика: пер. с франц. – Москва: Прогресс, 1975. 447с.
2. Петренко В. Особливості визначення політичної мови / В. Петренко // Політичний менеджмент 2007. № 2. С. 16-24.
3. Самойлова І. В., Подвойська О. В. Лексичні особливості політичних промов//Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Філологічні науки. 2016. Кн. 1. С. 235–238.

Адріана Дирик
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

До проблеми визначення поняття „запозичення”

Серед численних проблем пов'язаних із процесом історичного розвитку англійської мови, одне із важливих місць займає питання про роль та важливість запозичень.

Термін „запозичень”, як правило, розглядається у двох значеннях. У першому із них – це сам процес переходу елементів однієї мови до іншої, у другому ж – це лексична категорія у вигляд запозиченого слова, словосполучення або мовного елемента.

На думку Е. Ф. Володарської, процес запозичення слід вважати „універсальним мовним явищем, що полягає в прийнятті однією мовою засобів та елементів іншої мови внаслідок контактів між ними, а самі елементи та засоби розрізняються за рівнем та формою” [1, с. 96]. За словами В. П. Секирина, „під запозиченим словом слід розуміти не будь-яке іншомовне слово, що використовується тим чи іншим автором, а лише те слово, яке, з'явившись у мові, стали функціонувати в якості лексичної одиниці в будь-якій сфері людської діяльності на визначеному етапі історичного розвитку мови, що запозичує” [4, с. 6]. Л. Л. Нелюбін, Х. Г. Хухуні визначають процес запозичення як „введення до словникового фонду мови іншомовної одиниці” [2, с. 46]. Г. Пауль зазначає, що запозичені слова закріплюються в мові після певного мінімуму двостороннього контакту мови [3, с. 12].

Запозиченими до англійської мови є лексичні одиниці латинського, грецького, французького, німецького, італійського, іспанського походження. До англійської мови увійшли також одиниці зі східних та слов'янських мов. Запозиченими елементами в англійській мові є, насамперед, суфікси та префікси латинського, грецького, кельтського, французького походження, а також елементи скандинавського походження.

Список літератури

1. Володарская Э. Ф. Заимствование как отражение русско-английских контактов. Вопросы языкознания. 2002. № 4. С. 96–118.
2. Нелюбин Л. Л., Хухуни Г. Т. История науки о языке. М. : Изд-во „Народный учитель”, 2003. 330 с.
3. Пауль Г. Принципы истории языка. М. : Изд-во „Иностранной литературы”, 1960. 500 с.
4. Секирин В. П. Заимствования в английском языке. К. : Изд-во Киевского ун-та им. Т. Шевченка, 1964. 152 с.

Трансформаційний підхід у перекладі

Художні тексти охоплюють усе жанрове різноманіття художньої літератури, літературної критики та публіцистики. У художньому перекладі посередником, між стилем перекладу і стилем оригіналу виступає система виражальних засобів. У художньому перекладі особливе значення мають перекладацькі трансформації. [2; с.1] Вивчивши та проаналізувавши багато праць, присвячених художньому перекладу, висновок такий, що єдиного визначення художнього перекладу не існує. На нашу думку, В.Н.

Комісаров дає більш точне визначення. За його словами, художній переклад — це така перекладацька діяльність, основним завданням якої є створення мовою перекладу подібного твору, здатного мати такий самий художньо-естетичний вплив, як і оригінальний текст. Порівнюючи такі тексти, можна виявити внутрішні інструменти перекладу, знайти еквівалентні одиниці, з'ясувати, які трансформації необхідно здійснити, щоб досягти не лише лексико-граматичної, а також стилістичної адекватності перекладу, що є цінним при перекладі художніх текстів [1;с.1]

Практична частина даної роботи базується на детальному аналізі американського твору “Пастка-22”. Використання трансформацій у перекладі роману Д. Хеллера: «Пастка-22». налічує в собі : 61% — лексичних трансформацій та 39% — граматичних трансформацій. [3; с.2] Аналіз трансформацій в лексичному та граматичному розрізі, на прикладі перекладу роману, дозволяє сформулювати такі висновки : розглянувши основні трансформації перекладу, абсолютна тотожність оригіналу та тексту перекладу неможлива. Для досягнення адекватності перекладу необхідно використовувати прийоми перекладацьких трансформацій.

Однією з самих поширених лексичних трансформацій є лексико-семантична заміна, що використовується у разі, коли в перекладі доводиться вдаватися до лексичних одиниць, значення яких не співпадає зі значенням одиниць вихідної мови.

Наприклад: “Yossarian was in the hospital... – Йоссаріан лежав у шпиталі.”

У процесі перекладу трансформації найчастіше мають змішаний тип. Різні види трансформацій здійснюються одночасно: перестановка

супроводжується заміною, трансформація лексична супроводжується граматичною.

Тож перекладачам вдалося адекватно перекласти багато частин роману, враховуючи норми мови. Але водночас були виявлені граматичні помилки та помилки, які призводять до спотворення логіки оповіді або стилю автора.

“The tent he lived in stood right smack up against the wall of the shallow, dull-colored forest separating his own squadron from Dunbar 's. - Намет, у якому він жив, стояв під самою неширокою стіною бляклого лісу, що відділяв його ескадрилью від Данбарової.”

У даному прикладі втрачається частина опису. Крім цього, в тексті 1968 були помилки при перекладі окремих лексичних одиниць: «supermarket» – «ринок» (замість «магазин самообслуговування»), «peanutbrittle» – «земляні горішки» (замість «арахісові козинаки») та ін.

Отже, ми проаналізували такі лексичні трансформації, як диференціація та конкретизація значень, а також узагальнення значень, семантичний розвиток (модуляція), антонімічний переклад, цілісна трансформація та компенсація.

Список літератури

1. Комиссаров В.Н. Теория перевода: учебник (лингвистические аспекты). — М. Высшая школа, 1990. — С. 253
2. Бацевич Ф. Смысл: суть і сфери вияву в мові // Вісн. Львів, ун-ту. Сер. філол.— 2004.— Вил. 34. Ч. 1.— С. 346-353;
3. Джозеф Геллер «Пастка-22» . 1961.

Андрій Доготар

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Засоби впливу та переконання в політичній промові

Політика є надзвичайно важливим процесом в сучасному суспільстві. Кожна країна базується на елементах, які керуються політичною системою. Майже усі сфери сучасного життя пов'язані з політикою. Освіта, фінансові питання, функціонування цілої країни – усе будується на політиці. На жаль, саме політичні розбіжності стають також причиною війн. [2].

Політика різних країн часто може сильно відрізнятись. І в той час, як одні політики можуть ладнати з іншими, мати спільні інтереси та вести спільні справи між країнами, інші політики можуть бути не згідні та усіяко намагатися перешкоджати веденню справ інших країн. Щоб таких випадків було менше, треба вміти домовлятися та знаходити компроміси. Тут важливо вміти правильно розмовляти.

Значення мови в політиці важко перебільшити. Правильно обрані слова можуть допомогти у розв'язанні актуальних проблем, за умови вірного застосування. Для цього використовують, наприклад, політичні промови.

Що таке політична промова? Це заздалегідь підготовлений гострополітичний виступ із позитивними або негативними оцінками, обґрунтуванням, конкретними фактами, з накресленими планами, перспективою політичних змін [1].

Звісно, існують окремі науки, які досліджують питання політики, наприклад, до царини таких наук належать політична психологія, політична соціологія. Але в лінгвістичних науках аспекти політичних промов видаються досить цікавим питанням для дослідження. Завдяки таким науковим розвідкам, можна побачити, що вміння переконувати та впливати на інших стратегічно важливе для політиків – сучасних та минулих [2].

Політичні промови являють собою гарну базу для дослідження. Яка мета промови? – привернути увагу інших політиків (своїх та інших країн) до насущної проблеми з метою спонукати їх до участі в її розв'язанні.

Очевидним прикладом є проблема, яка безпосередньо стосується нашої країни – повномасштабне вторгнення Росії в Україну. Президент України Володимир Зеленський ледь не щотижня виступає перед різними країнами світу з промовами, щоб розказати, показати та довести, наскільки ця загроза актуальна не лише для України та його народу, а й всієї Європи, якщо не цілого світу. У своїх промовах він використовує емоційність як засіб переконання інших. Чіткість, конкретність, аргументовані діями слова - усе це також є засобами переконання, які використовуються в промовах президента задля переконання країн-партнерів у нашій можливості перемогти [3].

У промовах Володимира Зеленського також спостерігаються чіткі мовленнєві та поведінкові засоби впливу на інших. Переконливий, живий голос, спокійний, але й одночасно емоційний тон розмови, чітка вимова, продуманість слів та правильно поставлені наголоси у фразах (це показує конкретику та нівелює двозначність) [3].

Політичні промови сьогодні глибоко впливають на наше суспільне життя. Це є лише однією частиною загальної політичної комунікації різних країн світу. Крім того, сьогодні увесь світ дивиться на нашу країну, слухає нашого президента – вони зацікавлені у політичних подіях України, що робить актуальним питання дослідження політичного процесу, зокрема політичних промов та засобів переконання та впливу, які в них використовуються.

Список літератури

1. Чорнойван Н.В. Лексико-семантичні особливості промов американських політичних діячів Хх-Ххі століть. Київ, 2021. С. 2-4.
2. Фрасинюк Н. Мовні засоби вираження персуазивності в політичному дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук. Кам'янець-Подільський*, 2020. Вип. №32. С. 1-2.
3. Зеленський В.А. Звернення та промови. URL: <https://www.president.gov.ua/news/speeches>

Формування комунікативної компетентності учнів середньої школи засобами ІКТ

Проблема комунікативної компетентності школяра актуальна, оскільки від її рівня залежить соціальна сфера школяра та його навчальні успіхи. Спілкування є головною складовою життя людини, а комунікативна компетентність – конститутивним чинником успішності в спілкуванні. У зв'язку з цим, для «навчання учнів вагоме значення, окрім інших підходів, відводиться засобам ІКТ для навчання з метою формування необхідних компетентностей» [1, с. 48].

Мета дослідження полягає у вивченні ефективності застосування засобів інформаційно комунікативних технологій (ІКТ) для формування комунікативної компетентності учнів в базовій школі, оскільки комунікативна компетентність є однією з найважливіших складових сучасного фахівця. Згідно з твердженням К. Пономарьової, комунікативна компетентність – це «характеристика особистості, яка охоплює сукупність знань, умінь, досвіду і особистісних якостей, що дає можливість успішно реалізувати мету спілкування і досягати взаєморозуміння між його учасниками» [2, с. 9].

Для розвитку та формування комунікативної компетентності учнів найраціональніше використовувати інформаційно комунікативні технології, під якими розуміють «сукупність різних навчальних методів для забезпечення ефективного та продуктивного процесу навчання» [3, с. 10]. Особливість використання ІКТ полягає в тому, що це не звичайна презентація, а сучасні освітні онлайн-сервіси, навчальні платформи, мультимедійні технології та навчально-розвиваючі проекти [4].

В наш час під час навчально-виховного процесу активно застосовуються мобільні засоби навчання, а саме веб-технології. Одним із найпопулярніших різновидів веб-технологій виступають електронні застосунки. Зважаючи на їхню практичність, інтерактивність та функціональні можливості,

навчання іншомовної лексики стає ефективнішим та цікавішим, учні активно долучаються до навчального процесу, адже відбувся перехід від традиційного навчання лише засобами текстового формату до нетрадиційного, з використанням інтернет-джерел.

ІКТ підхід допомагає навчальному процесу подолати фрагментарність світогляду учнів, активізувати їхню пізнавальну діяльність, зробити сприйняття матеріалу більш якісним та систематизованим, створити творчу атмосферу в колективі. Інформаційно-комунікаційні технології здатні залучати до процесу навчання навіть пасивних слухачів, адже стимулюючи пізнавальний інтерес до навчання та дисциплін в цілому підвищується рівень розвитку психологічних механізмів (уяви, пам'яті, уваги).

Отже, застосування комунікаційних технологій під час навчальної роботи на уроці та у позаурочній діяльності сприяє кращому засвоєнню інформації для школярів, підвищує мотивацію засвоєння, робить її особистісно значущою для кожного учня, формує глибокі різнобічні знання, цілісне уявлення про світ.

Список літератури

1. Калініна Л. В. Лінгвокультурний аспект формування комунікативної компетенції учнів. Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 47-60.
2. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ: Конві Прінт, 2020. 88 с.
3. Дудка І.С. Використання мультимедійних технологій у процесі навчання // Завуч. 2008. № 31. С. 10 – 12.
4. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті / Р. С. Гуревич, М. Ю. Гуревич, М. М. Козяр. Київ: Наука, 2012. 506 с.

Максим Дрозд
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Термінологічні vs. нетермінологічні одиниці

Проблема диференціації термінологічних і нетермінологічних одиниць посідає у термінознавстві важливе місце. Актуальність її дослідження зумовлена інтенсивним розвитком сучасної науки і виробництва, що, своєю чергою, неминуче спонукає до створення термінологічних одиниць для номінації нових наукових і виробничих реалій, і, отже, стандартизації термінів, укладання галузевих тлумачних і перекладних словників для використання фахівцями та термінологами, організації термінознавчих студій.

Підтвердження цієї думки знаходимо у Б. Прокоповича та Л. Яремчука, які наголошують: „призначення науково-технічного слова – слугувати виразником динамічних життєвих процесів, бути найефективнішим засобом комунікації, обміну інформацією” [4, с. 236]. Т. Р. Кияк, у свою чергу, наголошує, що „терміни є повноцінною частиною загальноживаної мови, які є більш визначеними, регламентованими, відповідаючи вимогам професійного спілкування і взаєморозуміння” [3, с. 9].

Г. О. Винокур зауважує, що головною диференційною ознакою терміна є „функція вираження спеціального професійного поняття” [1, с. 218]. Підтримуючи цю точку зору, С. О. Гурський зазначає, що різниця між словом і терміном полягає лише в поняттях, а не в словах-знаках, що позначають їх за певними диференційними ознаками: в першому випадку – побутові, комунікативні поняття, необхідні й достатні для досягнення взаєморозуміння, у другому – науково визначені поняття як елементи системи понять, досягнення сучасного рівня розвитку відповідної науки [2, с. 21].

Різниця між спеціальним і побутовим поняттям виявляє, на нашу думку, лише у ступені суттєвості та точності виділених ознак, які покладені в основу узагальнення предметів. Крім того, термінологічні та нетермінологічні одиниці відрізняються за

ознаками дефінітивність, системність, точність, контекстуальна незалежність значення, відсутність синонімів, стилістична нейтральність.

Список літератури

1. Винокур Г. О. О некоторых явлениях в русской технической терминологии (1939 г.). *История отечественного терминоведения. Классики терминоведения* / под ред. В. А. Татарина. Москва : Московский Лицей, 1994. С. 218–284.

2. Гурський С. О. Інваріантне значення слова і зміст терміна. *Тези доп. міжнар. наук. конф. „Питання стандартизації, інтернаціоналізації та автоматизації перекладу термінологічних одиниць”*. Чернівці : Вид-во Чернів. ун-ту. 1991. С. 20–22.

3. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения. К. : УМК ВО, 1989. 104 с.

4. Прокопович Б., Яремчук Л. Автентична українська мова та іншомовні запозичення в сучасній термінології деревооброблення. *Проблеми української термінології*. Львів: Вид-во ДУ „Львівська політехніка”. 2000. С. 235–238.

Жанрова своєрідність і особливості перекладу англомовних наукових текстів

На сучасному етапі розвитку мовознавства науковці дедалі більше уваги приділяють вивченню наукових текстів. Це зумовлено низкою факторів, зокрема стрімким розвитком науки та сучасних технологій, процесом глобалізації та зростанням наукової інформації. Так активізується міжкультурна наукова комунікація. В результаті, англійська мова є основним засобом міжнаціональної комунікації у сфері науки, а науковий текст – предметним знаковим носієм наукової комунікації. Тому англомовний науковий текст відіграє велику роль у сучасному науковому суспільстві.

Вивчаючи різні трактування вчених, можна визначити науковий текст як цілісне мовне утворення, що містить змістовну, структурну, граматичну одиницю, реалізовану в усній чи письмовій формі. Вона характеризується зв'язністю та різними видами лексичного, граматичного, стилістичного та логічного аспекту. Науковий стиль – це функціональний стиль літературної мови, який є засобом спілкування у сфері науки, педагогічної та наукової діяльності, характеризується низкою особливостей:

- попереднє розуміння висловлювання;
- монологічність,;
- суворий відбір мовних засобів та звернення до стандартизованої мови.

Для наукового тексту чистота і виразність мови є основною і необхідною умовою його адекватного сприйняття. Науковий текст виступає об'єктом наукового розуміння [1, с. 26].

Наведемо загальноприйняті характеристики тексту (цілісність, зв'язність, структурність і завершеність), а також зазначимо причини відсутності послідовного визначення тексту. Аналізуючи праці вчених, можна стверджувати, що єдиного тлумачення текстового терміна не існує. Наприклад,

О. Селіванова пояснює це абсолютизацією його структурної організації та граматичних сполучників; формально-структурна, жанрово-стилістична різноманітність текстів та особливості їх викладу; різноманітні підходи до лінгвістичного дослідження тексту; Обмеження функції тексту до рівня компонента комунікаційного процесу, посередника, засобу, процесу та мети комунікації, абсолютизація у складі визначення конкретної категорії або категорій тексту [2, с. 34].

Науковий текст реалізується через численні піджанри:

- 1) оглядові статті та експериментальні статті;
- 2) наукові статті;
- 3) співбесіда при прийомі на роботу;
- 4) матеріали наукових конференцій;
- 5) науково-технічні розробки;
- 6) анотації, рецензії, монографія (багатоадресна, одноадресна);
- 7) заявка на фінансування, традиційне та електронне наукове листування, науково-технічний звіт, дисертація [3, с.25].

Науковий текст поділяється на такі піджанри:

- 1) науковий;
- 2) науково-популярний;
- 3) науково-навчальний;
- 4) науково-технічний.

Список літератури

1. Иванов В.Ф. Текст та інші медіа в ЗМК. Актуальні проблеми масових комунікацій, 2005. Вип.3. С. 4 [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=374>.

2. Карабан В.І. Довідник для перекладу англійської наукової літератури українською мовою. Граматичні труднощі. К.: Темпус, 1997. 317 с.

3. Наер В.Л. Прагматика научных текстов (вербальный и невербальный аспекты). Функциональные стили. Лингвометодические аспекты: [сб. науч. тр. / ред. М.Я. Цвиллинг]. М.: Наука, 1985. С. 14-25.

Юлія Дученко
Науковий керівник – асист. Гафу Т.Г.

Особливості перекладацьких трансформацій у текстах офіційно-ділового стилю

Офіційно-діловому стилю притаманні трафаретність висловлення думок, власна термінологія, відсутність двозначності, суворо регламентована композиційна форма та нейтральний тон викладу [1]. Беручи до уваги те, що в сучасних умовах розвитку технологій та масштабного процесу всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції чимраз більшу роль відіграє необхідність виконання якісного та професійного перекладу текстів офіційно-ділового стилю, тема нашого дослідження надзвичайно актуальна. Мета даного дослідження – детальний опис перекладу текстів офіційно-ділового стилю з англійської мови на українську та всіх його особливостей. Щоб здійснити наукове дослідження, нам потрібно виконати певні завдання. Перш за все – розглянути теоретичний матеріал на тему перекладу документації та виокремити ключові ідеї. Крім того, дослідити специфіку офіційно-ділового стилю, вивчити та проаналізувати трансформації, що застосовуються при перекладі офіційно-ділової документації. Під час виконання дослідження для проведення аналізу ми використовували документацію різноманітного характеру: документи НАТО, Конституцію України, Акт проголошення незалежності України, глосарій з європейської конвенції з прав людини тощо. Серед найпоширеніших задіяних під час перекладу текстів офіційно-ділового стилю трансформацій виявлено *транслітерацію та транскрипцію* – трансформації, які найчастіше використовують при перекладі власних назв. Прикладом слугує таке речення: «The operation was known as **Eagle Assist** and ran until mid-May 2002» [2]. – «Ця операція отримала назву “Ігл есисст”» і тривала до середини травня 2002 року [3]. Простежене явище *перестановки*: «The principal policy and decision-making institutions of the Alliance are the North Atlantic Council, **the Defence Planning Committee and the Nuclear Planning Group**»

[2]. – «Основними інститутами політики і прийняття рішень в Альянсі є Північноатлантична рада, **Комітет оборонного планування і Група ядерного планування**» [3]. Під час аналізу також виявлено *модуляцію*: «**Efforts** are being made to strengthen defences against cyber attacks...» [2] – «Здійснюються **кроки** з посилення захисту проти кібернетичних нападів...» [3].

Поширеним при перекладі документів є *калькування*: «implementing **the Declaration of State Sovereignty of Ukraine**, the Verkhovna Rada (The Supreme Council) of the **Ukrainian Soviet Socialist Republic** solemnly declares **the Independence of Ukraine** and the creation of an **independent Ukrainian state** – UKRAINE» [4]. – «Здійснюючи **Декларацію про державний суверенітет України**, Верховна Рада **Української Радянської Соціалістичної Республіки** урочисто проголошує: **Незалежність України** та створення **самостійної української держави** – України» [4].

Окрім вказаних вище трансформацій наявними при аналізі перекладу документації були також *отисовий переклад*, *зміна порядку слів у реченні* та *диференціація*. Дані перекладацькі трансформації відіграють важливу роль у здійсненні якісного, еквівалентного перекладу та забезпечують його характерною офіційно-діловому стилю чіткістю та регламентованістю.

Список літератури

1. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика української та англійської мов (Вид. 2-е перероб. І допов. Навч. Посібник. Вінниця. НОВА КНИГА, 2011. С. 61-62.
2. NATO Handbook. Brussels : Public Diplomacy Division, 2006. СТ. 34, 174.
3. Довідник НАТО. Brussels : Public Diplomacy Division, 2006. СТ. 34, 174.
4. Act of Declaration if Independence of Ukraine. URL: <https://worldhistorycommons.org/act-declaration-independence-ukraine> (Last accessed 12.12.2022).

Лінгвістичні особливості англomовних рекламних текстів

У сучасному світі рекламні технології відіграють важливу роль в просуванні товарів і послуг на ринку, застосовуючи різні варіанти реклами, організації та підприємства забезпечують собі певний інформаційний вихід на споживчий коло [1]. Реклама є складним і наукомістким процесом, що вимагає глибоких знань в цифровий зйомці, звукозапису, комп'ютерній техніці. Крім того, сам рекламодавець повинен володіти креативним мисленням, інноваційним стилем для створення ефективної реклами [2].

Стилістичні, лексичні та семантичні особливості описуються у працях О. І. Зелінської та Б. Совінські; синтаксичні особливості досліджували С. Г. Кара-Мурза, Д. Е. Розенталь, М. М. Кохтев, Є. С. Тюфкій, О. В. Виноградова; прагмалінгвістичні аспекти – Ю.Б. Корнева, А. В. Голоднов, комунікативно-прагматичні особливості – О. В. Лещенко, О. О. Ксезенко, Ю. К. Пирогова. Багато науковців присвячували свої праці цій актуальній темі, проте охоплено ще не всі аспекти. Це зобумовлює актуальність дослідження.

Для ефективного рекламного тексту важливе значення має вплив на емоційне тло. Загальна емоційна реакція та враження про рекламу відповідно переносяться і на товар, а отже, впливають при споживчому виборі. Зрозуміло, що необхідно звертатися до позитивних емоцій із співвідношення їх із товаром надалі [3].

Ефективним засобом впливу на свідомість покупця є використання спонукальних конструкцій, які виражають прохання, пораду, спонукування до дії: *«know it while you have it», «be on the watch»* («*будь наготові*»). Це надає жвавості висловлюванням, передає безпосередність розмовної мови.

Для більшої ефективності в рекламі використовуються дієслова у цій формі *«don't let»* («*не дозволяй*»), *«it means»* («*це*

означає»), «*you learn to do it*» («ви вчитеся робити це»), «*the Gods wait*» («боги чекають»). Здійснений аналіз дає нам підстави зробити висновок, що найчастіше автори реклами вживають дієслова наказового способу. Застосувавши метод кількісних підрахунків, ми подали у відсотках представленість різних частин мови. Дієслова, які є найбільш вживаними у рекламі, становлять 71%, тоді як іменники – лише 6%.

Багато рекламних слоганів побудовано з використанням ступеня порівняння прикметників. Найбільш популярним є превалююча ступінь. Тут немає нічого дивного, адже кожна компанія намагається позначити тільки найкращу характеристику своєї продукції. Наведемо приклади: «*The happiest place on earth (Disneyland)*»; «*Good to the last drop (Maxwell House)*».

Часто зустрічаються й присвійні займенники. Наприклад: «*Your vision, our future (Olympus)*»; «*Live your life, love your home (IKEA)*».

Отже, є підстави зробити такий висновок: прагматичний аспект рекламних текстів визначається специфікою використання різноманітних лінгвістичних засобів, які мають певний вплив на підсвідомість цільової аудиторії, адже однією із найважливіших та значущих функцій є функція мовного впливу. Перспективою подальших досліджень є семантичні особливості англомовних рекламних текстів.

Список літератури

1. Бандуля Т. Переклад рекламного слогана як перекладознавча проблема. Філологічні науки. Актуальні проблеми перекладу. МНУ імені В. О. Сухомлинського. с. 10-12.

2. Гуменний М. К., Мулик К. Особливості перекладу англійських рекламних слоганів українською мовою: науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки: зб. наук. праць. Одеса : Астропринт, 2019. № 29. с. 169–183.

3. Добровольська Д. М. Рекламний слоган як мікротекст: відтворення стилістичних прийомів і фігур у перекладі. Наукові записки Національного університету «Острозька Академія» : зб. наук. праць. Серія Філологічна. 2016. Вип. 63. С. 69–72.

Даріна Єленюк
Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

**Формування граматичних навичок за допомогою
інформаційних технологій процесі викладання англійської
мови в середніх класах**

Розвиток граматичної компетенції полягає у створенні вміння використовувати граматичні засоби мови на основі знання принципів, які керують з'єднанням лексичних елементів у фрази, тобто вміння розуміти та висловлювати думки в процесі продукування та розпізнавання граматно сформульованих речень (на противагу заучуванню та відтворенню сталих зразків) [1, с. 260].

Грамматична компетентність – це невід'ємна складова у процесі вивчення іноземної мови. Впродовж останніх років, зростає популярність використання інформаційних технологій під час навчального процесу, а отже зростає і кількість вчених, які займаються цим питанням. Серед вітчизняних та зарубіжних виокремлюємо: Н. Антопулос, З. Сейдаметова, Н. Склатер, В. Биков, Л. Гіллам, Т. Архіпова, Богомоллов, Р. Сміт, К. Хігніте та інших. Поєднання візуального зображення, тексту і звукового супроводження надає можливість для комплексного розвитку навичок мовної діяльності учня під час вивчення іноземної мови. Загальновідомо, що ефективність навчання збільшується у разі використання наочних ілюстрацій, а мультимедійні засоби об'єднують відео-, аудіо-матеріали, ілюстрації, таблиці тощо на одному носії [3]. Освіта в Україні набуває нових рис: комп'ютеризація навчального процесу спонукає до перегляду традиційних форм і методів викладання іноземної мови, сприяє виникненню нових форм проведення уроків [4].

Використання інформаційних технологій у викладанні граматики на уроках англійської мови в загальноосвітніх школах є важливим фактором поліпшення результатів навчання учнів. Завдяки використанню технологій вчителі можуть створювати захоплюючі інтерактивні уроки, які можуть допомогти учням зрозуміти правила граматики та застосовувати

їх у на письмі. Крім того, технологія може надати студентам різноманітні ресурси, які допоможуть їм у вивченні граматики, включаючи онлайн-підручники з граматики, інтерактивні граматичні ігри та автоматизовані системи зворотного зв'язку з граматиною. Використовуючи ці ресурси, вчителі можуть створити привабливе навчальне середовище для своїх учнів, допомагаючи їм краще розуміти та застосовувати правила граматики.

Діти цього покоління товариські й активні, але віддають перевагу комунікаціям, в основному, в мобільних додатках. Вони краще за своїх попередників сприймають різні відомості, швидко й охоче навчаються, особливо за умови, якщо знання дозволяють їм отримати нові навички, але водночас, не схильні до запам'ятовування, сподіваючись на використання технологій у будь-який час [2, с. 432].

Без сумніву, що граматична компетенція необхідна для успішного володіння мовою. Застосування мультимедійних технологій у вивченні граматики на уроках англійської значно розширить можливості уроку, вивільняє час вчителя для творчої діяльності, сприяє засвоєнню учнями нових професійних навичок та викликає інтерес до вивчення мови.

Список літератури

1. Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment. Council of Europe. Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division. Cambridge University Press, 2001. . – P. 260
2. Howe N. Millennials Rising: The Next Great Generation. / N. Howe, W. Strauss. – [S. l.] : Knopf Doubleday Publishing Group., 2000. – P. 432.
3. Омеляненко Г. А. Інформаційно-навчальне середовище: дидактичний аспект. [Електронний ресурс]. URL: <http://intkonf.org/omelyanenko-ga-informatsiyno-navchalne-seredovischedidaktichniy-aspekt/> (дата звернення 21.01.2023).
4. Указ Президента , України No926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» <http://www.president.gov.ua/documents/12323.html> (дата звернення 21.01.2023).

Крістіна Заика

Науковий керівник – доц. Томнюк Л. М.

Особливості перекладу німецьких характонімів у текстах художнього стилю

Дитяча та юнацька література часто є першою сходинкою до знайомства з літературою. Дитяча цільова аудиторія має специфічні характеристики і суттєво відрізняється від дорослих читачів [3] М. Холаус наголошує на обмеженості знань молодих читачів про світ та їхньому незначному життєвому досвіді. Тому перекладач повинен адаптувати твір до рівня оригіналу так, щоб при читанні тексту створювався той самий ефект, який передбачався оригіналом [2, с. 79–80].

Характоніми займають особливе місце в мовній системі, вони називають, повідомляють значення, розрізняють об'єкти та конотації. Характоніми набувають свого сенсу, коли вони пов'язані з предметами [1, с. 19–22].

Відтворюючи характоніми, перекладачеві необхідно відтворити їхні функції та зміст, що є проблемою при перекладі. Найчастіше для адекватного відтворення промовистих імен використовують такі засоби: транслітерацію, транскрипцію, калькування, узагальнення, часткове відтворення, вилучення, субстантивацію.

Більшість німецьких характонімів відтворюється за допомогою калькування, щоб не втратити значення. Використовуючи цей спосіб, ми відтворюємо комбінаторний склад словосполучення, підібравши відповідні елементи. За допомогою цього методу можна полегшити розуміння характонімів, читаючи художній твір.

Однією з помилок перекладача є невміння використовувати калькування, адже він забуває про адаптацію. Наприклад, слово *хмарочос* не викликає потрібних образів без пояснення, а саме «Чесальник хмар». Це буквальний переклад нім. *Wolkenkratzer* (*Wolken* – хмари, *kratzen* – чесати, дерти). У народі кажуть *високоповерхівка* – образна назва, яка створена на основі українських уявлень. Аналогічно *der Topfkratzer* (*der Topf* – каструля, горщик; *kratzen* – чесати), яке слід перекласти «Чесальник каструль» або ж «Дротянка».

Der Zitronenfalter (die Zitrone – апельсин, die Falter – метелики), використовуючи метод калькування, ми переклали б цей характонім як «лимонний метелик» (метелик лимонного кольору), однак звернувши увагу на контекст та посилання автора, нам слід перекласти як «люди, які складають лимони».

«*Manche halten den Zitronenfalter für einen Schmetterling. Das ist natürlich Quatsch. In Wahrheit ist das ein Mensch, der Zitronen faltet*» [4, с. 22].

«Дехто думає, що лимонний метелик – це метелик. Це, звичайно, нісенітниця. Насправді це людина, яка складає лимони».

Отже, при перекладі характонімів, найчастіше використовують такі способи перекладу: калькування, транскрипцію, транслітерацію та описовий переклад. Будь-який твір дитячої літератури з власним художнім світом ставитиме нові завдання перед перекладачами. Питання стосовно тієї чи іншої стратегії перекладу потребує ґрунтовного дослідження, тим самим підтверджує необхідність вивчення дитячої літератури та способів її перекладу іншою мовою у перекладознавчому аспекті.

Список літератури

1. Бондаренко Ю. І. Вивчення образів-персонажів на основі стандартної літературознавчої схеми. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. № 4 (квітень). С. 19–22.
2. Basset C. E., Feyrer C. Masterarbeit: Translationswissenschaftliche Herausforderungen bei der Übersetzung ausgewählter Medien zur medizinisch-terminologischen Fachwissensvermittlung bei Kindern am Beispiel 'Der Zauberschulbus': Innsburk März 2022 S.323, S.79–80
3. Holaus, M.: Wie sagt man Gafotas auf Deutsch? Oder: Was die Kinder- und Jugendliteratur so besonders (und) schwer übersetzbar macht. Innsbruck: Philologisch-kulturwissenschaftliche Fakultät [Diplomarbeit]. 2011.
- Schirneck H. Der Wolkenkratzer schwingt die Bürste: Verlag: RMd-Verlag März 2022 S.22

Ірина Зайдел

Науковий керівник – доц. Бешлей О. В.

Концепт CONFLICT

у сучасному англомовному мас – медіа-дискурсі

Сучасний світ дуже швидко розвивається і зміни торкаються усіх сфер життя. Процеси соціокультурних, політичних, економічних та суспільних перетворень супроводжуються суттєвими змінами в соціальній взаємодії – усталені соціальні структури замінюються новими, а це у свою чергу стає подразником для збільшення ознаки конфліктності суспільства. Іншими словами, конфлікт стає невід’ємним елементом людської діяльності. Саме слово «конфлікт» прийшло в слов’янські мови, в тому числі й українську, з латині, що означає зіткнення («conflictus») і почало вживатись із XIX ст. Причинами зіткнень можуть бути найрізноманітніші проблеми життя: матеріальні ресурси, життєві настанови, владні повноваження, статусно-рольові відмінності в соціальній структурі, емоційно-психологічні відмінності особистостей тощо [3].

Конфлікт – це зіткнення протилежно спрямованих, несумісних одна з одною тенденцій у свідомості окремо взятого індивіда, в міжособистісних взаємодіях або міжособистісних відносинах індивідів або груп людей, які пов’язані з гострими негативними емоціями та переживаннями. За суттю конфлікт означає суперечність, розбіжність, неузгодженість, боротьбу між думками, ідеями, потребами, інтересами, цінностями, позиціями людей.

Конфлікт – це соціальне явище, норма, пульс суспільного життя. Розвиток суспільства, людини, її діяльності, взаємодії із соціальним середовищем, міжособистісних взаємин у громаді пов’язаний із суперечностями, загострення яких сприяє появі конфлікту. Уникнути його неможливо, але позбутися деструктивних наслідків людина спроможна шляхом його конструктивного розв’язання [1]. За природою конфлікт – це соціальне явище.

З психологічної точки зору конфлікт є загострення міжособистісних стосунків, внутрішньоособистісних суперечностей, зіткнення особистісних вірувань, позицій, потреб різних індивідів, їхніх амбіцій [3].

Сьогодні конфліктні процеси виступають невід'ємною рисою розвитку всього суспільства, і засоби масової інформації відіграють важливу роль у цих процесах. Розглядається модель діяльності засобів масової інформації в конфліктних процесах. Запропонована модель включає два елементи - стратегію діяльності ЗМІ в конфлікті та тактики реалізації цієї стратегії: запобігання, регулювання, вирішення, уникнення, роздмухування. Оптимальна поведінка ЗМІ в конфлікті визначається після того, як враховані всі аспекти конфронтації, що залежать від якісних реєстрів суб'єктно-об'єктних відносин: творчого завдання, особистісних характеристик мас - медіа, з одного боку, і особливостей конфліктного процесу, – іншого [2]. Саме концепція медіа-дискурсу дозволяє скласти ще більш об'ємне уявлення про речеву діяльність у сфері мас-медіа, оскільки охоплює не лише повідомлення плюс канал, а й усі численні екстралінгвічні фактори, пов'язані з особливостями створення медіа повідомлення ЗМІ, його одержувача, зворотного зв'язку, культуру обумовлених способів кодування та декодування, а також соціально-історичного та політико-ідеологічного контексту.

Список літератури

1. <https://science.lpnu.ua/uk/sjs/vsi-vypusky/vypusk-1-nomer-883-2017/osoblyvosti-mediavidobrazhennya-konfliktnosti> (20.02.2023)
2. Добросклонська Т. Г. Медіадискурс як об'єкт лінгвістики та міжкультурної комунікації. Вестн. моск. ун-ту. 10. Журналістика. 2006. № 2.
3. Петринко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

Персонажне мовлення як предмет дослідження сучасної лінгвістики

Під персонажним мовленням розуміють мовлення дійових осіб твору; головний конструктивний компонент образу персонажа. Розмежовують зовнішнє і внутрішнє персонажне мовлення. Зовнішнє мовлення – це сукупність самостійних реплік персонажа, що виконують функцію його мовленнєвої характеристики. На лексичному, синтаксичному та інтонаційному рівнях зберігаються, як правило, риси усного розмовного мовлення. Виділяють такі різновиди зовнішнього мовлення: діалог, монолог, полілог, конструкції з прямим мовленням, конструкції з непрямым мовленням і невласне-прямим [5, с.111].

У межах персонажного мовлення виділяють пряме й непряме мовлення. Пряме мовлення слугує репрезентацією автентичного, фактично вербалізованого мовлення персонажів твору. Через непряме мовлення здійснюється оформлення персонажного висловлювання або думок. Розрізняють ще й невласне-пряме мовлення, яке використовується для показу внутрішнього світу персонажів, їхніх переживань, сумнівів, емоцій. Завдяки прямому мовленню відстань між автором і читачем зводиться до мінімуму, створюється ефект демонстрації подій, а не їх повідомлення. За використання непрямого мовлення зберігається певна дистанція між автором і читачем, відчувається відсторонення від персонажів. Тому саме пряме мовлення є найпоширенішим самостійним способом об'єктивізації дискурсної зони персонажів. Невласне-пряме мовлення є мовно-художнім прийомом із широкими зображувальними можливостями.

Завдяки йому досягається репродукція сприйняття точки зору персонажа й звертається увага на фрагменти його дискурсу – лексики, фразеології, синтаксичних структур, уведених у нарацію. Завдяки використанню невласне-прямого мовлення

автор вільно маніпулює мовленням персонажів, акцентуючи увагу на найвагомішому, потрібному для того, щоб визначити належність думки чи почуття персонажів [2, с.74, 75].

Персонажне мовлення може бути діалогічним та внутрішнім. Внутрішнє мовлення входить до твору як складник мовленнєвої партії персонажа разом з діалогічним мовленням. Значне місце у персонажному мовленні відводиться діалогічному мовленні. Діалог є формою активної комунікативної взаємодії двох або більше суб'єктів, матеріальним результатом якої є утворення специфічного дискурсу, що складається з послідовних реплік [4, с.111].

Діалогічне мовлення відіграє істотну роль у розвитку сюжету, тоді як внутрішнє мовлення безпосередньої участі в розвитку подій не бере, але зосереджує в собі їхні мотиви, розкриває їхні причинно-наслідкові зв'язки та справжні відношення, експлікуючи їхню сутність [3, с.189].

Список літератури

1. Кауза І.Б. Складники персонажного дискурсу в наративному текстопросторі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. Вип. 4. С. 73-76.
2. Москалюк О. В., Ківенко І. О. Номінація подяки в авторському коментарі та персонажному мовленні. Збірник наукових праць «Нова філологія». 2021. № 83. С. 186-194.
3. Радкевич В. В. Сучасні напрямки дослідження діалогічного персонажного мовлення в гендерному аспекті. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Філологічні науки. 2017. Вип. 2 (86).С. 110-114.
4. Скляренко О. Б. Авторське та персонажне мовлення як одна із структурно-композиційних доміант оповідань І.Бахман (на матеріалі збірки «Das dreisigste jahr»). С. 176-178.
5. Хрипченко І.К. Особливості репрезентації діалогічного персонажного мовлення в художньому дискурсі (на матеріалі сучасної англійської прози). Мови та літератури у полікультурному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (17 листопада 2016 р.) / за заг. ред. к.філол.н., доцента Назаренко Н.І. Маріуполь : МДУ, 2016. С. 111-113

Єлизавета Захотій

Науковий керівник – доц. Мельник Ю.Й.

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ: СТРАТЕГІЇ ЧИТАННЯ

У 2018 році в Україні першокласники розпочали своє навчання за новими стандартами, які диктувала розроблена реформа під назвою „Нова українська школа” (НУШ). Її мета – створення школи, яка окрім надання академічних знань змогла б підготувати школярів до життя [2]. Очікувано, що це призвело до безлічі змін у плануванні та методиці викладання. Перед педагогами стоїть завдання відійти від знайомих канонів та переналаштувати свій підхід з ціллю виховати та сформувати підґрунтя для побудови нового європейського суспільства.

Знання іноземної мови, згідно з основними засадами НУШ, є „ключем до міжкультурної інтеграції в сучасний світ та глобалізації міжнародних контактів у різноманітних сферах життя” [1, с. 3]. Задля цієї мети по закінченні школи мовці повинні володіти іншомовними компетентностями, які набуваються в ході навчання разом із життєвими. Існує чимало шляхів досягнення поставлених цілей, та всі вони варіюють залежно від навичок, які вчитель ставить за мету розвинути в учня. Компетентність, яка приведе до зазначеного результату в міжнародній комунікації, як справедливо вважають, – це читання.

Найвищою метою читацької компетентності є соціалізація, перетворення читача на суспільно-дієспроможну особу [3, с. 43]. Створюється ланцюжок вимог, де розвиток однієї сфери стане рушійною силою в розвитку іншої. Виходячи з цього, починати потрібно з підбору засобів для формування тієї чи іншої компетентності: в нашому випадку читацької. Тому пропонуємо орієнтуватись на європейський досвід та спробувати інтегрувати відомі методики в рамки сучасного уроку іноземної мови.

Велика кількість стратегій вже була апробована і користується неабиякою популярністю серед методистів. Ми хотіли б зосередити нашу увагу на кількох із них, а саме: SQ3R метод, читацький щоденник, читання в парах та кооперативне читання. Теоретично можливо змоделювати будь-яку стратегію

під умови заняття з німецької мови, але практика демонструє, що вищезазначені належать до найбільш ефективних, хоча на сьогодні залишаються подекуди невідомими (або маловідомими) в українській методології.

Основний акцент цих чотирьох стратегій сфокусований на розвитку творчої складової в діяльності школяра, поліпшенні сприйняття та розуміння інформації з іншомовних текстів. Крім цього, використання зазначених методів сприятиме не тільки росту читацької компетентності. Разом з нею тренуються навички аудіювання, письма й говоріння, зачіпаються лексичний і граматичний аспекти уроку. Ці стратегії володіють високою гнучкістю і таким чином надають педагогу можливість додатково зробити наголос на тій чи іншій компетентності.

Паралельно, як зазначалося вище, після закінчення середньої школи в учня повинні бути сформовані і життєві компетентності. Перелічені методи, хоч і не напряду, але також сприяють їх еволюції. Якщо при використанні SQ3R стратегії школяр отримає досвід самостійної роботи, то, співпрацюючи в команді при застосуванні кооперативного чи парного читання, він навпаки розвине вміння вести бесіду та працювати на спільний результат. Якщо вчитель ставить за мету розвиток креативності, слід звернутися до ведення читацького щоденника.

Отже, рішення педагога щодо систематизації заняття хоч і частково, але більшою мірою залишається за ним самим. Визначними факторами, які повинні вплинути на вибір, залишаються індивідуальні особливості учнів та головні засади НУШ. При їх врахуванні нововведена реформа матиме успіх та визнання на міжнародній академічній арені.

Список літератури

1. Зимомря, І. М. (2021). Модельна навчальна програма „Іноземна мова. 5-9 класи” для закладів загальної середньої освіти.
2. Міністерство освіти і науки України – нова українська школа. Головна | Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 10.02.2023).
3. Pfaff-Rüdiger, S. (2011). *Lesemotivation und Lesestrategien: der subjektive Sinn des Bücherlesens für 10-bis 14-Jährige*. LIT Verlag Münster.

Анастасія Зеленчук
Науковий керівник – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу англомовних лексем молодіжного сленгу українською мовою

Мова є засобом, за допомогою якого культури виражають себе, свою сутність. Вона відображає культурно-історичний фон кожної епохи і, як правило, цілком зрозуміла лише людям, що живуть у цю епоху.

Молодий сленг найбільш жваво реагує на всі події в житті. Вона підхоплює і відображає нові явища, а сама змінюється в процесі їх трансформації, а отже, впливає на вживання розмовного варіанта мови, якою відбувається спілкування, у повсякденному житті, поступово витісняючи з ужитку іншу лексику.

Не є винятком і сленг американських студентів. Сучасна лінгвістика — це не тільки вивчення письмової мови, а й вивчення та аналіз фактів мови в живому спілкуванні. На думку авторитетних лінгвістів (В. В. Балабіна [1], Є. М. Береговська [2], Н. А. Джеус та ін.), безпосереднє усне звукове спілкування постає найважливішою сферою функціонування мови, розмовна мова слугує в певному сенсі мінімальною системою національної мови, найважливішою за діапазон соціальної та індивідуальної значущості. Особливий інтерес викликає вивчення різних форм ненормативного, тобто такого, що відхиляється від звичних мовних норм, розмовного мовлення [3].

Жива розмовна мова досліджується з різних точок зору: з соціолінгвістичних позицій - з точки зору виявлення її соціальних різновидів, встановлення їх соціального статусу за сферою використання, визначення їх соціокультурних меж; з психолінгвістичних і комунікативно - лінгвістичних позицій - з точки зору виділення характерних для цих форм форм способів позначення комунікативних позицій мовця і слухача в загальній динаміці діалогічного дискурсу.

Лексичний склад англійської мови, як і будь-якої іншої мови, містить велику кількість сленгових утворень, які відповідають певним соціальним і професійним групам людей. Існування різноманітних діалектизмів, сленгізмів тощо свідчить про те, що мова залишається динамічною системою, яка постійно живе та розвивається.

Сленг як різновид мовного стандарту традиційно привертає увагу вітчизняних і зарубіжних філологів яскравим емоційно – експресивним забарвленням, лаконізмом і образністю сленгу, здатністю постійно змінювати межі, що відокремлюють його від мовної норми. Вивчення цих питань дає змогу зрозуміти тенденцію розвитку мови в цілому, заглянути в її майбутнє, висвітлити проблему «мова та її середовище», важливу не лише для соціальної, а й для «внутрішньої» лінгвістики.

Саме тому дослідження молодіжного сленгу як невід’ємної частини національної мови досить актуальне.

Список літератури

1. Балабін В.В. Сучасний американський молодіжний сленг як проблема перекладу : Автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.16 /; В.о. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка.– К. : Логос, 2002.– 19 с.
2. Берегівська Є.М. Молодіжний сленг: формування та функціонування. Запитання мовознавства. 2006. №3. С. 32-41.
3. Білецька, О. О. Стан і тенденції мовної субкультури сучасної молоді України: монографія. КНУКіМ. Київ. 2016. 187 с.

Лілія Іванцен
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Сучасний підручник з німецької мови як жанр

У сучасній філологічній науці термін жанр розглядають як загальну, універсальну й водночас цілком конкретну категорію. Літературознавчий словник-довідник (2006) визначає жанр як тип літературного твору, один із головних елементів систематизації літературного матеріалу та класифікує літературні твори за типами їх поетичної структури; різновид (жанр) [0, с. 417].

О. Галич, В. Назарець та Є. Васильєв стверджують, що «жанр – це історично сформований тип художнього твору, який синтезує характерні особливості змісту та форми певного виду творів, має відносно сталу композиційну будову, яка постійно розвивається та збагачується» [0, с. 251]. Жанр вважається історично усталеною класифікацією писемних творів за їхньою формою, обсягом та іншими ознаками.

Розмитість жанрового поділу є однією із головних проблем, що зумовлюють численні дискусії з приводу визначення та розуміння поняття «жанр». Наразі у науковій літературі відсутня чітка позиція щодо визначення навчального підручника як жанру.

Підручник як підготовлений навчальний текст є насамперед психолого-педагогічним твором. Науковці характеризують підручник як жанр навчального дискурсу [0, с. 10]. Навчальний (освітній) дискурс як система ціннісно-сислової комунікації суб'єктів освітнього процесу включає різноманітні жанрові одиниці і демонструє широкий спектр актуалізації цілей: навчання та розвиток учасників освітнього процесу, поширення передового досвіду, надання професійних послуг тощо. Ці цілі реалізуються через систему жанрів, що обслуговують згаданий тип дискурсу. Підручник призначений для вивчення певного навчального предмета. Він належить до

ключових жанрів навчального дискурсу, реалізуючи його основну функцію – навчально-виховну діяльність.

Розглянемо як приклад сучасний підручник з німецької мови «Beste Freunde» (A1.1) для початкового рівня. Комунікативною метою цього підручника є опанування німецької мови на базовому рівні. Адресантом виступають укладачі / автори підручника; адресатом – діти або підлітки, які починають вивчати німецьку мову. Композиційно підручник складається з набору обов'язкових та варіативних блоків. Кожен урок містить невелике текстове повідомлення з пізнавальною інформацією на певну тему. Опціонально урок супроводжується варіативними частинами, як-от: «завдання», «питання», «тести», «пам'ятка» тощо. Кожна тема у підручнику поділена на три блоки: «Wortschatz», «Grammatik», «Kommunikation», у такий спосіб автори намагаються забезпечити формування у учнів основних типів мовних та мовленнєвих компетентностей. Характерною рисою жанру можна вважати наведення лексичних одиниць та синтаксичних конструкцій для фокусування уваги учнів на ключовий лексико-граматичний матеріал кожної теми.

Як показує проведений аналіз, у сучасних підручниках з німецької мови домінує комунікативний підхід, коли автори пропонують систематичну роботу з тренування навичок говоріння і розуміння на слух. Разом з тим продовжують використовувати й граматико-перекладний метод з різним формами презентації тексту і його контролю шляхом переказу, відповідей на питання, письмового викладу почутого.

Список літератури

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ: Либідь, 2001. 488 с.
2. Літературознавчий словник-довідник. За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: Академія, 2006. 752 с.
3. Шамелашвілі Р.М. Підручник для загальноосвітньої школи як феномен навчально-методичного комплексу та деякі питання його експертного оцінювання. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. Київ: Педагогічна думка, 2008. Вип. 8. С. 8-20.

Богдана Іванчак

Науковий керівник – доц. В.А. Мойсюк

Редукція як один із семантичних способів дефразеологізації фразеологізмів французької мови

Дослідження семантичних особливостей творення похідних фразеологізмів у французькій мові є частиною наукових розвідок у галузі неології, яка займається вивченням нових лексичних і фразеологічних одиниць (далі – ФО), способів їхнього творення, типів значень і сфер використання. Незважаючи на те, що фразеологічній неології присвячено низку наукових досліджень ХХ ст. – початку ХХІ ст. (Ю. Аваліані, М. Алефіренко, Ш. Балі, В. Виноградов, В. Гладка, М. Демський, В. Мокієнко, О. Потебня, В. Телія та ін.), ще багато питань залишаються дискусійними, зокрема лексико-семантичні та семантико-синтаксичні процеси трансформації ФО в публіцистичному дискурсі та їх механізми творення. Власне, це і визначає **актуальність** нашої роботи.

Мета нашого дослідження полягає в детальному вивченні редукції як одного із основних способів трансформації ФО в публіцистичному дискурсі, завдяки яким поповнюється лексико-фразеологічний склад французької мови.

Матеріалом нашої роботи є трансформовані шляхом редукції 156 ФО, вилучені методом суцільної вибірки із французьких періодичних видань за 2002-2017 рр.

Загалом прийом редукції, один із найпоширеніших синтаксичних способів трансформації ФО (33 % серед інших способів), визначають як «скорочення структури ФО, опущення її деяких компонентів» [1, с. 69].

Найчастіше опускають дієслова, які є структурним ядром усталених виразів і несуть основне смислове навантаження. Тому їх скорочення не порушує семантику усталених виразів, а, навпаки, привертає увагу читачів незвичною формою, напр.: *Procès du quai de Valmy: le mauvais quart d'heure du témoin policier* [2]. Як бачимо, в тексті статті автор використовує в усіченому вигляді ФО *passer un mauvais quart d'heure* «пережити неприємну хвилину», упускаючи початковий дієслівний компонент (дієслово *passer*) і залишаючи номінативний (*le*

mauvais quart d'heure «неприємна хвилина»). Однак усічена форма не порушує семантики всієї ФО: під «неприємною хвилиною» журналіст має на увазі допит поліцейського в суді.

Часто спостерігаємо випадки, коли журналісти вдаються водночас до усічення однієї із лексем ФО та додавання нового компонента, напр.: *Les bâtons de Bagdad dans les roues de l'ONU* [3]. У наведеному прикладі легко впізнати трансформовану ФО *mettre les bâtons dans les roues* («ставити палиці в колеса, чинити перешкоди»), в якому автор усікає дієслово *mettre* і додає власну назву *l'ONU*. Внаслідок цього отримуємо дефразеологізований вираз, який чітко зберігає своє походження.

Подібний прийом використано також у наступному прикладі: *L'argent fait un peu le bonheur* [4]. Але при трансформації ФО *l'argent ne fait pas le bonheur* «не в грошах щастя» автор не лише вклинює новий компонент (прислівник *un peu*), а й змінює заперечну конструкцію на ствердну. З контексту статті розуміємо, що фінансові обмеження погано впливають на стан здоров'я, на житлові умови і, навіть, на відчуття щастя нації, тому для французів – «щастя лише трохи в грошах».

Отже, редукція – це спосіб скорочення певних компонентів ФО. Вдаючись до цього способу, журналісти найчастіше опускають дієслова. Акцентування уваги на основному змістовому компоненті допомагає їм якомога краще розкрити сутність наданої інформації не лише з логічної, а й експресивно-емоційної точки зору.

Список літератури

1. Гладка В. Неофразеологізація сучасної французької мови: лінгвокогнітивний аспект: в 2 ч. Чернівці: Технодрук, 2018. Ч. 1. Монографія. 680 с.
2. Halissat I. Procès du quai de Valmy: le mauvais quart d'heure du témoin policier . URL: <https://www.liberation.fr/france/2017/09/23/...1598428>
3. Pigny M. L'argent fait (un peu) le bonheur. URL: <https://www.lemonde.fr/economie/article/2013/01/10/...3234.html>
4. Rousselot F. Les bâtons de Bagdad dans les roues de l'ONU. URL: <https://www.liberation.fr/planete/2002/11/14/...421572/>

Евеліна Ільчук

Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є. Категорія
евіденційності у німецькій мові

Життя в соціумі неможливе без комунікації між людьми. Як суб'єкти комунікації вони обмінюються тією чи іншою інформацією, демонструючи свої погляди, емоції та намагаючись донести до опонента власну точку зору. Нерідко комуніканти передають почуті ними інформацію, чужі думки, припущення тощо. Через це в сучасному комунікативному процесі постає потреба у зазначенні джерела тієї чи іншої інформації. Основною метою цього є спроба надати повідомленню більшої достовірності та авторитетності.

Метою нашої студії є висвітлення категорії евіденційності на матеріалі сучасної німецької мови.

У лінгвістиці термін *евіденційність* набув поширення лише наприкінці ХХ століття. Хоча він був уведений ще у 1911 році американським антропологом та мовознавцем Францем Боасом при описі однієї з індіанських мов. У цій досліджуваній мові словоформа дієслова містила в собі інформацію про джерело інформації, тобто було неможливо повідомити що-небудь без вказівки на джерело. Лінгвіст проаналізував афікси, які вказували безпосередньо на джерело інформації як ознаки її достовірності. А завдяки філологу Р. Якобсону, який позначив евіденційністю шифтери як рухливі показники висловлення, термін було введено у науковий обіг [1, с. 22].

У мовознавстві немає однастайності щодо поняття *евіденційність* через різну будову мов. В одних мовах джерело інформації може виражатися на морфологічному рівні через афікси; в інших – лексично чи синтаксично [2]. Оскільки всі мови унікальні, в одних мовець може взагалі опускати джерело інформації, в інших – мовець зобов'язаний завжди вказувати джерело, на якому базується його повідомлення. Цим джерелом може бути власне спостереження мовця або думка інших.

Наразі існує потреба комплексно досліджувати цю мовну категорію у різнотипних мовах.

У німецькій мові евіденційність виражають морфологічним, лексичним та синтаксичним способами.

Для передачі евіденційності в німецькій мові застосовують насамперед, модальні дієслівні конструкції (sollen, wollen, müssen, dürfte, werden, mögen, können + Infinitiv I/II). Експліцитним проявом

прямої евіденційності є використання комунікативних та модалізованих дієслів (sagen, behaupten, bezweifeln, scheinen). Застосування модальних прислівників (natürlich, angeblich) вказує також на джерело інформації, автора думки та його ставлення до неї. Квотативний кон'юнктив є центральним способом вираження евіденційності в німецькій мові. Зокрема, це презентні та претеритні форми кон'юнктива, які позначають чужі висловлювання, що не виділяються пунктуаційними знаками [3]. Евіденційність простежується в словосполученнях з прийменниками zufolge, laut, nach, gemäß, коли наголошують пропозицію повідомлення, а його джерело виводять на другий план.

Отже, категорія евіденційності хоча й має порівняно недовгу історію дослідження, дедалі частіше стає предметом пильного аналізу на матеріалі різнотипних мов загалом і німецької зокрема. Зацікавленість нею зумовлена потребами ефективної комунікації, коли застосовують мовне кодування джерела інформації.

Список літератури

1. Ніка О.І. Евіденційність як категорія модусу у староукраїнських текстах. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*: Зб. наукових праць. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. Вип. 18. С. 51–59.
2. Aikhenvald A. Y. The grammar of knowledge: a cross-linguistic view of evidentials and the expression of information source. *The grammar of knowledge: A cross-linguistic typology*. 2014. V. 1. P. 1–51.
3. Кіуко У. *Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste*. Berlin: Peter Lang, 2020. 312 S.

Валерія Ілаш

Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Імпліцитний зміст

політичних промов Дجوзефа Байден

Мовлення учасників будь-якого дискурсу, а особливо політичного, містить як експліцитні, так і імпліцитні смисли. Політичний дискурс характерний своєю неоднозначністю, тому правильно витлумачити посил сказаного політиком – імплікатури («*what is left unsaid*») – не завжди вдається, що вимагає встановлення неписаних комунікативних правил, згідно з якими мовець повинен відмовитися або від надмірної лаконічності, або віднадлишкового багатослів'я.

У той же час, політики використовують імплікатури як стратегію впливу на електорат та навмисно вдаються до неоднозначності у своїх промовах, що не завжди обертається на їхню користь у зв'язку із тенденцією дискурсу реагування спотворювати природу сказаного.

Метою дослідження є здійснення аналізу імпліцитного змісту політичних промов Байдена на матеріалах текстів, відео політичних промов, інтерв'ю політика, а також журналістських статей видань The New York Times, The Washington Post, The Economist Times тощо з 1987 по 2022 рік.

Відповідно до мети роботи нами виконано такі завдання: *вивчено* поняття та види імплікатур на основі теорії імплікатур Грайса [1]; *досліджено* політичні промови Байдена та наявний у дискурсі реагування журналістський та інший матеріал; *встановлено* наявність у промовах Байдена імпліцитної інформації, опираючись на контекст, фонову інформацію та інші чинники.

Новизна дослідження полягає в тому, що вперше досліджено імпліцитний зміст політичних промов Байдена в контексті російсько-української війни 2022-го року, расово-соціальних проблем, комунікативного донесення ним місця католицької віри у своєму політичному дискурсі.

Серед методів, до яких ми вдалися під час проведення даного дослідження, можна виділити метод зіставлення, в межах якого здійснено порівняння інтерпретації спірних висловлювань Байдена зі сторони як офіційної позиції самого політика, так і реакції ЗМІ, політичних та громадських кіл; а також порівняно характер риторики

політика з приводу конкретного питання, як-от віри або громадянських прав та свобод, на різних етапах його політичної кар'єри.

Як висновок, у ході здійсненого дослідження нами було виявлено численні метафори, натяки, алюзії, епітети тощо, що використовуються політиком задля формування власного дискурсу. Байден часто наповнює свої промови релігійним змістом та алюзіями, у такий спосіб зробивши католицизм важливою частиною свого політичного дискурсу і фактором, який багато в чому формує його політичні погляди, наприклад, доволі *консервативна позиція щодо права жінок в США на аборт*. Зокрема, можемо простежувати вживання Байденом слова «*privacy*» замість «*abortion*», словосполучення «*abort a child*» замість «*abort a fetus*» [2], що може свідчити про збереження ним своїх консервативних поглядів під впливом у тому числі релігії, незважаючи на те, що Байден є демократом-лібералом.

Перспективою подальшого напряму даного дослідження може стати детальний аналіз імпліцитного змісту політичних промов іншого американського демократа, конгресвумен Александрії Окасіо-Кортес, паралельно із подальшим вивченням дискурсу Байдена, що дасть змогу провести порівняння комунікативних стратегій закладення імпліцитної інформації, до яких вдаються ці політики.

Список літератури

1. Grice H.P. *Logic and Conversation*. *Harvard University Press*. 2017. P. 22-40.
2. Peter Baker. *With Roe Under Threat, Biden Is an Unlikely Abortion Rights Champion*. *The New York Times*. 2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/05/us/politics/biden-abortion.html>

Крістіна Карп

Науковий керівник – асист. Ковалюк Ю. В.

Формування англомовної граматичної компетенції учнів старших класів засобами прикладних програм

Мета цієї роботи – дослідити використання прикладних програм у навчанні граматики англійської мови у старшій школі. Завдання: зробити внесок та посприяти граматичному розвитку англомовної компетентності учнів старшої школи. Ці мета і завдання полегшують роботу у пошуку та виборі релевантного матеріалу під час планування уроків та їх проведення.

Учитель Пасько О. О. у своїй роботі, говорячи про сучасні методи вивчення граматики англійської мови, зазначає: "Актуальність цієї проблеми є беззаперечною на сучасному етапі психолого-педагогічного процесу. Статус іноземної мови як освітньої галузі піднято на високий рівень. Таким чином предмет «іноземна мова» у силу своєї специфіки має більші можливості, ніж інші предмети шкільного циклу" [1].

Для формування граматичної компетенції будь-якої мови варто знати принципи та вихідні положення, що визначають зміст, методи навчального процесу та організаційні форми згідно з основними цілями та закономірностями вивчення. Саме це розглядається в даній роботі. Завдяки володінню граматичних знань стає можливим правильне оформлення висловлення та розпізнавання граматичних форм у мові. Дослідниця також зауважує: «Немає сумніву, що знання граматичних правил необхідно для успішного володіння мовою. Але незмінним є питання останніх років - чи повинен учитель навчати правилам у вправах або краще учням інтуїтивно освоювати граматику в процесі комунікативної діяльності, замість того щоб вивчати її через спеціальні вправи, спрямовані на засвоєння того чи іншого правила. Особливо важливо це на середньому етапі, коли учні володіють достатнім лексичним матеріалом і у них закладається алгоритм засвоєння іноземного мовного матеріалу. Успішне оволодіння іноземною мовою на уроці відбудеться тільки в тому випадку, якщо організувати навчальний процес так, щоб учні як можна точніше імітували умови реального мовного спілкування. Засвоєння граматики викликає багато

труднощів, які ускладнюються граматичними термінами і правилами та нескінченним рядом винятків» [1].

Саме тому перед учителем старшої школи постає питання, як урізноманітнити та поліпшити процес вивчення граматики задля отримання ефективного результату. Щоб зацікавити учнів та впоратися з цим завданням варто розробити цікаві методи або ж використовувати наявні. Такі методи називаємо сучасними, які сприяють розкриттю учнівського потенціалу, логічного мислення та дають змогу навчатися в умовах сьогодення. Важливо розуміти, що граматичний матеріал повинен поєднуватися разом з лексичним, адже знання граматики проявляється, зокрема, у діалогічному мовленні. “Тому виникла необхідність у навчальних вправах, які направлені на комунікацію. Часто викладання граматики обмежується сухими таблицями, заучуванням конструкцій, однотипними вправами. Не завжди чергуються форми роботи, що викликає пасивну діяльність учнів” [1]. Традиційне зубріння не дозволяє якісно опанувати граматичним матеріалом, адже потрібно докласти чимало зусиль, аби сфокусуватися на правилах чи таблицях. Ігрова форма навчання більш цікава та ефективна.

Як результат можна буде виділити позитивний досвід використання граматичних прикладних програм як зі сторони вчителя, так і з учнівських відгуків, конкретні результати та оцінки знань, які учні продемонструють під час комунікативної та письмової практики.

Список літератури

1. Vseosvita. [Електронний ресурс]. URL: <https://vseosvita.ua/library/sucasni-metodi-vivcenna-gramatiki-anglijskoi-movi-u-serednij-skoli-184524.html>

Сучасний англомовний сленг: шляхи творення

Сленг, як невід’ємна частина мови, є однією з актуальних та суперечливих проблем сучасної лексикології, тому що сленг – це саме той прошарок вживаної лексики, який не співпадає з літературною нормою [1, с.78]. Одним із перших учених, який спробував визначити місце сленгу в стандартизованій мові, є Е. Патрідж. Він простежив історичні передумови розвитку та поширення неформального мовлення на північноамериканському континенті. Його праця, опублікована понад 40 років тому, залишається актуальною й нині [3, с.241];

Користувачі сленгу в основному вживають його, незалежно від мови, для створення характерної, особливої, незвичної конотації в процесі комунікації, що наразі яскраво простежується на сторінках літературних творів, у рядках пісень відомих виконавців, а також на кіно- і телеекранах, що відтворюють нашу буденність [1, с.79].

У науковій літературі описують декілька способів утворення сленгу:

– фонологічний спосіб словотворення; до зазначеного способу відносять механізм ономації або звуконаслідування; цей механізм передбачає звуковідтворення, яке являє собою фонетичне уподібнення не мовним звукокомплексам (ding-dong – бійка);

– семантичний спосіб словотворення; сюди відносяться такі способи, які змінюють семантику вже існуючих слів, а не їх звукову оболонку; мова йде про розширення та звуження слів, а також метонімію та метафору; важливу роль у розвитку та організації сучасної лексичної системи відіграють суміжнометонімічні переноси, у яких другорядні значення спираються на асоціативні зв’язки, які виникають при найменуванні одним словом матеріалу чи предмета, виготовленого з цього матеріалу, або дію та результат, який впливає з дії (pickled (маринований) – нетверезий);

– морфологічний спосіб словотворення є найбільш поширеним способом утворення сучасного сленгу: складні слова, коли відбувається складання основ слів в одне більш складне слово (deadhead – дурень; milksop – боягуз); метатеза (зміна місцями звуків або складів) або

дзеркальне відображення слова (doog замість good – хороший); римування – «rhyming slang» (read and write замість fight – читати та писати замість боротися); афіксація, коли нові сленгізми утворюються за допомогою приєднання аффіксу до основ різних типів, а саме, префіксу чи суфіксу (knockout – кралечка); абрєвіація, яка виникає з метою економії місця та часу, і з'являється низка абрєвіатур, здатних замінити цілі речення (AFAIK – as far as I know, ASAP – as soon as possible); утворення сленгізмів за допомогою додавання до іменника або дієслова прийменника або частки: kinda/sorta – п/на кшталт, buncha – група людей, righto – звісно) [2, с.80; 4].

Отже, щоб оволодіти сленгом, варто тривалий час перебувати в середовищі, де розмовляють англійською мовою (краще з носіями), адже тоді з'являється можливість чути не тільки літературну мову у різних мовленнєвих ситуаціях, а й сленгові вирази.

Список літератури

- 1.Медвідь О. М., Андріяш О. Г. Англійський сленг в українській мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* Том 30 (69) № 4 Ч. 2. 2019, С.78-85.
- 2.Моргунова М. В. Місце молодіжного сленгу в сучасній англійській мові. *Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée.* Volume 3, 30 octobre 2020, Strasbourg, République française. С.80-81
3. Подоляк У.С., Зубрицький Р.Я. Вплив англійської лексики на формування молодіжного сленгу. *Закарпатські філологічні студії.* Випуск 19. Том 2., 2019. С.120-124.
- 4.Richard A. Slang and Euphemism. N.Y.: New American Library, 2000. 427 p.

Олександра Клим

Науковий керівник – доц. ШИБА А.В.

Формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів старших класів середньої школи за допомогою автентичних відео-матеріалів TED-talks

Формування компетентності в аудіюванні є складним завданням, пов'язаним із фонетикою, фонологією та психологією [5].

Компетентність в аудіюванні – це «здатність слухати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і типів з різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого та непрямого спілкування» [1, с. 19].

Вчені сходяться на думці, що компетентність в аудіюванні передбачає набуття певного комплексу умінь, навичок, знань і комунікативних навичок і ґрунтується на їх складній та динамічній взаємодії.

У процесі формування компетентності в аудіюванні важливу роль відіграють засоби, які використовує вчитель. Текстовий матеріал в даний час залишається головним джерелом отримання знань [2]. В процесі викладання англійської мови, у тому числі при формуванні компетентності в аудіюванні, велику роль відіграє навчання на матеріалі оригінальних, автентичних текстів. Так, у Навчальній програмі з іноземних мов серед інших визначено такі завдання навчання англійської мови в 10-11 класах: розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту [3, с. 4].

Автентичні тексти – це тексти, які створені носіями мови для носіїв мови, представлені на мові носіїв в текстовому або аудіо-, або аудіо-візуальному форматі [5].

У старшій школі серед автентичних аудіо-візуальних матеріалів можуть бути використані відео TED-talks, які є надзвичайно популярними серед сучасної молоді.

TED Conferences, LLC (Technology, Entertainment, Design) – це американсько-канадська некомерційна медіаорганізація, яка розміщує міжнародні доповіді онлайн для безкоштовного розповсюдження під гаслом «ідеї, які варто поширювати» [4]. Раніше TED-talks зосереджувалися на технологіях і дизайні, що відповідає походженню компанії із Кремнієвої долини. Пізніше компанія розширила свою

перспективу, включивши розмови на багато наукових, культурних, політичних, гуманітарних і академічних тем.

Використання TED-talks на уроках іноземної мови у страшій школі може бути реалізовано за стандартною схемою роботи з аудіювання, за такими етапами: 1) передтекстовий; 2) текстовий; 3) післятекстовий [1]. Перед аудіальним сприйманням іншомовного матеріалу повинні бути усунуті лексико-граматичні та соціолінгвістичні труднощі, оскільки це заважатиме повноцінному сприйняттю TED-talks. Тому завдання передтекстового етапу – зняття в усіх ймовірних труднощів.

Підсумовуючи вищезазначене, слід вказати, що TED-talks як автентичні матеріали можуть відігравати важливу роль у формуванні компетентності в аудіюванні, дозволяти учням взаємодіяти з реальною мовою та змістом, а не з формою (граматикою та словниковим запасом). Іншими словами, правильне та систематичне використання цих матеріалів на заняттях дає учням розуміння того, для чого вони вивчають мову, оскільки вони готують їх до справжнього спілкування.

Список літератури

1. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 19-30.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
3. Навчальні програми з іноземних мов. 10-11 кл. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf>
4. TED. URL: <https://www.ted.com/talks>
5. Ur P. A Course in Language Teaching: Practice and Theory. С.: Cambridge University Press, 1991. 375 p.

Анкетування учнів середньої школи як засіб поліпшення плану уроку

Під час проходження практики у Чернівецькій ЗОШ №8 I – III ступеня ми досліджуємо питання "Які основні труднощі виникають у студентів під час виконання завдань із аудіювання?". Для відповіді на нього найкращим варіантом було обрано нами опитати самих студентів шляхом анкетування. У групі 16 студентів, тому результати, відображені у діаграмі нижче, виявилися такими:

Як часто ви виконуєте вправи на аудіювання
на уроках англійської мови?

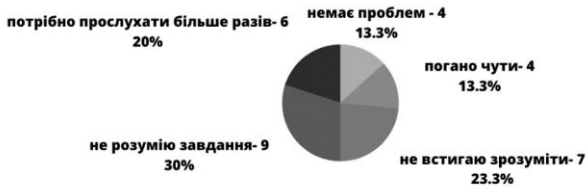
Результати першого питання показали, що більшість студентів згадали про використання таких вправ лише кілька разів на місяць, коли підручник Prepare A1 подає завдання з аудіювання їм на кожному розвороті, іноді по кілька разів, навіть якщо це не є розділ аудіювання. Двоє студентів не пам'ятали або взагалі не хотіли їх згадувати – саме тому ми бачимо низький рівень зацікавленості студентів і, ймовірно, проблеми з мотивацією.

Щодо другого питання, на жаль, виявилось, що більшості студентів (9) не подобаються теми, які надає викладач, беручи їх із підручника. Оскільки навчальною програмою не передбачено відхилення від тем підручника, залишається лише змінити ставлення учнів до цих тем і підвищити рівень їхньої зацікавленості.

На додачу анкетування виявило, що лише четверо з шістнадцяти учнів не відчують труднощів у виконанні завдань з аудіювання.

Більшість учнів не розуміють завдання, тож слід більше ретельно приділити увагу саме алгоритму подання інструкцій до виконання вправ.

Які труднощі виникають під час таких вправ?
(можна обирати декілька відповідей)

Це питання зорієнтувало нас і звузило наш фокус. Воно допоможе нам у майбутньому визначити конкретні методи, які будуть корисними в цій ситуації. Ми також зосередимося на чітких інструкціях і подбаємо про те, щоб усі студенти мали час зрозуміти завдання і виконати його.

ати його.

Список літератури

1. Пасічник О. С. Вікові особливості учнів 5-6-х класів та їх вплив на добір змісту навчання іноземних мов. Київ, 2020. 94 с.
2. Проценко Н.В. Основні труднощі навчання аудіювання. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2012. Вип. 29 (1). С. 87–89.

Мовне портфоліо як технологія формувального оцінювання

Незважаючи на значну увагу дослідників до проблеми використання портфоліо в освітньому процесі (Д. Майер, Е. Стафф, С. Дж. Пейн, А. Куліченко, О. Бойко, Л. Мартинюк, О. Климова та ін.), питання його використання як технології формувального оцінювання учнів базової середньої школи залишається і досі **актуальним** та потребує ґрунтовнішого дослідження.

Мета нової розвідки полягає у розкритті сутності та видів портфоліо, а також в обґрунтуванні шляхів використання мовного портфоліо як альтернативного способу оцінювання навчальних досягнень учнів базової середньої школи.

Насамперед зауважимо, що важливою складовою освітнього процесу є контроль та оцінювання знань і умінь учнів. При цьому оцінювання постає водночас як процес і результат, який допомагає учням побачити сильні та слабкі сторони роботи на уроці, вчасно скоригувати її для досягнення найкращого результату. Як зазначають педагоги, для забезпечення якості освіти загалом та учіння зокрема до навчальної роботи повинні залучатися різні методи і прийоми контролю та оцінювання знань. Особливу роль у цьому відводять формувальному оцінюванню та портфоліо, як одній із ефективних методик оцінювання навчальних досягнень (Н. Бібік, А. Кендюхова та ін.).

Традиційно портфоліо витлумачують як інструмент, який демонструє, чого досягла дитина. Портфоліо – це «спосіб фіксації, накопичення та оцінювання досягнень учнів за визначений термін їх навчання. Портфоліо можна віднести до «аутентичних», тобто істинних, форм індивідуалізованого оцінювання, які є орієнтованими не тільки на процес оцінювання, а й на самооцінювання» [1, с. 2]. Портфоліо відрізняється від традиційних методів оцінювання тим, що забезпечує вчителя обґрунтованою інформацією про процес і результати діяльності учня в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та вмінь здійснювати власні оцінні судження про результати власної діяльності [3, с. 62]. Відтак, портфоліо, як одна із ефективних форм накопичувального

оцінювання, дозволяє сформувати в учнів вміння вчитися, ставити певні цілі перед собою, планувати та організовувати свою навчальну діяльність. У портфоліо можуть включатися результати, досягнуті учнем у ході навчальної діяльності, а також у інших формах активності: творчої, соціальної, комунікативної, фізкультурно-оздоровчої, трудової діяльності, що протікає як в рамках повсякденного шкільного життя, так і за його межами.

Для прикладу візьмемо вивчення учнями 5-го класу теми «*Moi, ma famille et mes amis*» [2, с. 13]. Після завершення роботи над цією частиною навчального матеріалу учні можуть здійснити самооцінювання своєї комунікативної компетентності, відповідаючи на питання типу:

- *Je peux dire mon nom et mon prénom.*
- *Je peux raconter et écrire de ma famille et de mes parents.*
- *Je suis capable de parler du partage des tâches ménagères dans ma famille.*
- *Je peux dire qui fait quoi.*
- *Je sais les métiers de mes parents.*

Отже, мовне портфоліо посідає належне місце в навчальній діяльності учня, оскільки дозволяє йому стати активним суб'єктом процесу навчання, компонентами якого є оцінювання, планування та рефлексія.

Список літератури

1. Технологія портфоліо. URL : [Технологія-Портфоліо.pdf \(litsey1.org.ua\)](https://litsey1.org.ua)
2. Ураєва І.Г. Французька мова. Харків: «Ранок», 2022. 157 с.
3. Paulson F., Leon P., Paulson R., Meyer A. What makes a portfolio a portfolio? *Educational Leadership*. 48 (5). 1991. P. 60-63.

Анастасія Коваленко

Науковий керівник - доц. О. Кудрявцева

Прийменники причини і наслідку сучасної німецької мови (семантика, сполучуваність, функціонування)

Важливу роль у граматичному складі сучасної німецької мови відіграють прийменники, які в поєднанні з іменниками виконують функцію посутнього маркера синтаксичних зв'язків і семантико-синтаксичних відношень. Цінними видаються спостереження граматистів Гельбіга і Буша, які дослідили семантико-граматичну природу прийменників німецької мови, здійснили морфологічну та семантичну класифікацію. Відповідно цій класифікації всі прийменники, які виражають адвербіальні відношення, поділяються на 16 семантичних груп. Серед цих груп найбільш численними є групи локативних, темпоральних, фінальних, каузальних та консекутивних прийменників.

Метою нашого дослідження є встановлення найбільш частотних сполучень каузальних та консекутивних семантичних груп прийменників з лексико-семантичними підкласами іменників в художньому та публіцистичному стилях сучасної німецької мови, опис їхньої семантики і порівняння вживання типових сполук у художньому і публіцистичному стилях. Матеріалом дослідження слугували художні твори сучасних німецьких письменників Гюнтера Грасса і Корнелії Функе та статті журналу *Spiegel*. Загальна величина вибірки склала 1500 адвербіальних сполук прийменників з іменниками в кожному з досліджуваних стилів. Усі іменники вибірки були скласифіковані в 18 лексико-семантичних підкласів (ЛСП). Прийменники причини були визначені за допомогою запитань *warum? aus welchem Grunde?* Загальна кількість прийменників у нашій вибірці, які передають каузальні відношення – 21 одиниця: *anlässlich, auf, aufgrund, aufseiten, aus, betreffs, beziehentlich, bezüglich, dank, für, halber, infolge, mangels, mit, namens, ob, punkto, unter, vor, wegen, zufolge*. За своєю етимологією первинними є: *aus, auf, für, mit, vor, unter*, а вторинними (похідними від іменників, дісприкметників, прислівників) є: *anlässlich, , aufgrund, aufseiten, betreffs, beziehentlich, bezüglich, dank, halber, infolge, mangels, namens, ob, punkto wegen, zufolge*. Консекутивні прийменники виражають відношення наслідку, їх нараховується в нашій вибірці 3 ЛО: *antwortlich, über, zu*. **3 203** випадків вживання каузальних прийменників в художньому стилі

(ХС) можна назвати найбільш вагомими зв'язки з такими лексико-семантичними підгрупами (ЛСП) іменників: а) психіка б) характеристики живих та неживих об'єктів в) процеси г) модальність д) дії е) стан живих та неживих об'єктів ж) абстракції. З **14** випадків зафіксованих у художньому стилі вживання прийменників наслідку найбільш частими були сполучення з ЛСП іменників на позначення: а) „абстракції” б) „природа”.

У публіцистичному стилі (ПС) зафіксовано було вживання **457** прийменників причини у сполуках з іменниками майже всіх ЛСП, але найбільш часто вони сполучались з іменниками на позначення: а) психіки б) дій в) характеристики живих та неживих об'єктів г) процесів д) матерію та простір е) модальності **Консекутивні** прийменники вживались в публіцистичному стилі **12 разів** у сполученнях з ЛСП іменників на позначення: а) термінів б) міри в) процесів г) характеристики живих та неживих об'єктів.

Порівняння вживання **прийменників причини** у ХС та ПС показує, що цей логіко-семантичний клас прийменників більш активно вживається у публіцистиці (457 випадків проти 203), що зумовлено особливостями цього мовного стилю: називати і знаходити причину подій, соціальних змін, процесів. Прийменники на позначення наслідку вживалися майже в однаковій кількості в ХС та ПС (14 сполук проти 12), але з іншими ЛСП іменників, які більш характерні для публіцистичного стилю і позначають терміни, процеси, характеристики об'єктів.

Список літератури

Кисла Н. В. Відтінки сприяння реалізації явищ та взаємозв'язку явищ у каузальній семантиці прийменників сучасної німецької мови. 2019. Venice : Izdevnieciba «Baltija Publishing». 230 с.

Валерія Коваленко

Науковий керівник – доц. Драненко Г.Ф.

Французько-український переклад текстів із тактичної медицини

Медичний переклад вирізняється з-поміж інших галузевих перекладів розгалуженою системою дотичних дисциплін, що зумовлює наявність широкого поля термінологічної лексики. Тому переклад текстів з тактичної (військової) медицини вимагає від фахівця знань широкої галузевої термінології. Проте, спеціалізовані французько-українські двомовні термінологічні словники майже відсутні. **Метою** нашої розвідки є визначення стратегій термінологічного перекладу, які *негалузевий* перекладач має у своєму розпорядженні, для перекладу навчальних *медико-спрямованих* текстів, а також виокремлення найголовніших труднощів, що виникають при їх перекладі. Матеріалом дослідження послуговував здійснений нами корпус французько-українських перекладів навчального теоретико-практичного курсу з тактичної медицини.

Серед стратегій термінологічного перекладу виділяють переформулювання, термінологізацію, детермінологізацію та екземпліфікацію [2, с. 6-7]. При перекладі текстів ми найчастіше вдавалися саме до лексико-семантичної заміни. Наприклад: *mousse, f* – пінопластовий тримаць; *détresse circulatoire, f* – порушення серцево-судинної системи.

Але ми застосовували й інші перекладацькі стратегії, такі як термінологізація (наприклад: *voie orale, f* – оротрахеальний метод; *ballon auto-remplisseur, m* – мішок Амбу) та детермінологізація (наприклад: *vasoconstriction, f* – звуження; *vasodilatation, f* – розширення; *désobstruction, f* – звільнення).

Незмінною перекладацькою проблемою залишаються псевдоінтернаціоналізми або «хибні друзі перекладачів». Це слова вихідної та цільової мови, які значною мірою збігаються за графічною та звуковою формою, проте втрачають першу і, асимілювавшись у цільовій мові, набувають інше семантичне значення [1, с. 202]. У нашому корпусі текстів ми виявили такі псевдоінтернаціоналізми: *numéro d'identification, m* – заводський номер; *bouteille d'oxygène, f* – кисневий балон; *ballon semi-rigide, m* – напівжорсткий дихальний мішок; *mucisuté* – (неправильним тлумаченням може стати паронім

«мікоз», що означає хворобу) мокротиння; *lunettes, pl* – назальна канюля; *pocket mask* – (переклад «кишенькова маска» можливий, але не зовсім коректний, адже передає лише одне семантичне значення – невелика, компактна) маска для штучного дихання; *activité mécanique du cœur, f* – (полісемантична лексема «*activité*» може стати причиною неадекватного перекладу) механічний запуск серця; *respiratoire/ventilatoire* – дихальна система.

Виникають також труднощі з перекладом полісемічних термінів (наприклад: *sonde nasale, m* – назальний катетер; *sonde, m* – трубка; *voie orale, f* – оротрахеальний метод; *voie veineuse, f* – венозний доступ) та аббревіатурних форм термінів, що вимагають у перекладача значної пошукової роботи та обов'язкової консультації з медиками-фахівцями (наприклад: *LVA (libération des voies aériennes, f)* – стабільне бічне положення; *PMA (Post Médical Avancé, m)* – (неправильний відповідник – «*Procréation médicalement assistée*», *f*) мобільний пункт надання медичної допомоги).

В результаті дослідження ми виявили, що, оскільки французькі терміни характеризуються більш розгалуженою семантичною структурою, ніж українські відповідники, це створює труднощі для перекладацької практики. А проблемою псевдоінтернаціоналізмів є небезпека безапеляційного перенесення знань з однієї мови на іншу. Вважаємо перспективним подальший пошук проблемних термінів із метою укладення двомовного термінологічного словника.

Список літератури

1. Смушинська І.В.: Інтернаціоналізми та «хибні друзі» як проблема перекладу // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи [Електронний ресурс] [Текст] — К.: Логос, 2010. — С. 201-205. — Бібліогр.: 8 назв. — укр. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37835>
2. IMIA Guide on Medical Translation [Електронний ресурс] [Текст] – 20с. – Режим доступу: <http://www.imiaweb.org/uploads/pages/438.pdf>

Олександра Кожухар

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Зростання ролі усного та письмового перекладу на тлі історичного розвитку дипломатії

Досить тривалий час дипломатичний дискурс існував здебільшого у площині дипломатичного протоколу, цінних паперів та угод. Унаслідок цього відбулося логічне та послідовне вдосконалення строгих норм і правил, згідно з якими документи укладаються і досі. З іншого ж боку, це сприяло вужчому дослідженню мовних засобів – зокрема, увагу приділяли невербальній комунікації. [1]

Оскільки офіційно-діловий стиль є одним з найдавніших, дипломатичний підстиль пройшов довгий шлях еволюції та змін, у переважній більшості реалізуючись у деклараціях, нормативних актах, меморандумах, нотах тощо. Тобто загальноприйнята система дипломатичного дискурсу, як і відповідного перекладу, формувалася одночасно із налагодженням міжнародних відносин провідних держав світу, безумовно враховуючи їхнє культурно-історичне тло. [2] З огляду на ці фактори, дипломатичний переклад, як і протокол, характеризується чіткою термінологією, наявністю ключових термінів та етикетних мовних формул, що постійно змінюються відповідно до вимог часу. Слід підкреслити, що дослідники приділяли більше уваги саме вивченню письмових перекладів, хоча переклад у сфері дипломатичних зносин досі вважається недостатньо дослідженим та неструктуризованим. Попри те, що усний переклад набув ширшого значення уже в післявоєнний період, він існував як явище і раніше, а подекуди навіть використовувався для встановлення комунікації у давні часи. Наприклад, певні історичні записи доводять, що перекладачі користувалися попитом у Стародавній Греції, Римській імперії, Стародавньому Єгипті, де внутрішньо- і зовнішньополітичний розвиток був пов'язаний із розширенням багатомовного середовища. [3] Себто перекладачі працювали у сфері релігії (при монастирях і синагогах), в інституціях державного управління, під час дипломатичних перемовин і зібрань, що можна спостерігати і в Середньовіччі. Згодом 1919 рік став роком започаткування епохи багатомовності, коли французька мова втратила свій офіційний статус в дипломатії. Проте, ясна річ, найбільшого значення синхронний переклад набув по закінченню

Другої світової війни. Такі вагомі політичні події, як Нюрнбернський процес, створення ООН і НАТО, подальший процес євроінтеграції продемонстрували крайню необхідність усного перекладу як ефективного засобу спілкування на міжнародній арені.

Підсумовуючи, зазначимо: міжнародні відносини та дипломатія повсякчас сприяли налагодженню співпраці між різними державами й народами, а на сучасному етапі глобалізації – й поготів. Переклад свого часу сприяв розширенню зв'язків і гармонійно розвивався у відповідному історичному контексті. Починаючи із практичних цілей тисячоліття тому, дипломатичний дискурс згодом отримав більш благородну ціль – міжнародний мир і безпека.

Список літератури

1. Лисенко О. М. (2018). До питання класифікації дискурсу в сучасному мовознавстві. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. Вип. 281. С. 126–134;
2. Chesterman A., Wagner E. (2002). Can Theory Help Translators: A Dialogue Between the Ivory Tower and the Wordface. Manchester, UK and Northampton, MA: St. Jerome Publishing.
3. Головня, А. В., А. В. Щербина, Л. О. Гастинщикова. "ВИДИ УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ ТА СФЕРИ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ." ВЧЕНІ ЗАПИСКИ: 2202211.

Формування лексичної компетентності учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання

Дистанційне навчання надає нові можливості для розвитку лексичної компетентності учнів середньої школи, але для досягнення максимальних результатів навчання необхідно застосовувати ефективні педагогічні стратегії та технологічні інструменти. Використання технологічно опосередкованих засобів навчання може сприяти формуванню лексичної компетентності учнів середньої школи в контексті дистанційного навчання, але при цьому необхідно приділяти ретельну увагу питанням доступу, рівності та цифрової грамотності. Розвиток лексичної компетентності в учнів середніх шкіл в умовах дистанційного навчання повинен враховувати лінгвістичну підготовку учнів, культурний контекст та індивідуальні стилі навчання, а також можливості та обмеження середовища дистанційного навчання [1, с. 48].

Ефективне навчання лексики під час дистанційного навчання вимагає зосередження уваги як на рецептивних, так і на продуктивних словникових навичках, а також на розвитку метапізнавальної обізнаності та самостійних навчальних стратегій.

Автентичне використання мови та соціальна взаємодія важливі для формування лексичної компетентності в учнів середньої школи в контексті дистанційного навчання, а вчителі повинні створювати можливості для учнів брати участь у виконанні спільних та комунікативних мовних завдань [3].

Розробка навчальних матеріалів для вивчення лексики в дистанційному навчанні має ґрунтуватися на раціональних педагогічних принципах і кращих практиках, зокрема на використанні мультимодальних ресурсів, цікавих видів діяльності та змістовних навчальних і підсумкових завдань.

Використання ігрових методів навчання та ігрових технологій сприяли формуванню лексичної компетентності в учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання, забезпечуючи цікавий та мотивуючий навчальний процес [2, с. 543].

Роль зворотного зв'язку та оцінювання вчителя у формуванні лексичної компетентності учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання вирішальна, а відповідні стратегії та інструменти оцінювання повинні використовуватися для моніторингу та вимірювання результатів навчання.

Формування лексичної компетентності в учнів середніх шкіл в умовах дистанційного навчання є складним і багатограним процесом, і для ефективного навчання лексики в цьому середовищі необхідний цілісний підхід, який враховує взаємодію лінгвістичних, когнітивних, психологічних і соціальних факторів.

Використання онлайн-додатків, таких як Kahoot чи Mentimeter, на заняттях з англійської мови як іноземної (EFL) може підвищити мотивацію, зацікавленість та успішність студентів, забезпечуючи інтерактивне та веселе навчальне середовище, сприяючи взаємному навчанню та змаганню, а також надаючи негайний зворотний зв'язок як для викладача, так і для студентів.

Список літератури

1. Коберник І., Звinyaцьківська З. Організація дистанційного навчання в школі методичні рекомендації: Посібник. Київ : ГО «Смарт освіта», 2020. 70 сторінок.
2. Engaging Students in the Learning Process with Game-Based Learning: The Fundamental Concepts. *International Journal of Technology in Education*. 2021. Vol. 4, no. 3. P. 543.
3. Using authentic material from the real world to teach English. *Resources for English Language Learners and Teachers* | Pearson English. URL: <https://www.english.com/blog/authentic-material/> (date of access: 20.02.2023).

Марія Козубовська

Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Віртуальні імена у віртуальному спілкуванні

Виникнення та розвиток нових шляхів і способів віртуальної комунікації у всесвітній мережі Інтернет зумовлені особливостями прогресу науки та техніки в умовах глобалізаційних процесів сьогодення. Ці способи спілкування об'єднують різні за соціальним статусом, віковими показниками та психологічними характеристиками групи користувачів. Як зазначають І. Іванова та Л. Бредюк: „Нові інформаційні технології, що дають змогу зберігати та швидко передавати великий обсяг інформації, залучати до роботи аудіо- й відеоканали спілкування, взаємодіяти одночасно з великою кількістю користувачів по всій земній кулі, стали реальністю сьогодення” [1, с. 149]. Комп'ютерні технології сьогодення докорінно змінили як спосіб сприйняття та обміну інформацією між людьми, так і осмислення людством власне процесу комунікації. З огляду на це, видається правомірним виокремити спілкування, яке відбувається з використанням різноманітних гаджетів та мережі Інтернет, в особливий тип комунікації. Віртуальна реальність, за Дж. Ланіром, позначає „створений технічними засобами світ, який передається людині через її відчуття: зір, слух, дотик і інші. Для створення переконливого комплексу відчуттів реальності комп'ютерний синтез властивостей і реакцій віртуальної реальності відбувається в реальному часі” [2, с. 7]. Як парадоксально це не звучить, ця „реальність” не є „реальною”, але комп'ютерне спілкування чинить реальний вплив на органи відчуття людини (слухові, зорові тощо), викликаючи своєрідну ілюзію занурення у світ цієї „реальності”. Зазначаючи, що сьогодні „людина неминуче включається в гру безмежної множинної віртуальної реальності”, І. Михальчук ставить низку слушних запитань: „Проте на яких умовах? Граючи за власними правилами в режимі «play» чи виконуючи умови суворого «game»? Питання більшою мірою стосується творчих можливостей та ресурсів індивіда, відповідно до яких він трансформується і розчиняється у гіперреальності або ж здобуває простір для творчих здійснень у безмежній грі в бісер. Хто пройде відбір віртуальністю? ” [3, с. 43]. Як бачимо, віртуальне спілкування є потенційним викликом творчим можливостям особистості.

Новий вид комунікації – комп’ютерне спілкування – функціонує в особливому комунікативному просторі, у якому діють певні специфічні правила спілкування. Як зазначають Дж. Гібсон та М. Ганна, „характерними рисами віртуального комунікативного простору є суб’єктивність інформації, інтерактивність, гіпертекстуальність, креативність, глобальність, анонімність” [4, с. 212]. Сучасна віртуальна людина створює свій образ згідно із зазначеними характеристиками. Віртуальні комуніканти, створюючи собі псевдонім як своєрідну маску, прагнуть заявити про себе як про яскраву особистість. На думку І. Іванової та Л. Бредюк, „вибір псевдоніма не викликаний тією суспільною необхідністю, якою зумовлений вибір звичайних імен. Під час вибору псевдоніма автор керується своїми власними бажаннями, незалежно від зовнішніх умов (наприклад, конспірація, слідкування за модою тощо)” [1, с. 152]. Тому вигадане ім’я, авторський нікнейм є результатом усвідомленого та добре продуманого самоіменування. Отже, сфера використання нікнеймів безпосередньо пов’язана з їхніми функціональними особливостями. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у можливості вивчення гендерних особливостей віртуальних псевдонімів у медіа-дискурсі.

Список літератури

1. Іванова І., Бредюк Л. Електронний псевдонім як засіб особистісного самовираження англословних користувачів мережі Інтернет. *Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2012. Спецвипуск 6. Частина II. С. 148–156.
2. Ланир Джарон. Вы не гаджет. Манифест. Москва : Астрель, Сogrus, 2011. 320 с.
3. Михальчук І. Симуляція реальності людини у віртуальному просторі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. № 11(384). С. 38–43.
4. Gibson J., Hanna M. Introduction to Human Communication. Wm. C. : Brown Publishers, USA, 1992. 483 p.

Анастасія Козьменко

Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Неологізми сфери шоу-бізнесу та способи їх передачі українською мовою (на матеріалах англомовних ЗМІ)

Найбільш популярною наразі є тенденція до створення нових мовних засобів, через що утворилась нова сфера лексикології, наука про неологізми – неологія, яку активно використовують засоби масової інформації. Неологізм – нове слово або зворот, що з'являються в мові. [1, с. 281]. Засоби масової інформації (ЗМІ) – система, до якої належать періодичні друковані видання (газети, журнали, книги), а також радіо, телебачення, кінематограф та інші, яким притаманні певні спільні риси: зверненість до масової аудиторії та доступність. [2, с. 23].

Мета роботи – дослідження та аналіз лексико-семантичної специфіки неологізмів англійської мови, а також способів їх перекладу українською мовою. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали такі завдання: розкрити поняття «неологізм»; визначити особливості вживання неологізмів в сучасному світі; розкрити лексико-семантичну специфіку неологізмів; з'ясувати усі шляхи перекладу неологізмів на українську мову та виокремити основні із загального списку.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що різноманітні засоби масової інформації поширюють нові наукові відкриття, намагаються підсвідомо залишити у пам'яті та підсвідомості окремі ідеї, використовуючи пропаганду, а також формують загальнолюдську думку. І проаналізувавши ці всі матеріали, ми склали повну характеристику нових складових лексикології.

Актуальність даної роботи спричинена зростанням кількості неологізмів та тим фактом, що новоутворені слова відображають тенденції розвитку мови.

Висновки та результати дослідження мають теоретичне значення для теорії мови: вони розширюють уявлення про роль мас-медіа та ЗМІ, та уточнюють їх класифікацію, а це дає можливість відповісти на питання стосовно формування культурної складової та функціонування неологізмів. Крім того, проведене дослідження має важливе значення для осмислення способів перекладу неологізмів.

На матеріалах конкретних англомовних статей на різні теми та загальних прикладів різних інтернет-ресурсів, і зокрема компанії ВВС

[3], було визначено найпоширеніші способи створення та перекладу неологізмів. При перекладі нових слів частіше всього використовуються лексичні та лексико-граматичні перекладацькі трансформації. Узагальнюючи класифікації, новоутворені слова в більшості випадків утворюються шляхом афіксації, компресії, запозичення, основоскладання та шляхом відокремлення значень. Серед всіх видів неологізмів за логіко-семантичними ознаками найбільш популярними є: семантичні та авторські, після чого далі по списку йдуть лексичні та мовні. А от найбільш вживаними способами перекладу виявились: транскодування, переклад за допомогою калькування, описовий, метод приблизного перекладу та метод прямого включення. Транскрибування та транслітерація зустрічаються значно менше, хоча саме вони істотно полегшують роботу під час складання словників чи аналізуванні.

Загалом, неологізми найчастіше зустрічаються в конкретних видах ЗМІ, а саме: у газетах, на телебаченні, у кінематографі, на веб-сайтах, у новинах та на радіо. Безпосередньо в цих сферах простежується величезний вплив у пропаганді населення завдяки своїй доступності та лаконічності.

Список літератури

4. Тлумачний словник української мови. — Харків: ФОЛІО, 2002. — 543 с. — (Бібліотека державної мови).
5. Український словник медіакультури / О. Т. Баришполец; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. і політ. психології; літ. ред. Т. А. Кузьменко. Київ: Міленіум, 2014. 196 с.
6. Компанія BBC. URL: <https://www.bbc.com/>

Нетрадиційні форми організації навчання англійської мови як засіб підвищення мотивації учнів середньої школи

Англійська мова – важливий засіб міжкультурного спілкування. Основною метою навчання іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетенції, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу [1]. Це спонукає викладачів до використання цікавих нетрадиційних форм організації навчання задля будувannya молодому поколінню сходинки в майбутнє.

Специфіка іноземної мови як навчальної дисципліни визначається цілою низкою відмінних від рідної мови особливостей. Тим часом за цілим рядом характеристик він істотно відрізняється і від будь-якого іншого предмета. Нестандартний урок є одним з останніх етапів навчального циклу, так би мовити, верхівкою айсберга, оскільки основна навчальна діяльність відбувається на стадії підготовки до нього. Це можна показати на прикладах різних нестандартних уроківію

Найбільш поширені такі форми нестандартних уроків: інтегровані уроки; урок-круглий стіл; урок-семінар; урок-подорож; урок-рольові ігри; урок-прес-конференція; урок-КВК; урок-гра «Що? Де? Коли?»; урок-капітал-шоу «Поле Чудес»; урок-брейн-рингуроки-бесіда за «круглим столом»; урок-дискусія; урок-диспут [2].

Наприклад, інтегровані уроки дозволяють глибше опанувати тему, яку вивчаємо. Їхньою перевагою є те, що вони демонструють зв'язки англійської мови з іншими предметами, науковим застосуванням знань у житті людини, прояв їх у повсякденному житті. Адже на такому уроці кожен учитель-предметник намагається подати суть того, що вивчається, зі своєї, специфічної для кожного предмету точки зору.

Не останню роль відіграє й оригінальність самої форми проведення уроків. Учнів зразу ж зацікавлює присутність кількох учителів на уроці. Дитяча психологія краще сприймає короткочасні повідомлення, відмінні за формою викладу та джерелом подачі [3, с. 56–59].

Ось у такій ситуації і допомагають нетрадиційні форми навчання, які перш за все направлені на створення доброзичливої атмосфери, коли з'являється обопільна віра в досягнення успіху: вчитель вірить у те, що він у невимушених умовах навчить учнів іноземної мови, а учні – в те, що вони оволодіють іноземною мовою. При цьому ще однією обов'язковою умовою є доброзичливе ставлення учителя до кожного учня.

Наприклад, дискусія – один із найбільш складних видів нетрадиційних уроків. Він вимагає ретельної підготовки як вчителя, так і учнів. Вчитель повинен ретельно підійти до розробки кола проблем, які можна буде винести на обговорення. Проблеми повинні сприяти зіткненню різних думок, а отже, розвитку дискусії. Проблеми повинні викликати інтерес у школярів, бажання брати участь в незвичайному уроці. Але одного бажання мало, діти повинні володіти певними знаннями, умінням самостійно працювати з додатковою літературою при підготовці. Весь мовний матеріал, який потім буде включений в дискусію, повинен бути попередньо добре засвоєний учнями, тому підготовка до неї триває, як правило, не менше 1 місяця.

Таким чином, для учнів нетрадиційні форми уроку – перехід в іншу психологічний стан, це інший стиль спілкування позитивні емоції, відчуття себе в новій якості означає нові обов'язки і відповідальність. Для педагога нетрадиційна форма уроку – це самостійність і зовсім інше ставлення до своєї праці.

Список літератури

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Бочковська О. Вивчення іноземної мови в ранньому шкільному віці. – Київ: Шк. світ, 2010. 128 с.
Варяниця Л. О., Варяниця, Л. А. Розвиток критичного мислення в умовах нової української школи. 2018. С. 56–59

Оксана Косінова

Науковий керівник – доц. Стефурак О.В.

Творчість французьких поетів XIX століття на тлі настанов «батьків» символізму

Одною з найяскравіших подій XIX століття було виникнення символізму. Символізм літературно-художня та філософсько-естетична

течія, яка зародилася у творчості французьких поетів Ш. Бодлера, С. Малларме, А. Рембо, П. Верлена та ін. Проникнення до ідеально-ірреального світу було, на думку символістів, найвищою формою пізнання на протигагу раціоналізму. Саме з появою символізму в «...європейській і у світовій літературі розпочався період найрізноманітніших «ізмів», яких з часом можна було перелічувати десятками. Проте символізм довгий час залишався головним серед них» [1, с. 37]. Усі «ізми» складали одне поняття – «модернізм».

Німецький філософ XIX століття Артур Шопенгауер чільне місце в житті приділяв ролі мистецтва: «Якщо весь світ як уявлення – лише видимість волі, то мистецтво є уявлення цієї видимості, *camera obscura*, яка показує предмети чистіше, дозволяючи краще їх споглядати у сукупності» [5, с.324]. Філософ доводив, що кожна людина – це струна, порівнював вчених з музикантами оркестру, а філософа з капельмейстером, «який має знати природу кожного інструмента, має вміти грати на ньому і не повинен на всіх або на одному грати досконало» [4, с. 63]. Учений акцентував увагу на тому, що неповажне ставлення до музики неприйнятне та наполегливо радив діячам науки та мистецтва: «...займайтесь у вільні години музикою!» [5, с. 281].

На прикладі творчості Ріхарда Вагнера можна простежити вплив філософії й естетики А. Шопенгауера. У своїй філософії він «виклав особисті погляди на вічну проблему життя і долю людини в ньому, як естетик відобразив у теоретичних творах закони своєї музичної драми і мистецтва взагалі, як мислитель – відбив у собі філософські системи близьких йому за духом філософів, створивши разом новий тип філософії – філософію мистецтва» [2, с. 43].

«Світле, високе захоплення» [3, с. 20] повинна викликати музика, а передусім – музика Ріхарда Вагнера – вважав Шарль Бодлер. Вагнерові теорія «поєднання всіх мистецтв, з одного боку, а з другого – його практика музики драматично-містичної, чуттєвої, стихійної, зв'язаної тільки внутрішніми законами і внутрішньою дисципліною, дуже добре підходили до світогляду французького поета, основоположника декадансу та символізму Бодлера» [3, с. 20]. Поет написав «захоплені статті про «Тангейзера» і «Лоенгріна» і так заснував культ Вагнера в поезії символізму, який набирав сили з кожним десятиріччям» [3, с. 20].

Як і Шарль Бодлер, Поль Верлен, Артур Рембо, Стефан Малларме були поетами, які склали основу літературної течії символізму.

Найпершим завданням письменників-модерністів була звукова організація мови, про що свідчить знамените висловлювання одного з найвідоміших французьких поетів Поля Верлена: «Музика – понад усе!» [3, с. 22]. Символістична творчість Артюра Рембо визначила подальші поетичні пошуки митців усього світу. Новатор поетичної форми Стефан Малларме прагнув створити чисту поезію. Мелодійність поетичної мови Малларме надихнула багатьох композиторів: Клода Дебюссі, Моріса Равеля, П'єра Булеза та інших.

Таким чином, творчість французьких поетів XIX століття зазнала значного впливу настанов «батьків» символізму: А. Шопенгауера та Р. Вагнера.

Список літератури

1. Клочек Г. «Душа моя сонце намріяла...» : поетика «Сонячних кларнетів» Павла Тичини / Г. Клочек. – К. : Дніпро, 1986. – 367 с.
2. Макаренко Г. Музика і філософія : Шопенгауер, Вагнер, Ніцше / Г. Макаренко. – К. : Факт, 2004. – 152 с.
3. Розсипані перли : поети «Молодої музи». – К. : Дніпро, 1991. – С. 5–41.
4. Фрауенштедт Ю. Лучи света его философии / Ю. Фрауенштедт. – СПб., 1896. – 603 с.
5. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление / А. Шопенгауэр. – М., 1888. – 765 с.

Надія Космірак

Науковий керівник – асист. Федич Г.Д.

Методи контролю рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів молодших класів

Словниковий запас є фундаментальним лінгвістичним елементом, який впливає на вивчення мови. Низький рівень володіння лексикою – одна з головних перешкод, з якою стикаються учні під час спілкування та читання текстів. Саме тому невід'ємною складовою навчального процесу постає здійснення контролю сформованості лексичних навичок учнів.

За словами Торнбері, систематичний контроль рівня оволодіння лексичною компетентністю учнів допомагає прослідкувати прогрес у вивченні лексичних одиниць та виявити прогалини у словниковому запасі школярів [4]. Контроль знань лексики проводиться за допомогою методів та різноманітних технік.

“Методи контролю – це способи діагностичної діяльності, які дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу” [2].

Найпоширеніші методи перевірки рівня сформованості лексичної компетентності такі: усний, письмовий та тестовий контролю [2]. Одним із різновидів письмового контролю, який вчителі найчастіше застосовують на уроках є диктант. Диктант дозволяє перевірити розуміння учнями звуко-орфографічних відповідностей та містить цільове написання слів.

Для усного контролю ефективне використання дидактичних картинок, які підходять для швидкого, фронтального опитування учнів. Сюди належать бесіда, розповідь та переклад коротких речень. Альтернативою бесіди є метод запитань, на які учні мають відповідати "так або ні". Цей метод перевіряє розуміння та знання учнями значення слів.

Однак, на думку таких науковців, як Володін Н.В., Горчев А.Ю. та Зельг Р.І., найпопулярнішим та найбільш ефективним методом контролю знань лексики є тест [1]. Класифікація тестів досить різноманітною. Найпоширеніший серед них тест множинного вибору. Зазвичай він складається з кількох альтернативних варіантів, з яких потрібно обрати одну правильну відповідь. Наступним не менш популярним видом тесту є завдання на встановлення відповідностей. Такий тест складається з двох груп слів, переважно у двох колонках, які потрібно з'єднати щоб скласти пари.

Крім вищенаведених видів тестів, варто також згадати про Peabody Picture Vocabulary Test, Productive Levels Test та Cloze-test. Productive Levels Test і Cloze-test перевіряють знання рецептивної та продуктивної лексичних. Вони характеризуються тим, що з тексту вилучається певна кількість слів або подано кілька перших літер і завдання учнів є відтворити цільове слово. Peabody Picture Vocabulary Test складається з чотирьох картинок та чотирьох варіантів відповідей, учні повинні вибрати слово, яке найкраще підходить для опису поданої картинки [5]. Тести таких видів короткі та переважно складаються з двох завдань.

Отже, контроль рівня сформованості лексичної компетентності – важливий етап у процесі її навчання. Виділяють три основних методи контролю: письмовий, усний та тестовий. Серед усіх методів тест

вважається одним із найпопулярніших, оскільки його можна подати у різних видах.

Список літератури

1. Методична розробка "Тестування як вид контролю граматичних навичок в англійській мові": веб-сайт. URL: <http://surl.li/eykjo> (дата звернення: 17.02.23).
2. Методи і форми контролю: веб-сайт. URL: <http://surl.li/evitr> (дата звернення: 15.02.2023).
3. Hadley E., Dickinson D. Measuring young children's word knowledge: A conceptual review. *Journal of Early Childhood Literacy*. 2020. 20(2). Pp. 1–29.
4. Pavlu I. Testing Vocabulary: Diploma thesis. Masaryk University Brno. Brno. 2009. Pp. 1-89.
5. Sylven L., Sundqvist P. Validation of a test measuring young learners' general l2 english vocabulary knowledge. *Novitas-royal (research on youth and language)*. 2016. 10(1). Pp. 1-23.

Значення ІКТ у розвитку лексичної компетентності здобувачів освіти

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітню систему України та створення єдиного інформаційно-освітнього простору є одним із пріоритетних напрямків сучасної державної політики. Водночас ІКТ постає одним із можливих шляхів виконання завдання модернізації системи освіти.

ІКТ як засіб вивчення іноземної мови – це програмне забезпечення, апаратно-технічні засоби та пристрої, системи обміну інформацією, які функціонують на базі мікропроцесорних обчислювальних пристроїв і забезпечують роботу зі збору, виробництва, накопичення, зберігання, обробки, передачі та доступу до інформаційних ресурсів локальних і глобальних комп'ютерних мереж, що використовуються під час вивчення іноземної мови [1, с. 103].

Центральне місце в цій системі займають різноманітні активні та інтерактивні форми та методи навчання здобувачів освіти, серед яких: рольові та імітаційні ігри, мовні етюди, інсценізації, конкурси, вікторини, дискусії, мовні проекти, конференції, олімпіади, тематичні вечори, мовні дні та свята, концерти та вистави з виступами учнів іноземною мовою та ін. Усі ці форми та методи навчання можуть бути реалізовані із використанням засобів ІКТ та онлайн-платформ Wordwall, Bamboozle та BBC learning English.

Wordwall – онлайн платформа, яка використовується як інструмент для формування лексичної компетентності та її вдосконалення, що складається з організованого набору слів, які відтворюються на будь-якому веб-пристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці [4].

Bamboozle – онлайн-платформа, яка містить тисячі інтерактивних вправ та ігор, які сприяють розвитку лексичної компетентності школяра [2].

BBC Learning English – онлайн-платформа, яка об'єднує аудіо-, відеофайли, онлайн-сервіси, які містять файли для завантаження та є ефективним знаряддям для удосконалення знань [3].

Інтеграція новітніх ІКТ у процес навчання іноземних мов у закладі загальної середньої освіти є складним завданням, хоча має ряд переваг, ефективно впровадження яких можливе лише за умови їх застосування під час навчання, згідно із методичними засадами і встановленими вимогами. Ці переваги не тільки мотивують і зацікавлюють учнів, розширюють світогляд і спектр навчальних можливостей, а й дозволяють забезпечити групову діяльність і самостійну роботу з розвитку навичок усного мовлення, сприяють поповненню активного і пасивного словникового запасу, перевірці граматичного активного і пасивного мінімуму, знань тощо.

Отже, сучасні тенденції розвитку освіти інтегрують напрями традиційного та інноваційного навчання. Застосування ІКТ на уроках іноземної мови та при формуванні іншомовної лексичної компетентності, дає змогу досягти цілей комунікативно орієнтованого навчання англійської мови. Такий підхід дає змогу стимулювати когнітивні процеси здобувачів освіти (здатність подумки сприймати та обробляти зовнішню інформацію), оскільки вони беруть активну участь у навчальному процесі, висловлюючи власну думку, свої почуття та використовуючи власний досвід. Завдяки такому підходу учні стають активними учасниками навчальної діяльності, яка імітує або створює реальні чи реалістичні ситуації.

Список літератури

1. Долинський Є.В. Інформаційно-комунікаційні технології в організації самостійної роботи на уроках іноземної мови. *Освітологічний дискурс*. 2015. № 2 (10). С. 101-108.
2. Bamboozle. URL: <https://www.baamboozle.com/>
3. BBC Learning English. URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/>
4. Wordwall. URL: <https://wordwall.net/>

Світлана Костинюк

Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Ключові поняття медіатизації

До центральних понять медіатизації як ключового процесу, що відбувається у сучасних суспільствах, відносять масову комунікацію, ЗМІ, медійний простір і медіатекст. Під поняттям „масова комунікація” розуміється систематична передача інформації широкими верствами населення у вигляді повідомлень різного формату [4, с. 21]. Як правило, масова комунікація має конкретну мету: формування в суспільстві певної ідеології, системи цінностей і здійснення політичного, психологічного та економічного впливу [3, с. 17].

ЗМІ, що позначаються також як мас-медіа, є на сучасному етапі однією із основних форм поширення та популяризації масової культури. Поняття медіа не отримало єдиного тлумачення. Так, наприклад, О.О. Владимирцева та

Т. Б. Кудряшова тлумачать термін „медіум” як інструмент перетворення досвіду в конкретне знання, „медіа” у множині як знаки, що надають зміст різним подіям повсякденного життя, припускаючи існування численних знакових систем [1, с. 154]. Під медіапростором, відповідно, розуміється електронне середовище, в якому можуть взаємодіяти окремі люди.

Під поняттям „медіатекст” розуміють „вербальний мовленнєвий твір, створений для здійснення опосередкованої комунікації у сфері засобів масової інформації, який характеризується чітко вираженою прагматичною спрямованістю” [2, с. 69]. Подібний текст розглядається також як „продукт інформаційних і комунікаційних технологій, що характеризується особливим типом реальності – медіареальності, особливим символічним простором – медіапростором, особливим часом – медіачасом, особливою системою орієнтирів і координат, що відтворює модель ситуації чи події, зображеної крізь призму індивідуального сприйняття автора медіатексту” [2, с. 71].

Відмітною рисою мас-медіа ХХІ століття є персоналізація взаємодії та особистісно-орієнтована взаємодія [4, с. 32]. У зв’язку з цим говорять про „нові медіа”, до яких відносять мережу Інтернет, веб-сайти та комп’ютерні медіа.

Список літератури

1. Владимирцева Е. О., Кудряшова Т. Б. Влияние медиа на процесс „оповседневнивания” культуры. Вестник гуманитарного факультета Ивановского государственного химико-технологического университета. 2009. № 4. С. 153–159.

2. Добросклонская Т. Г. Вопросы изучения медиатекстов : опыт исследования современной английской медиаречи. М. : МАКС Пресс, 2000. 180 с.
3. Яковлев Д. В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація: монографія. Одеса : Астропринт, 2009. 224 с.
3. Fairclough N. Critical Discourse Analysis: the Critical Study of Language. L. : Pearson Education, 2001. 265 p.
4. Fairclough N. Language and Power. L. : Routledge, 2014. 264 p.

Євгенія Костинян
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Історія виникнення предметно-мовного інтегрованого навчання CLIL

Термін CLIL був запроваджений Девідом Маршем у 1994 році для опису ситуацій під час навчання, коли інші предмети такі як географія, математика, історія, біологія тощо, вивчаються через іноземну мову. Однак сама методика виникла набагато раніше, ніж термін для її позначення [1, с. 41].

Вчені припускають, що поява цієї методики зумовлена підкоренням шумерів (території сучасного Іраку) аккадцями ще близько 5000 років тому. Після захоплення територій аккадці почали використовувати мову підкореного народу як засіб засвоєння нової інформації.

В 17—18 столітті такі вчені, як Я.А. Коменський (1592 – 1670) та М.Бел (1684 – 1749), наголошували на принципах вивчення іноземних мов в їхньому реальному контексті та в поєднанні з вивченням інших предметів. Я.А. Коменський дуже цікавився темою ефективного навчання, тож він аналізував та розвивав тему предметно-мовного інтегрованого навчання у своїх працях: *”Orbis Pictus”*, *”Janua Linguarum Reserata”*.

М. Бел працював директором у школі, він мав можливість застосовувати CLIL у навчальному процесі. «Вивчай слова знайомлячись з реальністю – зі світом навколо нас», – Матей Бел. Основною ідеєю педагога було зменшення кількості граматики та концентрація на лексиці, яка зустрічалась на уроках географії, фізики, історії тощо. Тобто мова вивчалась в тісному контакті з іншими науками.

У 1965 році у Канаді навіть у дитячих садках спробували запровадити предметно-мовне інтегроване навчання. Це впровадження було здійснене, тому що англомовні батьки прагнули того, щоб їхні діти володіли французькою на досить високому рівні. Але, перебуваючи в повністю франкомовному середовищі, учні розвивали французьку, але не поглиблювали англійську. Пізніше повторний експеримент провели в Лос-Анджелесі з англійською та корейською мовами. Американці вивчали інші предмети корейською мовою, але серед однокласників були не тільки корейці, а й американці, тож

англомовні діти мали можливість комунікувати на перервах англійською мовою. В результаті предметно-мовне інтегроване навчання перестало бути одномовним і набуло двомовного характеру [3, с. 8-12].

Визначення поняття CLIL постійно прогресувало, змінювалось, розвивалось. З року в рік вчені надавали дедалі новіші пояснення даній методиці.

В 2002 році, наприклад, вчені визначали CLIL як метод, який має відношення до мов та здобування міжкультурних знань. В 2006 році поняття про даний підхід стало більш детальним: "CLIL – метод навчання, фокус якого йде на зміст. Основна мета – вивчення мови паралельно з вивченням предмету". В 2007 році метод CLIL порівнювали з "парасолькою" між білінгвальними навчальними ситуаціями. І вже в 2009 році визначення CLIL виглядало так: "CLIL – це розвивальний освітній підхід до вивчення предметів через середовище нерідної мови" [2, с. 60].

Отже, прогресивно-іноваційний підхід CLIL забезпечує білінгвальне середовище вивчення іноземної мови через посередництво спеціальних предметів.

Список літератури

1. Брик Т.О., Лебошина Н.В. Використання CLIL (нтегрованого предметно-мовного навчання) у формуванні та розвитку вмінь іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів у вищих навчальних закладах. *Молодий вчений*. № 5.1 (69.1). С. 41, Травень. 2019.
2. Ткаля І.А., Черкашина Н.І., Огнівенко З.Г. CLIL як глобальна тенденція сучасної світової педагогіки. *Збірник науково-методичних праць*. Харків, 2020. № 11. С. 60.
3. Dana Hanesova. History of CLIL. *E-Book for teachers*. 2015. P. 8-12. URL: [History-of-CLIL-2015.pdf \(ufes.br\)](http://ufes.br/History-of-CLIL-2015.pdf) (дата звернення: 17.02.2023).

Поліфункціональність термінів

Терміни наділені поліфункціональністю. Функція як об'єкт лінгвістичного аналізу визначає сутність і напрям значної частини сучасних досліджень мови. Функція є практичним виявленням сутності мови, специфічної дії мови, що зобумовлена самою її природою [1, с. 72]. Зазначимо, що термінологічна одиниця здатна виконувати номінативну, дефінітивну, акумулятивну, комунікативну та когнітивну функції.

Номінативна функція реалізується в тому, що терміни називають загальні властивості, поняття та категорії. Пріоритетного значення цій функції надає і І. В. Житнікова. Вона наголошує на тому, що в семантичній структурі терміна номінативна функція домінуюча, оскільки основним в значенні терміна є вказівка на предметну денотативну співвіднесеність [1, с. 73].

Дефінітивна функція полягає у тому, що термін визначає і уточнює поняття, максимально конкретизуючи його і усуваючи можливість подвійного розуміння його суті [2, с. 19]. Дефінітивна функція набуває особливого значення, коли йдеться про „нонсустанціальні” терміни, тобто терміноодиниці, що збігаються за формою з лексичними одиницями загальної мови. Вони функціонують у звичайній мові і не співвідносяться з відповідними дефініціями. Саме наукові визначення переносять їх у метамову, іншу семіотичну систему, де вони стають членами групи термінологічних одиниць.

Терміни виконують і акумулятивну функцію, що забезпечує взаєморозуміння при спілкуванні фахівців. Термін, створений на базі загальноновживаного слова конкретної мови, акумулює загальномовну та спеціальну інформації. Загальномовна інформація, що зберігається у мовній свідомості людей, які належать до одного мовного колективу, підлягає асоціативно-образному переосмисленню у процесі професійно-наукової діяльності, перетворюючись на термінологічну інформацію. Інтенсивний вплив образної і вербальної систем

призводить до функціонально-комунікативної і когнітивної трансформації мовних одиниць [3, с. 147].

За допомогою комунікативної функції передається певна інформація. Слід зазначити, що використання термінів робить інформацію, що повідомляється, точною, об'єктивною, достовірною, що і сприяє оптимізації процесу науково-технічної комунікації [2, с. 21]. Терміни є засобом реалізації комунікативності у науково-технічних текстах, оскільки призначення термінів – збагачення інформативного потенціалу адресата. Під комунікативністю розуміють спроможність передавати повідомлення (інформацію), спрямовану на реалізацію комунікативної мети тексту (комунікативного наміру адресанта) [3, с. 145]. Термін є одним із головних елементів наукового тексту, оскільки він несе найважливішу інформацію [4, с. 64]. Текст, зокрема науковий, репрезентуючи когнітивну функцію мови, постає результатом складної взаємодії великої кількості чинників – мовних, мовленнєвих, позамовних. Термін як один із найважливіших елементів структури наукового тексту яскраво віддзеркалює цю взаємодію. Вибір термінів, їх статус у тексті залежить від референта, фактору комунікантів, стильових, жанрових і композиційних характеристик тексту.

Список літератури:

1. Житнікова І. В. Комунікативно-прагматична функція терміна сфери менеджменту та маркетингу. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна*. 2004. № 636. С. 72–76.
2. Панько Т., Кочан І., Мацюк Г. Українське термінознавство. Львів : Науковий світ, 1994. 215 с.
3. Подолкова С. В. Реалізація комунікативності у текстах технічної реклами і анотацій науково-експериментальних статей. *Вісник Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна*. 2001. № 536. С. 145–152.
4. Trimble L. *English for Science and Technology. A discourse approach*. Cambridge : Cambridge University Press, 1992. 189 p.

Богдана Кошельник

Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.
Стереотипна вербалізація жіночих образів

у серіалах: лексичний аналіз скрипта серіалу «Why Women Kill»

У сучасному світі формою, через яку стереотипи транслюються найбільше, є засоби масової інформації – література, телебачення, фільми тощо. Таким чином, мас-медіа стають найбільшим колективним сховищем групових стереотипних уявлень про жінок.

Особливості репрезентації жінок шляхом створення жіночих образів у медіа є предметом численних дискусій, оскільки часто репрезентація відбувається саме шляхом створення стереотипного образу жінки. В. Слінчук приділяє значну увагу одному з найпоширеніших стереотипів, який транслюється у медіа: образ жінки-берегині, який характеризує призначення жінки у переважно приватній сфері: «Дружина – домашня господиня, мати, хранителька вогнища» [2, с. 68].

Крім цього, за результатами попередніх досліджень у галузі лінгвістики та медіадосліджень, зокрема, у праці Діани Імедадзе, було виявлено, що образи жінок у медіа здебільшого створені за допомогою лексики, що стосується їхнього зовнішнього вигляду та рис особистості, а не їхніх здібностей та досягнень [3, с. 31].

Мета дослідження – опрацювати лексику, яка використовується для опису жіночих персонажів, щоб виявити стереотипи, які формують уявлення про жінок на екрані.

Методологія дослідження – проведення лексичного аналізу слів і фраз, які використовуються для опису жіночих персонажів, а також тем і наративів, які з ними пов'язані, у вибірці з 10 епізодів серіалу «Why Women Kill». Відповідно до лексичного аналізу, дані було класифіковано за трьома лексичними групами:

- слова, пов'язані із **зовнішнім виглядом**: «*gorgeous*» та «*stunning.*»; для створення образу жіночого персонажа Сімони Гроув використовуються слова, що акцентують увагу саме на її зовнішньому вигляді: «*Simone, you're stunning.*» [1].

- слова, що описують **риса характеру**: «*emotional*» та «*unpredictable*»; за допомогою вищенаведеної лексики був створений образ героїні Сімони Гроув, що зміцнює стереотип жінок як надто емоційних та ірраціональних;

- слова, що стосуються **професії та ролі у суспільстві**: «*domestic*» і «*housewife*». Наприклад, персонаж Бет Енн Стентон сама

часто говорить про себе: «*I'm just a **housewife**, but I take pride in keeping my home and my family running smoothly.*», що вказує на стереотипне місце жінок у стосунках [1].

Зважаючи на результати лексичного аналізу жіночих образів у скрипті серіалу «Why Women Kill», можна зробити висновок, що лексика, яка використовується для вербалізації образу жінок у серіалі «Why Women Kill», відображає суспільні норми та очікування щодо гендерних ролей, поведінки та зовнішнього вигляду жінок.

З усього вищезазначеного можемо припустити, що провідним засобом створення жіночих образів є **стереотипна вербалізація**, тобто використання опису зовнішнього вигляду та тих особистісних рис жінок, прийнятних для усталених норм суспільства.

Список літератури

1. Season 1 «Why Women Kill». TV-series scripts URL: [https://sublikescript.com/series/Why Women Kill-9054904](https://sublikescript.com/series/Why_Women_Kill-9054904) (Last access: 12.02.2023)
2. Слінчук В. В. Соціальна типізація гендерних стереотипів у мові ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2004. Т. 17. С. 67–74.
3. Imedadze, D Women's images in Georgian media: Stereotyping and representation. *Georgian Journal of Communication*. 2011. Vol. 1. N. 1. P. 27-3

Христина Край

Науковий керівник – доц. Беженар І. В.

Англомовна воєнна лексика: лінгвальні та перекладацькі аспекти

Початок 2022 року став переломним моментом у житті не тільки українців, а й цілого світу. Здавалось, війни у XXI столітті залишалися за межею реальності, але в планах країни-терориста було здійснити наступальні дії на території іншої держави. Однак їхні грандіозні очікування зазнали краху, оскільки вони недооцінили сміливість та стійкість українського народу. Внаслідок цих подій почала збагачуватись українська мова новими термінами і словами, які стосуються теми війни. Як відомо, лексика – це динамічна система, якій властиво змінюватись, доповнюватись відповідно до розвитку людства, науки тощо. Крім того, як і військова, так і воєнна лексика унікальні внаслідок своєї комунікативно-функціональної спрямованості, також вона постійно перебуває в стадії розвитку у зв'язку з появою нової зброї, техніки, і теперішні події також залишають слід у системі даної лексики [3, с. 82]. Політичні та воєнні події, безперечно, сьогодні домінують у соціальному житті. Завдяки засобам масової інформації люди дізнаються про теперішню ситуацію на фронті. Крім того, у світі зростає зацікавленість у політичних подіях в нашій країні, що зумовлює потребу адекватного перекладу промов, а також рішень, які стосуються нашої країни. Зокрема, над дослідженням воєнної лексики працювало чимало вчених, таких як Д.Василенко, П.Мельник, М. Юрковська, В. Балабін. Безсумнівно, воєнна лексика та особливості її перекладу залишаються серед найактуальніших питань філологічних студій сьогодення. Отже, існує певна відмінність між словами “військовий” і “воєнний”. Поняття *військовий* пов'язаний із військом, також зазвичай під військовою лексикою розуміють лексичні одиниці, які виконують функцію номінації певного референта військової справи у сфері офіційної військової комунікації [1, с. 25]. Натомість *воєнний* стосується безпосередньо війн.

Сучасні засоби масової інформації висвітлюють різні події, у тому числі й військові конфлікти, тому політики, журналісти та пересічні громадяни часто використовують військову лексику, уживання якої більше не обмежується часом воєнних та військових дій та у повсякденному використанні військовими [2, с. 300]. Іншими словами,

військова і воєнна лексика включає в себе слова, терміни та словосполучення, які мають відношення до військових та воєнних дій та армії. І вже під час такого нелегкого періоду з'явилися слова, які набули нового значення як в Україні, так і за кордоном. Загальновідомими стали такі поняття, як: орки – orcs, рашист – raschist (поєднання поняття фашизму з країною-агресором), відукраїнити – ukrained, кімити – to kimize (залишатися оптимістом), макронити – to macronize (вдавати вигляд, що стурбований ситуацію, але по суті нічого не робити для розв'язання проблеми). У цьому випадку перекладачі вдаються до адаптивного транскодування для того, щоб пристосувати форму слова вихідної мови до фонетичної та/або граматичної структури мови перекладу, зробити текст більш зрозумілим людям, які живуть за межами України. Дослідження сучасної воєнної лексики сприятиме полегшенню перекладу певних слів та словосполучень, покращить розуміння тексту адресанта, допоможе уникнути неточностей та непорозумінь.

Список літератури

1. Вишневська Г. Б. Військова лексика у мові сучасного художнього твору: функціональний аспект. *Наукові записки ТНПУ. Мовознавство*. 2019. Вип. 1. С. 25.
2. Поліщук О. С., Т. Б. Бондаренко., А. Д. Алиєва. Військова лексика як різновид спеціальної лексики в англійських та українських ЗМІ. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. №23. Том 1. С. 300.
3. Удовіченко Л. Г. Українська військова лексика: діахронія мовознавчих студій. Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. 2020. №52. С. 82.

Ангеліна Кривак

Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

**Онімна лексика як засіб творення образів
у художньому тексті**

Питання вивчення літературно-художніх антропонімів, які формують ономастичний простір художнього твору, здавна привертають увагу вітчизняних та зарубіжних науковців. Досліджуючи літературно-художню антропоніміку творів українських письменників, дослідниця А. Вегеш наголошує: «Саме в літературно-художній антропонім автор укладає величезний характеристичний потенціал, нанизуючи численними аналогіями, символічністю, конотаціями» [1, с. 4]. Відомий дослідник української літературної ономастики Ю. О. Карпенко зазначає, що літературна ономастика визначається тим, що: «1) вона є вторинною, виникаючи й існуючи на базі загальнонародної ономастики і так чи інакше спираючись на діючі в мові ономастичні норми; 2) літературна ономастика не зумовлюється безпосередньо історичним розвитком, як реальна ономастика, а залежить від волі автора і детермінується художнім задумом, жанром, напрямком та стилем твору; 3) власні назви в художньому творі передусім виконують стилістичну функцію і беруть участь у створенні образів; 4) на відміну від реальних власних назв, що належать мові, художні власні назви існують на рівні мовлення, тексту» [2, с. 14]. Власні назви зазвичай не містять семантичних ознак, які можуть виступати характеристиками номінованого об'єкта мовлення. Власні назви належать до класу назв, яким не притаманні смислова структура та референційне значення у плані мови. У тексті власні назви виконують номінативно-розпізнавальну функцію індексальних знаків, у жодний спосіб не характеризуючи позначуване. Проте, як зазначає А. А. Мецлер, існує особлива група власних назв, які поряд із номінативно-розпізнавальною, виконують також прагматичну функцію, тобто такі власні назви використовуються як засіб вираження емоційно-оцінкових значень [3, с. 59].

А. А. Мецлер має на увазі один із різновидів антономазії, а саме промовисті назви. Вважаємо, що яскраво виражена характеризуюча функція та особливості мотивування відрізняють власні назви художнього тексту від власних назв, які використовуються в реальних мовленнєвих ситуаціях. Промовисті назви визначають функції

персонажів-носіїв у художньому тексті, характеризують цих персонажів додатково, розкривають читачу їхній внутрішній світ, характер, переконання, сподівання, амбіції, наміри тощо. Мотивації промовистих назв у художній літературі різноманітні за своєю природою. Вони можуть бути автобіографічними, історичними, символічними, такими, що пов'язані з певною культурою тощо, але майже завжди вони містять в собі намір автора охарактеризувати їхніх носіїв. Наприклад: персонаж на ім'я *William Armstrong* (*J. Hurst «The Scarlet Ibis»*); персонаж на ім'я *Miss Brill* (*K. Mansfield «Miss Brill»*); персонаж на ім'я *Scratchy Wilson* (*S. Crane «The Bride Comes to Yellow Sky»*); персонаж на ім'я *Mrs. Hale* (*S. Glaspell «Jury of her Peers»*); персонажі *Mr. Martin, Mrs. Barrows* (*J. Thurber «The Catbird Seat»*); персонаж на ім'я *Hester Perkins* (*W. Cather «Sentimentality of William Tavener»*); персонаж на ім'я *Old Phoenix* (*E. Welty «The Worn Path»*) [4].

Отже, онімна лексика, зокрема власні назви персонажів, забезпечує ефективну реалізацію творчого задуму митця та є важливим складником літературно-мистецького твору.

Список літератури

3. Вегеш Анастасія. Проблеми української літературно-художньої антропоніміки. Ужгород, 2021. 67 с.
4. Карпенко Ю. О. Літературна ономастика: збірник статей. Одеса: Астропринт, 2008. 328 с.
5. Мецлер А. А. Прагматика коммуникативных единиц. Кишинев: Штиинца, 1990. 104 с.
6. The McGraw-Hill Introduction to Literature / [selection and introduction by] G. H. Muller, J. A. Williams. New York : McGraw-Hill, Inc., 1995.

Марія-Крістіна Крупенна
Науковий керівник – доц. Суродейкіна Т.В.

Граматична структура фразеологізмів у серіалі *You*

Мета роботи – розглянути граматичну класифікацію фразеологічних одиниць на матеріалі скриптів першого сезону серіалу *You*. Зацікавленість у такому дослідженні пояснюється широким використанням фразеологічних одиниць (ФО) у кінодискурсі для передачі національно-культурного колориту в ньому, що і становить *актуальність* обраної теми.

У цій роботі ми визначаємо *фразеологізм* як сполучення двох та більше слів, яке має синтаксичну та семантичну неподільність, відтворюється у мові в готовому вигляді та має повністю чи частково переосмислене значення.

І. В. Арнольд, В.Л. Архангельський, Ф.А. Краснов і О.І. Молотков дотримуються граматичної класифікації ФО, за якою вони виділяють іменні, дієслівні, ад'єктивні, адвербіальні, вигуківі фразеологізми та ФО зі структурою речення.

Згідно з їхньою граматичною структурою ми класифікуємо 82 ФО, вибрані зі скриптів досліджуваного серіалу, так:

I. Іменні (субстантивні) ФО, що функціонують як іменники (11 прикладів). У реченні вони виконують синтаксичні функції підмета або додатка. Наприклад: «*But change is a fool's pipe dream*» [2]. – У цьому реченні ФО виконує функцію додатка. Ми виділяємо такі підкласи субстантивних ФО у скриптах телесеріалу *You*: **N+N(+N):** *witch hunt*, *pipe dream* – усього 2 ФО. **N+prep+(A)N:** *eye to eye* – 4 одиниці. **A+N:** *the last frontier* (2 ФО). **N+V:** *the dust settles* (1 ФО). **like N like N:** *like father like daughter (originally son)* (1 ФО). **prep N prep:** *to hell and back* (1 ФО).

II. Дієслівні (вербальні) ФО, яких виявилось найбільше у скриптах, що аналізувалися – 51 приклад. У реченнях дієслівні ФО виконують синтаксичну функцію присудка, наприклад: «*Apparently, it doesn't take brains to be a criminal*» [2].

Основними підкласами дієслівних ФО, виділені нами, є наступні : **V+N:** *break one's heart, have the guts, show some teeth*, що разом

становить 25 ФО. **V+prep+(A/one's)+N**: *to be in love, to slap in the dick, keep at bay* (15 ФО). **V+A (+N)**: *catch red-handed, be an old story* (5 ФО).

Поодинокі вербальні ФО мають структуру **V prep Gerund, V pron Adj/prep N, V or V, V prep V** (7 ФО).

III. Ад'єктивні ФО налічують 6 прикладів. Їм притаманне значення атрибутивності. У реченні вони виконують функції означення, наприклад: «*So if it's not **direct to the bone**, cut it*» [2].

Adj prep N: *blind with love* (2 ФО). **Adj + V**: *never mind* (1 ФО). **Adj + Part 2**: *easier said than done* (1 ФО). **Adj +V+ Adj**: *too good to be true* (2 ФО).

IV. ФО, що функціонують як вигуки. Ця група за чисельністю становить 9 прикладів: *what the hell, why on Earth, how the hell*.

V. ФО, що функціонують як речення (3 приклади): *cat has claws, my patience is wearing thin*.

Отже, найбільш характерними для досліджуваного матеріалу виявилися вербальні (дієслівні) фразеологізми, які складають більше половини усіх аналізованих одиниць (62%). Серед них найтиповішою моделлю є **V+N** (31%), яка також найуживаніша серед усіх виділених підтипів. Близько десятої частини ФО зі скриптів серіалу, що вивчається, належать до іменних (14%), вигуків (11%) та ад'єктивних (9%). ФО зі структурою речення становлять лише 4%.

Список літератури

1. Тоненчук Т. В. Структурно-семантичний, ідеографічний та функційний аспекти соматичних фразеологізмів у сучасній англійській мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Чернівці, 2016. 20 с.

2. Berlanti G & Gamble S. You. Warner Bros. Entertainment Inc. 2017. 10 episodes.

Вікторія Ксеншкевич
Науковий керівник – доц. Заслонкіна А.В.

**Лексичні особливості англійсько-українського перекладу
медичних термінів
(на матеріалі оригіналу і перекладу
роману А. Гаванді „Бути смертним”)**

Медична термінологія являє собою сукупність понять та їх визначень, за допомогою яких можна описати стани та процеси, що протікають в організмі людини, захворювання та їх симптоматику, методи діагностики, профілактики та лікування хвороб, медичне обладнання, препарати та засоби лікування [2, с. 52]. На сьогодні вивчення медичної термінології стає чимраз більш актуальним, адже технології невпинно розвиваються, а разом з ними удосконалюються і методи лікування, що у результаті впливає на формування та збагачення новими термінами словникового запасу медичної галузі.

Метою цього дослідження є вивчення та аналіз способів перекладу медичних термінів у художньому тексті на матеріалі оригіналу і перекладу роману А.Гаванді „Бути смертним”. За основу дослідження взято оригінал [3] та переклад роману А. Гаванді „Бути смертним” [1], з яких методом суцільної вибірки відібрано 370 медичних термінів та їхніх українських відповідників.

Загалом проаналізовано усі групи трансформацій, застосовані для передачі медичних термінів у перекладі роману А. Гаванді „Бути смертним”. Проте у даній роботі зосередимо увагу на формальних лексичних.

Встановлено, що найпоширенішим способом перекладу медичних термінів є калькування (37%), напр., “*She did not have significant muscle weakness, and that was good.*” [3, с. 140] – „Вона не страждала від м'язової слабкості та була при ясному розумі” [1, с. 139]. Адаптивне транскодування застосоване при перекладі 43 термінів (12%) для того, щоб зберегти їхню фонетичну та граматичну структуру у мові перекладу, напр., “*He'd had ventricular tachycardia, and an automatic defibrillator was implanted in his chest.*” [3, с. 72] – „У нього була шлуночкова тахікардія, тож йому в груди імплантували

автоматичний дифібрилятор” [1, с. 54]. В одиничному випадку використана транслітерація (0.5%), що свідчить про незначну схожість термінів мов оригіналу та перекладу, напр., “*She’s caught some sort of angina.*” [3, с. 34] – „*У неї була якась ангіна*” [3, с. 29].

Отже, превалювання калькування у перекладі медичних термінів зобумовлене бажанням перекладача передати точне значення терміна з мови оригіналу на мову перекладу без зміни його смислу. Використання адаптивного транскодування дозволяє зберегти граматичну та фонетичну структуру термінів у мові перекладу. Тоді як менш частотне застосування транслітерації мінімізує можливі неточності або помилки.

Список літератури

1. Гаванді А. Бути смертним. Харків : Віват, 2016. 287 с.
2. Козоріз І. С. Англійська медична термінологія та її функціонування у текстах різних стилів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2018. Вип. 37. С. 52.
3. Gawande A. Being Mortal. New York : Metropolitan Books, 2014. 396с.

Особливості використання гіперболи у промовах

Джо Байдена про війну в Україні

У даній роботі ми розглянемо стилістичні особливості використання гіперболи у промовах Джо Байдена про війну в Україні. Гіпербола як стилістична фігура явного та навмисного перебільшення доволі часто використовується в промовах відомих політиків з метою посилення виразності та підкреслення сказаної думки. Повномірно це стосується й звернень діючого американського президента. Отже, спираючись на мету даного дослідження, доцільно провести аналіз промови президента Байдена у травні 2022 року про безпекову допомогу Україні, в якій описується вже виконану роботу у штаті Алабама щодо виготовлення зброї для допомоги українській армії. *And all of a sudden, it dawned on me: You're doing it. You really are doing it. You're making a gigantic difference for these poor sons of guns who are under such enormous, enormous pressure and firepower* [1]. Хоча українські військові справді перебувають під величезним тиском, Сполучені Штати – не єдина країна, яка допомагає Україні у війні проти Росії. Тож твердження про те, що американські робітники допомагають внести драматичні зміни у війну в Україні, є перебільшенням.

The Armed Forces of the United States of America is going to continue to be the best-armed, most capable fighting force in the history of the world.[1]. Якщо вірити Джо Байдену, армія США є найкращою з усіх армій, які існують або коли-небудь існували на землі. Зважаючи на неможливість перевірити цифри, заяви президента можна вважати перебільшеними. Гіпербола стосується не стільки факту, скільки впливу на суб'єктивну думку аудиторії та виявлення позиції президента перед самою заявою. У своїх промовах Джо Байден часто вживав це слово та його похідні, причому це слово найчастіше зустрічалося в гіперболічних висловлюваннях – «best».

We have the best workers, the most competent employees, the best science in the world [1]. За допомогою гіперболи мовець передає своє емоційне ставлення до подій і ситуацій, що відбуваються у світі, а ступінь розходження гіперболічного висловлювання з реальним станом речей залежить від даних, якими оперує президент.

Таку ж аналогію можна навести й у висловленні: *It's perfectly manicured, and the headstones are all the same*[1]. Джо Байден ділиться враженнями від зброї, яку виробляє армія США. Поняття «perfect» («ідеально») може відрізнятись від існуючої ситуації. Байден використовує цю тактику, по-перше, щоб заохотити працівників, а по-друге, щоб висвітлити те, що сталося під час його правління. *That support is moving with unprecedented speed* (Ця підтримка розвивається безпрецедентними темпами) [2]. Описова гіпербола «unprecedented speed» використовується, щоб зробити висловлювання більш виразними та переконливими. За допомогою цієї гіперболи Байден хотів підкреслити ефективність своєї адміністрації та представити себе в позитивному світлі.

Отже, за результатами даного дослідження можна зробити такі висновки: Президент Джо Байден доволі влучно використовує гіперболу у аналізованій промові (14 випадків гіперболи зафіксовано в ході аналізу), що сприяє більш успішному сприйняттю гіперболізованих виразів, зміст яких сприймається як правильне та відповідне дійсності. Інколи гіпербола настільки тонко вписана в контекст промови Джо Байдена, що її можна сприймати буквально. Крім того, доречно підкреслити здатність гіперболи викликати певні ідеї в промові Джо Байдена, тобто в рамках яких репрезентований гіперболою об'єкт набуває властивостей, які суттєво відрізняються від її реального кількісного характеру, іноді якісних умов. Саме таку гіперболу Байден переважно використовує у своїй промові.

Список літератури

4. Biden J. Remarks by President Biden on the Security Assistance to Ukraine. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/05/03/remarks-by-president-biden-on-the-security-assistance-to-ukraine/> (дата звернення: 05.02.2023)

Неоднозначність тлумачення термінології

Слово „термінологія” походить від латинського *terminus* „обмежений” та старогрецького *logos* „слово”, „наука”, „учення”, „галузь знання”. Щодо диференціації змісту в понятті „термінологія”, то заслуговують на увагу концептуальні положення, які сформулювали О. В. Суперанська, Н. В. Подольська, Н. В. Васильєва. Вони розглядають термінологію в кількох аспектах: 1) як сукупність термінів певної галузі знань; 2) як учення про утворення, склад і функціонування термінів певної галузі знань, певної мови і їх еквівалентів в інших мовах; 3) як загальне термінологічне учення [5, с. 12].

Б. М. Головін та Р. Ю. Кобрін під термінологією розуміють: 1) сукупність слів та словосполучень, що називають спеціальні об’єкти і виражають спеціально-професійні поняття; 2) розділ мовознавства, що вивчає сукупності термінів, їх граматичну організацію та закони функціонування [2, с. 7].

О. О. Реформатський визначає термінологію як науку про терміни [4, с. 163]. Н. І. Нікітіна тлумачить термінологію як сукупність термінів, що співвідносяться з певною професійною сферою діяльності і пов’язані з відповідною системою понять [3, с. 96].

Полісемічність поняття „термінологія” привертала увагу і зарубіжних дослідників. Так, наприклад, Дж. Сейгер виявив незадоволення тлумаченням терміна „термінологія” з огляду на те, що він позначає три різні поняття [6, с. 195]:

- система понять і термінів спеціальної мови або глосарій, тобто систематичний підбір понять і термінів;
- вивчення термінів спеціальної мови і системної організації цих термінів, тобто лексикологія спеціальної субмови;
- вивчення загальних лексичних рис спеціальних субмов взагалі.

Л. Трімбл наголошує, що термін „термінологія” охоплює багато понять і йому властиві різні дефініції у залежності від позицій автора [7, с. 27]. Слід зауважити, що зазначена полісемія не є перешкодою для взаєморозуміння між дослідниками, оскільки умови контексту або

ситуації сприяють моносемії слова „термінологія” у кожному його використанні.

Список літератури

1. Абросимова Л.С. Семантика и функционирование конверсивов-неологизмов в современном английском языке. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах : зб. наук. пр.* 2002. Вип. 6. С. 6–8.
2. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Учебное пособие для филологических специальностей вузов. М. : Высшая школа, 1987. 104 с.
3. Нікітіна Н. І. Проблема терміна і юридична термінологія (на матеріалі англійської та української мов). *Філологічні студії*. 2004. № 3. С. 92–98.
4. Реформатский А. А. Мысли о терминологии. *Современные проблемы русской терминологии* / ред. В. П. Даниленко. Москва : Наука, 1986. С. 163–198.
5. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В. Общая терминология. Вопросы теории. М. : Наука, 1989. 243 с.
6. Sager J. S. Criteria for Measuring the Functional Efficiency of Term. *Infoterm*. 1981. Ser. 6. P. 194–217.
7. Trimble L. English for Science and Technology. A discourse approach. Cambridge : Cambridge University Press, 1992. 189 p.

Анастасія Кусік

Науковий керівник – доц. Беженар І. В.

**Комунікативно-прагматичний аспект функціонування
англомовної воєнної лексики та особливості її перекладу
українською мовою (на матеріалі газетних статей)**

В умовах введення воєнного стану в Україні актуальність теми нашого дослідження зумовлюється тим, що військова лексика проникає в усі сфери людського життя, зокрема повсякденне та використовується не лише серед військових, а й пересічних громадян. За сьогоднішніх умов вживання та оперування військовою термінологією є невід'ємною частиною абсолютно кожного свідомого українця, тому інтерес до цієї проблеми зростає з кожним днем.

Зацікавлення комунікативно-прагматичним аспектом функціонування англомовної воєнної лексики та особливості її перекладу на українську мову пояснюється тим фактом, що обмін будь-якої інформації між учасниками потребує використання мови та володіння нею на усіх рівнях спілкування. З цієї причини комунікативний аспект передбачає відбір мовних засобів та забезпечує його відповідність тій чи іншій мовленнєвій ситуації і розрахований на взаєморозуміння комунікаторів [2]. З іншого боку, прагматичний аспект, так званий ракурс дослідження дискурсу, який в свою чергу аналізує відношення до мовця. Вивчення прагматики становить досить важливу область знань, оскільки володіння мовою потребує не тільки вміння точно і логічно висловлюватись, але й правильно вживати їх задля отримання необхідного комунікативного результату. Різні аспекти фахової військової мови слугують об'єктами у дослідженнях українських і зарубіжних мовознавців, які вивчали питання, пов'язані із особливостями перекладу військової лексики, серед них Л. Бондаренко, М. Зайцева, О. Ковтун, Ю. Космацька, Ю. Полежаєв [3, с. 55]. Зокрема, на певних матеріалах щоденної всеукраїнської газети суспільно-політичної тематики “День”, нами було проведено дослідження, за допомогою якого вдалось встановити те, що більшість статей перекладено з англійської на українську та навпаки із використанням трансформацій (лексичні, лексико-граматичні, граматичні та стилістичні), які в свою чергу забезпечують адекватність перекладу. Наприклад, візьмемо до уваги одну із статей, де вже з перших слів перекладач вдається до використання трансформацій, а саме лексично-

семантичних, так званий прийом конкретизації, де відбувається заміна слова іноземної мови з більш широким предметно-логічним значенням на слово в перекладі з більш вузьким значенням. Таким чином, в тексті оригіналу використали слово «Britain» — у значенні країна, а в тексті перекладу ми спостерігаємо «Прем'єр Великої Британії» — людина. Стиль військових матеріалів перестав бути однорідним. На тлі сучасних подій з'явилося чимало стилістично маркованої лексики, яка є незрозумілою або мало зрозумілою для людей, не пов'язаних із військовою галуззю. До того ж перекладацький аспект військової лексики наразі не досить ґрунтовно досліджений. Тому перекладачі, застосовуючи універсальні моделі до конкретного тексту військового характеру, повинні орієнтуватися, насамперед, на дотримання військового стилю та адекватну передачу іноземних реалій [1, с. 9]. Отже, це дає нам можливість зробити висновок, що мовні засоби, спрямовані на передачу воєнної лексики українською мовою повинні бути в першу чергу точними та змістовними, оскільки вони потребують поглибленого та розгорнутого пояснення при перекладі українською мовою.

Список літератури

1. Бернадіна А. В. Функціонально-семантичні особливості англомовної військової лексики в перекладацькому аспекті : дис. філ. наук. Київ, 2021. 83 с.
2. Галаєвська Л. Комунікативний аспект аналізу тексту на уроках української мови, 2022. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/pdf>.
3. Шаранова Ю. В., Бесклетна О. О. Проблема класифікації англомовної військової лексики в парадигмі лінгвістичних досліджень : Закарпатські філологічні студії, 2021. URL: http://www.zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/19/part_2/11.pdf

Лінгвокультурні особливості перекладу рекламного тексту

У сьогоденні реклама є чи не найголовнішим компонентом засобів масової інформації та має здатність діяти на свідомість людей. Рекламний слоган має за мету донесення основної інформації до споживача, привернення уваги до товару, послуги чи події. Попри те, що споживачів зацікавлюють яскраві картинки, вони все одно звертають увагу на текст: важливу роль відіграє не лише назва фірми, торгової марки і т.д., але і привабливість рекламного тексту. Під час популяризації продукту в інших країнах виникають мовностилістичні, соціокультурні, лінгвокультурні проблеми, про вирішення яких повинен подбати саме перекладач. Стрімкий розвиток рекламної індустрії, вплив глобалізації суспільства, активізація ринку збуту зумовили **актуальність** дослідження питання перекладу рекламних текстів. Важливого значення набуває попит на кваліфікованих перекладачів, здатних вивчити механізми вербального впливу рекламних текстів, їхню культуру в певній країні, проаналізувати мовні засоби, на яких базується логічна і емоційна аргументація з метою впливу на підсвідомість. Проблема перекладу рекламних текстів широко досліджувалася у працях Н. Кушнір, К. Крістеллі, Л. Мороз, Ю. Рябчук.

Мета розвідки – дослідити специфічні лінгвокультурні аспекти перекладу франкомовних та англomовних рекламних текстів на українську мову, зокрема особливості їх створення та впливу на цільову аудиторію, а також застосування перекладацьких трансформацій при рекодуванні рекламних текстів на мову перекладу.

Матеріал дослідження складають франкомовні та англomовні рекламні слогани всесвітньо відомих компаній та торгових марок.

Під час аналізу використано класифікацію мовних стилістичних та лексичних прийомів створення рекламних текстів В.А. Кухаренка [1]. Одними з найчастіших прийомів є епітет ("*Toutes les femmes sont belles*" (Dove). – *Покажіть нас у всій красі нашого тіла*), метафора ("*J'ai embrassé des milliards de gens*" (Coca-Cola). – *"Зроби настрій Coca-Cola"*), оксюморон ("*Le plaisir sauvage*" (Lion). – *"Зробить з тебе*

звіра"), алітерація ("*Ici c'est Pepsi*" (Pepsi) – "*Пенсі, улюблений смак*"), антитеза ("*Un max de goût – zero sucres*" (Pepsi). – "*Максимум смаку – нуль цукру*"). Одним з найпоширеніших засобів створення рекламних текстів та слоганів є гра слів, що відіграє велику стилістичну та експресивну роль на сприйняття. [2] Наприклад, "*Un goût de la liberte*" (Nestea). – "*Відчуй смак свободи*", "*La perfection au masculin*" (Gillette). – "*Найкраще для чоловіків*".

Наведемо декілька прикладів перекладацьких трансформацій: "*The best a man can get*". – "*La perfection au masculin*" – "*Найкраще для чоловіків*" (Gillette) (граматична транспозиція), "*Le plaisir sauvage*" – "*Зроби з тебе звіра*" (Lion) (логічний розвиток поняття), "*1 Pampers = 1 dry night*". – "*1 Pampers = 1 nuit bien au sec*". (еквівалентний переклад). – "*1 Pampers – 12 годин надійної сухості*" (конкретизація, що базується на логічному розвитку поняття).

Отже, визначено основні властивості, особливості та характеристики створення рекламних текстів, які спрямовані на популяризацію продукту на ринку послуг. При перекладі рекламних текстів відбувається їхнє рекодування, адаптація стилістичних прийомів до норм адекватного прагматичного сприйняття слогана реципієнтами цільової мови завдяки використанню різного роду перекладацьких прийомів.

Список літератури

1. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови. Вінниця : Нова книга, 2000. 160 с.
2. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова : підручник. Київ, 1995. 320 с.

Олеся Кучмінська

Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Функції юридичної термінології в сучасній англійській мові

Англомовна юридична мова вважається однією з найбільш вивчених наразі. Вивченням її правового дискурсу займаються з 1980 рр. Англомовна юридична мова розглядалася вченими у трьох дискурсах: у процесі правозастосування, у судовому дискурсі та при кримінальному діловодстві. Створення законів, юридична техніка, розробка термінів та юридичний переклад викликають також непідробний інтерес із боку вчених.

Особливий інтерес викликають англомовні юридичні терміни та, безумовно, їх утворення, функціонування та переклад. Вчені вважають, що роль юридичних термінів важко переоцінити, оскільки «від правильного розуміння іншомовного терміна іноді залежить розуміння сенсу всього тексту, оскільки саме терміни несуть у юридичних текстах основне інформаційне навантаження» [3].

Юристи визначають юридичний термін як «слово або словосполучення, яке вжито у законодавстві, будучи узагальненим найменуванням юридичного поняття, що має точний і певний сенс, і що відрізняється смисловою однозначністю, функціональною стійкістю» [3].

Таким чином, терміни юриспруденції можна розділити на групи, кожна з яких ґрунтується на широкому або вузькому розумінні терміна та його вживанні носіями мови. Так, відповідно до положень Енциклопедичного юридичного словника, за ознакою «зрозумілості» тій чи іншій частині населення розрізняють юридичні терміни загального значення, спеціально-технічні, а також спеціально-юридичні терміни [2].

Як елементи системи, терміни юриспруденції виконують також певні функції. Вчені вважають, що їхнє вивчення дозволить отримати нові знання у галузі термінознавства права. Згідно з цим виділяють такі функції юридичних термінів:

1. Функція на позначення предмета, явища.

Термінологічного позначення набувають будь-які предмети, процеси або явища, що функціонують у юридичному дискурсі. Якщо

позначення не відбувається, то такі об'єкти не виділяються та не отримують номінації.

2. Функція специфікації юридичного знання.

Для юридичних термінів властива специфічність, що виражається у таких аспектах:

1) змістовна унікальність та неповторність знання у терміні. 2) встановлення та фіксація законодавцем семантичних компонентів терміна як дефініції. 3) у вираженні та формулюванні в тексті будь-яких властивостей, функцій, станів предмета через термін, тобто у розкритті сутності визначеного предмета, що дозволяє відрізнити його від суміжних із нею предметів.

3. Функція редукції знання, що міститься в терміні.

Термін відтворює більш просто і ясно будь-які знання в галузі більш складного знання, тобто редукціонізм виявляється у висновку значень більш простою формою, зберігаючи складний зміст [1].

Таким чином, проблема юридичної термінології у текстах адміністративного законодавства має багато важливих аспектів, які потребують подальших досліджень. Насамперед мова має йти про досконалість термінологічного підходу в юриспруденції.

Список літератури

1. Ключко М.І. Види юридичних термінів URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17320/1/Lubchenco_avtoref-2012.pdf
2. Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія навч. пос. Київ УІЛМ, 2012. 76 с.
3. Шкута О.Г. Репрезентація структурно-семантичних характеристик англійських юридичних термінів українською мовою (на матеріалі офіційних текстів міжнародно-правових документів). *Вісник КНЛУ*. 2017. № 2. С. 147-155.

Христина Кушмелюк

Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Функціональні особливості англійських прислів'їв та приказок

Вивчення англійських прислів'їв і приказок вимагає ретельної уваги дослідника. Осмисливши ці лаконічні вислови, мовці мають змогу яскравіше і зрозуміліше висловлювати свої думки під час розмови. Актуальність дослідження зумовлена тим, що аналіз англійських крилатих висловів дасть можливість не лише поліпшити знання англійської мови, але й краще зрозуміти менталітет і національний характер англійськомовної спільноти. Мета дослідження полягає у виявленні функцій та особливостей перекладу англійських прислів'їв і приказок українською мовою. З огляду на окреслену мету, ми виконали такі завдання: проаналізували походження прислів'їв і приказок; з'ясували граматичну структуру англійських прислів'їв і приказок; висвітлили функції та класифікацію приказок і прислів'їв; порівняли англійські та українські прислів'я та приказки; пояснили складнощі добору правильного відповідника при перекладі; зіставили прислів'я і приказки з трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» з їхніми українськими перекладами. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше проаналізовано функції та здійснено перекладацький аналіз англійських прислів'їв та приказок у трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта».

У роботі за допомогою описового методу та методу спостереження виявлено, що найсуттєвішим джерелом виникнення прислів'їв та приказок був, є і залишається народ. Характерною рисою граматичного оформлення англійських прислів'їв та приказок є їхня актуалізація у формі двоскладових речень з підметом й присудком. Зазначимо, що українські та англійські приказки та прислів'я виконують різні функції, які визначаються метою ситуації спілкування. За результатами аналізу, англійські та українські прислів'я та приказки відображають різне ставлення мовців до навколишнього середовища, що зумовлено відмінною ментальністю та духовними цінностями, наприклад: («Дерево міцне корінням, людина – друзями» [1] – «*Friends are thieves of time*» – «Друзі крадуть твій час» [2]).

Використовуючи метод порівняльного аналізу текстів першотвору та перекладу, ми зіставили прислів'я з трагедії відомого англійського

письменника В. Шекспіра із сучасним українським перекладом, виконаним Олексієм Грязновим, та виявили, що більшість «шекспіризмів» виконують у художньому тексті естетичну функцію, наприклад: «*Too much savour – kills the taste*» [4] – «Надлишок смаку вбиває смак» [3]. Виконаний нами перекладацький аналіз текстів джерела та перекладу засвідчує, що при перекладі англійських прислів'їв та приказок українською мовою найчастіше застосовуються лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації, наприклад, модуляція: «*A drop in the bucket*» [4] – «Крапля в морі» [3].

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що дослідження прислів'їв та приказок надзвичайно важливе для перекладача. Для того, щоб адекватно перекладати англійські прислів'я та приказки, перекладач повинен розуміти специфіку англійського менталітету. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна продовжити аналіз та детальніше дослідити функції англійських прислів'їв та приказок в інших літературних творах.

Список літератури

1. Народ скаже – як зав'яже : укр. нар. прислів'я, приказки, загадки / [упоряд. та передм. Н. С. Шумади; редкол.: В. В. Бичко та ін.]. Київ: Веселка, 1973. 228 с.
2. Федієнко В. Зубков М., Мюллер В. Сучасний англо-український, українсько-англійський словник (200 000 слів). Київ : Школа, 2021. 944 с.
3. Шекспір В. Ромео і Джульєтта / пер. з англ. О. Грязнов. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9045> (дата звернення: 18.01.2023).
4. Shakespeare W. Romeo and Juliet. Kyiv : Znannia, 2016. 175 p.

Диференціація як загальнодидактичний принцип навчання іноземної мови у ЗЗСО

Сучасний урок – це плід майстерності і творчості вчителя, його професіоналізму. Адже саме перед педагогом стоїть завдання виховати творчу особистість, розвинути творчі задатки дітей, навчити їх мислити, робити хай невеличкі, але свої відкриття. Кінець ХІХ сторіччя знаменувався для історії педагогіки перш за все тим, що професор В. Зікенгер започаткував мангеймську систему диференційованого навчання, яка передбачала наявність різних категорій початкових класів: основні; для обдарованих дітей; допоміжні; для глибоко розумового відсталих учнів тощо.

У довідкових виданнях поняття «диференціація» (від лат. differentia — різниця) трактується як «поділ, розчленування чого-небудь на окремі різнорідні елементи» [3, с. 759], диференційований — «узгоджений з певними правилами, умовами; розділений, неоднаковий» [2, с. 224]. У сучасних наукових публікаціях диференційований підхід у навчанні вчені трактують як цілеспрямовану діяльність педагога, що супроводжується використанням можливостей урізноманітнення освітніх компонентів, може провадитися під час освітнього процесу як довільно, так і в спеціально організованих умовах [1, с.123].

Диференційований підхід до школярів – це найважливіший принцип виховання й навчання, який має позитивний вплив на якість знань, навичок та вмінь учнів, сприяє активізації їхньої пізнавальної активності, формуванню позитивних мотивів навчання; оптимізує навчальний процес, дає можливість для розвитку творчих здібностей учнів.

В розумінні диференціації виділяють три основних аспекти:

- урахування індивідуальних особливостей учнів;
- групування учнів на основі цих особливостей;
- варіативність навчального процесу в групах.

Існують такі форми внутрішньо класної диференціації, як виконання завдань різного рівня складності та дозування учителем допомоги

учням. Способами включення диференційованих завдань в навчальний процес у виконанні завдань різного рівня складності є такі варіанти, коли учитель дає сам завдання кожному учню або учні самостійно вибирають завдання. При дозуванні учителем допомоги учням учитель пропонує завдання, але об'єм дозування допомоги визначає сам учень. Спрямованість диференційованих завдань у завданнях різного рівня складності – це:

- завдання на ліквідацію прогалин в знаннях учнів;
- завдання, які враховують наявні в учнів знання з даної теми.

При дозуванні учителем допомоги учням пропонуються такі завдання:

- розбивка тексту або вправи на самостійні частини;
- завдання з письмовою інструкцією;
- робота з підготовчими вправами, з наочним матеріалом.

Найчастіше диференціація в навчанні іноземній мові ґрунтується не на індивідуальних особливостях особистості учня, а лише на індивідуальних проблемах у його знаннях.

Отже, основними завданнями диференційованого підходу в навчанні іноземній мові я вважаю є задоволення пізнавальних потреб і сильних, і слабких учнів з урахуванням їхньої індивідуальної підготовленості, індивідуальних якостей.

Список літератури

1. Білик Р.М. Ніколаєв О.М. Реалізація диференційованого навчання у компетентнісній освіті. С.121-125. [Електронний ресурс]. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2307-507/article/viewFile/125434/119888>
2. Великий тлумачний словник української мови. В. Бусел, Укл. та гол. ред. Київ, Ірпінь, Україна: Перун, 2003.
3. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. В.В. Василяшко, Укл. Том 1. Київ : Аконті. 1998.

Олександра Лінчевська

Науковий керівник – проф. Колесник О. С.

Лінгвокогнітивне підгрунття сучасної англомовної блогосфери

Упродовж останнього десятиліття блогери й блоги дедалі більше набувають популярності. Блог – це веб-сайт або розділ веб-сайту, де автор (або автори) публікують регулярно оновлювані записи (або "пости") на певну тему або для певної аудиторії, що дозволяє ідентифікувати його як електронний варіант автобіографічного дискурсу. Відповідно, електронний дискурсивний простір, структурований навколо блогів ми визначаємо як «блогосферу». При цьому блогери перетворюються на «інфлюенсерів», оскільки адресати сприймають їхні поради, стиль поведінки, світогляд як еталон для наслідування.

Мова в блогах максимально наближена до розмовно-побутової мови. У ній відображені когнітивний досвід соціуму і автора блогу безпосередньо.

У блогінгу існує багато вербалізованих концептів, оскільки це форма висловлювання, яка активно використовується в онлайн-середовищі для спілкування з аудиторією. Типовими концептами, вербалізованими у популярних англомовних блогах, є: мода та краса, подорожі: їжа та кулінарія, здоровий спосіб життя тощо. Наприклад, в одному з популярних англомовних блогів «Gawker» це «людина», «знаменитість», «моральність», «чоловік», «жінка», «важка праця», «стосунки», «зрада», «бізнес», «політика», «таємниця приватного життя» (privacy), «публічність» та інші [1].

На нашу думку, дослідження вербалізаторів концепту «жінка» у текстах блогів дає можливість визначити особисту і соціальну поведінку, структуру людських відчуттів, як формується ставлення людей один до одного і в якій парадигмі це відбувається. Оскільки концептуальна модель відіграє головну роль у формуванні реалій щоденного життя, то її дослідження і аналіз допоможе краще зрозуміти ці реалії.

Джордж Лакофф та Марк Джонсон запропонували досліджувати концептуальні метафори як наслідок взаємодії двох концептуальних доменів та виділили: орієнтаційну метафору з прив'язкою до орієнтації

в просторі; онтологічну метафору як образне порівняння; структурну метафору як метафоричну систему [2, с. 96].

Наприклад, в огляді «Taylor Swift's Music Videos: a Race to the B» автор блогу вказує на відтворення і популяризацію метафори «Попелюшка» або ж «Періс Хілтон» у відеокліпах за участі жінок. Попелюшка чи Періс Хілтон – уніфікований образ ідеальної жінки і жіночого щастя становить основу предикативної структури «This, I have to imagine, is not her fault. She is 17 in this video, and it seems that the powers that be couldn't decide if they wanted her to look like Paris Hilton or Cinderella». Попелюшка і Періс Хілтон в суспільній уяві є володарками цінного призу безтурботного життя у вигляді багатого принца або ж мільйонного спадку батька [3].

Підсумовуючи вищезазначене, ми дійшли висновку, що концептуальні моделі є важливими засобами вербалізації концептів в блогосфері. Мова блогерів наближена до розмовної мови і відображає когнітивний досвід соціуму та автора блогу безпосередньо. Виокремлення і аналіз у текстах блогів допомагає краще зрозуміти соціальну поведінку та структуру людських відчуттів.

Список літератури

1. Англомовний блог <https://www.gawker.com/>
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. TAYLOR SWIFT'S MUSIC VIDEOS: A RACE TO THE BOTTOM <https://www.gawker.com/celebrity/taylor-swift-music-video-our-song-lavender-haze>

Особливості перекладу суспільно-політичних реалій

У сучасному світі переклади суспільно-політичних текстів насичених реаліями, набувають дедалі більшої актуальності та особливого значення, оскільки стають засобами пропаганди та політичною зброєю в демографічній боротьбі. Крім того, необхідність розв'язати проблеми, пов'язані з перекладом соціально-політичних реалій, зумовлені процесом глобалізації економічної діяльності та посиленням уваги до питань міжнародних відносин, а також прагненням України інтегруватися в міжнародне співтовариство. У зв'язку з цим у ЗМІ зростає кількість україно- та англійських текстів, автори яких широко використовують суспільно-політичні реалії для висвітлення тих чи інших подій та потребують перекладу.

Реалія є одиницею на позначення об'єкта, предмета, явища, типового лише для певної нації, народу, етносу, відсутніх в іншому. Це пояснює той факт, що подібні одиниці практично не мають еквівалентів у інших мовах. Суспільно-політичні реалії є засобами номінації національно-маркованих понять суспільно-політичної дійсності представників певного народу, нації, етносу. Суспільно-політичні реалії позначають адміністративно-територіальний устрій тієї чи іншої країни, її населені пункти та їхні частини, органи та носії влади, політичні організації, політичні та громадські організації, блоки, рухи, події, політичних і громадських діячів тощо [1 с. 11].

Питання перекладу суспільно-політичних реалій наразі відкрите і недостатньо досліджене, хоча деякі його аспекти вже розглядалися у наукових працях Ю. Зацного, Р. Зорівчак, В. Карабана, В. Комісарова, Г. Мирама, О. Ребрія, Л. Черноватого, С. Влахова та С. Флоріна та інших учених.

Переклад реалій – багатосторонній процес. По-перше, перекладаючи реалії, ми маємо змогу вивчити історію, культуру, традиції, звичаї, менталітет і побут того народу, у мові якого існує та чи інша реалія. По-друге, реалії надзвичайно цікаві з лінгвістичного погляду, оскільки цей лексико-семантичний клас слів розвивається швидше за інші, відображаючи останні зміни в суспільстві.

Важливість культурної компетенції підкреслює О.І. Чередниченко, стверджуючи, що чим вищий ступінь білінгвізму перекладача, тим вищий його ступінь бікультурності. Останній дозволяє правильно зрозуміти факти іншомовної культури, девербалізувати їх та подати у новій словесній оболонці, пристосувавши їх до норм вторинного семіотичного коду [2, 487].

Складність перекладу реалій пов'язана з їх популярністю та частотою використання в мові оригіналу. Зрозумілість нестандартних слів, навіть для носіїв мови, залежить від ступеня та сфери їх використання. Питання важкого перекладу вирішується за допомогою комунікативної ситуації та достатніх фонових знань, які мають існувати у свідомості учасників спілкування і значною мірою визначати зміст висловлювання.

Отже, маючи справу з реаліями, перекладачеві необхідно розуміти культуру соціуму, в якій діє та чи інша реалія, і вміти враховувати зв'язок між конкретною ситуацією перекладу та його метою, реципієнтом і основною ідеєю оригінального тексту. Адже професійну компетенцію перекладача складають не тільки теоретичне і практичне володіння мовою, а й багато екстралінгвістичних факторів.

Список літератури

1. Баланик І. Д., Бялик В. Д. ТРУДНОЩІ ТА СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ. *ВЧЕНІ ЗАПИСКИ Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 11–15. URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_2/5.pdf (дата звернення: 14.02.2023).
2. Чередниченко О.І. Міжкультурні аспекти перекладу // *Мовні і концептуальні картини світу*. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка, 2001. – 485 с

Олександра Лутанюк

Науковий керівник – проф. Кійко С. В.

Абревіація у сучасній німецькомовній віртуальній комунікації

Сучасне суспільство схильне до процесу глобалізації, внаслідок чого культурні, економічні, політичні світи різних країн стають ширшими. Виникає дедалі більше нових лексичних одиниць, серед яких великий обсяг займають аббревіатури. Суть аббревіації полягає у творенні слів від усічених основ, що пов'язано з процесом виникнення нових понять, які дають можливість найточніше відобразити певні ознаки зміни мовної картини світу [1, с. 112]. Починаючи з 60-х рр. минулого століття у мові виникає тенденція до усічення кінцевої, початкової, серединної, крайової частини лексичної одиниці, що характерне на даному етапі насамперед для віртуальної комунікації. Нові аббревіатури не лише економлять час і полегшують процес комунікації, а й потребують розшифрування і пояснення.

Об'єктом дослідження є аббревіація в німецькій мові, а також її структурні типи, що вживаються у сфері віртуальної комунікації. **Матеріалом** дослідження слугували приклади німецькомовних аббревіатур, зібрані методом суцільної вибірки в соціальних мережах в Інтернеті (*Twitter, Facebook* тощо), лінгвістичному корпусі SMS-повідомлень (*MoCoDa*) з подальшим аналізом і зіставленням із зафіксованими аббревіатурами у словниках (*Das Wörterbuch der Abkürzungen* [2]), а також в електронних словниках (*abkuerzungen.de; abkuerzungen.woxikon.de*). Загальна кількість проаналізованих скорочень склала 1161 аббревіатуру. Прагматичний аспект, що характеризується використанням аббревіатур у німецькій мові (економія мовних зусиль, експресивність мови, принцип кодування) у віртуальній комунікації – **предмет** нашого дослідження.

Метою дослідження є комплексне вивчення прагматичного аспекту вживання аббревіатур як феномену сучасної віртуальної комунікації на матеріалі німецької мови. Відповідно до поставленої мети передбачається виконання таких завдань: 1) виявлення загальних структурних моделей утворення аббревіатур в німецькій мові; 2) визначення прагматичного статусу аббревіації у віртуальній комунікації в німецькій мові; 3) класифікація німецькомовних аббревіатур, що

вживаються у сучасній віртуальній комунікації, з позиції теорії мовних актів; 4) інтерпретація прагматичного потенціалу вживання абрєвіації в німецькій мові у сучасній віртуальній комунікації; 5) розробка пілотного корпусу абрєвіатур на матеріалі німецькомовного віртуального дискурсу. Мета і завдання зумовили вибір таких **методів дослідження**, як гіпотетико-дедуктивний метод, тлумачення словникових дефініцій, методи статистичного аналізу, лінгвістичне спостереження, описовий і порівняльний методи. Для достовірності одержаних результатів застосовується метод кількісного підрахунку. Ми виокремили 6 основних класів абрєвіатур відповідно до ілокутивної складової: 1) абрєвіатури-директиви (9 % вибірки): *lug* „lass' uns gehen“, *DaM* „Denk' an mich“, *MeDiWi !* „Melde Dich wieder!“, *Q6* „Komme um sechs Uhr“, *rumia* „Ruf mich an!“, *SMS* „Schreib mir schnell“; 2) експресиви (35 %): *bmvI* „biede mich vor Lachen“, *hegl* „Herzlichen Glückwunsch!“, *iVD* „ich vermisse dich“; 3) асертиви (31 %): *BIBALUR* „bin bald im Urlaub“, *bigIzuhau* „bin gleich zu Hause“, *EDV* „Ende der Vernunft“; 4) комісиви (12 %): *BGS* „brauche Geld, sofort“, *EIDU* „erwarte immer das Unmögliche“, *FANTA* „fahre noch tanken“; 5) квеситиви (4 %): *akla* „Alles klar?“, *bdb* „Bist du blöde?“, *bidunowa* „Bist du noch wach?“, *braduhi* „Brauchst du noch Hilfe?“; 6) декларативи (9 %): *Ads* „Alles deine Schuld!“, *Dws!* „Du warst super“, *dubido* „Du bist doof“, *Gie* „ganz im Ernst“ тощо. Сфері віртуальної комунікації властиве опущення певних лексем, найчастіше дієслів. Так, у словосполученні *keine Ahnung*, вираженому абрєвіатурою *ka*, пропущені лексеми *ich habe*.

Список літератури

1. Bellman G. Zur lexikalischen Kürzung im Deutschen. *Kwartalnik Neofilologiczny*. 1977. Vol. 24. S. 112–114.
2. Steinhauer A. *Das Wörterbuch der Abkürzungen*. Mannheim / Zürich: Dudenverlag, 2011. 512 S.

Особливості перекладацьких трансформацій у науково-технічних текстах

У сучасних умовах на фахівців документно-інформаційної галузі, перекладачів, а також фахівців, які мають справу з загальнонауковою та вузькогалузевою термінологією, покладено широке коло завдань, одним із яких є переклад – найважливіший засіб обміну науковою й технічною інформацією, яку використовують в інформаційній інфраструктурі країни в різноманітних державах [2].

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей перекладу науково-технічних текстів, а також аналіз для визначення способів, які допоможуть перекладачеві зробити адекватний та еквівалентний переклад.

Згідно з метою, постав ряд таких завдань: проаналізувати особливості науково-технічного тексту; зробити аналіз англomовного науково-технічного тексту і простежити найбільш часто використані трансформації; розкрити і описати проблему перекладу термінології.

У даній роботі завдяки текстам та уривкам науково-технічного стилю з різних посібників та джерел був проведений детальний аналіз та порівняння текстів оригіналу та перекладу.

Метод кількісних підрахунків слугував для визначення кількості використаних термінів того чи іншого виду.

Описовий метод був використаний для дослідження перекладацьких трансформацій, які найчастіше використовуються у текстах науково-технічного стилю.

Візьмемо до прикладу англomовний текст про енергетику, а саме про вугілля з вже запропонованим перекладом. Проаналізувавши його, можна побачити, що найбільший відсоток з використаних трансформацій становить саме заміна порядку слів. До прикладу: ... *until gaslight was displaced by electricity...* - ...перш ніж електроенергія витіснила газ як джерело освітлення..., ... *various other technologies for economical liquefaction of coal have been investigated...* - ... було досліджено інші різноманітні технології для економного перетворення вугілля на рідин....[3]. Застосовані й інші трансформації, в незначній,

але меншій кількості. Це були: декомпресія, зовнішній поділ, а також перестановка.

Що стосується термінів, то тут існує досить багато випадків, коли вони становлять труднощі при перекладі. Наприклад, слово *leader* має різне значення в різних галузях. Це може бути або; *передній мерщак; направляюча стріла копра; пунктир. іскровий грозовий розряд, лідер*. Все це залежить від науки, в якій слово використовується, а пов'язано з омонімією термінів, оскільки у терміносистемах різних галузей використовується семантичне словотворення [1].

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що науково-технічний стиль відіграє важливу роль у комунікації. Подальшу перспективу дослідження вбачаємо у використанні результатів для роботи фахівців, що займаються перекладами цього стилю.

Список літератури

4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : навч. посіб. Вінниця, Нова Книга, 2004. 315 с.
5. Рибалко І. В., Ткач Л. М. Особливості перекладу наукових текстів: навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2013. 4 с.
6. Черноватий Л. М., Вороніна К. В., Кальниченко О. А., Каминін І. М. Переклад англомовних науково-технічних текстів: енергія, природні ресурси, транспорт : навч. посіб. ; за ред. Л. М. Черватового та О. В. Ребрія. Вінниця : Нова Книга, 2017. 17 с.

Структурно-семантичні особливості іменникового словосполучення на матеріалі політичних промов

Іменник, як структурна одиниця морфології, є одним з найважливіших елементів побудови будь-якого речення, будівельним матеріалом для вираження думок як у письмовій, так і в усній формах. Посеред низки численних характерних властивостей іменнику притаманне вдале поєднання з іншими частинами мови, утворення словосполучень з промовистим семантичним змістом, який неодноразово можна почути з телеекранів.

Об'єктом дослідження даної наукової праці є іменникове словосполучення як важлива складова політичних промов українсько- і англomовних державних діячів.

Метою є опрацювання перевірених джерел і прикладів вживань іменникового словосполучення на основі промов таких політичних діячів як Дональда Трампа, Барака Обами і Володимира Зеленського, визначення спільного й відмінного у використанні іменникових словосполучень і в рівні їхнього впливу на виборців, політичних прибічників.

Наразі політичний дискурс є яскравим явищем, що ніколи не стоїть на місці у своєму розвитку. Він є відображенням усього того, що відбувається у певний час у державі, висвітлює самотні риси культурно-національного характеру, цінності народу та особливості його життя [1, с. 7].

Особливо у наш час, який вимагає в політичному колі швидко й обдуманно приймати важливі рішення і, звісно, вчасно й доступно доносити їх до народу.

Під час дослідження виступів таких відомих американських спікерів, як Дональд Трамп і Барак Обама, прослідковується лаконічність і чіткість висловлюваного. Повторення можна знайти в кожному виступі. Повторюючи слова із семою 'новий', президенти змушують людей вірити у здатність лідерів працювати по-новому, змінювати ситуацію, вести націю до кращого життя. Компонентний аналіз слів, які доповідачі використовують для опису своєї майбутньої політики, змін,

які вони збираються ввести, бачення ситуації в країні та за кордоном, дуже важливий для вивчення концепції «нового життя» в інавгураційних зверненнях президентів США [2, ХХХІІ, с. 261].

У рамках сучасної ситуації України найбільш промовистим і яскравим прикладом навичок політичної комунікації є Президент Володимир Зеленський. Ледь не кожен його виступ, промова, звернення чи телефонний дзвінок рясніє потужними закликами до відважної боротьби, надання вкрай необхідної допомоги, збереження незалежності.

Отже, у запропонованій до ознайомлення й перевірки роботі особлива увага звертається до детального аналізу використання іменникових конструкцій та їх семантики, підтвердження збереження тенденції серед світових лідерів популяризувати власні ідеї і плани, а також успішність їх публічних виступів, передвиборчих кампаній й інавгураційних промов, які напряду залежать від чітко сформульованих трактувань.

Список літератури

1. Федіна О. В. Відтворення образності в промовах сучасних політичних діячів (на прикладі англійсько-українського та українсько-англійського перекладів) [Електронний ресурс]. Херсонський держ. ун-т. 2021. Режим доступу до ресурсу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/14699>.
2. Шутова М. О. Політична мова як відображення поведінки людей в етнокультурній спільноті [Електронний ресурс]. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Режим доступу до ресурсу: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_1/46.pdf.

Вадим Мацьоцький

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

**Пасивні та каузативні конструкції в англійських
науково-технічних текстах**

Науково-технічний текст – це важливий аспект діяльності людини. Такі тексти потрібні для задоволення інформаційних потреб науковців різних галузей. Оскільки наука та технології сьогодні стрімко розвиваються, зростає потреба в інформації, яка допоможе робити нові дослідження, створювати нові технології. Якщо інформація не буде чітко оформлена, це створить проблеми для правильного розуміння отриманих даних. Правильно написаний технічний текст вирішує цю проблему, тому що основною рисою таких робіт є чіткість, послідовність, однозначність і логічність викладу. Поняття про пасивні та каузативні конструкції – це актуальне питання англійського та українського мовознавства. Особливо це стосується каузативності та каузативних конструкцій. Якщо в англійському мовознавстві це питання вивчалось раніше, але сьогодні є суперечливим, то українські лінгвісти досліджували тільки деякі аспекти каузативності, але повноцінний розгляд питання з'явився тільки в сучасних працях. Перекладознавчий аспект майже не вивчався, що зумовлює потребу уточнення лінгвістичного статусу категорії каузативності, дослідження засобів вираження каузативних відношень на різних мовних рівнях та їх перекладу [1, с. 1]. Пасивний стан більш досліджений англійськими та українськими мовознавцями, однак досі ведуться дискусії щодо його використання. В українській мові пасивні конструкції не рекомендують застосовувати через їх незвичність та неприродність, адже саме активні конструкції, а не пасивні, становлять типологічну ознаку синтаксису сучасної української літературної і народної мови [2, с. 41]. В українській мові пасивні конструкції все ж вживаються, і найбільше це відбувається саме в науково-технічних текстах. В англійській мові немає критичного ставлення до пасивного стану, більше того – пасивні конструкції в англійській мові вживаються набагато частіше, ніж в українській та інших слов'янських мовах. Незважаючи на цей факт, пасивні конструкції також здебільшого вживаються в науково-технічних текстах [3, с. 36]. Причиною цього є те, що в реченнях пасивного стану виконавець (суб'єкт) дії часто невідомий і весь змістовий фокус направлений на об'єкт цієї дії. Оскільки науково-

технічні тексти часто концентруються саме на предметі або явищі, яке досліджується, виконавець дії не матиме значення для змісту, а отже, його не обов'язково вказувати. Пасивний стан дозволяє зробити саме це – випустити суб'єкта дії з речення і сконцентруватись на тому, на що ця дія (наприклад, дослідження) направлена. Серед тих, хто займався питанням пасивного стану, можна виділити Г.І. Сидорука, О.А. Сербенську. Каузативність та каузативні конструкції, а саме теорію каузативності, вивчали такі вчені, як Г. Г. Сильницький, М. Шибатані. В подальшому категорія каузативності досліджувалась О. О. Залужною, Г. О. Золотовою, І. М. Кучманом, А.В Байрак та іншими. Втім, можна спостерігати відсутність розвідок, які б досліджували вживання пасивних та каузативних конструкцій саме в науково-технічних текстах. Проблема правильного вживання таких конструкцій в наукових викладах актуальна, тому що чітка побудова науково-технічного тексту сприяє кращому розмінню такої роботи. Питання перекладу таких конструкцій саме в науково-технічних текстах також мало досліджувалось.

Список літератури

1. Кучман І. М. Особливості перекладу англійських каузативних конструкцій . *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2012. С. 1–2.
2. Лаврінець О. Я. Статус пасивних конструкцій у сучасній українській мові . *Наукові записки НаУКМА*. 2008. С. 40–44.
3. Сидорук Г. І. Семантико-прагматичні характеристики англійських пасивних конструкцій. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: філологічні науки. 2017. С. 36–41.

Поняття і складові комунікації як ключового компонента у формуванні комунікативної компетентності

Комунікація – це фактор, який забезпечує існування суспільства і людства в цілому, без комунікації неможливо набувати нового досвіду, розвиватися та і навіть виживати. Саме тому формування комунікативної компетентності студентів першого курсу є одним з ключових факторів у їх становленні як майбутніх професійних викладачів. Без розуміння і співставлення поглядів на поняття комунікації неможливо цю комунікативну компетентність сформувати.

Англомовний словник етимології висвітлює латинське походження слова «комунікація» через слова «communis» (лат. публічний) → «communicare» (лат. поділяти, інформувати, робити публічним) → «communicationem» (лат. процес становлення чогось публічним, поширення) [2]. Merriam Webster подає нам комунікацію як «процес, у якому інформація обмінюється між співрозмовниками через загальні системи символів, знаків та поведінки» [1]. Схожі, але ширші визначення цьому поняттю дають вчені в різних галузях. Професор Ф.С. Бацевич визначає комунікацію як «смісловий та ідеально-змістовий аспект соціальної взаємодії; обмін інформацією в різноманітних процесах спілкування» [3, с. 28]. Семенюк Т. також визначала поняття комунікації як «семіотично негомогенний процес передачі інформації, який включає в себе різні знакові системи (вербальну та невербальну)» [6, с. 130].

Для того, щоб бути ефективним способом передачі інформації, комунікація повинна вписуватися в рамки структурованої системи та повинна складатися з чітко визначених елементів. Різні дослідники по-різному бачать складові комунікації, та все ж виділяються такі її компоненти:

А) відправник/кодувальник – особа, що є джерелом інформації; Б) повідомлення – сама інформація, яку намагається передати відправник; В) канал – засіб, який застосовується відправником для передачі інформації; Г) одержувач/декодувальник – особа, на яку спрямоване повідомлення.

Іноді як компоненти комунікації виділяються також сприйняття та зворотний зв'язок щодо отриманої інформації [5, с. 267]. Усі вищезазначені компоненти об'єднують у поняття комунікативного середовища. Для того, щоб ефективно проводити комунікацію, потрібно ставити собі такі питання: Хто передає інформацію? Як це відбувається? Хто сприймає інформацію? [4, с. 84-85].

Враховуючи усе вищезазначене, можемо зробити наступний висновок: комунікація як вербальний або невербальний спосіб передачі інформації від відправника до одержувача є дуже важливим компонентом педагогічного процесу. Саме тому формування комунікативної компетентності, тобто вміння ефективно доносити та сприймати інформацію у відповідному комунікативному середовищі, у студентів першого курсу надзвичайно важлив для їх професійного розвитку.

Список літератури

1. Merriam Webster. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/communication>
2. Online Etymology Dictionary. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.etymonline.com/word/communication>
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. *Видавничий центр «Академія»*. Київ, 2004. – 344 с.
4. Красна В.В. Сутність та структура педагогічної комунікації. *Педагогічний дискурс*. Вип.2. 2007. С. 81-86
5. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг. Навчальний посібник. *Центр учбової літератури*. Київ, 2012. – 384 с.
6. Семенюк Т. П. Інтерсеміотичні компоненти письмової комунікації. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. №24, 2012. С. 129-13

Олена Медіна

Науковий керівник – асист. Ліннікова В. О.

**Проблеми дистанційного навчання очима студентів
Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича**

Українська освіта вже кілька років поспіль працює онлайн. Умови, в які були поставлені освітяни, вимагали опанування навичками проведення занять в онлайні без підготовки. Умови війни, в які потрапила Україна, дають підстави припустити, що онлайн-навчання буде продовжене ще впродовж тривалого часу (особливо в східних та південних областях України). Вивчення проблем, з якими стикаються студенти під час онлайн-навчання, можна вважати актуальною проблемою, оскільки дозволяє розробити шляхи їх подолання.

Емпіричне дослідження «Викладач очима студентів» проводилось Соціологічною лабораторією університету методом онлайн-анкетування (самозаповнення) у жовтні-листопаді 2022 р.. У дослідженні проаналізовані відповіді студентів двох структурних підрозділів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича – факультету іноземних мов та Інституту фізико-технічних та комп'ютерних наук. Гіпотезою дослідження було припущення, що засоби комунікації та труднощі, з якими стикаються студенти вказаних факультетів, можуть суттєво відрізнитися. Дослідження дало можливість порівняти особливості використання навчальних платформ на зазначених факультетах.

Згідно з отриманими результатами, викладачі використовують широкий арсенал засобів комунікації, але найбільш активно Google Meet, MOODLE та Zoom. Порівняння відповідей студентів (див. табл. 1) свідчить про те, що викладачі факультету іноземних мов користуються Zoom, тоді як викладачі ІФТКН використовують Google Meet. Можна зробити висновок щодо того, що на факультеті іноземних мов більше половини викладачів віддають перевагу в розміщенні методичного забезпечення курсів у Google Classroom (32,3 %), натомість серед співробітників ІФТКН симпатиків Google Classroom значно менше (7,2 %).

Таблиця 1

Розподіл відповідей на питання «Які ресурси ви використовували під час дистанційного навчання?»

	Факультет іноземних мов	Інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
Google Meet	72,9	97
MOODLE	29,1	65,7
Zoom	36,8	1,6
Google Classroom	32,3	7,2
Інше: Skype	0,8	1,2

Можна припустити, що цей вибір зумовлений особливостями методики вивчення навчальних дисциплін. Зокрема, Zoom дає можливість створювати кабінети для роботи малими групами. Натомість перевагою Google Meet є можливості проводити численні конференції.

Відповіді на питання щодо труднощів, з якими стикались студенти під час вивчення конкретних дисциплін, свідчить про практичну відсутність відмінностей. Більшість респондентів (68,7 %) не стикалися з жодними труднощами. Серед того, що потребує поліпшення – незручність користування системою електронного навчання MOODLE. Отже, виявлена відсутність значних відмінностей в засобах комунікації та труднощах під час дистанційного навчання на факультеті іноземних мов та в ІТФКН. Використання платформ залежить від особливостей освітнього напрямку та освітнього процесу на факультетах. Переваги навчальних платформ є вирішальним фактором вибору під час реалізації навчального процесу.

Список літератури

1. Переваги та недоліки денного та дистанційного навчання. URL: https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=perevagi_ta_nedoliki_dennogo_ta_distantsiynogo_navchannya

Павліна Мізунська

Науковий керівник – проф. Кійко С.В.

СТРАТЕГІЇ І ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Успішне опанування іноземної мови є важливою умовою для її вживання у побуті і в професійній діяльності. У сучасних методиках викладання іноземних мов розглядають використання статистичних матеріалів як одну з переваг для кращого засвоєння мови. Статистичні дані позначають кількісні характеристики мовних явищ і виражають їх числами, щоб показати конкретне вимірювання явища і виявити, як його розвиток проявляється в змінах числових значень за певних умов. **Об'єктом** дослідження є процес розвитку іншомовного мовлення учнів базової середньої загальноосвітньої школи. **Предмет** дослідження – стратегії і технології використання статистичних даних у процесі розвитку іншомовних мовленнєвих навичок учнів. **Мета** дослідження – наукове обґрунтування і розв'язання проблеми використання статистичних даних у навчанні іншомовному мовленню. **Гіпотеза** дослідження полягає в тому, що розвиток в учнів базової середньої школи мовленнєвої компетентності з усіма властивими їй якостями, а також досягнення бажаних освітніх результатів навчання можливе за умови організації навчання за допомогою стратегій і технологій використання статистичних даних, що передбачають управління процесом створення висловлювань на основі статистичного матеріалу шляхом поетапного рішення мисленнєвих завдань, співвіднесених з відповідними розумовими операціями. Для виконання поставлених завдань та перевірки гіпотези використаний комплекс **методів дослідження**: аналіз літератури наукового і практичного спрямування з проблеми дослідження, нормативних документів, німецькомовних матеріалів, що містять статистичні дані, які використовують для навчання німецької мови у базовій середній школі; бесіди з вчителями та учнями; спостереження за навчальним процесом та діяльністю учнів; експеримент; метод обробки кількісних і якісних результатів експерименту; метод аналізу продуктів діяльності (висловлювань учнів). Основними формами подання інформації в сучасній статистиці є текст, таблиці та графіки. На основі статистичних носіїв змісту необхідно ознайомити учнів зі статистичними таблицями, їх

особливостями, видами та підвидами, навчити учнів розпізнавати інформацію в статистичних таблицях і представляти зібрану інформацію в будь-якій формі, керуючись при цьому правилами побудови статистичних таблиць [1, с. 104] Основним елементом статистичного компоненту є „вправи-опори”, з допомогою яких учні можуть відразу побачити і зрозуміти інформацію, яку потрібно описати, або висловити думку щодо наведених даних. Наведемо кілька прикладів таких вправ: 1) учень з опорою на допоміжні слова у таблиці повинен пояснити, від чого залежить вид діяльності підлітків у вільний час та який саме рід діяльності є найпоширенішим. Ключові слова: *Über die Art der Aktivitäten entscheidet maßgeblich...; Vor allem ... ; Viele bevorzugen..., weil; Nach diesen statistischen Daten können wir sagen, dass....* тощо; 2) статистика представлена в табличній і графічній формах, в яких наведена інформація про вибір професії серед підлітків тепер і 10 років тому. Учні повинні вказати, що було характерним для кожного року, який вибір щодо професії переважав у підлітків та порівняти їх; 3) з допомогою діаграми, де вказано цілі подорожей опитуваних, розказати своїм однокласникам про те, що учні дізналися з представлених даних, і висловити щодо них свою думку. Діаграма представляє відсоток опитуваних і переваги певних місць для подорожі і відпочинку. Отже, використання вправ з статистичними даними у вивченні іноземних мов дає змогу учням набути загальних знань і вмінь, необхідних для самостійної навчально-пізнавальної діяльності, і розвинути навички мислення.

Список літератури

1. Бук С. Н. Основи статистичної лінгвістики: Навчально-методичний посібник. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 124 с.

Переклад інтертекстуальної метафори в газетно-публіцистичному дискурсі

На початку ХХІ століття поняття «інтертекстуальності» стає дедалі більш уживаним прийомом у газетно-публіцистичному дискурсі. Інтертекстуальна метафора є звичним терміном для перекладача. Проте це стало актуальною проблемою у перекладацькій діяльності, оскільки потрібно знайти спосіб, за допомогою якого вдало передати зміст ІМ, та спосіб зближення газетно-публіцистичного дискурсу англійської та української мов. Мета даної роботи полягає у дослідженні функції ІМ в англомовному ГПД як об'єкта перекладацьких трансформацій та особливостей їх перекладу. Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: з'ясувати зміст поняття «інтертекстуальність» та його різновиди; дослідити взаємозв'язок інтертекстуальності та перекладу; розглянути способи передачі інтертекстуальної метафори при перекладі; довести важливість дослідження інтертекстуальної метафори у контексті газетно-публіцистичного дискурсу англійської мови та способів її перекладу. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше проаналізовано ІМ в англомовному ГПД, датованих проміжком 2019-2021 рр., та способи їх перекладу. У даній роботі розглянуто політичні тексти британської газети “*The Guardian*” та американської газети “*The New York Time*” (2019-2021 рр.), досліджено чотири групи ІМ, а саме: ІМ, яка містить у собі прецедентне ім'я; ІМ у вигляді інтертексту-переказу; ІМ, яка містить алюзію та ІМ у вигляді абрєвіатури. У ході дослідження було виявлено, що найпоширенішою з чотирьох досліджуваних була група ІМ у формі інтертексту-переказу (зафіксовано 55%). Друга за відсотком вживання група ІМ, яка містить алюзію на твір іншого автора, фільм або музику (25 %). Найменш численними були групи ІМ, які засновані на вживанні прецедентного імені чи абрєвіатури (по 10%).

Ми вдалися до методу суцільної вибірки, щоб зібрати корпус ІМ із газет “*The Guardian*” та “*The New York Time*”. Кількісний метод був використаний для підрахунку кількості вживання досліджуваних ІМ в англомовних британських та американських газетах; і порівняльний –

для порівняння оригіналу і перекладу, з метою виокремлення трансформацій. ІМ можуть перекладатися різними способами. Нариклад, ІМ, яка містить алюзію на політичний факт “*The Lib Dems have identified 30 Tory seats mostly in the south of England where they want to “turn the blue wall yellow” at the next election (“The Guardian” 2021)*” я пропоную перекласти за допомогою описового перекладу: *Ліберал-демократи визначили 30 місць переважно на півдні Англії, де вони хочуть «змінити владу» на наступних виборах.*

Отже, ІМ часто можна знайти в англomовному ГПД. ІМ – це складне явище у перекладацькій діяльності. Виникає багато проблем, для розв’язання яких просто необхідно мати знання не лише з теорії та практики перекладу, а й величезний багаж історичних та культурних знань, які допоможуть відтворити іншою мовою таке багатогранне явище як інтертекстуальна метафора. Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому застосуванні отриманих результатів, на основі яких можна встановити нові закономірності вживання ІМ, глибше дослідити їх вплив на читача та детальніше дослідити переклад англійських ІМ українською мовою.

Список літератури

7. Грек Л.В. Інтертекстуальність як проблема перекладу (на матеріалі англomовних перекладів української постмодерністської прози) / Л.В. Грек: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.16; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2006. – 18 с.
8. Офіційний сайт газети The Guardian [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.theguardian.com/uk>
9. Офіційний сайт газети The New York Times [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.nytimes.com>

Дмитро Москаль

Науковий керівник – асист. Чепишко Р. М.

Англійськомовна політична полеміка: зміст, організація та функція

У нинішньому заполітизованому суспільстві, яке стрімко рухається в напрямку глобалізації, варто знати, як формується політична думка, що впливає на політичну культуру суспільства будь-якої країни та що мотивує політичну поведінку громадян. Ще з часів Давньої Греції було відомо, що слово має значну силу, здатну маніпулювати людьми, їх діями й думками. Після Першої світової війни з'явилася нагальна потреба вивчення політичного дискурсу та його лінгвістичних й екстралінгвістичних особливостей, оскільки саме в той час політична комунікація досягла свого апогею [1, с. 248–249].

Звичайно слово «Полеміка» відіграє важливу роль у цій справі, адже важко уявити якийсь політичний процес або прийняття якихось нових політичних положень без полемічного підґрунтя. Л. В. Словей зазначає, що полеміка видається в більш організованих формах, ніж суперечка, та видається найбільш адекватною формою обговорення питань, що мають соціально-політичне значення [2, с. 133]. Навіть одні з перших політичних робіт, написаних ще в Древній греції, ставали в заочну полеміку та старалися указати на слабкі та нерелевантні положення одне одного.

Та ще одним з важливих факторів політичного дискурсу є праці політичного напрямку, без яких важко уявити нинішню мейнстрімну політичну думку. До таких можна віднести «Політика» Аристотеля, на яку не можна не зсилатися, говорячи про політику. Але оскільки тема курсової загострює увагу на англomовному політичному дискурсі та полеміці, то основними працями на які ми будемо посилатися, будуть написані англійською мовою і, що найбільше вплинули на політичний дискурс в англomовних країнах.

Це «Федераліст», опублікований «батьками-засновниками» США А. Гамільтоном, Дж. Медісоном та Дж. Джеєм, та «Два трактати про правління» Дж. Локка. В подальшому ці дві праці будуть детально розглядатися. Спробуємо проаналізувати їх вплив на сучаний політичний дискурс та зрозуміти, чому вони залишаються актуальними і по сьогоднішній день. В другій половині нашої роботи ми

розглядатимемо конгрес США, який в свою чергу складається з двох діаметрально протилежних партій – республіканців та демократів. Обидві партії мають свою чітку ідеологію, обидві партії мають вплив не тільки на внутрішню політику, а й на зовнішню політику США. Увагу слід зосередити на контроверсійних питаннях, внаслідок обговорення яких в конгресі й виникають полемічні моменти. А таких моментів безліч, від абортів до розміру податків.

Детальний розгляд монументальних політичних праць написаних на англійській мові, поглиблення у теперішній час політичного дискурсу США та порівняння двох основних політичних партій: демократів та республіканців, переосмислення змісту її основних ідеологічних розбіжностей, які значною мірою і сформували американське суспільство, дасть нам змогу краще зрозуміти причини успішності англійських країн, беручи до уваги тільки їх політичний устрій.

Список літератури

1. 1. Алексієвеч О.М. Історія та сучасність політичної лінгвістики *Україна-Європа-Світ*: міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини. Тернопіль, 2012. № 9. С. 248-255.
2. Соловей Л. В. Основи ораторського мистецтва. – Київ: Знання, 2002. 133 с.

Юлія Мостолюк

Науковий керівник – асист. Гафу Т.Г.

Особливості перекладу сучасних англійських назв газет, журналів, інформаційних агентств тощо

Переклад назв газет, журналів, інформаційних агентств та інших ЗМІ є важливою та складною задачею для перекладача. В цьому контексті будуть розглянуті такі аспекти, як вибір перекладацької стратегії, термінологічний аналіз та переклад назв медіа-продуктів з різних галузей. Переклад таких назв іншими мовами може бути справжнім викликом, оскільки вимагає глибокого розуміння культурного та соціального контексту, а також вміння знайти еквівалентні й локалізовані назви в мові, на яку здійснюється переклад. Тому, коли мова йде про такий переклад, є деякі особливості, які потребують уваги та ретельного аналізу. По-перше, назви газет, журналів та інформаційних агентств можуть містити складні скорочення, що потребують розшифрування для читача, що не знає англійської мови. Наприклад, BBC означає "British Broadcasting Corporation", а CNN - "Cable News Network". Важливо зрозуміти, що ці скорочення можуть мати культурний контекст, тому їх переклад може бути складним завданням. По-друге, назви газет та журналів можуть містити гумористичні або іронічні елементи, які можуть бути важкими для перекладу. Наприклад, назва газети "The Guardian" може мати двозначний сенс, який складається з гумору та іронії, і переклад цього може бути непростим завданням. По-третє, назви газет та журналів можуть містити відсилання до культурних, історичних і географічних контекстів. Наприклад, назва газети "The New York Times" може містити відсилання до місцевості та історії міста Нью-Йорк, тому при перекладі цієї назви важливо враховувати ці контексти. Тут завжди важливо враховувати специфіку медіа-видань та їхню місію, оскільки це може вплинути на вибір перекладу, на його сприйняття в мові приймача. Відсутність еквівалентних термінів у мові перекладу може призвести до використання нових термінів, які можуть бути неправильно сприйняті в мові приймача. Тому ця робота потребує ретельного вивчення специфіки кожної конкретної назви, а також розуміння контексту її використання. Перекладачі повинні бути

уважними та кваліфікованими, щоб знайти правильний спосіб перекладу назв, які відображають особливості культурного контексту. Вони також повинні звертати увагу на те, які елементи є ключовими для збереження їхнього сенсу та звучання. Для досягнення точності та наочності перекладу назв, перекладачі повинні досліджувати специфіку конкретного медіа-продукту та його мету. Наприклад, якщо назва газети або журналу містить графічні елементи, такі як логотипи чи інші символи, перекладач повинен знайти спосіб їх відображення в перекладі. Важливо враховувати, що назви медіа-продуктів можуть містити культурні або історичні асоціації, які повинні бути передані в перекладі. У деяких випадках, перекладач може вирішити залишити назву незмінною, якщо вона вже досить відома у цільовій мові. Однак, якщо назва містить термін, не зрозумілий аудиторії, перекладач повинен вибрати альтернативний варіант або пояснити його значення у додатку до перекладу. Отже, переклад назв медіа-продуктів є важливим етапом комунікації з аудиторією та вимагає від перекладача знань про медіа-продукт, контекст їх використання та культурні особливості. Тільки такий підхід дозволить зберегти сенс та звучання назв, зробити їх зрозумілими для цільової аудиторії та забезпечити успішний комунікаційний ефект.

Список літератури

1. Baker, M. (1992). In Other Words: A Coursebook on Translation.
2. Bassnett, S. (2014). Translation.
3. Bielsa, E., & Bassnett, S. (2009). Translation in Global News. Routledge.
4. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/81106/1/Korytnik_mah_robota.pdf

Особливості перекладу Петром Рихло творів буковинських письменників-білінгвів

Метою даного дослідження є теоретичне та практичне дослідження особливостей перекладу творів письменників-білінгвів на матеріалі перекладів Петра Рихла. Явище білінгвізму у літературі, зумовлене різними соціальними причинами, отримало своє поширення у ХХ столітті та означало можливість входження у еліту суспільства і отримання популярності серед читачів. Прикладом регіонального білінгвізму є мовна ситуація на Буковині у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття, адже за часів Австро-Угорської імперії у більшості шкіл навчання велося німецькою мовою: державні установи, суди, преса послуговувалися також німецькою, що сприяло розвитку і поширенню білінгвізму серед корінного населення краю. Буковина стала за часи Австро-Угорщини багатомовним суспільством. Двомовність поетів виявляється у тому, що вони, народившись у Буковині, переважно мали єврейське, австрійське, німецьке коріння. Тому володіли як німецькою, так і мовою походження. Деякі письменники були емігрантами, що знову ж таки вплинуло на їхнє володіння більш ніж одною мовою. Петро Рихло є відомим українським перекладачем. Опублікував українською, німецькою і російською мовами понад 800 праць. Свої перші переклади з німецької мови він опублікував у газеті «Радянська Буковина» у 1972 році. Відтоді в перекладача упорядковано та перекладено понад 20 книг. Серед них і книга «Загублена арфа» - антологія німецькомовної поезії Буковини [1].

Аналізуючи поетичні переклади П. Рихла, можна відзначити концептуальну, ритмомелодійну, фонетичну та семантичну близькість до оригіналу. В його українському перекладі німецькомовна лірика звучить природно та плавно. П. Рихло досягає у своїх перекладах не лише тематичної та формальної близькості до оригіналу, але й демонструє тонке чуття душі кожного поета, що ґрунтується на багаторічних дослідженнях життя і творчості цієї «поетичної Атлантиди». Уміння з однаковою майстерністю передати римовані класичні строфи та постмодерну поезію зі складним ритмом і

синтаксисом, вправне володіння багатим арсеналом української мови та здатність відтворити типові для авторів неологізми – це лише деякі з рис перекладача. З метою визначення основних аспектів перекладу творів письменників-білінгвів, для аналізу відібрано 49 віршів та поем таких буковинських письменників, як Альфред Гонг, Зельма Меербаум-Айзінгер, Роза Ауслендер, Пауль Целан, Георг Дроздовський. Такий обсяг дозволив ґрунтовно проаналізувати наявний матеріал на реалізацію перекладу. У ході аналізу виявлено, що переважно використовувався безеквівалентний переклад. У віршах згадуються явища природи, пейзажі, риси людини, соціальні явища, які мають еквіваленти в обох мовах. Саме тому визначені явища перекладаються засобами точного перекладу. Наприклад: «Schnee ist gefallen, lichtlos» [3, ст. 346] – «Випав сніг, потемніло» [3, ст. 347]. Водночас деякі слова так і не були перекладені, що зобумовлено як емоційним тоном зазначених слів, так і відсутністю відповідника в українській мові або неможливістю подати вираз у віршованій формі. Наприклад: «Corona» [3, ст. 362]; «Morgenbessergrassen» [3, ст. 447]; «Buchenland» [3, ст. 435]. Перекладачем Петром Рихло було використано часткові еквіваленти, що дозволило точно передати зміст, здійснити римування, зробити саме художній переклад, а також застосувати універсальну лексику, що свідчить про можливість буквального перекладу.

Список літератури

1. Біографія Петра Рихла URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Рихло_Петро_Васильович (дата звернення 07. 02. 2023)
2. Буковина URL: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Буковина> (дата звернення 07. 02. 2023)
3. Рихло П. Загублена арфа. Чернівці: Книги ХХІ, 2008. 608 с.

Ольга Нестеряк

Науковий керівник – асист. Ковалюк М.В.

Особливості контролю англомовної лексичної компетентності учнів старших класів

Важливим аспектом навчання учнів старших класів англомовної лексики є контроль та оцінювання рівня сформованості лексичної компетентності. Академічний тлумачний словник української мови трактує слово «контроль» так: «перевірка, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось» [1]. Словник педагогічних термінів включає таке визначення контролю: «процес визначення рівня знань, навичок, умінь учня у результаті виконання ним усних і письмових завдань і формулювання на цій основі оцінки за пройдений розділ програми, курсу» [3]. Н. О. Приходькіна вказує, що педагогічний контроль – це спосіб отримання інформації про якісний стан навчального процесу [2]. Відтак, контроль у навчанні може розглядатися як процес, спосіб та система виявлення знань, умінь та навичок учнів, які підпорядковуються загальнодидактичним та власне методичним принципам конкретного предмета навчання. Контроль під час уроків іноземної мови перестав бути самоціллю і носить навчальний характер: він позитивно впливає на вдосконалення процесу навчання, допомагає замінити малоефективні прийоми і способи навчання ефективнішими, створити сприятливі умови для корекції поліпшення практичного володіння мовою, виховання засобами іноземних мов. Педагоги використовують різноманітні вправи та методичні прийоми для роботи з лексичним матеріалом. Проте задля успішного формування лексичної компетенції учнів важливо не лише дохідливо опрацювати лексичний матеріал, а й закріпити мовні навички учнів. Домогтися цього можна лише за умови застосування ефективного контролю з боку вчителя [4, с. 83]. Засоби контролю, які традиційно використовуються у сучасній системі навчання іноземних мов у школі, умовно можна розділити на усні та письмові. Усна форма контролю сприяє виробленню швидкої реакції на питання, розвитку пам'яті учнів. За допомогою письмової форми контролю можна охопити одночасно всіх учнів. Крім того, аналізувати письмові роботи простіше, ніж усні відповіді. Помилки в письмових роботах легше кваліфікувати і аналізувати, оскільки дії учня точно зафіксовані, тоді як при усній відповіді учні часто говорять речення, потім відразу його

виправляють, не закінчують одне речення і починають інше і т. д. Однак письмовий контроль не може бути використаний для перевірки всіх умінь, незважаючи на перелічені переваги. Застосовуючи письмову перевірку, неможливо проконтролювати ні вимову учнів, ні темп їх мовлення. Вчитель не може оцінити, наскільки автоматизовано учні користуються лексичними одиницями [2, с. 15]. Головна вимога до вибору форм контролю лексики під час уроків англійської мови полягає у тому, щоб вони максимально відповідали суті лексичних навичок, що перевіряються. Індивідуальна, групова, парна та фронтальна форми контролю є основними у педагогічній практиці. У свою чергу, кожна з перерахованих форм може проводитися усно або письмово. Вибір форми контролю залежить від мовного вміння, що перевіряється. Залежно від того, якій формі контролю віддає перевагу педагог, вибираються методи контролю засвоєння лексичних навичок учнів.

Список літератури

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/kontrolj> (дата звернення: 14.02.2023)
2. Приходькіна Н. О. Педагогічний контроль в системі освіти. Київ, 2014. 60 с.
3. Словник педагогічних термінів. URL: <https://kneu.edu.ua/userfiles/professors/slovník.doc> (дата звернення: 15.02.2023)
4. Федоренко Ю. П. Формування комунікативної компетенції старшокласників на сучасному етапі. Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Вип. 2. Полтава, 2004. С. 82-87.

Павло Никифорюк

Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

Технологія CLIL як запорука зміцнення міждисциплінарних зв'язків у ЗЗСО

Процеси інтеграції і глобалізації, що панують у сучасному світі, мають безпосередній вплив і на освітню галузь, євроінтеграційна складова якої постійно посилюється. Згідно з Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (2021р.), освітні програми «можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу» [2, с. 2]. Створюються такі інтегровані курси на основі технології CLIL (Content and Language Integrated Learning), використання якої у ЗЗСО набуває дедалі більшої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про зростаючу зацікавленість як зарубіжних (N. Boyes, F. Costa, D. Coyle, E. Harrop, Ph. Hood, K. Kelly, D. Marsh, O. Meyer, M. Porcedda, K.J.F. Rojas), так і вітчизняних (Н. Євтушенко, Т. Кириченко, Н. Кононенко, І. Коренева, С. Нікіфорчук, Л. Отрошенко, О. Першукова, Т. Рідель, О. Рудичик, Ю. Руднік, І. Ткаля, Т. Фонарюк) науковців питанням поєднання змісту профільних предметів з англійською мовою. Проте зазначимо, що більшість праць цих учених присвячена запровадженню CLIL саме у вищій школі, в застосуванні зазначеної технології у ЗЗСО приділяється значно менше уваги. Саме тому метою цієї публікації є висвітлення ролі, що відграє технологія CLIL у зміцненні міждисциплінарних зв'язків у ЗЗСО. CLIL або предметно-мовне інтегроване навчання являє собою технологію, за допомогою якої учні отримують знання про предмет з навчального плану за одночасного вивчення та використання іноземної мови [1, І, с. 69]. Отже, англійська мова в цьому разі розглядається як інструмент для вивчення змісту інших предметів таких, як інформатика, математика, географія, біологія, фізика, хімія. При цьому інтеграція двох шкільних предметів відбувається у взаємно вигідний спосіб, що забезпечує додаткову ефективність навчального процесу та гарні освітні результати [3, с. 3]. Проте застосування окресленої технології неможливе без організації співпраці та взаємодопомоги між учителями, що викладають мовні та профільні предмети, оскільки CLIL, як подвійно-орієнтована методика,

у взаємно вигідний спосіб сприяє створенню природних умов для одночасного набуття необхідних навичок і вмій з обох предметів, що інтегруються. Така інтеграція відбувається на основі поєднання чотирьох компонентів CLIL – content (контент), cognition (когніція), communication (комунікація), culture (культура), які сприяють зміцненню міждисциплінарних зв'язків через одночасне вивчення змісту двох предметів, застосування англійської мови в процесі учнівської взаємодії, розвиток креативного та критичного мислення, усвідомлення власної і розуміння культур інших народів.

Таким чином, зміцнення ролі англійської мови як міжнародної загалом і запровадження інтегрованих педагогічних технологій зокрема, актуалізували необхідність використання технології CLIL, яка створює природні умови для опанування двох навчальних предметів, підвищує інтерес і мотивацію здобувачів освіти до їх вивчення, заохочує міжкультурне спілкування, дозволяє значно розширити словниковий запас учнів, посилює швидкість формування відповідних компетентностей і сприяє зміцненню міждисциплінарних зв'язків.

Список літератури

1. Євтушенко Н. Особливості використання методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) при підготовці студентів-філологів педагогічних вузів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2019. Вип. 26. Т. 1. С. 77-82.
2. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. 2021р. [Електронний ресурс]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1b9Xkh0UQHnX52oxTz6ZzMgm9WUurHadb/view> (дата звернення: 13.02.2023).
3. Coyle D. Content and language integrated learning: Motivating learners and teachers. *Scottish languages review*. 2006. Vol. 13, № 5. P. 1-18.

Вживання ідіом в англомовних медійних текстах

Мова є тією складовою суспільства, яка відповідає за створення нації. Саме тому володіти нею означає розуміти та використовувати її значущі слова та структури у щоденному мовленні. Для того, щоб додати мові яскравих барв та своєрідного колориту, прийнято вживати ідіоматичні одиниці. Говорячи про англійські ідіоми в англомовних медійних текстах, варто наголосити на доцільності їх вживання та правильного тлумачення. Фразеологія англійської та української мов характеризується непинним збагаченням новими висловлюваннями. Відтак, з часом вони вдосконалюються, вбирають у себе безцінні скарби та дають можливість носіям мов плекати та зберігати їх у своїй пам'яті. Англійські засоби масової інформації останнім часом широко застосовують у своїх статтях ідіоми, адже їх специфічна структура приваблює та викликає неабияку зацікавленість читачів та слухачів.

Ми можемо зробити висновок про те, що використання ідіом у медійному дискурсі доволі поширене. Це пояснюється прагненням авторів надати текстам особливий національний колорит, реалізувати потенційну здатність ідіом актуалізувати активну позицію у тексті та емоційно впливати на реципієнта. Виконуючи різні стилістичні функції, ідіоми в медіапросторі надають мовленню великої емоційності та впливають як на індивідуальну, так і на масову свідомість реципієнта.

Тому можна зробити висновок про те, що англійські ідіоми є доволі поширеним явищем у матеріалах ЗМІ. Для того, щоб додати тексту більшої образності та охопити більшу частину читачів, прийнято використовувати ідіоматичні одиниці. Однак особливу увагу слід приділити правильному їх використанню для того, щоб вони не стали причиною непорозумінь.

Знання труднощів, що виникають при перекладі ідіоматичних одиниць, як-от багатозначність і омонімія, національно-культурні аспекти, різного роду історичні вирази, які часто мають по кілька відповідників як в мові оригіналу, так і в мові перекладу, може допомогти попередити виникнення невідповідностей при перекладі.

Вибір того чи іншого виду перекладу залежить від особливостей ідіоматичних одиниць, які перекладач повинен розпізнати і зуміти передати їх значення, яскравість і виразність. Оскільки ідіоматичні одиниці широко використовуються в літературі всіх стилів, грамотний перекладач не повинен допускати неточностей у перекладі тої чи іншої ідіоми.

Відповідно до тематичної класифікації ідіом, яка використана у нашій роботі з метою визначення специфіки перекладу ідіом у матеріалах англомовних ЗМІ, ми можемо зробити висновок про те, що в американських виданнях «New York Times» та «The Washington Post» переважають ідіоми зі значенням дії та занять осіб. Менша частина застосованих ідіом у досліджуваних нами статтях видань «New York Times» та «The Washington Post» пов'язана зі значенням кількісної характеристики предметів та явищ у суспільному житті людей. Що стосується ідіом зі значенням характеристики особи, то лише незначна їх частина використана у досліджуваних нами матеріалах англомовних електронних ЗМІ.

Список літератури

1. Березнева І.М. Особливості вивчення фразеологічних одиниць з семантизмами як наукова проблема. *Лінгвістичні дослідження. Зб наук. праць.* № 5. ХДПУ, 2000. С. 122-127.
2. Литвин А.А. Семантика та функціонування англійських фразеологічних одиниць на позначення поняття «удар» у спортивній грі волейбол. *Наукові записки. [Національний університет «Острозька академія»]. Сер.: Філологічна.* 2009. Вип. 11. С. 269-273
3. Нагорна О.О. Етнокультурні особливості семантики англійських фразеологізмів (на матеріалі британського варіанту англійської мови): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. О., 2008. 21 с.

Марія-Олександра Німіджан
Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Гумор та гра слів як предмет перекладу: можливості та обмеження

Гумор – це суб'єктивна категорія, що ґрунтується на культурних традиціях, відомостях і нормах, тому переклад гумористичних текстів потребує знань культури джерела і культури цільової аудиторії. Переклад гумористичних текстів вимагає від перекладача не тільки знань мови, але й вміння розуміти гумор, знати стилістику жарту та елементи гумору.

Однією з найважливіших вимог до гумористичного перекладу є відтворення в тексті жартів, іронії, сарказму та інших видів гумору, специфічних для кожної культури. Важливо зберегти авторський стиль та використовувати техніки переносу значень для досягнення гумористичного ефекту у цільовій мові.

У процесі перекладу гумористичних текстів необхідно враховувати різні типи гумору, такі як каламбур, іронія, пародія, сарказм, щоб передати весь спектр гумористичних прийомів, які містяться у джерелі. Потрібно враховувати контекст, у якому вони вживаються, і культурні реалії, що характеризуються різними нормами і традиціями. Для досягнення успішного гумористичного перекладу необхідно мати емпатію до аудиторії, знати, які жарти та ситуації можуть бути неприйнятними для цільової аудиторії. Успішний гумористичний переклад залежить від уміння перекладача пристосувати гумор.

Стоянова вважає, що гумор буває різний, а гумор з використанням гри слів можна віднести до розряду інтелектуального. Під час використання жартів часто виникають комічні ситуації, які не завжди зрозумілі всім, оскільки гра слів передає тонку грань гумору. Використання гри слів є складною інтелектуальною формою гумору. Ця складність особливо проявляється при перекладі гри слів з англійської на українську мову, і можуть виникати труднощі навіть під час перекладу найпростіших слів [1, с.409].

Основні методи перекладу гри слів — це опущення, компенсація і калькування. У разі опущення, гра слів повністю виключається з перекладу, і переклад тексту здійснюється шляхом

простого перекладу. Очевидно, що це може призвести до втрати семантичного змісту, притаманного мові оригіналу. Однак є метод компенсації, який дозволяє замінити втрачений елемент оригіналу аналогічним або іншим елементом, що доповнює втрату інформації і має подібний вплив на читача. Калькування є іншим методом перекладу, де кожна значуща частина оригіналу буквально перекладається і займає в перекладі таке ж місце, як і в оригіналі, використовуючи засоби рідної мови [2, с.48].

Т.Стоянова зазначає, що саме компенсація є найбільш ефективним лексико-семантичним засобом для передачі гумору мовою-джерела мовою перекладу [1, с.411].

Отже, переклад гумористичних текстів – складне завдання, оскільки гумор сам по собі невловимий і може мати різноманітні форми вираження. Виконання перекладу гумористичних текстів потребує не тільки вміння перекладача володіти мовою джерела та цільової мови, але й знання культурних особливостей та індивідуальних контекстів жартів та комічних ситуацій.

Список літератури

1. Стоянова Т. Особливості перекладу англійського гумору українською / Т. Стоянова, К. Черненко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : Лінгвістичні науки : зб. наук. праць. – Одеса: Астропринт, 2020. – № 31. – С. 401-418.
2. Каламбур або гра слів. Проблеми та особливості перекладу / П. М. Бокова // Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. - 2015. - Вип. 27. - С. 45-50.

Леонід Овачук

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Аналіз лексичних особливостей англійської та української мов у сфері інформаційних технологій

Наукове поняття дискурсу як методу організації системи мови було введено французьким лінгвістом Емілем Бенвеністом і використовується в наші дні для позначення різних галузей мовної діяльності. На даний час практично відсутні систематизовані та послідовні наукові дослідження, присвячені формуванню мови у сфері інформаційних технологій або мови ІТ. Існуючі класифікації термінів покликані впорядкувати термінологічні системи, відокремити термінологічні одиниці від інших лексичних одиниць, виокремити базові термінологічні слова – терміни категорій (інформаційна система, штучний інтелект). При розвитку сучасної мови зустрічаються і терміни-синоніми, терміни-дуплети. Прикладом є: *computer ethics* та *netiquette* (комп'ютерна етика, мережевий етикет); *hard disk ma rigid disk* [1, с. 40].

Значне поширення комп'ютерної мови пояснюється його універсальністю та важливою роллю в успішному та ефективному здійсненні сучасних професійних комунікацій. Термінологія мови ІТ та комп'ютерного дискурсу значною мірою відрізняється від терміносистем інших професійних галузей [2, с. 145].

Основні способи поповнення мови ІТ в українській мові – це запозичення англійських термінів шляхом калькування, транслітерації та транскрибування. Спочатку термін або поняття з'являється у первинній мові у вигляді елемента англійської лексики, а потім уже шляхом запозичення знаходить відображення у вторинній мові.

Калькуванням називають буквальний дослівний переклад лексичної одиниці. Як правило, завдяки цьому лексичному прийому перекладу значно поповнюється основний словниковий фонд будь-якої мови [3, с. 56].

Серед способів лексичної трансформації під час перекладу англійських термінів найчастіше зустрічаються такі лексичні трансформації: генералізація, конкретизація, смисловий розвиток, рідше – антонімічний переклад. Особливості обраних прийомів

перекладу мають відповідати комунікативному завданню наукового та спеціального текстів [4, с. 381].

Висновки. Близько половини наукових термінів у галузі інформаційних технологій утворені за допомогою транслітування, менша частина, близько 40%, - за допомогою калькування. Фахівці галузі широко застосовують у мові англіцизми або транскрибовані еквіваленти, маючи на увазі наукові поняття.

Останнім часом переважна більшість термінів потрапляє в українську мову шляхом транслітування, що, очевидно, пов'язано з ускладненням технологій, термінології та швидким розвитком нових напрямів науки та техніки. Дедалі більшого поширення в українській мові у спеціалізованих виданнях та засобах масової інформації набуває англійська аббревіатура, та вкраплення англійських термінів і назв без перекладу й транслітерації.

Список літератури

1. Бічева А.В. Класифікація та переклад термінів, що використовуються у мережі Інтернет та інформаційних технологій. *Перекладацькі інновації* : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. Суми : СумДУ, 2010. С. 39-41.

2. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: *Семантичний та соціолінгвістичний аспект*. Київ : Вид. дім «КМ Academia», 2000. 218 с.

3. Єнікеева Є.М. Особливості перекладу термінів на українську мову. *Вісник СумДУ*, 2001. № 5(26). С. 54–59.

4. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПАРЕМІЙ У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

Прислів'я – це, як правило, афористично стислий, логічно закінчений вислів з повчальним змістом. У сучасній фольклористиці під приказкою розуміється вираз, що відбиває явище із життя. Головна відмінність полягає в тому, що дидактична мета, тобто повчання, мораль, властива лише прислів'ям [1, с. 60].

У британській та американській літературі малі фольклорні жанри мають абсолютно однакове визначення. Англomовний тлумачний словник не розмежовує прислів'я та приказки, трактуючи їх як відомі фрази або пропозиції, що дають вам раду.

Англійські прислів'я різнобічні і різноманітні. Вони охоплюють всі сфери життя людини і повчають англomовний народ. Для правильного трактування прислів'я українською мовою необхідний правильний переклад. Саме тут виникають труднощі, що полягають у перекладі мовних одиниць, зумовлених релігією та національною особливістю. Важливо знати, що значення багатьох слів не збігається, у наслідок різних історій розвитку двох народів, починаючи з географічного положення, кліматичних умов, закінчуючи темпераментом, менталітетом та багатьма іншими факторами, які, безумовно, відображаються у нашій мовою. У цьому випадку при перекладі необхідно поглиблено вивчити етимологію, історію виникнення та еквіваленти україномовних слів.

Багато англomовних прислів'їв мають український смисловий еквівалент, наприклад: «Rome was not built in a day» – «Рим не відразу будувався» [2, с. 205].

Якщо прислів'я немає українського аналога, то переклад буде дослівним, наприклад: «A rich man's joke is always funny» - «Жарти багатого завжди смішні». Томаса Б. Едварда згадав цей вираз у своєму вірші, запозичивши її з усної народної творчості, після чого остання фраза цього висловлювання перетворилася на прислів'я: «Money is honey, my little sonny, And a rich man's joke is always funny!» [3, с. 45].

Ще однією особливістю є те, що англійські імена, прізвища та населені пункти не перекладаються українською мовою або перекладаються, але з урахуванням місцевого колориту. Таким чином, прислів'я може мати кілька співзвучних, схожих смислових варіантів перекладу, але відмінних одним словом. Прислів'я «Don't outrun the constable» («не випереджай поліцейського»), прямого відношення до поліцейського не має. Сенс цього прислів'я означає «Не влізай у борги», тому що констеблі стягували заборгованості. Фраза «випереджати поліцейського» трактується як «переступити грань, що захищає від залучення закону». Існує схоже за змістом прислів'я «Don't overrun the constable» [4, с. 77].

Підсумовуючи, слід зазначити, що основними причинами помилок та неточностей при перекладі є:

- 1) незнання етимології слів та історичного походження прислів'їв та приказок;
- 2) неправильне розуміння тлумачення англійських прислів'їв та приказок;
- 3) нерозуміння сенсу прислів'їв;
- 4) відсутність аналогових прислів'їв та приказок в українській мові.

Список літератури

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми підручник. Полтава: Довкілля, 2008. 712 с.
2. Новікова Т.В. Переклад фразеологізмів крізь призму теоретичних досліджень. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Вип. 52. 2015. С. 203-207.
3. Коцюба З. Г. Паремії як об'єкт етнолінгвопсихологічного дослідження. *Мовознавство*. 2009. № 2. С. 34-47.

Іонела Опасць

Науковий керівник – доц. Стефурак О. В.

Використання еквівалентів при відтворенні релігійної лексики з французької мови на українську

У сучасній лінгвістиці поняття «релігійна лексика» трактується неоднозначно, насамперед через полеміку навколо його співвідношення з поняттями «церковна лексика» та «біблійна лексика». Класифікації релігійної лексики також різняться. Так, М. І. Бойчук виокремлює загальнорелігійну, загальнохристиянську та приватнохристиянську лексику [1]. У свою чергу Т. Г. Горбаченко виокремлює п'ять груп релігійної лексики: лексика, що характеризує уявлення про Бога; лексика, що характеризує уявлення про волю Бога; лексика, що характеризує уявлення про людину, всесвіт, що залежать від уявлень про Бога; лексика, що характеризує релігійно-етичні та релігійно-правові уявлення та норми; лексика, що характеризує уявлення про належний порядок культу, церковної організації тощо [2].

До основних труднощів перекладу релігійної лексики відносять термінологічну варіативність, оскільки перекладач, звертаючись до лексикографічних джерел, стикається з різними варіантами передачі релігійного терміна, серед яких зустрічається транслітерація та експлікація [3].

Отже, існують різні способи перекладу релігійної лексики, проте у нашій роботі ми б воліли представити приклади еквівалентного перекладу релігійної лексики, зважаючи на те, що основною релігією у Франції та Україні є християнство.

Використання еквівалентів доцільне при відтворенні одиниць на позначення базових понять духовного світу, одиниць на позначення церковних дій, передачі деяких посад духовенства тощо.

У наступних прикладах представлений еквівалентний переклад одиниць на позначення базових понять духовного світу:

Église – церква: *A. Arjakovsky: «Sans les Églises on ne peut penser la paix en Ukraine»* [4] / *A. Аряковський: «Без церков ми не можемо думати про мир в Україні».*

Les Églises peuvent-elles contribuer au retour de la paix en Ukraine? [4] / *Чи можуть церкви сприяти поверненню миру в Україну?*

Orthodoxe – православний: *Pour l'historien orthodoxe Antoine Arjakovsky, on ne peut pas «penser le conflit», ni «penser la paix» sans*

s'intéresser à la dimension ecclésiologique de cette rivalité entre la Russie et l'Ukraine [4] / Для православного історика Антуана Аржаковського не можливо ні «мислити про конфлікт», ні «мислити про мир», не цікавлячись еклезіологічним виміром цього суперництва між Росією та Україною.

Catholique – католицький: *Lui-même de confession orthodoxe, il a notamment fondé l'Institut d'études œcuméniques de Lviv, ville majoritairement catholique située à l'ouest de l'Ukraine [4] / Сам він православної віри, зокрема, він заснував Інститут екуменічних студій у Львові, переважно католицькому місті, розташованому на заході України.*

Отже, при перекладі релігійної лексики з французької на українську еквіваленти є ефективним способом перекладу одиниць релігійної лексики, які позначають базові релігійні поняття.

Список літератури

1. Бойчук М. І. Полісемантичні особливості релігійної лексики. У : Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». № 48 (1). Одеса, 2021. С. 16–21.
2. Горбаченко Т. Г. Вплив християнства на становлення писемної культури Русі-України: філософсько-релігієзнавчий аспект : автореф. дис. ... д-ра філос. наук : спец. 09.00.11. Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України. К., 2002. 35 с.
3. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську. Вінниця : Нова Книга, 2003. 605 с.
4. Arjakovsky A. Sans les Églises on ne peut penser la paix en Ukraine. URL: <https://www.cath.ch/newsf/antoine-arjakovsky-sans-les-eglises-on-ne-peut-penser-la-paix-en-ukraine/>

Мар'яна Орлінська

Науковий керівник – доц. Бешлей О. В.

Стратегії використання гумору в сучасній англійській мові

На сьогоднішній день один із способів комунікації – гумор – став предметом дослідження багатьох науковців. Гумор, або комічне, – це категорія естетики, філософії, психології, літературознавства і лінгвістики, яка характеризує об'єкти й явища дійсності з більшою або меншою мірою осміяння [1, ст. 1].

Він тісно пов'язаний з такими поняттями, як “сміх”, “жарт”, “комедія”, тому і досліджується у зв'язку з ними. Проте ці терміни зовсім різні. Вони можуть використовуватися лише для опису того, як гумор використовується та як він сприймається в різних контекстах та комунікаційних ситуаціях, але не як його синоніми.

Гумор є надзвичайно важливим засобом комунікації між людьми, як і великою складовою сучасної англійської мови. Він допомагає підтримувати співрозмовників у розмові та привертати їхню увагу. Гумор може бути ефективним інструментом для зниження напруги та конфліктів в спілкуванні, особливо у важких або незручних ситуаціях. Використання гумору може допомогти залучити та утримати увагу аудиторії, що робить його корисним для рекламних та маркетингових цілей. Гумор може відображати соціокультурні реалії та сприяти розумінню культурних різниць, що може покращити міжкультурну комунікацію. Використання гумору в сучасній англійській мові може допомогти збільшити емоційну зв'язаність між співрозмовниками та поліпшити загальний настрій і забезпечити доброзичливість у розмові. Важлива функція нормалізації міжособистісного спілкування [2, ст. 8].

Досліджувати гумор важко, адже це доволі суб'єктивне явище. Науковці пропонують декілька теорій, за якими ведуться дослідження гумору, як він виникає і з яких причин. Серед них – еволюційна, психологічна, лінгвістична та соціологічна. Еволюційна теорія гумору каже, що гумор є еволюційним механізмом, який допомагає людям адаптуватися до змінних середовищ, що гумор розвивався як спосіб відчуження ворогів, підвищення соціального статусу та залучення партнерів у розмноженні. За психологічним підходом до гумору

вважається, що гумор є важливою соціальною навичкою, яка допомагає людям зняти напругу, зменшити стрес та підвищити емоційну стійкість і може бути використаний як засіб комунікації, привернення уваги та підвищення емоційної залученості.

У цій роботі ми дотримуємось соціологічного та лінгвістичного підходів до гумору. З боку лінгвістики, ми досліджуємо гумор як мовну форму, яка залежить від особливостей мови та культури, як гумор створюється та розуміється, які лексичні, граматичні та стилістичні засоби використовуються для досягнення гумористичного ефекту. Щодо соціального підходу, ми розглядаємо гумор як соціальне явище, яке залежить від соціального контексту та культурних установок і як гумор використовується для створення соціальної єдності.

Отже, дослідження гумору як лінгвістичного засобу нині актуальне, адже він відіграє велику роль у міжособовій комунікації, щоденних ситуаціях та навіть медіа-явищах, таких як фільми, музика та токшоу. Гумор будує засади вільної та спокійної комунікації та дає можливість повернути увагу до обговорюваної проблеми.

Список літератури

1. Блинова І. А., Зернецька А. А. ГУМОР ЯК РІЗНОВИД КОМІЧНОГО: КРИТЕРІЙ ВИОКРЕМЛЕННЯ, ТЕОРІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ І ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ. Київ, 2021. 9ст.
2. Габідулліна А. Р., Жарикова М. В. ЛІНГВІСТИЧНА ПРИРОДА ГУМОРИ. Слов'янськ, 2021. 141ст.

Ірина Осадець

Науковий керівник – проф. Кійко С. В.

Методика навчання граматичної сторони мовлення засобом вікі-технології

Вікі-технологія – це одна із сучасних технологій (Веб 2.0) нового покоління, за допомогою якої можна навчати іноземної мови. Вона дозволяє групі учнів дистанційно за допомогою телекомунікаційних мереж створювати спільні групові письмові роботи. У методичній літературі досить мало досліджень, у яких висвітлено методичні аспекти використання вікі-технології, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Об'єкт дослідження: процес мовленнєвої підготовки учнів 5-9 класів за допомогою вікі-технології. **Предмет** дослідження – методика навчання граматичної сторони мовлення учнів з використанням вікі-технології. **Мета** дослідження – науково обґрунтувати, розробити й експериментально перевірити методику навчання граматичної сторони мовлення учнів за допомогою вікі-технології. Досягнення мети дослідження вимагало виконання низки **завдань**: 1) визначити основні характеристики (дидактичні властивості і методичні функції) вікі-технології; 2) встановити перелік граматичних навичок мовлення учнів (рівень А2), що формуються за допомогою вікі-технології; 3) виявити й обґрунтувати психолого-педагогічні умови навчання граматичної сторони мовлення учнів у вигляді вікі-технології; 4) розробити методичну систему навчання граматичної сторони мовлення учнів за допомогою вікі-технології; 5) розробити етапи навчання граматичної сторони мовлення учнів з використанням вікі-технології. Вікі-технологія має три відмінні дидактичні властивості і відповідні методичні функції, що дозволяють навчати граматичній стороні мовлення учнів на її основі. До них належать: можливість кільком користувачам працювати дистанційно з одним загальним документом через мережу Інтернет, нелінійність і можливість доступу до історії створення документа [1, с. 28-29]. Навчання граматичної сторони мовлення учнів за допомогою вікі-технології буде успішним при врахуванні таких психологічних і педагогічних умов: а) мотивації учнів опановувати граматичну сторону мовлення за допомогою вікі-технології; б) використання педагогічної технології «навчання у співпраці»; в) сформованості в учнів компетентності використовувати

інформаційно-комп'ютерні технології у навчальному процесі; г) сформованості у вчителя компетентності застосовувати інформаційно-комп'ютерні технології у навчальному процесі; д) наявності покровокої технології навчання. У роботі опрацьовано етапи навчання граматичної сторони мовлення учнів за допомогою вікі-технології і виокремлено чотири етапи (підготовчий, дослідницький, практичний, оціночний) та десять кроків: у класі: знайомство учнів з метою інтернет-проєкту на платформі «Вікі», реєстрація учасників проєкту на платформі "Pbwiki", вивчення правил публікації авторських матеріалів на вікі-сервері, обговорення необхідності дотримання правил інформаційної безпеки при реалізації вікі-проєкту, вивчення мовного (граматичного) матеріалу з метою виявлення граматичних закономірностей і формулювання граматичних правил, знайомство з граматичним правилом, відпрацювання граматичної навички у вправах на підстановку чи трансформацію;

– у класі та/або дистанційно: вибір теми інтернет-проєкту, обговорення і пошук відповідного матеріалу для спільної письмової роботи;

– дистанційно: підготовка кожним учасником чорнової версії авторського фрагмента, розміщення її у спільному вікі-документі, участь кожного учня у коригуванні спільної письмової роботи на певне граматичне правило; здійснення учасниками проєкту самооцінки; оцінка вчителем роботи кожного учасника вікі-проєкту.

Перспективи дослідження полягають у подальшій розробці проблеми інтеграції сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій у процес навчання мови і культури.

Список літератури

1. Кійко С.В., Халус О. Електронні дидактичні засоби у формуванні компетентності іншомовного писемного мовлення школярів. *Науковий вісник Чернівецького університету*. Вип. 816. Чернівці: ЧНУ, 2019. С. 27–36

Андріана Осадчук

Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Місце ідіом у фразеологічній системі мови

На сьогоднішній день фразеологічний осередок ідіоматичних одиниць досі не має визначених меж. Проблематикою цього питання займаються вчені з різних країн. Оскільки ідіоматика як наука виникла не так вже й давно, неможливо остаточно сказати та визначити конкретне місце ідіом в системі мови у фразеологічному аспекті. Втім, є деякі спроби заповнити цю наукову нішу. З одного боку, немає єдності думок щодо термінологічної фіксації одиниць, названих у різних концепціях “ідіомами”, “ідіоматизмами”, “фразеологічними єднаннями”, “(власне) фразеологізмами”, “фразерами”, “фразеосполученнями” і т.д. Згідно з існуючими традиціями та трактуваннями, поняття “ідіома” може охоплювати як відносно невелику частину одиниць мови, так і чималі мовні пласти. Використання терміна “ідіома” для позначення всього об’єкта фразеології в основному вважається недоцільним через його багатозначність і застосування не тільки до фразеологізмів, але й до слів і різних граматичних конструкцій [3, с.7]. Важливим залишається підкреслити те, що ідіоматичні одиниці із нефразеологічним характером не так добре досліджені як ідіоми із фразеологічним характером. Ідіома як складова фразеологічної системи ніколи не була поставлена під сумнів, чого не можна з впевненістю стверджувати стосовно приказок, прислів’їв, крилатих висловів [1, с.37]. В рамках *європейської традиції* предмет дослідження, фразеологічні одиниці, має чіткі межі. Саме тут звертається увага на те, що вивчення ідіом входить в рамки фразеології. Але, водночас, ідіоматичні одиниці із нефразеологічним характером не так добре досліджені, як ідіоми із фразеологічним характером. На думку Н.М. Амосової, до складу фразеології входять фрази та ідіоми. Під фразею розуміють вираз із фразеологічно пов’язаним значенням, тобто таким значенням, при якому слово, що реалізується семантично, залежить від постійного, єдино можливого вказівного мінімуму, тоді як в ідіомі весь склад виразу є одночасно і вказівним мінімумом, і семантично реалізованим елементом постійного контексту [2, с2].

Зі сказаного вище випливає те, що на думку науковиці, потрібно дивитись на фразеологію під двома неоднорідними кутами, а саме:

ідіоматики та фразеоматики. Близька за значенням до фрази *фраза*, введена в мовознавство В. В. Виноградовим, як протиставлення до ідіоми. В. В. Виноградов вважав, що ідіома відрізняється від фрази повною відсутністю лексичної і семантичної індивідуальності складових, одиничністю і обов'язковим зв'язком компонентів у цій лексичній єдності [2, с.1]. З одного боку, поняття ідіоматики ширше за поняття фразеології, оскільки воно поширюється на одинці як синтаксичного, так і лексичного рівнів. З іншого боку, не всі фразеологізми є ідіомами: фразеологічні одиниці представляють такі підкласи, як зрощення, напівзрощення, єдності, напів'єдності та фразеологічні вирази ідіоматичного характеру. Правомірно зазначити, що всі перелічені підкласи ідіом- фразеологізмів разом із класом однослівних ідіом утворюють ідіоматичну систему мови. Провідними системними характеристиками ідіом є образність та яскраво виражена експресивна функція, адже всі вони прагматично навантажені [1, с.37].

Отже, у підсумку зазначимо, що такі два поняття, як “фразеологія” та “ідіоматика”, не суперечать одна одній, та, з іншого боку, не тотожні. В певному розумінні вони перехрещуються, але не є одним неподільним цілим.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лисенко Г. Л Чепурна З.В Ідіома як основний носій інформації у німецькомовних заголовках Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» 2019. С.37
2. Мосейчук О. М. Проблема визначення кордонів ідіоматики. Житомирський державний університет. 2004. С. 1-3
3. Якубіна С.Ю. Ідіоматика політичного дискурсу як перекладацька проблема нац. гірнич. ун-т Дніпро, 2018.-7с

Ганна Остафійчук

Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Особливості перекладу англійських прислів'їв та приказок

В англійській мові функціонує велика кількість влучних висловів, а саме приказок та прислів'їв, які мають тисячолітню історію зародження, розвитку та використання. Незважаючи на той факт, що більшість з них дуже старі, вони залишаються актуальними і в наш час, багато людей оперують ними в буденних ситуаціях. Прислів'я та приказки поза часом. Прислів'я та приказки несуть у собі багаторічний досвід, знання та мудрості тисячі народів, особливості їх культурної спадщини, побуту, моралі, систему цінностей, менталітету, національного характеру та трудової діяльності. Більше того детальне дослідження та вивчення паремій уможливує ознайомлення людства з ідейним змістом англійських народних творів. Як вже було згадано, прислів'я та приказки виникли в прадавні часи, і тому неможливо визначити автора якогось конкретного прислів'я чи групи приказок. Узагальнюючи, можна сказати, що основними джерелами виникнення англійських паремій є: тексти з Біблії, усна народна творчість, література та запозичення та використання цитат [4, с. 3]. Прислів'я — це короткі народні вислови з повчальним змістом, які передаються з покоління в покоління. Приказки теж являють собою образні вислови без повчального підтексту та узагальненого сенсу. Практично у всіх українських прислів'їв і приказок є свій англійський аналог. Однак це не дослівний переклад прислів'я з української на англійську [2, с. 41]. Прислів'я та приказки вже давно розглядаються як одна зі специфічних характеристик кожної мови, оскільки вони містять сильну виразну здатність та емоційне натхнення, яскраво виражаючи графічні та естетичні характеристики мови, надаючи їй, так би мовити, «образ» – переконливий, красивий та виразний. Історія англійської мови налічує тисячу років. Багато виразів накопичилося в ній за цей період, які люди вважають успішними, точними та вдалимими. Ось так і виник новий прошарок мови. Більше того, детальне дослідження паремій уможливує краще зрозуміти ідейний зміст твору для визначення загальної тенденції зародження та розвитку цієї галузі. Багато вчених та дослідників займалися аналізом та вивченням пареміологічних одиниць, а також їх змістом та вагомістю. Загальна характеристика прислів'їв підкреслює, що вони передаються у часі з незмінною

формою, часто вживаються метафорично, є образними та багато з них створені на основі якогось конкретного образу. Ці фразеологічні одиниці передаються у часі зі незначною зміною форми. Різноманітні функції прислів'їв: передавання «народної мудрості» з покоління до покоління; загальні поради, як краще вчинити у тій чи іншій ситуації або як жити в цілому; повчання та настанова на життя, докір та визнання [3, с. 40]. Приказки бувають двох типів: ті, що зображують загальні ситуації та ті, що описують якісь специфічні ситуації певного народу. Приказки складаються з окремих фраз; написані простою мовою; описують реальні, буденні ситуації; можуть використовуватись у розмові; вони анонімного походження; передаються від покоління до покоління, легко запам'ятовуються, вони складають частину культурної народної спадщини. Вони вважаються загальнодоступними цінностями та частиною культурної ідентичності народу, що передаються наступним поколінням [1]

Список літератури

3. Дмитренко М. К. Крилата енциклопедія мудрості українського народу (передмова) // Прислів'я та приказки., К., 2008, стор. 4
4. Коляда Е. К. Фразеологічні одиниці сучасної англійської мови на позначення емоційного стану "гнів" / Е. К. Коляда // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – С. 520-522.
5. Сиротків В. М. Прислів'я та приказки як джерело вивчення етико-правових звичаїв і уявлень народу / В. М. Сиротків // Народна творчість та етнографія. – 1987. – № 1. – С. 39-42.
6. Krzywicka-Ustrzycka A. Функції та приклади прислів'їв, приказок й пісень як зразків народної поезії [Електронний ресурс] / Anna

Маріанна Павчук

Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Фразеологічні одиниці в англомовних медійних текстах

У ХХІ ст. ЗМІ набувають особливого значення у всіх сферах діяльності людини – у соціальній, політичній, економічній та ін. ЗМІ називають «четвертою владою» [2, с. 170], а також розглядають як один із найбільш ефективних засобів впливу на свідомість та поведінку населення, що зумовлює актуальність їх дослідження різними науками.

Найважливішою ознакою мови англомовного медіадискурсу є діалектичне поєднання стандарту та експресії, взаємодія нейтральних та експресивно-оцінних мовних одиниць. Це зумовлено тим фактом, що мова медіадискурсу повинна бути «комунікативно ясною, але водночас виразною, яскравою, привабливою» [3, с. 76].

Фразеологічні звороти, прислів'я, приказки, крилаті вирази є важливими компонентами англомовного медіадискурсу, джерелом його експресивно-емоційної насиченості, істотним засобом реалізації його функційного потенціалу. Наприклад, порівняно із синонімічним словосполученням *to do something in vain* (займатися пустою справою) фразеологізм *to beat the air* (товкти воду в ступі) характеризується образним та експресивно-оцінним значенням [6].

Використання фразеологізмів у ЗМІ виконує прагматичні функції, а особливо коли використовується в заголовку. У такий спосіб автор публікації привертає та фіксує увагу читача, надає висловлюванню експресивності, емоційності. Фразеологізм значно більше здатний до впливу на читача, ніж нейтрально забарвлена лексика, а тому активно такі мовні засоби залучаються до публіцистичного стилю [4, с. 82].

Утворені в усному мовленні фразеологічні одиниці можуть застосовуватися у ЗМІ, виконуючи різноманітні функції. Наприклад, у наступному заголовку фразеологізм *to hit rock bottom* одночасно виконує функцію оцінки, слугує каталізатором іронії і створює драматичний ефект: *US election 2020: The night American democracy hit rock bottom* [5] / *Вибори у США 2020: Вечір, коли американська демократія сягнула дна.* У цьому випадку фразеологізм *to hit rock bottom* має значення *to be at the very lowest* та передає найвищий стан розчарування населення стосовно виборів у США.

У процесі аналізу особливостей використання фразеологізмів у сучасному англomовному мас-медійному дискурсі з'ясовано, що фразеологічні одиниці є ефективним мовним засобом, який часто використовується в заголовках та текстах мас-медійного дискурсу. Фразеологізми виконують роль лаконізації мовлення ЗМІ, а також виконують інформативну, експресивну, стилістичну та інші функції. Використання фразеологізмів має також прагматичну мету, адже вони забезпечують більшу образність мовлення, полегшують сприйняття матеріалу читачем. Фразеологізми є ефективним засобом оцінки того чи іншого явища, а також мають потенціал до здійснення мовленнєвого впливу та маніпуляції, що робить їх потужним мовним засобом у контексті мас-медійного дискурсу.

Список літератури

1. Григораш А.С. Стратегії перекладу фразеологізмів із негативною конотацією в англійськомовному політичному дискурсі. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. Вип. 1. С. 168–181.
2. Журавель М. Історія і стан дослідження англійської та української фразеології. *HUMANITY, COMPUTERS AND COMMUNICATION (HCC. 22–24 April 2015, Lviv, Ukraine)*. С. 170–172.
3. Смаглій В.М. Аналіз особливостей англійських фразеологізмів і їхнього перекладу. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер., Філологія*. 2015. № 17 т.2. С. 76-78.
4. Хайдарі Н.І. Проблема розпізнання та виокремлення фразеологізмів у тексті. *Закарпатські філологічні студії. Ужгород*, 2018. Випуск 5. Том 2. С. 82–86.
5. BBC.com. 2019 URL: <http://www.bbc.com/news/uk44266857>
6. The Daily Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/>

Особливості публіцистичного дискурсу

Загальнонауковий світ, що вже давно став переповненим різноманітністю мовознавчих понять та феноменів, завдяки технологічному прогресові та широкого використання новітніх технологій у вивченні особливостей сучасного мовознавства, активно адаптує у своє русло тенденцію «дискурсу». У сучасній лінгвістиці спостерігається ажітаж певним новоявленим поняттям, а саме «публіцистичним дискурсом». Дискурс – це «один із найбільш потужних та найважливіших засобів передачі інформації широкому колу осіб та впливу на аудиторію» [5, с.174]. К. Серажим означила дискурс як «складний соціолінгвістичний феномен сучасного комунікативного середовища, який, по-перше, детермінується його соціокультурними, політичними, прагматично-ситуативними, психологічними та іншими чинниками, по-друге, має “видиму” – лінгвістичну та “невидиму” – екстралінгвальну структуру»[2, с. 13]. З іншого боку, публіцистичний дискурс є одним з найуживаніших видів дискурсу, оскільки його особливість полягає в поширенні інформації та емоційних забарвлень тексту на читачів. Емоційний вплив на аудиторію є найважливішою ознакою цього виду, що дозволяє нам відокремити та згодом аналізувати характеристики публіцистичного дискурсу в тексті. Публіцистичний дискурс залежний від двох понять: від інформатора, тобто автора тексту, та читача, тобто реципієнта. Аналогічно до цього, ми можемо відокремити, що публіцистичний дискурс має змогу досягнути багатьох реципієнтів, а це означає, що зона його впливу значно більша за відношення суто між автором-читачем. За спостереженнями Н. Єсипенко, «автор твору у своєму способі профілювання того чи іншого концепту використовує як усталені одиниці й вирази (лексеми чи ідіоми з уже заданими ономасіологічними властивостями), так і пропонує власні способи конструювання об'єкту концептуалізації»[1, с. 134]. Згадана особливість дозволяє нам визначити домінантні концепти будь-якого тексту, включаючи публіцистичний. На основі дослідження публіцистичних текстів про королеву Єлизавету II, ми визначили низку

найбільш типових когнітивно-дискурсивних ознак вербалізації образу королеви:

-вживання епітетів: «Her son King Charles III said the death of his **beloved** mother was a "moment of great sadness" for him and his family and that her loss would be "deeply felt" around the world.»[3]

-наявність метафор: «Her son King Charles III said the death of his beloved mother was a "**moment of great sadness**" for him and his family and that her loss would be "**deeply felt**" around the world.» [3].-використання ідіом: «Although that vow was made '**in my salad days when I was green in judgement**'»[4].

Отже, досліджуваний публіцистичний дискурс є феноменальним засобом передачі інформації до аудиторії за допомогою мовленнєвих засобів у такий спосіб, що реципієнт не усвідомлює прямий емоційний вплив на власне судження, ідейні переконання та інколи поведінку.

Список літератури

- 1.Єсипенко Н.Г. Профілювання концептів як когнітивна діяльність автора художнього дискурсу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. Філологія. 2014. № 10. Том 1. С. 133-135.
- 2.Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: монографія. Київ, 2002. 392 с.
- 3.Dymond, J. Death of queen Elizabeth II: The moment history stops. BBC News. 2022, September 8 – Retrieved February 21, 2023, from <https://www.bbc.com/news/uk-59761477>
- 4.This is what Queen Elizabeth II is really like as a mother: <https://www.readersdigest.com.au/culture/this-is-what-queen-elizabeth-ii-is-really-like-as-a-mother>
- 5.Хант Г., Разумна К. Лексичні та стилістичні особливості сучасного англійсько- та німецькомовного публіцистичного дискурсу. Сер. Філологія. 2019. Випуск 1 (41). С. 174-180

Використання інтерактивних технологій у навчанні англійської мови у старших класах

В системі загальної освіти триває перехід на новий рівень, основою якого є положення про те, що першочергове завдання – оволодіння учнів загальнокультурними і професійними компетенціями, а не отримання набору знань і умінь з предмета [2]. Викладачі іноземної мови у своїй діяльності слідує загальноєвропейським компетенціям володіння іноземною мовою, де пропонується цілісний опис системи компетенцій, які мають стати необхідним результатом повноцінного оволодіння іноземною мовою [2, с. 34]. Для досягнення такого результату необхідні відповідні форми і методи, що застосовуються у школі при навчанні іноземним мовам. Навчання має будуватися так, щоб всі учні могли опанувати базові компетенції в необхідній мірі.

Один з варіантів організації навчального процесу – використання викладачем інтерактивних технологій у своїй діяльності. Актуальність використання таких методів визначається не тільки соціальним замовленням, але і потребами людини до самовизначення й самовираження в умовах сучасного інформаційного суспільства. З іншого боку, інформаційно-комунікаційна компетентність викладача, його здатність вирішувати професійні педагогічні задачі із залученням інформаційних і комунікаційних технологій, стає необхідною і, навіть, обов'язковою складовою його професіоналізму [2, с. 40].

Поняття «інтеракція» (від англ. Interaction – взаємодія) з'явилося вперше в соціології та соціальної психології. Для теорії символічного інтеракціонізму (основоположник – американський філософ Дж. Мід) властивий розгляд розвитку і життєдіяльності особистості, творення людиною свого «Я» в ситуаціях спілкування і взаємодії з іншими людьми [1, с. 36].

Інтерактивне навчання є особливою формою організації освітнього процесу, сутність якої полягає у спільній діяльності учнів над засвоєнням навчального матеріалу за рішенням загальних, але, одночасно, значущих для кожного проблем, обмінюючись при цьому знаннями, ідеями, способами діяльності. Специфічною рисою цієї інформації є те, що учень отримує її не як готову для використання

системи, укладеної викладачем, а в ході власної активності. Таким чином, позиція приймача інформації змінюється на активну позицію, засобами якої учень формує власну систему знання.

Президент французької групи «Нова освіта» О. Бассис зазначала, що міркувати й конструювати знання самому можливо, тому що і досвід, і знання утворюються в ході реальних процесів, що продукують думку і дію. Інтерактивні технології навчають того, як прислухатися до себе і як обмірковувати, аргументувати, вирішувати, не кидати роботу над отриманням знання, наражаючись при конструюванні на численні перешкоди [3].

З іншого боку, учень в процесі взаємодії на занятті з іншими учнями, викладачем опановує систему випробуваних способів діяльності по відношенню до себе, соціуму, світу взагалі, засвоює різні механізми пошуку знань. Отже, знання, отримані учнем, є одночасно і інструментом для самостійного їх здобування. Як наслідок, використання інтерактивних методів навчання допомагає учням розвиватися особистісно, розвивати готовність комунікативної діяльності, критичне мислення, емоційний інтелект та аналітичні навички.

Список літератури

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. / Науковий редактор укр. Видання С.Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: Вивчення, навчання, оцінка / Департамент з мовної політики. Страсбург, 2001. 256 с.
3. Bassis O. Se construire dans le savoir, à l'école, en formation d'adultes / O. Bassis. Paris: ESF, 1998. – 1184 p

Діана Пасовиста
Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Переклад фразеологічних та ідіоматичних виразів

У нинішньому глобалізованому світі, який постійно стрімко розвивається, варто знати про культурні та мовні відмінності між різними народами. Тепер для нас надзвичайно легко знайти співрозмовників на далекому сході чи у найвіддаленіших куточках нашої планети – нас об'єднують різні речі, проте найважливішим моментом є саме розуміння, прийняття та повага тих особливостей, які нас відрізняють. Найчастіше люди знайомляться з чимось новим завдяки книгам та творам авторів з різних країн. Щоб правильно інтерпретувати ці тексти та зрозуміти що саме автор старався донести до читачів, перекладачі повинні правильно та адекватно перекласти їх, зберігаючи всі особливості та колорит [4].

Колорит та особливості різних народів найкраще передати за допомогою фразеологізмів та ідіом – кожена така одиниця несе у собі частину культурних та історичних особливостей своєї мови та відображає своєрідність побуту та культури окремого народу. Вивченням та дослідженням цих одиниць займається фразеологія. Ця галузь мови виникла відносно нещодавно, тому її дослідження є досить актуальною темою [1]. Свого часу такі вчені, як Антрушина Г.Б., Мостовий М.І., Кунін А.С., Мацак Ж.Г. та інші активно займалися вивченням фразеологізмів, укладали фразеологічні словники, класифікували їх та навіть створювали власні варіанти перекладу цих одиниць [2]. Одні з них стверджували, що не існує поняття, яке могло б правильно та всебічно декодувати поняття «фразеологізм», інші ж, на противагу, спробували це зробити [3].

Дослідження основних характеристик англомовної літератури сприятиме полегшенню та заохоченню до вивчення англійської мови та у свою чергу зробить її більш доступною для українців. У розмовній мові та на письмі ми часто можемо зустріти найрізноманітніші фразеологізми, сенс яких практично неможливо зрозуміти з початкової фрази. Без знання цих одиниць читач не може оцінити експресивність та емоційність фразу або ж просто неправильно її зрозуміти чи не зрозуміти взагалі. Щоб вільно володіти мовою та правильно зрозуміти свого співрозмовника, варто звернути увагу на вивчення цих одиниць. У англійській мові їхню кількість не вдалося підрахувати, що вказує на їхню широку поширеність та важливість [3].

Список літератури

1. Антрушина Г. Б. Лексикологія англійського мови: учебн.пособ.для студентів пед.вузів / Г. Б. Антрушина. – Харків: Дрофа, 2007. – 287 с.
2. Мостовий М. І. Лексикологія англійської мови: [Підручник для ін - тів і фак. інозем.мов] / М. І. Мостовий. – Харків: Основа, 1993. – 256 с.
3. Мацак Ж.Г., Кременчуцький державний політехнічний університет ім. М.В.Остроградського, Паремія як перекладацька проблема [Електронний ресурс] / Ж.Г. Мацак – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Philologia/33540.doc.ht
4. Мовні відмінності й особливості перекладу ідіоматичних виразів [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v42/part_3/25.pdf.

Валерія Паун

Науковий керівник – доц. Мігорян О.В.

Комунікативна компетенція як невід’ємна складова освітнього процесу

Сьогодні особливої актуальності набуває використання комунікативної компетенції, що забезпечує пріоритети освітнього процесу та сприяє інтелектуальному розвитку особистості сучасного студента. Використання комунікативної компетенції є одним із ключових у вивченні іноземної мови, адже це спрямованість навчального процесу на формування і розвиток основних компетенцій та вміння практично діяти. На думку О. Пометун, компетентність – це складна інтегрована характеристика особистості, під якою розуміють набір знань, вмінь, навичок, ставлень, що дають змогу ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв’язання проблеми досягнення певних стандартів у галузі професії або виді діяльності [2 с. 10]. Компетенція – необхідний комплекс знань, навичок та досвіду, що дозволяють ефективно здійснювати діяльність або певну функцію. Визначається державою, певними установами, які організують той чи інший вид діяльності [1, с. 33].

Тобто компетенція і компетентність – це дві взаємопов’язані характеристики цільової спрямованості сучасної освіти. Вони поєднані, але різні за суттю. Розробкою проблеми комунікативності в навчанні іноземної мови займалися багато вчених і відомих методистів в різних країнах, а саме Н. В. Бордовська, О. О. Леонтєв, У. Літлвуд, А. К. Михальська, Р. П. Мільруд, І. Р. Максимова, Ю. І. Пасов, Е. Піфо, Г. Уїдоусан, Л. А. Шипіліна та інші [3; 9]. Інтерес до комунікативності не випадковий, переваги методу безперечні, він набуває дедалі більшого значення в навчанні іноземних мов, адже практичне застосування комунікативного методу дає можливість розвинути здібності особистості та активізувати її творчі задатки [4, с. 65]. Комунікативна компетенція є складним, системним утворенням. За твердженням Р. Белла, у сучасній соціолінгвістиці її розуміють саме як систему, що виконує функцію балансування існуючих мовних форм, які визначаються з опорою на мовну компетенцію комуніканта на тлі певних соціальних функцій [5, с. 23–30]. С. Омельчук під комунікативною компетенцією розуміє сукупність знань про спілкування, умінь і навичок, потрібних для сприймання чужих і

побудови власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам і ситуаціям спілкування [6, с. 172–177]. В.О. Коккота репрезентує цікаву модель комунікативної компетенції: 1) фонологічна компетенція; 2) лексикограматична компетенція; 3) соціолінгвістична компетенція; 4) країнознавчі знання, навички й уміння, що забезпечуються дискурсивною, ілокутивною та стратегічною компетенціями [7, с. 208–213]. Таким чином, комунікативна компетенція – це здатність користуватися мовою залежно від ситуації, особливу якість мовленнєвої особистості, набуту в процесі спілкування або спеціально організованого навчання.

Список літератури

3. Лузан П. Г., Пашенко Т. М., Ваніна Н. М., Колісник Н. В. Стандартизація професійної освіти на основі компетентнісного підходу. *ScienceRise. Pedagogical Education*, (5), 2018. pp. 32–35.
4. Морочковська Л. Індивідуальні особливості школяра: Методика проведення психологопедагогічного консиліуму. 2001. С. 2–17.
5. Пантюк Т. І., Воробель М. М., Егрешій А. А. Компетентнісний підхід–важлива складова реформування сучасної освіти. 2020. 64 с.
6. Федоренко Ю. Комунікативна компетенція як найважливіший елемент успішного спілкування. *Рідна школа*. 2002. 1 (864). С. 63–75.
7. Стрельніков В. Ю. Інноваційні технології. 2019. С. 23–30.
8. Толмачова І. Г. Методологічні підходи до вивчення компетенцій. 2019. С. 172–177.
9. Фрицюк В. А., Грошовенко О. П. Професійний саморозвиток майбутніх педагогів: компетентнісний підхід. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*, (1), 2018. С. 208–213.
10. Granados S.B. and Jaramillo M.A. Learning styles and the use of ICT in university students within a competency-based training model. *Journal of New Approaches in Educational Research (NAER Journal)*, 8(1), 2019. P.1–6.

Вікторія Петрук

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Особливості вербалізації концепту «FEAR»

у творчості Г. Ф. Лавкрафта

Мета роботи - аналіз концепту «FEAR» в оповіданнях Г. Ф. Лавкрафта шляхом дослідження лексично-семантичних особливостей стилю автора, образності та літературних прийомів, що експлікують цей концепт. Г. Ф. Лавкрафт вважається одним із засновників піджанру літератури жахів – лавкрафтських жахів, а його твори мають значний вплив на становлення сьогоденного жанру жахів. Автор оперує яскраво-вираженими стилістичними та лексичними засобами, що створюють детальні описи дивних та потойбічних пейзажів, істот і подій, які є засобами репрезентації концепту «FEAR». Наприклад, в оповіданні «*Жах Данвіча*» Лавкрафт створює у читачів почуття тривоги та загрози за допомогою спеціально підібраної лексики: «*It was a blasphemy beyond all human comprehension, and one could not speak of it except in whispers*» [3]. Окрім цього, Г. Ф. Лавкрафт використовує архаїчні слова та алюзій, що відіграють значну роль у створенні відчуття «іношості» та незвичайної реальності в його зображеннях страху [1]. Використання автором незрозумілих та архаїчних слів або авторських неологізмів для опису невідомих і незнайомих істот, персонажів та понять підкреслює різницю та незвичайність описуваних сутностей в уяві читачів. Наприклад, в оповіданні «*Поклик Ктулху*» Лавкрафт описує сутність за однойменною назвою твору як «*monstrous and nefandous shape*» [2]. Слово «*nefandous*» — це архаїчне слово, що означає «огидний» або «невимовний», яке допомагає підкреслити саму «огидність» природи істоти та її страхітливі якості. Аналогічно в оповіданні «*Морок над Інсмутом*» використовуються такі вигадані слова, як «*Deep One*» і «*Innsmouth look*» [4], щоб підкреслити відмінність і незвичайність описуваних сутностей та створити відчуття космічного жаху. Історії Лавкрафта відзначаються повторюваними темами та мотивами, що сприяє загальному відчуттю страху, деякими з яких є *космічний жах, стародавні цивілізації, невідоме, божевілья, неназване, сновидіння та кошмари*. Наприклад, Скотт Р. Паркер зазначав, що оповідання Лавкрафта характеризуються «*космічним жахом*», який виникає через його зображення всесвіту як байдужого або ворожого до людського життя, і реальності, якої виходить за межі

людського розуміння [5]. В оповіданні «Морок над Інсмутом» бачимо приклад репрезентації теми космічного жаху: «*I saw a spawn of unknown terrors before I fled, and woke half delirious in the hotel at Arkham*» [4], оскільки головний герой стикається з загрозою, яка виходить за межі людського розуміння і самої реальності. Одним із прикладів вираження мотиву «невідоме» у творчості Лавкрафта є цей уривок «Жах Данвіча»: «*There was a sense of vast, malign evil in the house which made the men hesitate, even though they knew that it was empty*» [3]. Тобто ми бачимо, що авторські теми і мотиви наскрізні, оскільки підсилюють створений в голові читача ментальний концепт переживань та жаху. Підсумувавши все вищесказане, можемо припустити, що саме вербалізація концепту «**FEAR**» вказує на майстерність володіння автором мовних засобів. До того ж оперування двозначністю та багатогранністю викладу створюють стійкий вплив конвенції наскрізних тем та мотивів жаху, оскільки викликають сильні й тривалі емоції у читачів.

Список літератури

1. Houellebecq M. H. P. Lovecraft: Against the World, Against Life. 2005.
2. Lovecraft H.P. The Call of Cthulhu. *The Call of Cthulhu and Other Weird Stories* / S.T. Joshi. Penguin Books, 1999. P. 129-163.
3. Lovecraft H.P. The Dunwich Horror. *The Call of Cthulhu and Other Weird Stories* / S.T. Joshi. Penguin Books, 1999, P. 163-199.
4. Lovecraft H.P. The Shadow Over Innsmouth. *The Call of Cthulhu and Other Weird Stories* / S.T. Joshi. Penguin Books, 1999. P. 293-336.
5. Parker S. R. The Fearful Cosmos of H.P. Lovecraft. *Journal of the Association for the Study of Literature and Environment*. 2019. Vol. 26. N. 2. P. 191-207.

Юлія Піковська

Науковий керівник – доц. Лопатюк Н.І.

Онлайн-ресурс як сучасний засіб навчання іноземної мови

Вимоги сучасного суспільства спонукають до пошуку нових технологій і методик у навчанні іноземних мов. Таким чином, вивчати англійську можна за допомогою новітніх онлайн-ресурсів і додатків, спеціально розроблених для легкого і цікавого навчання.

Онлайн-ресурси – це комп'ютерні програми, які доступні у мережі Інтернет у будь-який час та є інтерактивними.

Освітнє середовище, побудоване на застосуванні онлайн-ресурсів, надає багато інформації та різноманітних сервісів, комплексно впливає на перцептивні канали сприйняття інформації та дозволяє індивідуалізувати навчання [2, с. 78-87].

У педагогічній діяльності для вивчення англійської мови та розвитку діалогічного мовлення використовуються такі онлайн-ресурси: BBC Learning English, British Council Learn English, Duolingo, LearningApps, ToonDoo.

BBC Learning English – пропонує велику кількість варіантів мультимедійних навчальних матеріалів з англійської мови [4].

British Council Learn English – платформа із високоякісними онлайн-ресурсами для формування іноземної компетентності [5].

Duolingo – містить інтерактивні ігри та вправи для розвитку діалогічного мовлення і не лише [6].

LearningApps – пропонує інтерактивні вправи для розвитку англійської мови [7].

ToonDoo – дозволяє реалізовувати ситуації спілкування відповідно до комунікативних завдань [8].

Кожен із цих ресурсів безкоштовний (в окремих випадках є опція отримання платних матеріалів) і доступний кожному. Проте існує і багато інших онлайн-ресурсів, які можна використовувати під час і поза шкільними уроками іноземної мови [1, с. 124].

Використання онлайн-ресурсів у навчанні дає можливість прискорити формування та розвиток умінь і навичок продуктивної діяльності учнів, підвищити мотивацію та зацікавленість, стимулювати розвиток творчої і пізнавальної діяльності. Як результат, учні вчаться спонтанно реагувати на висловлювання, що підвищує якість та швидкість формування оригінальних виразів.

Включення онлайн-ресурсів у навчальний процес гармонійно поєднується з традиційними методами навчання. Використання нових технологій дозволяє не тільки підвищити ефективність навчання, а й сприяти подальшому самостійному вивченню здобувачами освіти іноземної мови.

Отже, онлайн-ресурси є додатковим засобом засвоєння та повторення вивченого лексико-граматичного матеріалу. Вони – важлива частина новітніх засобів вивчення іноземних мов, які можуть бути використані і для автентичного спілкування з носіями мови, і для листування між окремими учнями, класами і для участі в онлайн-заходах.

Список літератури

1. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2016. 328 с.
2. Петрова О. Б., Попова Н. О., Акавець І. В. Застосування інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов як реалізація основних дидактичних принципів. *Сучасна україністика: наукові парадигми мови, історії, філософії. Збірник статей III Міжнародної наукової конференції*. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2012. С. 78–87.
3. Романенко Л.В. Використання мультимедійних технологій у вивченні англійської мови. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2016. № 5. С. 40–45.
4. BBC Learning English. URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/>
5. British Council Learn English. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org>
6. Duolingo. URL: <https://uk.duolingo.com>
7. LearningApps. URL: <https://learningapps.org>
8. ToonDoo. URL: <http://www.toondoo.com/>

Поняття евфемізм, евфемія, евфемізація.

Особливості розвитку мови у ХХ-ХХІ століттях, процеси інтернаціоналізації, технологічний, науковий та інформаційний прогрес спричинили динамічний розвиток словникового складу сучасної англійської мови та приплив у мову одиниць із якісно новими ознаками. Вплив політики та засобів масової інформації на мовну ситуацію в англійськомовних країнах став поштовхом до вживання евфемізмів як лексичних одиниць з яскраво вираженими вуалітивними функціями.

У західному та українському мовознавстві традиційне трактування евфемізму суттєво не відрізняється: евфемізми – це непрямі позначення, які мовці використовують через почуття сорому називати речі своїми іменами [2, с. 23]; результати субституції грубих, різких чи непристойних понять м'якими перефразованими виразами [1, с.101]; „слова, які з будь-якої причини виражають думку м'якшим, більш непрямим чи шанобливішим способом” [6, с.81]; використання м'якого чи делікатного виразу для позначення чогось, що вважається нерозумним, нетактовним, безсоромним чи образливим або самі вирази чи прийоми, що вживаються для такої заміни [5, с. 409]; один із різновидів тропу, відмінність якого полягає в його призначенні й у сфері застосування: основною функцією евфемізмів є не образне відображення дійсності, а прикриття негативних явищ життя чи нескромних думок та намірів [3, с.13].

У західній лінгвістиці термін „евфемізм» означає не лише сам субститут, а й процес чи прийом субституції [див., напр., 4, с. 13; 7, с. 11]. Для позначення процесу або прийому позначення фрагменту дійсності ми будемо користуватися загальноприйнятим терміном „евфемізація”, явище субституції загалом називатимемо евфемією, сам субститут – евфемізмом.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник К. : Видавничий центр „Академія”, 2004. 344 с.
2. Кацев А. М. Языковое табу и эвфемия. Л.: ЛГПИ, 1989. 79 с.
3. Burchfield R. An outline history of euphemisms in English. Fair of Speech: the uses of euphemism. Oxford: Oxford University Press, 1985. P.13–31.
4. Ham K. The Linguistics of Euphemism: A diachronic study of euphemism use and formation S. : University of Surrey, 2001. 67 p.
5. Liszka J. Euphemism as Transvaluation. *Language and Style*. 1990. Vol. 23/4. P. 409–424.
6. Macaulay R. The Social Art. Language and its Users. New York, Oxford : Oxford University Press, 1994. 241 p.
7. Safire W. No Uncertain Terms. N. Y. : Simon & Schuster, 2003. 384 p.

Неологізми в сучасній німецькомовній пресі

Кожна мова постійно розвивається та вдосконалюється під впливом різних соціальних, політичних, економічних, етнонаціональних чинників та інноваційних технологій, адже будь-яка подія в суспільстві значно впливає зокрема й на мову всіх народів. Одні слова стають застарілими і зникають із вжитку, а натомість з'являються новостворені терміни й авторські слова, які широко використовуються в повсякденні – це неологізми або новотвори. Дослідження таких новоутворених слів дає змогу проаналізувати тенденції розвитку лексико-семантичної системи мови. Мета нашої роботи полягає у визначенні особливостей та способів утворення неологізмів, а також виявленню специфіки їх вживання у сучасній німецькомовній пресі.

Перш за все, зміни, які відбуваються в житті людства, і в кожному окремому суспільстві, стають причиною виникнення нових понять, створення нових найменувань і зміни семантики певних слів. З'являються неологізми (від грец. *neos* – «новий» і *logos* – «слово») – новоутворені слова або сполуки слів, які ще не набули широкого вжитку [1, с. 32]. Для проведення дослідження неологізмів використані статті п'яти німецькомовних електронних газет: „*Der Spiegel*“, „*Zeit Online*“, „*Faz.net*“, „*Bild.de*“, „*Süddeutsche Zeitung*“, а також сайт „*Deutsche Welle*“ та лексична база Інтернет-словника „*OWID*“.

Услід за німецькою вченою І. Барц ми виділяємо такі основні способи творення неологізмів [3, с. 33]:

– **Neuwort** - сюди належать нові лексичні одиниці, які запозичені з іншої мови (здебільшого з англійської), напр.: *der Zoomcall* – онлайн відеоконференція (робоча, навчальна) за допомогою програмного забезпечення „*Zoom*“. Англонеологізм складений з слів „*Zoom*“ (назва програми) і «*call*» (нім. „*der Anruf*“, укр. „дзвінок“).

– **Neuprägung** (новоутворення або словотвірна деривація), напр.: *die Corona-Infektion/ Coronainfektion* – інфекційне захворювання, викликане вірусом SARS-CoV-2. Неологізм складається з слів „*die Corona*“ – коронавірусна інфекція та „*die Infektion*“ – інфекційне захворювання.

– **Neubedeutung** (семантична деривація), напр.: das Last-Minute-Schnäppchen – має два значення: гаряча путівка або укладена угода в останню хвилину.

Найпоширенішим способом виявився – *Neuprägung*, коли неологізми утворені шляхом словотвірної деривації від уже існуючих слів.

Отже, провівши детальне дослідження щодо неологізмів у сучасній німецькомовній пресі, можемо зробити висновок, що вони найчастіше є запозиченнями з англійської мови і здебільшого утворюються шляхом деривації. Це свідчення того, що мова безупинно розвивається та водночас збагачується новими лексично-семантичними одиницями.

Список літератури

1. Дроздук В. Неологізми періоду пандемії у сучасних німецьких змі. *Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики* : матеріали Всеукр. наук. конф., м. Рівне, 12 трав. 2021 р. 2021. С. 31–34.
2. Кійко Ю. Є. Неологізми в німецькій мові XXI ст.: тематичний аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Т. 31(70), № 6. С. 80–85.
3. Barz I. Neologie und Wortbildung. Zum Neuheitseffekt von Wortneubildungen. *Neologie und Korpus*. Tübingen, 1998. S. 11–30.

Діана Побігун

Науковий керівник – доц. Беженар І.В.

Англійські аббревіатури та скорочення у віртуальному просторі

Аббревіатури часто привертають надзвичайно велику увагу серед знавців, більше того, стають предметом лінгвістичних досліджень у всьому світі. Це пов'язано з широким використанням аббревіатур та їх тлумачення у різних мовах, зокрема й у сучасній англійській. Лінгвісти використовують різноманітні підходи класифікації аббревіатур. Це пояснюється тим, що багато аббревіатур важко піддаються класифікації. Але визначити клас, до якого вони належать, складно, оскільки існує багато меж між різними типами аббревіацій. Тому деякі аббревіатури переходять з одного типу в інший.

Вивчаючи функції аббревіатур, можна зробити висновок що основною метою аббревіатур у віртуальному спілкуванні є економія часу з метою передачі більш простого повідомлення. Більше того, користувачі соціальних мереж спілкуються у вигляді аббревіатур не тільки для економії часу, але й тому, що цей вид комунікації є неординарним, що робить його цікавим для користувачів інтернет-простору.

Аббревіація виконує специфічні, характерні лише для неї завдання – значною мірою розширює дериваційні можливості лексики, і в цьому її цінність. Ось декілька варіантів популярних аббревіатур в інтернеті : DH < Dear husband ; DIY < Do it yourself; FYI < For your information; HTH < Hope this helps; ICBW < I could be wrong (It could be worse) ISWYM < I see what you mean; SCNR < Sorry, could not resist; TIA < Thanks in advance; TWIMC < To whom it may concern[2].

Також можна розглянути аббревіатури утворені шляхом скорочення словосполучень до їхніх ініціалів : ABS < American Broadcasting System –американська телерадіомовна компанія “Ей-Бі-Сі”, AF < Air Force – військово-повітряні сили, g. f. < girlfriend [1] За останні десятиліття було проведено багаточисельні розслідування на рахунок значень аббревіатур. У своїй статті «Meaning and Change of Meaning. With Special Reference to the English Language»(1931 p.) [3] Г.Стерн дослідив декілька базових факторів тлумачення аббревіатур та їх відмінності від інших лексем мови:

1) *Графічні* - дія цих причин простежується у випадку gent від gentlemen.

2) *Функціональні* - де евфемізми відіграють провідну роль.

3) *Фонетичні* - у результаті їх дії з'явилося shun від attention.

4) *Причини* - засновані на економії зусиль, прикладом цих дій є лексема fall що утворилась шляхом усічення словосполучення "fall of the leaf" .

У мовній свідомості суспільства абрєвіатури посідають важливе місце. Тож подальші дослідження цього явища мають бути зосереджені на класифікації, перспективи розвитку та поширення. Спілкування між людьми в інтернеті розвивається і змінюється щодня, тому що не існує стандартів, а отже, використовуючи скорочення кожна людина може вплинути на розвиток абрєвіатур. Абрєвіатури потрібні для виконання одного з провідних завдань інтернету – передати якомога більше інформації невеликою кількістю символів.

Список літератури

1. Балла М. І. Новий англо-український словник / М. І. Балла. – К. : Чумацький Шлях, 2004. – 668 с.
2. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика / А. Г. Ніколенко. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 528 с.
3. Stern G. Meaning and Change of Meaning. With Special Reference to the English Language. Göteborg, 1931. 314 p.

Іляна Поліщук

Науковий керівник – доц. Томнюк Л. М.

Особливості походження та перекладу англомовної анатомічної термінології (у галузі урології)

Як відомо, мова є багатшаровою системою. Тут ми говоримо не тільки про її рівневу структуру, а й про різні соціолекти – кримінальний чи професійний. Кожному з них притаманна відмінна наповненість лексичного складу. Якщо говорити про професійний соціолект, то сюди можна віднести медичну лексику, відмінною рисою якої є термінологічна наповненість. Термін – слово або словосполучення, що означає чітко окреслене спеціальне поняття якої-небудь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо [3].

Медична термінологія – це природна мова, знакова система якої склалась історично. Ця історія зазнала різних епох – від грецького гіпократизму, гуморизму аж до шкіл медицини, в яких лише у XV–XVI ст. твори з грецької перекладали на латинь [2; с. 3-10].

Для точності перекладу термінів необхідно розуміти їх походження. Це або **грецьке** – наприклад *σπλήν* (*splḗn*) – *spleen* – селезінка [2; с. 20], або **латинське** – *iliaca interna* – *internal iliac vein* [2; с. 25] – внутрішня клубова вена [4; с. 16]. Крім цього, у медичному дискурсі часто використовують терміни на латині, значення яких при перекладі слід зрозуміти та адекватно транслювати.

Об'єктом дослідження обрано одиниці лексичного рівня, а предметом – способи перекладу медичних термінів. Мета полягає в аналізі лексичних перекладацьких трансформацій під час перекладу медичних термінів, використаних у підручнику «Урологія» за редакцією професора С. П. Пасечнікова, та у її англомовному перекладі – «UROLOGY», edited by Professor S.P. Pasiechnikov.

За основу взято такі перекладацькі трансформації: запозичення (транскрипція/транслітерація), дослівний переклад, та однокореневість слів.

Однокореневість слів — поняття, характерне для мовної пари латинь-англійська мови, що характеризується спільним коренем у двох мовах, що вказує на етимологію терміну з повним чи частковим збереженням латинського кореня у слові.

38,6% термінів мали латинське походження, та в них простежували власне однокореневість з англійською мовами – *Rectum* – *rectum* [2; с. 26] – *пряма кишка* [4; с. 16]; *ureter* – *ureter* [2; с. 26] – *сечовід* [4; с. 16].

У 47,7% термінів простежується запозичення при перекладі українською, наприклад – *cortical renal glomerulus* [2; с. 22] – *кортикальний нирковий клубочок* [4; с. 20]; *juxtamedullary renal glomerulus* [2; с. 22] – *юстамедулярний нирковий клубочок* [4; с. 20]. Тут бачимо неповне наслідування англійського слова, оскільки походження англійських слів *cortical* та *juxtamedullary* – латинське.

У 13,6% випадків використано дослівний переклад англійського поняття українською та не простежується грецьке чи латинське походження: *collecting tubules* [2; с. 21] – збиральні каналці.

Отже, переважна більшість термінів, навіть у українському перекладі, містили латинський корінь, що пояснюється впливом латині на український медичний дискурс. Потім – однокореневість латинського та англійського поняття. І насамкінець дослівний переклад з англійської на українську, походження яких, скоріш за все, сучасне. Ці терміни не мають спільного кореня з грецьким чи латинським терміном.

Список літератури

1. Stefanie Voth. Medizinische Fachsprache Skript zum Kurs im Modellstudiengang Humanmedizin. 2nd ed. Berlin: Charité Universitätsmedizin Berlin, 2015. 83 p.
2. **Urology**: textbook for students. higher med. educat. institutions / S.P. Pasiechnikov, S.O. Voziyanov, V.M. Lisoviy [et al.], ed. by S.P. Pasiechnikov. Kiev: New Book, 2013. 432 p.
3. Термін. *sum.in.ua*. URL: <http://sum.in.ua/s/termin>.
4. **Урологія** : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / [С. П. Пасечніков, С. О. Возіанов, В. М. Лісовий та ін.] ; за ред. С. П. Пасечнікова. Вінниця: Нова Книга, 2019. Вид. 3-тє, випр. і допов. 432 с.

Євгенія Попович

Науковий керівник – доц. Лех О.С.

Методичні прийоми роботи з казкою на уроках німецької мови як засіб формування мовленнєвої компетентності

Уперше термін «мовленнєва компетентність» у галузі викладання іноземної мови сформулював американський вчений Д.Хаймз: «Мовленнєва компетентність – це те, що потрібно знати мовцеві для здійснення комунікації в культуро значимих обставинах». Процес, за якого виникають навички говоріння, спрямований на розвиток готовності учня до спілкування, і в цьому нам на допомогу приходять казки. Тісний зв'язок життя та казки дає можливість учням через різноманітні ситуації отримувати досвід, мовний та соціальний, який буде корисним для них у майбутньому. Казка є змістовною основою для широкого навчання. Розвиваючий аспект є загальним на ранньому етапі здобування освіти, освоєння багатьох найважливіших здатностей. Для реалізації розвиваючих завдань казка є найкращим матеріалом. Як зазначає, В. П. Анікіна "Казка – це колективно створена й традиційно зберігається народом усна прозова художня розповідь такого реального змісту, що потребує використання прийомів неправдоподібного зображення реальності"[1]. Мета наукової роботи полягає у визначенні поняття мовленнєва компетентність тавиокремленні методичних прийомів роботи з казкою на уроках німецької мови як засобу розвитку мовлення. Матеріал дослідження – німецькомовні казки, підібрані у методичних цілях для порівняння. Об'єктом дослідження є методи та прийоми роботи з дитячою казкою на уроках німецької мови в учнів 1-4 класах. Узагальнюючи попередній досвід, можемо констатувати, що ефективними методами при формуванні мовленнєвої компетентності на уроках іноземної мови є такі: знайомі герої в нових обставинах, колаж з казок, салат з казок, нова назва до відомої казки, казки про фантастичні країни, підбір музичних фрагментів для кожного персонажа і музичної теми всієї казки.

Так, для відомої усім казки «DerkleineDäumling» (Brüder Grimm) школярі запропонували нову назву «DerkleineAuftrittdesJungen», використовуючи при цьому різноманітну лексику.

Нами було запропоновано метод «перебирання», який, полягає в тому, що вчитель розповідає знайому, опрацьованому на минулому уроці казку, роблячи помилки, а учні повинні виправляти їх. Зокрема працюючи над казкою «Die Bremer Stadtmusikanten»(BrüderGrimm), вчитель замінив назви головних героїв der Esel, der Hund, die Katzeund, der Hahn на der Löwe, das Schwein, der Fuchsund, der Adler, а здобувачі освіти правильно називали види тварин.

А при роботі над казкою «Klein Zaches genannt Zinnober» (E. Hoffmann) в третьому класі учні роздивлялись ілюстрації до цієї казки і за допомогою них повинні були назвати головних героїв та події, які відбуваються у казці за допомогою методу «колаж з казок».

Казки переслідують такі цілі:

1. Навчити учнів вживанні мовних зразків, що містять певні мовленнєві труднощі.
2. Створити природну ситуацію для вживання даного мовного зразка.
3. Розвинути мовну активність і самостійність учнів.

Доцільне поєднання різних методів для поліпшення рівня сформованості навичок мовленнєвої компетентності учнів молодших класів на уроках німецької мови. Казки потрібні дітям, тому що вони є необхідним підґрунтям для розвитку мовлення.

Список літератури

1. Арзамазцева И. Н., Николаева С. А. Дитяча література. Академія, 1998. 448 с.
2. Бреусенко-Кузнецов А.А. Про спільний твір казки як вербальної техніки у просторі арт-терапії. Київ : КИТ, 2005. 135 с.
3. Мархоцька А. О., Левицька Л. А. Формування комунікативної компетенції на матеріалі німецькомовних казок. Вісник Черкаського національного унів. ім. Б. Хмельницького. 2022 № 1. С.158–163.

Ариана Постевка

Науковий керівник – доц. Руснак Д.А.

Зміст навчання медіації студентів мовних спеціальностей в процесі навчання французької мови і культури

В умовах сучасного розвитку вищої освіти, безумовно, зростає потреба у фахівцях, які здатні виступати посередниками між власною та іноземною професійною культурою, які можуть здійснювати адекватну медіаційну діяльність у письмовій та усній формах. Адже у контексті міжнародної інтеграції постіндустріального соціуму суттєво збільшується обсяг професійно орієнтованої інформації, в наш час доступна різними мовами. Поняття «медіація» походить від латинського терміна «mediatio», що в перекладі українською мовою означає «посередництво». Використання явища медіації було також звичним у процесі встановлення суспільних відносин, де медіатор виступав у ролі посередника. Розкриваючи суть поняття «медіації» варто взяти до уваги, що медіатор – це особа, якій надано повноваження та функції посередника. Щодо доцільності ототожнення понять медіатора та посередника науковці ще досі ведуть дискусії. Наприклад, Д. Давиденко розглядає «медіацію» як концепт, який за своєю характеристикою вужчий за посередництво в цілому. Позиція медіатора підтверджується тим, що в процесі медіації індивід не повинен надавати сторонам жодних рекомендацій щодо того, як краще врегулювати ту чи іншу подекуди конфліктну ситуацію, а навпаки, надає сторонам професійне сприяння щодо організації та ведення процесу переговорів.

Необхідно зазначити, що діяльність медіатора має на меті не лише вербальну форму спілкування (як-от усну, письмову чи інтерактивну), а й винятково візуальну або паратекстуальну (до прикладу у вигляді малюнків, графіків, діаграм та ін.). Окрім того, медіація може бути мультимедійною або гібридною (відповідно до класифікації С. В'аджіо). Медіатор повинен бути в змозі передбачати різні джерела надходження інформації: з тексту (в усному або письмовому вигляді), доповненого аудіовізуальними джерелами, тобто тексту у вигляді відео або аудіо. Прикладом такого мультимедійного тексту може бути реклама на веб-сайті, де рекламне оголошення супроводжується музикою і світлинами рекламowanego продукту, його переваг [1, с. 179].

Для того, щоб навчання студентів, майбутніх фахівців у галузі французької мови та культури бути ефективним медіатором було вдалим та доцільним, окрім володіння французькою мовою на належному рівні, студент повинен володіти такими уміннями та якостями:

- загальні знання про рідну культуру студента та культуру носіїв французької мови, до якої належать історія франкомовних країн, фольклор, їхні традиції, звичаї, табу, цінності, видатні представники цієї культури, тощо. Загалом, згадані компоненти можуть бути узагальнені як так званий соціокультурний та краснавчий компоненти;
- соціальні уміння та навички, що регулюють правила поведінки, прийняті рідній та французькій або франкомовній культурі;
- уміння та навички невербальної комунікації. Важливість цього пункту зумовлена можливістю присутності дефіциту засобів словесного вираження думки;
- емоційна стійкість та навички самоконтролю [2, с. 4].

Таким чином, варто поставити питання, як інтегрувати медіацію в процес навчання французької мови. Погоджуємося із думкою В.М. Плахотника про те, що у процесі навчання одного виду мовленнєвої діяльності, ми неминуче навчаємо й інших, у той самий час не нівелюючи необхідність спеціально навчати кожного окремого виду мовленнєвої діяльності [1, с. 58]. У цьому повинен полягати принцип взаємопов'язаного та взаємозобумовленого навчання видів мовленнєвої діяльності, на якому базується навчання французької мови та культури студентів мовних спеціальностей.

Список літератури

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Dendrinos B. Mediation in communication. Language teaching and testing. JAL, 2006. 36 p.

Валерія Рихло

Науковий керівник – доц. Найдеш О.В.

Фоносемантичні особливості феміністичних текстів сучасної німецької прози

Дослідження фоносемантики, а саме зв'язку «звук–зміст» залишається актуальною темою і досі. Символічні значення початкових сполучень фонем (фонестем) привертала до себе увагу багатьох

вітчизняних (С.В. Вороніна, В.В. Левицького, О.П. Журавльова, А.Б. Михальова та ін.) та зарубіжних (Л. Блумфілда, Ф. Хаусхолдера, Дж. Фьорса, З. Ертеля, В. Мюса, Х. Марчанда та ін.) дослідників [1].

Метою нашої роботи є вивчення специфіки функціонування початкових фонестем у феміністичному тексті та їх вплив на формування мінорно-мажорної тональності твору.

Цікавий для нас сам матеріал дослідження (жіночі романи Д. Крін “*Die Liebe im Ernstfall*”, Д. Гельдт “*Ausgeliebt*” та І. фон Кюрті “*Es wird Zeit*”), оскільки феміністична література підтримує феміністичні цілі визначення, встановлення і захисту рівних прав людини для жінок і спрямована на гуманізацію та нагальні буденні (життєві і професійні) проблеми.

Жіноче письмо підтверджує наявність соціально маркованих ознак жіночого мовлення, де стать жінки сприймається як розпорошеність, флюїдність, багатозначність, невпевненість. Попри значні індивідуальні відмінності, жіночі тексти виявляють чимало спільного: вони автобіографічні, наділені чуттєвістю, схильністю до опису конкретних подій та вражень, зосереджені на деталях, емоційних нюансах тощо. Саме ці критерії послугували нам у виборі жіночих текстів для фоносемантичного дослідження, оскільки «жіночі теми» представлені жінками-авторами та жінками-героїнями творів, тобто написаними жінками про жінок.

В центрі уваги постають жінки (Паула, Крісті та Джудіт відповідно) з їхніми проблемами, негараздами, сімейними чварами, самотністю, а також їхнім колоритним мовно-емоційним забарвленням висловлювань. Романи мають щасливий *happy end*, проте основну частину текстів займають описи боротьби за свої права, розставання, зради та несправедливості, емоційного настрою. Крім того, як відмітили експерти-критики, романи наділені тонким жіночим гумором, емоційно експресивною лексикою [2, 3].

Дослідження проводилося шляхом суцільної вибірки фонестемної лексики з жіночих творів (Д. Крін “*Die Liebe im Ernstfall*”, Д. Гельдт “*Ausgeliebt*”, І. фон Кюрті “*Es wird Zeit*”), загальна кількість яких становить 6038 одиниць, 3782 одиниці та 5551 од. відповідно.

Дослідивши весь фонестемний склад найчастіше вживаної лексики прозового твору Д. Гельдт “*Ausgeliebt*”, ми отримали такі результати: найчастіше зустрічаються слова з фонестемами [t-: *stehen, Stimme,*

Stunde, steigen, Stefan, stecken, stolz (107 од.); fr-: *fragen, Frau, früh, Franziska, Freundin, frei* (53 од.) та pr-: *privat, Problem, Preis* (42 од.). До лексики частого вжитку належать прикметники кольоропозначення: *blau, schwarz, klar*; антонімічна лексика: *klein/groß, spät/früh* та слова негативного сприйняття: *schwarz, schwer, schlimm*.

У творі І. фон Кюрті нами зафіксовано, що лексика з високою частотою вживання представлена фонестемами: [t- (*stehen, Stimme, stets, sterben, stark, still* – 186 од.), fr- (*Frau, fragen, früh, frisch, froh, Friedhof* – 107 од.), tr- (*tragen, Träne, Traum, trinken, trennen* – 90 од.). В романі найчастіше трапляються прикметники на позначення кольору: *grau, klar, schwarz, blau*; абстрактні іменники: *Traum, Glück* та іменники негативного сприйняття: *Schmerz, Problem, Krankheit, Träne*.

Отже, провівши аналіз фонестемного складу феміністичних текстів, доходимо висновку щодо їх мінорного мотиву та негативної конотації часто вжитих фонестемних слів, що містять ведучу фонему [ʃ] та [r] у другій чи третій позиціях, що підтверджується статистично-значущим критерієм χ^2 ($\chi^2 = 33,15$; $K=0,243$), які й зумовлюють, на наш погляд, «настрій» сприйняття тексту та вплив на читача.

Список літератури

1. Левицкий В. В. Звуковой символизм: мифы и реальность. Черновцы: Черновицкий национальный университет, 2009. 264 с.
2. - <https://www.rowohlt.de/buch/ildiko-von-kuerthy-es-wird-zeit-9783499276132>

Христина Рудько
Науковий керівник – доц. Мойсюк В.А.
Асоціація як підґрунтя творення фразеологізмів
французької мови

Незважаючи на те, що мотивація досить часто поставала об'єктом лінгвістичних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних мовознавців (Р. Кияк, К. Мізін, О. Селіванова, Н. Арутюнова, О. Костюченко та ін.), вона й досі привертає увагу своїм багатогранним та дискусійним характером. Вивчаючи різні типи мотивації, лінгвісти називають асоціативний, модусний, пропозиційний і концептуально-інтеграційний [1, с. 53–179], кожний з яких поєднує психічні процеси та пізнавальні можливості свідомості людини у творенні фразеологічних одиниць (далі – ФО), що зумовлює **актуальність** нашого дослідження.

Мета нашої розвідки полягає в аналізі сенсорного типу асоціативної мотивації, яка покладена в основу творення ФО французької мови.

Поняття «асоціація» викликає зацікавленість науковців різних галузей науки (психологія, філософія, фізіологія, лінгвістика тощо), утворюючи в кожній із них окремий предмет вивчення. Так, у сфері психології асоціацію визначають як «зв'язок між психічними явищами, при якому актуалізація (сприйняття, уявлення) одного з них спричиняє появу іншого» [3, с. 67]. У психолінгвістиці її витлумачують як «динамічний тимчасовий нервовий зв'язок між двома й більше психічними явищами, а також їхніми позначеннями в мові, який утворюється за певних умов на підставі умовного рефлексу суб'єктивного реагування на відповідні стимули» [2, с. 236]. Відтак, асоціації зумовлені певним комплексом умов, адже вони базуються на суб'єктивному, особистому досвіді, який доповнюється традиціями та культурою. Асоціативність, у свою чергу, тісно пов'язана з образністю, яка лежить в основі творення художніх образів. Власне, ця своєрідність сприйняття світу та певних явищ образно розкривається у ФО будь-якої мови.

Зазвичай словесні асоціації є результатом сприйняття мовцем дійсності крізь призму особистого досвіду, на який впливає навколишнє середовище. Одним із типів асоціації є, власне, сенсорна, яка відображає чуттєвий досвід людини (зір, слух, нюх, дотик та ін.).

У процесі аналізу ФО французької мови, в основі творення яких лежить асоціативний тип мотивації (250 одиниць), нами виокремлено чотири типи асоціацій, а саме:

– **зорові асоціації** (97 ФО – 39 %), які переважають у творенні ФО французькій мові; цей факт можемо пояснити тим, що саме через зорове сприйняття людина будує перший образ навколишнього світу, напр.: *avoir une peur bleue* «перелякатися»; *être vert de froid* «змерзнути»;

– **звукові асоціації** (63 ФО – 25%), які слугують каналом інформації із зовнішнього світу, напр.: *avoir l'oreille tendue* «уважно слухати»; *entendre une mouche voler* «абсолютна тиша»;

– **дотикові асоціації** (51 ФО – 21%), які через шкірний аналізатор виконують функцію сприйняття навколишнього середовища, напр.: *toucher le fond de l'abime* «темніти»; *n'en pas tourner la main* «і пальцем не поворушити»;

– **одоративні асоціації** (39 ФО – 15%), які є дуже важливими, адже при відчутті запаху в людини активізується пам'ять, за допомогою якої запахи легко запам'ятовуються, напр.: *sentir le brulé* «наближається щось погане», *sentir le lapin* «смердіти».

Отже, сенсорні асоціації постають важливою складовою у утворенні ФО будь-якої мови, оскільки вони побудовані не лише на людському досвіді, а й побуті, культурі тощо, з якими носії асоціюють, пов'язують певні предмети, явища, поняття навколишнього середовища.

Список літератури

1. Селиванова Е.А. Когнитивная ономазиология: монография. Київ: Фитосоциоцентр, 2000. 248 с.
2. Селиванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
3. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с. URL : https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf

Юлія Рус

Науковий керівник – доц. Стефурак О.В.

Переклад французьких історичних реалій українською мовою

(на матеріалі роману В. Гюго «Знедолені»)

Реалії як національно-специфічні елементи міжмовної та міжкультурної комунікації становлять значні труднощі для перекладу [1, с. 69]. Зі свого боку, історичні реалії є носіями інформації про життя

суспільства у певну епоху, духовні та матеріальні цінності людей, що жили в різні історичні періоди. Головною проблемою перекладу історичних реалій слід вважати труднощі передачі та збереження специфіки їхнього значення. Ці труднощі зумовлені такими чинниками, як відсутність відповідника в мові перекладу, оскільки носії цієї мови не мають об'єкта (референта), що позначається цією реалією, а також потребою передати їх національний відтінок та історичний колорит поряд зі значенням.

У контексті перекладу історичних реалій науковці обговорюють перекладацькі стратегії, які уможливають адекватний переклад цих одиниць: від перекладу дослівного до перекладу, який сміливо відходить від формальної структури оригіналу. Л. Венутті виокремлює дві кардинально різні перекладацькі стратегії – одомашнення та відчуження (Цит. за [2]). Досить розповсюджена також точка зору, відповідно до якої саме симбіоз цих стратегій у перекладі важливий для адекватного перекладу. Тому на сучасному етапі виокремлюють третю стратегію – універсалізацію (креолізацію). Залежно від обраної загальної стратегії, перекладач повинен визначити конкретні способи її реалізації, до яких відносять, насамперед, перекладацькі трансформації, які є складовими технології перекладу.

Порівнявши роман Віктора Гюго «Знедолені» з перекладом здійсненим В. Шовкуном, ми виокремили низку перекладацьких трансформацій. У своїй сукупності вони реалізують перекладацьку стратегію одомашнення, яку В. Шовкун обрав для відтворення історичних реалій. Зокрема, йдеться про такі трансформації як додавання, різноманітні лексичні та лексико-граматичні трансформації, а також загальноприйняті відповідники, які в цілому створюють зрозумілий для читача текст, одомашнюють переклад. Наведемо деякі приклади: «*L'écroulement de l'ancienne société française, la chute de sa propre famille, les tragiques spectacles de 93 [...]*» / «...крах колишнього французького суспільства, злигодні, які довелося пережити його власній родині, чи **трагічні події революційного терору 1793 року** [...]».

В даному випадку В. Шовкун вдався до експлікації, пояснюючи події 1793 року за допомогою перекладацької трансформації додавання. Як наслідок, сучасний читач розуміє, що йдеться про події 1793 року –

періоду яacobінської диктатури у Франції, яка характеризувалася репресіями.

В наступному прикладі перекладач вдався до використання загальноприйнятих відповідників: *L'ogre de Corse*, – *l'usurpateur*, – *le tyran*, – *le monstre qui était l'amant de ses sœurs*, – *l'histriion qui prenait des leçons de Talma*, – *l'empoisonneur de Jaffa*, – *le tigre*, – *Buonaparté*, – *tout cela s'évanouit, et fit place dans son esprit à un vague et éclatant rayonnement où resplendissait à une hauteur inaccessible le pâle fantôme de marbre de César* / «**Корсіканський людоджер**, узурпатор, тиран, комедіант, що брав уроки в **Тальма**, африканський отруювач, тигр, **Буонопарте** – усе це розвіялось, і натомість виник осяйний образ **Цезаря**».

Отже, завдяки обраній стратегії переклад В. Шовкуна дає змогу читачеві глибше зануритись в атмосферу Франції XVIII століття та якнайкраще пояснити терміни, які досі були незнайомі або незрозумілі йому.

Список літератури

1. Лебедь Ю. О. Мовні реалії та способи їх перекладу. *Актуальні проблеми сучасного перекладознавства*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (4-5 квітня, 2018, м. Черкаси). Черкаси: Квітка, 2018. С. 68–72.
2. Сопилук Н. М. Французькі ономастичні реалії в українському перекладі (на матеріалі творів М. Пруста). *Романо-словянський дискурс*. 2009. Вип. 484. С. 148–152.

Анастасія Рушак

Науковий керівник – доц. Сапожник І.В.

Структура термінів ресторанної справи в англомовному дискурсі

Мета роботи – проаналізувати структуру термінів ресторанної справи на матеріалі скриптів фільму «Засновник» (“The Founder”) про засновника мережі ресторанів McDonald’s.

Слід зазначити, що під *терміном* розуміють “слово чи словосполучення, що означає поняття спеціальної області знань, науки чи культури” [1, с. 85].

За О.І. Гридасовою, «кінодискурс репрезентує єдність і синтез різнотипових мовних і немовних знаків, де знаки-індекси включають інтонацію, вигуки, шифтери, природні й технічні шуми, закадрову музику, відеоряд, знаки-ікони – звуконаслідування, жести, міміка акторів, знаки-символи, як правило, представляють мовний компонент – титри, написи в самому фільмі (письмові), мова акторів, закадровий текст (усні)» [2, с. 103].

Оскільки досліджувані скрипти містять численні описи інтер'єру ресторанів мережі швидкого харчування McDonald's, обладнання, процесів приготування бургерів, картоплі фрі, морозива і коктейлів, а також їх інгредієнтів, вважаємо що вони доповнені елементами *гастрономічного, ресторанного, або глутонічного* дискурсу – особливого виду вербально-соціального дискурсу, який представлено текстом або мовленням, що пов'язаний з поняттям «їжа», а його метою є досягнення особливого виду комунікації – гастрономічної.

Із досліджуваного матеріалу вибрано 132 терміни ресторанної справи. Проведемо їх структурний аналіз. Спочатку розподілимо їх за частинами мови.

Отже, виокремлено 118 іменників та іменникових словосполучення.

Серед однослівних іменників ми виділили 20 простих, до наприкладу: *bun, chef, cup, furnace, ketchup, menu, pickles*, тощо.

34 іменники утворено дериваційним шляхом: через суфіксацію 24 лексеми: *burger, cashier, cleanliness, patty*, тощо; шляхом префіксації лише дві лексеми: *profit, revenue*; ще 8 слів утворено шляхом афіксації, тобто додаванням і префікса, і суфікса, наприклад: *advertisement, establishment, multimixer*.

Складні іменники можуть мати структуру NN (noun noun) (6 іменників) і писатися разом, чи структуру N+N (23) та писатися окремо.

Прикладами структури NN є такі лексеми: *carhop, meatloaf, steakhouse*, тощо.

Структуру N+N мають, наприклад, іменники: *bun bottom, business card, dessert menu, jelly sandwich, test market*, тощо. Іменникові словосполучення представлені такими структурами:

- N's+N (5): *McDonald's apron, McDonald's apron*, тощо;
- N prep N (1): *corn on the cob*;
- N+Adj+N (1): *family-friendly environment*;

- A+N(+N) (25): *bloody steak, creamed spinach, drying rack, fast food*, тощо;

Далі розглянемо розподіл прикметників та дієслів.

Нами виявлено 5 прикметників, утворених шляхом суфіксації: *delicious, crunchy, oily, salty*.

Невелику кількість у 7 прикладів складають дієслова та їхні словосполучення.

З-поміж 5 простих дієслів виділяємо *bite, cook, dine, sizzle*.

Зустрічається і 1 фразове дієслово: *wrap up*.

Дієслівні словосполучення включають 1 приклад. Він має таку структуру: V+N prep NN (1): *simulate the texture of milk fat*.

Отже, що серед досліджуваної нами лексики ресторанної справи домінують іменники та їхні словосполучення, які разом складають 89% аналізованого матеріалу. Похідні прикметники нечисленні (приблизно 4%). Дієслова та їхні комбінації становлять 5% досліджуваної лексики.

Список літератури

1. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике: Учеб. пособие/ И. В. Арнольд. — М.: Высш. шк., 1991. — 140 с.
2. Гридасова О.І. Кінодискурс як об'єкт навчання кіно перекладу. *Вісник Житомирського державного університету*. 2014. № 2 (74). С. 102–107.
3. Siegel R. The Founder. Screenplay. URL: www.TWC Awards.com

Олеся Садовник

Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Проблеми перекладу газетних заголовків з англійської мови на українську

Актуальність теми дослідження. Газети відіграють важливу роль в сучасному житті. Літопис сучасності так кажуть на газетну публіцистику, тому що вона є відображенням щоденну суспільства політики, суспільства, сім'ї, філософії тощо. Заголовок – це порадник для читача у вирі газетних статей. Таке порівняння не безпідставне, адже без заголовка нам складно приймати різноманітну інформацію, часто оминаючи головне та приділяючи увагу незначному. Заголовок – це політичне обличчя газети. Він формує наше ставлення до публікації, вказує авторську позицію в тлумаченні того чи іншого факту. Вдалий заголовок має в собі велике інформаційне навантаження, що є важливим у наше сторіччя «вибуху інформації». Заголовок утворює загальне уявлення читача про матеріал статті і дозволяє вибрати. найважливіше для подальшого розуміння. Англійські газетні заголовки унікальні тим, що їхня конструкція не має ніяких меж щодо правил оформлення, тобто заголовок газети може бути абсолютною абстракцією, яку дослівно перекладати не можна.

Дослідження психологів показали, що близько 80% читачів приділяють увагу тільки заголовкам. Тому так важливо журналісту вибрати заголовок для своєї публікації. Заголовок - обличчя всієї газети, він впливає на популярність видання.

Унаслідок такої цілеспрямованості, в англо-американській пресі виробився особливий стиль газетного заголовка, характерною рисою якого є надзвичайна експресивність лексичних і граматичних засобів.

Оскільки мова постійно розвивається, змінюється, з'являються нові правила, норми та категорії, логічно припустити, що таке дослідження не завершене і в майбутньому варто звернути на це увагу. Дуже часто є такі випадки, коли підмет в англійському реченні можна замінити на обставину при перекладі українською мовою.

Результати доповнюють наукові знання про особливості англійських заголовків у сучасній англійській мові, а також правильне оформлення та сучасні заголовки. Практичне значення дослідження визначається можливістю застосування головних принципів роботи та

знайденого лінгвістичного матеріалу у викладанні заголовки та приклади до них, а саме британські та американські заголовки.

Список літератури

1. Гавришина Н.Н. Синтагматика газетных заголовков: на мат. англ. яз. // Функционал. стратификация иностранных языков: сб. ст. / МГУ; под ред. С.Г. Тер-Минасовой. - 1987. - С.175-182.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / Наукова Книга. - 2002. - 564 с.
3. Узумова Л. М. «Вчися писати газету англійською мовою»; М: Просвітництво, 1985 рік.
4. Ухтомський А.В. Фразеологізми в сучасній англійській пресі: Навчальний посібник. - М.: КомКнига, 2006.

Про термінологічну антонімію

Існування термінологічної антонімії не викликає дискусій, на відміну від полісемії, синонімії та омонімії. Термінологічну антонімію вважають цілком бажаним лексико-семантичним явищем, оскільки вона сприяє дотриманню термінологічних вимог моносемії, системності і прозорості термінології [5, с. 34].

Явище антонімії характеризують як семантичну протилежність слів (від гр. *anti-* „проти” і *опута* „ім’я”) [3, с. 58].

Передумовою виникнення феномену антонімії зазвичай вважається той факт, що істотні відмінності об’єктивної дійсності відображаються як протилежні поняття у логіці і антонімічні значення у мові [6, с. 79].

Ш. Баллі наголошує на тому, що антонімічні протиставлення є виявом природного нахилу людського розуму. Дослідник пояснює це тим, що у нашій свідомості поняття закладені парами і кожне із слів тою чи іншою мірою викликає уявлення про інше [1, с. 139]. О. Ю. Шмельова вказує на зв’язок антонімії з поляризацією певного семантичного простору, на появу в одиницях лексики деяких ознак антонімічності, які не є справжніми антонімами, однак є ними за суттю відображення поляризації понять [6, с. 78].

Антонімічні відношення у термінології представлені ширше, ніж в загальнолітературній мові. Екстралінгвістичною передумовою такого стану речей є те, що поняття завжди виникають парами: у науці протилежні поняття реально існують або вводяться як певна необхідність [2, с. 26].

Властивості антонімів у складі спеціальної літератури можна диференціювати на парадигматичні та синтагматичні [4, с. 84]. Парадигматичні властивості антонімічних одиниць реалізуються так: антоніми мають протилежні або зворотні, але не суперечні значення. При цьому підкреслюється властива антонімам семантична спільність, що виявляється у „співвідношенні значень” або в їх протилежності до однієї лексико-семантичної парадигми, або в тому, що вони позначають одне й те саме родове поняття. До синтагматичних властивостей

антонімів лінгвісти відносять часткове сполучення значень і часткову взаємозаміну в одному контексті.

Більшість науковців наголошують на тому, що антонімія є одним із типів системоформуючих парадигматичних відношень, який спостерігається у кожній галузевій терміносистемі [2, с. 26; 4, с. 84; 6, с. 78]. У будь-якій термінологічній системі антоніми створюють елементарні мікрополя, у межах яких реалізується відношення протилежності як однієї з суттєвих ознак системності термінології.

Список літератури

1. Балли Ш. Французская стилистика / пер. с франц. К.А. Долинина. Москва: Изд-во иностр. лит., 1961. 394 с.
2. Головин Б. Н., Кобрин Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Москва: Высшая школа, 1987. 104 с.
3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. К.: Академія, 2002. 367 с.
4. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / 3-е изд. Москва : Издательство ЛКИ, 2007. 256 с.
5. Ткачева Л. Б. Основные закономерности развития английской терминологии. Томск : Изд-во Томского университета, 1987. 200 с.
6. Шмельёва О. Ю. Терминологические процессы в синхронии и диахронии (на материале английского языка). СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2010. 120 с.

Функціональні особливості сленгу в сучасній англійській мові

У сучасному житті молодь часто використовує англійські запозичення, формують власне мовне середовище, використовуючи слова та поняття, які часто не належать до їхнього психологічного та культурного простору – явище «сленг» не є винятком. Сучасне суспільство має плінні системи, які включають велику кількість різноманітних субкультурних утворень, таких як географічні, соціальні, професійні тощо. З таких утворень воно використовує власну систему спілкування, а також власний сленг. Вживання сленгу сьогодні стає дедалі більш поширеним. Наприклад, фільми, книги, статті переповнені молодіжним сленгом. Насправді молодіжний сленг відіграє важливу роль у передачі колориту молодіжного спілкування в цілому. Багато лінгвістів працювали над вивченням поняття «сленг». Зокрема, В. В. Балабін, О. Есперсен, Дж. Лайтер, Ч. Леланд, С. Б. Флекснер, В. Дж. Бурк (Burke), досліджували особливості цього феномену. Ерік Партрідж вважається видатним класиком англійського сленгу. У книзі «Slang Today and Yesterday» (1933) він перелічує 15 причин використання сленгу. Хоча англійський сленг привернув увагу багатьох лінгвістів, проте деякі його аспекти залишаються нез'ясованими.

У складанні сучасних іноземних словників поняття «сленг» поєднується з поняттями «діалектизм», «жаргон», «вульгаризм», «розмовна мова» тощо. Вони абсолютно різні за стилем і сферою використання. Термін «сленг» часто використовується для позначення різних субстандартних підсистем, включаючи жаргон і арго, які не є сленгом. Тому що жаргонізми – це, як правило, емоційно оцінні експресивні утворення, серед яких переважають негативні конотації, тому і сам термін зазвичай сприймається як знак негативно-оцінного забарвлення [3, с. 77]. За допомогою жаргону та сленгу люди ототожнюють себе з певними соціальними угрупованнями, починаючи зі школярів і студентів, молодих бізнесменів і хакерів та закінчуючи злочинцями [2, с.5].

Важливі системно-семантичні особливості сленгу в англійських варіантах, а саме британській, американській, канадській,

австралійській та новозеландській англійській мові. Тож сліди мовного варіювання на лексично-семантичному рівні відображені в семантичній дивергенції, також характерні для сленгу. Отже, молодь більш емоційна, і для неї важливо володіти специфічною, важко зрозумілою для інших мовою – мати свій особистий код спілкування. Ось чому сленг завжди збагачується новими словами, а інші зникають, або продовжують використовуватися лише в дуже вузьких групах і виняткових ситуаціях [1].

Більшість одиниць сленгу та жаргону є літературними одиницями зі специфічними значеннями, тому запозичення з «позалітературних» підсистем приводить у багатьох випадках до появи таких семантичних неологізмів.

Список літератури

1. Бурденко Є.С. Етимологія терміну “сленг” та сучасне його тлумачення / Є.С. Бурденко, О.А. Заболотна
2. Глазова О.П. Жаргон і сленг: як ставитись до них? – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013.
3. Мельниченко Д. В. Професіоналізми, жаргонізми й арготизми як нелітературні прошарки лексики. 2018.

Формування soft skills в учнів середньої школи на уроках французької мови

Навички і вміння є головною рушійною силою у поведінці і діяльності людини, в тому числі, і в процесі навчання школярів. Тому особливо важливим стає питання про формування soft skills у школярів, зокрема на уроках французької мови, що і зумовило **актуальність** даної роботи.

Необхідно зауважити, що зміст поняття «soft skills» по-різному визначається вченими в науковій літературі. Ми поділяємо думку тих науковців, які розглядають це поняття як вміння ефективно взаємодіяти з оточенням, вдало втілювати міжособистісні комунікації, працювати в команді, критично мислити, вести переговори, оцінювати та приймати рішення та розв'язувати складні проблеми [2, с. 28].

До «м'яких» навичок відносять: лідерські якості та вміння працювати з іншими людьми, навчати та проводити переговори, ставити та досягати поставлених цілей, управління часом, цілеспрямованість, презентаційні навички, навички ефективної комунікації, стресостійкість, креативність, творчий підхід до вирішення завдань, аналітичні здібності тощо [1, с. 35].

Відповідно до класифікації soft skills «Універсальні компетенції» [5, с. 36-38] проаналізовано підручник І. Ураєва «Французька мова» 5 клас [3] і Н. Чумак, Т. Кривошеєва «Французька мова» для 5 класу [4].

Було виявлено, що підручники розвивають такі soft skills: письменницькі навички, проведення переговорів, івент-менеджмент, креативність, логіка, швидке читання, громадська активність, емоційний інтелект, проведення презентацій, командоутворення, нетворкінг, володіння рідною та іноземними мовами. Водночас, у цих підручниках не передбачено завдань, які б розвивали такі soft skills, як тайм-менеджмент, управління фінансами, організація простору, медіаграмотність, комп'ютерна графіка, основи права, екологічна грамотність, емпатія, спортивний розвиток, управління конфліктами.

До прикладу, для формування soft skills «письменницькі навички» підручник для 5 класу пропонує таке завдання: *Écris un message pour présenter ta bande de copains (Напиши повідомлення, щоб представити групу твоїх друзів/подруг)*. Щодо таких soft skills, як тайм-менеджмент,

то підручник не передбачає завдань для їх формування. Відтак, ми пропонуємо додати таке завдання: *Mets en ordre les activités de la routine quotidienne, indique les minutes (heures) employées pour chaque activité* (Познач цифрами порядок виконання режиму дня, розпиши по хвилинах (годинах): Se lever, dîner, déjeuner, faire ses devoirs, se reposer, se promener, prendre le petit-déjeuner, se coucher, avoir les leçons à l'école.

Отже, з наведеного можемо зробити висновок, що існуючі підручники потребують уважного доопрацювання з огляду на потреби формування soft skills, які необхідні для успішного професійного та життєвого самовизначення будь-якої людини незалежно від професії.

Список літератури

1. Зайцева І. В. SOFT SKILLS – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті: Soft Skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті. Тези доповідей учасників міжвузівського н-м сем. Київ : КНATEУ, 2020. с. 34-37.
2. Гуца Г. В. Місце і роль іноземної мови в формуванні soft skills: Soft Skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті. Тези доповідей учасників міжвузівського н-м сем. Київ : КНATEУ, 2020. с. 28-31
3. Ураєва І. Г. Французька мова 5 клас. Харків: Видавництво «Ранок», 2022. 157 с.
4. Чумак Н. П., Кривошаєва Т.В. Французька мова 5 клас. Київ: Видавництво «Освіта», 2022. 209 с.
5. The Future of Jobs. World Economic Forum. 2020.

Анатолій Скрепський

Науковий керівник – доц. Руснак Д.А.

Види та типи інноваційних педагогічних технологій у навчанні іноземної мови у ЗЗСО

У сучасній педагогічній науці не існує чітко вираженого стандарту використання конкретного виду або типу інноваційних

педагогічних технологій. Як правило, кожен вид та тип педагогічних технологій має свої певні виражені та чіткі риси, які диференціюють його від інших видів.

Спробуємо класифікувати та охарактеризувати декілька видів інноваційних педагогічних технологій, які, на основі мого досвіду є найбільш ефективними та приносять досить чіткий ефект при навчанні учнів.

Багато науковців у своїх працях порушували проблему дослідження різноманітних видів інноваційних педагогічних технологій, а саме : К. Ангеловські, Л.М. Ващенко, О.Г. Козлова, М.М. Поташник та інші [2].

Перш ніж почати класифікацію інноваційних педагогічних технологій, пропоную розібратися з тлумаченням поняття «технологія». Звісно, єдиного тлумачення поняття «технологія» не існує. І.Я.Лернер визначає технологію педагогічного процесу « як сукупність необхідної і відтворюваної послідовності педагогічних дій учителя і учнів, що —запускає механізм засвоєння змісту освіти і веде до запланованої мети і успішного навчання учнів». [3]

Технології групової роботи передбачають створення навчального процесу у такий спосіб, аби класна робота виконувалася у процесі взаємороботи між учнями – тобто робота в групах. З однієї сторони, групова технологія дає змогу учням дізнатися більше речей про кожного з себе, з іншої сторони, вона надихає, приділяючи мотивацію для кожного з учнів до отримання бажаної цілі.

Технологія індивідуалізації – передбачає створення процесу навчання, вибір засобів навчання, темп та динаміка навчання визначається виключно індивідуальними навичками учнів та рівнем їх розвитку на основі вже сформованих раніше навичок.

Мультимедійні технології та Мережеві технології. Мультимедійні технології мають на увазі створення процесу навчання за допомогою мультимедіа продуктів, такі як: фільм, електронна книга, стаття та інші. Мережеві технології передбачають процес навчання за допомогою мережі Інтернет, тобто комунікація між учнями та викладачем проводиться виключно на дистанційному рівні

Інтерактивні технології. О. Пометун зазначає: «це спеціальна форма організації пізнавальної активності, що має за мету створення комфортних умов навчання, за яких кожен учень відчуває свою

успішність та інтелектуальну спроможність» [1]. Інтерактивні технології базуються на тому, аби заохотити до роботи усіх учнів у класі. В цьому виді технонологій передують, насамперед, діалогічне мовлення, рольові ігри і т.д.

Отже, підсумовуючи сказане, можемо наголосити на тому, що в сучасному освітньому процесі існують дуже багато видів інноваційних педагогічних технологій. Кожен вид та тип педагогічних технологій має свої певні виражені та чіткі риси, які диференціюють його від інших видів. Вони дають змогу урізноманітнити процес навчання, принести йому більше користі та надихнути майбутніх спеціалістів на поглиблене навчання іноземної мови.

Список літератури

1. Антонюк Н.М., Славова Л.Л. Мова і світ: сучасні тенденції викладання іноземних мов у вищій школі: електронне видання. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2017. 123 с.
2. Буркова Л.В. Класифікація інновацій в освіті: стаття. Київ. теорія та методика управління освітою, № 4, 2010 р.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. к.: Академвидав, 2004. 352 с

Анастасія Слободян

Науковий керівник – доц. Петренко О. Д.

Особливості перекладу прецедентних феноменів культури (англійська, українська мови)

Завдяки стрімкому розвитку суспільства, мова збагачується новими термінами, висловами та національно-забарвленою лексикою, до якої входять, окрім прислів'їв і приказок, ще й прецедентні феномени. У сучасних творах можна нерідко зустріти національно-культурну лексику, як наслідок це може перешкоджати правильному та повному розумінню тексту. Прецедентні феномени не завжди відповідають одне одному в межах різних культур, що призводить до непорозумінь і втрати необхідного сенсу. Результатом недостатніх знань в межах іншої культури може бути невдала комунікація через хибну інтерпретацію прецедентних феноменів.

Прецедентні феномени неодноразово стають компонентом афоризмів, адже їх утворення опирається на культурно-лінгвістичний досвід певної спільноти. Так, В.С. Горпинюк цікавиться дослідженням прецедентних явищ у новітньому афористичному корпусі. Висновком її спостережень є те, що прецедентні феномени набувають все більшого поширення в різних афоризмах та посилюють їх інформативність, образність, виявляючи оригінальність авторів і ступінь додаткових знань адресата [1, с.89].

Щоб правильно зобразити прецедентне явище, перекладач повинен мати історичні знання та досвід. Художній твір — це джерело знань про певний світ та історичний період. Одиниці, використані автором твору, можуть з часом змінити своє значення або втратити статус прецеденту. Зміни таких феноменів можуть викликати додаткові труднощі при відтворенні. Перекладач повинен розуміти значення таких одиниць, що використовуються в творі та шукати додаткову інформацію, яка дозволить йому правильно їх перекласти.

Оскільки культури розвиваються по-різному, значення прецедентного феномену оригіналу може бути не релевантним для культури мови перекладу. Для того, щоб компенсувати розбіжності, перекладач може вдаватися до різних прийомів, які допоможуть зробити

його значення відповідним для представників іншої культури. Якщо в культурі перекладу не встановлений стійкий зв'язок між потрібною характеристикою та вжитим прецедентним феноменом, то прецедентна одиниця оригіналу може бути вилучена або замінена на ту, яка буде близькою за значенням [2, с.135].

Переклад іншомовного тексту вимагає формування образу, близького до тексту оригіналу, який відображає його основні риси, не викликаючи непорозуміння через культурні відмінності. «Особливості кожної культури виражаються у відмінності мовних картин світу, неповторності культурних концептів, розбіжностях на рівні когнітивних структур, на основі яких вибудовуються висловлення у різних мовах, наявності у текстах етнокультурних маркерів» [3, с. 28]

Список літератури

1. Горпинюк В. С. Прецедентні феномени в сучасному афористичному корпусі. Кривий Ріг, 2019. 100 с.
2. Ташенко Г.В. Переклад прецедентних імен: когнітивний аспект. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2016. No21. Т. 1. С. 135-138.
3. Некряч Т. Є., Чала Ю. П. Вікторіанська доба в українському художньому перекладі. Київ, 2013. – 194 с.

Англомовна неолексика сфери COVID -19

Пандемія коронавірусу вплинула на усі сфери нашого життя. Людство зіткнулося з найбільшим спалахом інфекційної хвороби, який був невідомим цивілізованим суспільством. Наслідком цього стали не лише зміни у системах функціонування світових та національних економік, систем освіти, охорони здоров'я, а також поява нових слів. Неологізми, що виникли у період пандемії COVID-19, стали об'єктами пильної уваги лінгвістів. Як у зарубіжній, так і в українській науковій літературі ученими здійснено ряд досліджень щодо особливостей формування нових слів та термінів. Дослідники звертають увагу не лише на появу значної кількості нових слів, але й на активне використання нових словотворчих форм та підходів. У повсякденний лексикон увійшли нові терміни іншомовного походження, які відомі під загальною назвою «ковідний сленг» (Covid slang). Але разом з тим, з'явилися нові слова як генеза частин відомих та широкоживаних слів: *infodemic* (*information* + *epidemic*) – надмірна кількість інформації; *coronatrolls* (*corona* + *trolls*) – неправдивий контент; *doomscrolling* (*doom* + *scroll*) – довготривале читання гнітючих новин про пандемію [1]. Аналіз наукової та нормативної літератури дає нам підстави стверджувати, що у період пандемії був одним із найактивніших періодів формування неологізмів. Зокрема, в електронній базі англійського словника «Merriam-Webster...» у 2020 р. було зареєстровано 535 неологізмів [2].

У цілому можна виокремити декілька підходів до адаптації неологізмів періоду пандемії в українській мові. Це зобумовлено як специфікою словотворення, так і особливостями використання нових слів. По-перше, варто зазначити, що однією з особливостей словотворення, пов'язаного з пандемією Covid-19, є закріплення в мовленнєвій практиці транслітерованих еквівалентів англомовних слів. Як наслідок, дедалі частіше при перекладі іноземних текстів певні терміни вживаються у їх оригінальних формах (*локдаун* (*lockdown*), *карантин* (*quarantine*), *соціальна дистанція* (*social distancing*)). Такий підхід спрощує систему адаптації лінгвістичних особливостей тексту у різних мовах. Перекладачу не потрібно шукати національні еквіваленти для опису явищ та подій. Як наслідок, українська мова насичується

значною кількістю слів іншомовного походження. Основою походження відповідних неологізмів є спільна латинська основа, що зумовило можливість їх використання в українській мові без перекладу у відповідній транслітерації.

Проте такий підхід має свої недоліки: користувачі для повного розуміння сутності тексту повинні окремо шукати тлумачення нових термінів. Відтак, постає проблема формування нових тлумачних словників. Тому такий підхід до адаптації мовленевих новацій є прийнятним у публіцистичних текстах, однак потребує суттєвого доопрацювання у частині перекладу наукових та офіційних текстів.

Ще однією особливістю неолексики періоду пандемії є активне використання у широкому вжитку наукових термінів сфери біохімії: *антитіла (antibody)*, *вакцина (vaccine)* тощо. Хоча такі терміни є загальнозживаними, проте точне їх значення зрозуміле лише відповідним фахівцям. Тому використання їх у публіцистичних текстах змушує користувачів заглиблюватись у сфери медицини, хімії чи біології, що не завжди є зручним та доречним.

Отже, можемо стверджувати, що пандемія COVID-19 стала джерелом формування нових слів та виразів, які тісно увійшли в наше життя. Незважаючи на сумний контекст більшості з цих нових слів, вони збагатили мову та відкрили нові підходи до словотворення.

Список літератури

1. Жулінська М. Неологізми періоду пандемії як відображення суспільної свідомості. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2021. № 1 (9). С. 63-72. DOI 10.29038/2524-2679-2021-01-63-72
2. Merriam-Webster Dictionary: A Guide to Coronavirus-Related Words, 2021

Семасіологічний аспект дослідження термінів

Дослідження термінів в семасіологічному аспекті передбачає розгляд такого поняття, як відповідність термінологічних одиниць поняттям, які з ними співвідносяться. Цьому присвячено значну кількість наукових праць термінологів.

Різні точки зору про зазначене представлено в праці Л. О. Андрієнко:

термінологічна одиниця має лексичне значення, проте воно не співвідноситься із поняттям, що позначається ним;

термінологічна одиниця має лексичне значення, що збігається із поняттям;

наукові поняття позначаються термінами, а загальні – звичайними словами [1, с. 12].

В. М. Лейчика стверджує, що лексична одиниця природної мови являє собою „мовний субстрат терміна” [3, с. 30]. Науковець вказує при цьому на тришарову структуру терміна:

природно-мовний субстрат, тобто матеріальна (звукова чи графічна) та ідеальна (семантична) складові структури терміна, що дозволяють позначати певне поняття;

логічний суперстрат, під яким необхідно розуміти змістові ознаки терміна, що дозволяють йому позначати загальне поняття в системі понять;

термінологічна сутність, тобто ознаки терміна (змістові та функціональні), завдяки яким термін функціонує як елемент теорії, що описує спеціальну галузь знань чи діяльності людини [3, с. 31].

У межах семасіологічного підходу до дослідження термінологічних одиниць С. В. Гриньов-Гриневиц підкреслює таку їх особливість: „лексична одиниця в цілях використання в якості найменування поняття спеціальної галузі знань наділяється термінологічним, поняттєвим значенням” [2, с. 20].

Подібне значення накладається на мовне, власно лексичне. Науковець говорить також про можливість повного збігу лексичного та понятійного значення терміна, відсутність власне лексичного значення терміна у випадку запозичення іншомовного слова чи втрати первинного значення (немотивовані терміни), невідповідність термінологічного та власне мовного значення лексеми (проблема мотивованості та термінологічної варіативності) [2, с. 22]. Семасіологічні аспекти вивчення термінів пов'язані також із семантичними шляхами та способами їх творення, що вважаємо перспективами наших подальших досліджень.

Список літератури

1. Андрієнко Л. О. Науково-технічний переклад. Черкаси : Брама, 2002. 92 с.
2. Гринев-Гриневиц С. В. Терминоведение : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. Москва: Издательский центр „Академия”, 2008. 304 с.
3. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура / 3-е изд. Москва: Издательство ЛКИ, 2007. 256 с.

Мотивованість терміна

Існують різні підходи до класифікації термінів за ступенем мотивованості. Три типи термінів виокремлює Д. С. Лотте:

1) терміни, що правильно орієнтують (внутрішня форма терміна вказує на істотну ознаку поняття);

2) нейтральні терміни (терміноодиниці, що позбавлені для даного споживача інформації щодо внутрішньої форми);

3) терміни, що неправильно орієнтують (внутрішня форма суперечить значенню терміна).

Але дослідник наголошує на тому, що цей критерій не може відігравати вирішальної ролі, оскільки терміну притаманна дефініція, і він займає певне місце в системі [1, с. 89].

І. В. Олійник розрізняє повністю мотивовані за внутрішньою формою терміни, коли остання відображає ознаку, що цілком входить до значення; абсолютно мотивовані, коли семантичні ознаки внутрішньої форми та лексичного значення збігаються; частково мотивовані, коли існує спільна для внутрішньої форми та лексичного значення частина мовного змісту одиниці; немотивовані, коли жодна морфема, що створює внутрішню форму, не знаходить відповідності у значенні [2, с. 117].

Ми поділяємо погляди О. В. Суперанської, Н. В. Подольської і Н. В. Васильєвої, вважаючи, що повністю мотивованих термінів не існує взагалі [4, с. 89]. Це пояснюється тим, що кожне поняття характеризується різними ознаками, а у його найменуванні висвітлюється лише одна і не завжди провідна.

У термінологічних підсистемах особливо значущою визнається мотивованість за внутрішньою формою [3, с. 62]. Термінологічна підсистема машинобудування не є виключенням. Мотивованість за внутрішньою формою підрозділяється на морфологічну і семантичну (мотивованість за змістом). Морфологічна мотивація передбачає з'ясування морфемної структури слова [3, с. 61]. Необхідно визначити словотвірну модель лексичної одиниці, щоб виявити причину, за якою дане значення виражене саме цим словом. Якщо ми розглянемо терміни з точки зору

відображення в їх структурі тих чи інших ознак поняття та значення, то побачимо, що мотивованість у лінгвістиці – це обсяг інформації, яку містить у собі морфемна структура внутрішньої форми та яка відбивається у відповідному термінологічному значенні. Мотивованість можна вважати інтегруючою ланкою між формою та змістом знака.

Список літератури

1. Лотте Д. С. Основы посторения научно-технической терминологии: вопросы теории и методики. Москва : Наука, 1961. 158 с.
2. Олійник І. В. До проблеми мотивованості терміна (на матеріалі англо-французьких відповідностей термінології телекомунікації). *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського нац. лінгвістичного ун-ту*. 2002. Вип. 6. С. 115–118.
3. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підруч. для студ. гуманітар. спец. вищ. навч. закл. Львів : Світ, 1994. 216 с.
4. Суперанская А. В., Подольская Н. В., Васильева Н. В. Общая терминология. Вопросы теории. М. : Наука, 1989. 243 с.

Науковий керівник – доц. Мойсюк В. А.

**Специфіка колокацій: від трактування терміна до
особливостей їхньої класифікації
(на матеріалі французьких колокацій)**

Фразеологізми будь-якої мови, до яких належать і колокації, постають одним із невичерпних джерел експресивності та образності мовлення. Вони не лише збагачують наше уявлення про навколишнє середовище, а й збагачують і поповнюють згалом словниковий склад мови. Вони репрезентують національно-історичну культуру народу, відображають його менталітет і сприйняття дійсності. Власне, через це вони залишаються постійно в центрі уваги наукових досліджень (В. Виноградов, В. Гладка, О. Чередниченко, Д. Ужченко, J. Firth, С. Bolly, Ch. Gledhill, P. Frath та ін.), що визначає **актуальність** і нашої розвідки. Колокації, хоча й належать до необразної фразеології, яка не викликає значних труднощів при розумінні, вживанні або перекладі на іншу мову, мають свої особливості, зокрема на семантичному рівні. **Мета** нашого дослідження полягає у детальному аналізі семантичних ознак французьких колокацій, компоненти яких належать до лексико-семантичного поля (далі – ЛСП) «ТÊТЕ». Поняття *collocation* (від лат. *cum* і *locare* «поставити разом») з кінця ХХ ст. стає однією із основних проблем європейських фразеологічних досліджень. Уперше «воно з'являється у теоріях корпусної лінгвістики на позначення частотної або статистично значущої появи двох ЛО в певному контексті» [1, с. 22]. Пізніше термін *collocation* інтерпретують як «усталене словосполучення, що складається зі слів самостійних частин мови, одна з яких є базою (слово зі «слабкою семіотаксичною залежністю»), а інша – колокатом (слово «із сильною семіотаксичною залежністю»). Так, у словосполученні *applaudir chaleureusement* дієслово (база) для передачі інтенсивної ознаки дії зумовлює вживання прислівника (колоката)» [2, с. 70].

Вивчаючи особливе семантичне значення колокацій, лінгвісти пропонують різні типології цих одиниць (П. Блументаль, І. Мел'шук, F. Hausmann та ін.), беручи за основу структурну, семантичну, комбінаторну тощо ознаки.

Аналіз фактичного матеріалу дозволив нам також, услід за В. Гладкою, А. Tutin та F. Grossmann, здійснити класифікацію колокацій французької мови, компоненти яких належать до ЛСП «ТÊТЕ» (582 одиниць), за семантичною ознакою. Так, виходячи із «ієрархії» між елементами колокацій, пропонуємо поділити їх на три групи, а саме: **1) непрозорі колокації** (*collocations opaques*): «у колокаціях цього типу база зберігає своє узуальне значення, а колокат є непередбачуваним і семантично демотивованим» [1, с. 54], напр.: *se faire les dents, visage de bois, langue noire, pavillon de l'oreille*; **2) прозорі колокації** (*collocations transparentes*): «у цих колокаціях база і колокат зберігають своє узуальне значення, але, з погляду семантики та/або синтаксису, важко передбачити вибір колокату» [1, с. 54], напр.: *avoir bonne / mauvaise bouche, poule à cou nu, changer de face, joue contre [à] joue*; **3) регулярні (узуальні) колокації** (*collocations régulières*): «колокації цього типу мають композиційне значення і колокат здається передбачуваним, що уподібнює їх до вільних словосполучень. При цьому значення бази може змінюватися залежно від того, з яким колокатом вона сполучується» [1, с. 54], напр.: *faire la barbe, à un cheveu, cou de taureau, tirer la langue*; Отже, із семантичного погляду, французькі колокації із компонентом-членом ЛСП «ТÊТЕ», характеризуються різним семантичним значенням бази та колоката, що дає нам право не лише зараховувати їх до фразеологічного масиву, а й говорити про їхню особливу мовно-мовленнєву природу, яка потребує ґрунтовних досліджень.

Список літератури

1. Гладка В. Неофразеологізація сучасної французької мови: лінгвокогнітивний аспект: в 2 ч. Чернівці: Технодрук, 2018. Ч. 1. Монографія. 680 с.
2. Bally Ch. Traité de stylistique française : en 2 vol. Vol. I. Genève : Librairie de l'Université Georg & Cie S.A., 1951. 595 p.

Види інтерактивних технологій у навчанні французької мови учнів в ЗЗСО

Актуальність теми зобумовлена тим, що сучасний освітній процес орієнтований на формування ключових компетенцій, вимагає збереження якості предметної освіти. Найважливішим завданням сучасної системи освіти є підготовка конкурентоспроможного випускника, що володіє ключовими компетенціями та здатного соціалізуватися у відмінних від шкільного середовища умовах. Сучасна освічена людина має вміння працювати з різними джерелами інформації, вміння аналізувати, узагальнювати та застосовувати її в практичній діяльності. Основною метою навчання французької мови є формування в учнів комунікативної компетентності, що означає оволодіння мовою як засобом міжкультурного спілкування, розвиток умінь використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу, а також використання інтерактивних методів як приклад сучасного методу навчання. **Мета** моєї роботи – створити на уроках французької мови комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, інтерактивну досконалість, що робить продуктивним сам освітній процес. Інтерактивні методи:

- підвищують мотивацію вчення; сприяють активному включенню кожного, що навчається, у процес засвоєння навчального матеріалу;
- вчать самостійному пошуку, аналізу інформації та ситуації та вироблення правильного вирішення ситуації; створюють умови для навчання навичкам успішного спілкування, роботі з командою та в команді;
- дають можливість ознайомлення учнів із культурним розмаїттям країн мови, що не завжди може дати традиційний підручник з іноземної мови [1, с.17];

О. Пометун і Л. Пироженко об'єднали форми інтерактивного навчання в чотири групи, які залежать від мети уроку та форм організації навчальної діяльності учнів: кооперативне навчання (робота в парах, трійках, робота в малих групах); колективно-групове навчання (незакінчені речення, мозковий штурм); ситуативне

моделювання (імітаційні ігри, рольова гра, драматизація та ін.); опрацювання дискусійних питань («займи позицію», «дискусія» тощо). М. Скрипник у свою класифікацію інтерактивних методів навчання поклала такий принцип навчання, як взаємодія — діалог. Дослідниця визначила наступні інтерактивні методи навчання: інформаційні («Мое ім'я», «Перше знайомство», «Мені подобається...»); пізнавальні («Від А до Я»); мотиваційні («Мої очікування», «Самооцінка»); регулятивні («Виробимо правила»).[2] Найпростішими та найефективнішими видами інтерактивних технологій є ситуативні ігри, рольові, пізнавальні завдання, парна і групова робота. Використання таких завдань можуть забезпечити цікаве та захоплююче навчання іноземної мови в будь-якому віці та на будь-якому етапі навчання. [3]

Отже, важливим успіхом вивчення французької мови є розуміння того, що мова найкраще засвоюється тоді, коли учням пропонується індивідуальна методична увага й участь, які ґрунтуються на аналізі особистісних навчальних потреб і відповідальності, забезпечення навчального процесу видами та типами діяльності, що сприяють використанню мови.

Список літератури

1. Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Иностранные языки в школе . № 3, 2000. С. 14–21.
2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання . 2005. С. 192.
3. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / Рідна школа. № 8-9, 2011. С. 28

Дана Тетеля

Науковий керівник – доц. Руснак Д. А

Компетентнісно орієнтовані завдання у навчанні іноземних мов учнів базової середньої школи

Сьогоднішній рівень розвитку суспільства вимагає від систем освіти сучасного виховання майбутнього покоління, яке має володіти фундаментальними знаннями, вміннями та навичками і бути здатне творчо підходити до вирішення проблем. Одна з останніх важливих змін у сучасній українській освіті – впровадження компетентнісно орієнтованого підходу у навчанні, основна увага якого спрямована на розвиток ключових компетентностей учнів та вміння їх застосовувати в життєвих ситуаціях. Мета нашого дослідження – визначити та охарактеризувати типи компетентнісно орієнтованих завдань для формування іншомовної комунікативної компетентності.

Під поняттям *компетентнісний підхід* у навчанні іноземних мов і культур розуміють спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток в учнів ключових (базових, основних, надпредметних) компетентностей та іншомовної комунікативної компетентності [1, с. 84]. Досягнення цієї мети можливе лише завдяки використанню компетентнісно орієнтованих вправ на уроці іноземної мови.

Компетентнісно орієнтовані вправи – завдання, що спрямовані на формування чи перевірку сформованості компетентностей: здатності ефективно використовувати набуті знання, уміння, навички та власний досвід у різних життєвих ситуаціях [2]. Р. Шаламов виокремлює декілька принципових відмінностей компетентнісно орієнтованих завдань від інших форм робіт:

- більший обсяг тексту в основі завдання;
- наявність значної кількості ілюстративного матеріалу (схеми, діаграми, малюнки, світлини, рисунки);
- більша дотичність до повсякденного життя;
- недостатність лише знань для правильної відповіді на запитання [2].

В. Г. Редько пропонує типологію вправ та завдань для навчання іншомовного спілкування за принципом компетентнісного підходу: 1) *мовні вправи*, які сприяють формуванню мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) навичок; 2) *умовно-мовленнєві вправи* які

вдосконалюють мовні навички, сприяють усвідомленню особливостей використання мовних одиниць у безпосередніх мовленнєвих актах; 3) *мовленнєві вправи* – слугують для автоматизації мовленнєвих дій забезпечуючи активізацію навичок у мовленнєвій діяльності, сприяють формуванню мовленнєвих умінь в аудіюванні, читанні, говорінні та письмі; 4) *комунікативні завдання* – сприяють готовності учнів до спілкування в усній і письмовій формах унаслідок комплексного використання мовних навичок, мовленнєвих умінь і набутого іншомовного навчального досвіду, що забезпечує становлення мовленнєвого динамічного стереотипу [3, с. 25].

Наведемо приклад компетентнісно орієнтованого завдання за темою «*La journée habituelle*» для учнів 6 класу ЗЗСО :

«Imaginez! Vous êtes journaliste au magazine «Elle» et vous êtes responsable de la rubrique «24 heures avec...». Vous avez interviewé un personnage sur sa journée habituelle et vous la racontez dans le magazine: ses activités et horaires, les lieux où il/elle va...» [4, p. 71].

Отже, підсумовуючи сказане, можна зробити висновок, що компетентнісно орієнтованими завданнями у навчанні іноземних мов є саме *комунікативні завдання* у системі вправ, які комплексно використовують усі набути іншомовні знання, навички та вміння.

Список літератури

1. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 592 с.
2. Шаламов Р. НУШ: базова середня освіта. Освіторія, 2022. URL: <https://youtu.be/xnXkMRwLZ-c>
3. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / за заг. ред. В. Г. Редька. Київ : Конві Принт, 2018. 36 с.
4. Berthet A., Hugot C., Kiziriam V., Alter Ego A1 : méthode de français. 2006. 193 p.

Лексичний та перекладацький аспекти англійських юридичних текстів

Інтеграція до Європейського співтовариства, швидкий розвиток зовнішньоекономічних та політичних відносин України з іншими країнами світу, піднімає низку питань, пов'язаних із перекладом юридичних документів як з української мови на англійську, так і навпаки [1, с. 109]. Переклад юридичного тексту створює багато труднощів через специфіку юридичної мови, лінгвістичні та культурні відмінності між мовою оригіналу та мовою перекладу, відмінності правової системи та мовних традицій регіонів та особливості оформлення різних документів [2, с. 266].

Актуальність цієї роботи полягає в тому, що вона досліджує різні засоби перекладу юридичних текстів, цілий ряд усталених слів і фраз та відповідну мовну реалізацію при перекладі оскільки це питання наразі ще недостатньо висвітлено у сучасному перекладознавстві.

Метою роботи є дослідження лексичного та перекладацького аспектів англійських юридичних текстів. Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання: навести поняття юридичного тексту; охарактеризувати англійські юридичні тексти; навести методи дослідження перекладу юридичних терміносполучень українською мовою; розглянути перекладацький аспект англійських юридичних текстів; визначити труднощі перекладу юридичних текстів на матеріалі міжнародних угод англійською мовою.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше проаналізовано поточну ситуацію дослідження лексичних та перекладацьких аспектів англійських юридичних текстів.

У ході дослідження проаналізовано різножанрову юридичну літературу та використано лексикографічні ділові та юридичні словники, ми дійшли висновку, що близько 73% усіх юридичних термінів юридичного дискурсу стали невід'ємною частиною правового статусу завдяки їх продуктивному використанню у сфері юридичної діяльності. Аналіз юридичної термінології з точки зору наявності чи втрати примітивної семантики показав, що переважна більшість юридичних термінів зберігає свою основну семантику (contract, court,

capacity, valid, term, tax, fraud, breach of contract, income tax тощо). 99,6% термінів відповідають семантиці у сфері правових текстів, 0,2% термінів можуть частково реалізовувати значення правового терміну. Спостерігається й децимація термінів, що згадуються в структурі ділового тексту (0,2% термінів). Ми також зафіксували випадки, коли терміни юридичної термінологічної системи можуть одночасно зберігати, частково транспонувати та повністю зберігати юридичну семантику в різних правових контекстах.

На матеріалі міжнародних угод англійською мовою ми виявили, що при перекладі юридичного тексту необхідно керуватися такими чинниками: юридична термінологія, як основна когнітивна складова юридичного тексту, повинна піддаватися переважно лексичним, граматичним і лексикограматичним трансформаціям; слід дотримуватися чинних літературних норм; ступінь офіційності стилю має бути відображено в перекладі через еквівалентні та відмінні відповідності або через позиційні компенсації, де це доречно

Отже, при перекладі юридичного тексту необхідно аналізувати основні лексичні і граматичні особливості з метою досягнення адекватності перекладу даного виду документів.

Список літератури

1. Бреус Є. В. Основи теорії та практики перекладу / Є. В. Бреус - М., 2000. - 109 с.
2. Шумило І., Сніца Т. Особливості перекладу юридичних текстів // Філологічний дискурс. 2016. № 4. с. 266-272.

Науковий керівник – доц. Стефурак О.В.

«Франгле» як явище мовної міжкультурної комунікації

У французькій мові трапляється значна кількість англіцизмів, що викликає неабияке занепокоєння науковців, сприяючи вживанню заходів щодо захисту рідної мови на державному рівні, що свідчить про **актуальність** нашого дослідження. **Мета** пропонованої розвідки дослідити поняття «франгле» як явище мовної міжкультурної комунікації. Уперше поняття «франгле» з'явилося у 1955 році завдяки публікаціям французького журналіста А. Ріго. Згодом Р. Етімблем розвинув це поняття, вказавши, що «франгле» – це автономна мова, утворена шляхом запозичень з англійської мови до французької [1, с. 89]. Оскільки поняття «франгле» тісно пов'язане з феноменом мовних запозичень, варто коротко окреслити механізм запозичень, насамперед тих, які протягом багатьох століть надходили з англійської мови до французької та стали передумовою утворення «франгле». Пласт англіцизмів, що існують у сучасній французькій мові умовно можна поділити на три підгрупи: 1) *ранні запозичення*: оскільки перші проникнення з англійської, за даними Французької академії, датуються 1700 роком, вважаємо, що до ранніх запозичень слід зарахувати запозичення, що проникли у французьку мову протягом XVIII, XIX ст. та початку XX ст.; 2) *середні запозичення* (середина XX ст.); 3) *нові запозичення* (кінець XX ст. – початок XXI ст.). За Д. Сусанто, спочатку англійські запозичення спостерігалися лише у сферах торгівлі, подорожей, парламентських та судових установ, спорту, залізниці та промислового виробництва, але на сьогодні вони поширилися на інші сфери: кіно, промислове виробництво, торгівля, спорт, нафтова промисловість, інформаційні технології, наука та техніки. Англійські терміни можна також побачити на сторінках французьких щоденних газет, вуличних плакатах, у телевізійних рекламних роликах, не так давно етикетки товарів у французьких магазинах можна було прочитати лише англійською мовою. Англійська мова стала мовою французького бізнесу, і багато засідань правління проводяться англійською мовою. Французькі представники у міжнародних організаціях спілкуються англійською, незважаючи на те, що французька мова є офіційною [2, с. 3-7]. З кожним роком кількість використання англіцизмів у французькій мові зростає. Зауважимо, що

велика кількість англіцизмів зафіксована у словниках та вживається у французькій мові паралельно зі своїми французькими дублікатами. Саме ці обставини й сприяли формуванню «франгле», який відповідно до П. Ларрейя [19, с. 18] можна розділити на чотири типи: 1) le français incontournable (французька, від якої не втекти) week-end (вікенд), smartphone (смартфон) тощо; 2) le français snob (снобістська французька) why not / чому б ні, deadline (дедлайн) тощо; 3) le français caché ou insidieux (скритий франгле) je suis dévasté (закріпилося під впливом англійського вираження I'm devastated (я пригнічений, спустошений), juste (англ. just – просто) тощо; 4) le français made in France (франгле, зроблений у Франції) caddie, tennisman тощо. Отже, «франгле» – це різновид мови, створеної шляхом запозичення до французької мови великої кількості англійських слів. Дослідження особливостей уживання «франгле» соціокультурного змісту мови в колокаційних семантичних одиницях є перспективою подальших розвідок.

Список літератури

1. Larreya P.-R. Parlez Franglais! Limoges: Éditions Lambert Lucas, 2014. 60 p.
2. Maria T. Z. Les anglicismes et le français du XXIe siècle : La fin du franglais? *Synergies Italie*. 2008. № 4. P. 87–96.
3. Susanto D. L'anglicisme dans la langue française. *Digital Press Social Sciences and Humanities: proceeding of Conférence internationale sur le français*. Depok : Universitas Indonesia, 2019. P. 1–8.

Анастасія Тирша

Науковий керівник – доц. Смірнова М.Р.

Залучення технологій дистанційного навчання для контролю та оцінювання знань здобувачів вищої освіти на заняттях з французької мови

Одним з видів інновацій в організації освіти є введення дистанційного навчання. Така організація освітнього процесу базується на використанні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та забезпечує ефективну інтерактивну взаємодію між всіма учасниками освітньої діяльності [2]. Дистанційне навчання в наш час повністю перебудувало освітній процес. Викладачі та студенти навчилися опановувати нові інструменти організації дистанційного навчання, розв'язувати численні проблеми, які виникали в процесі роботи та навчання. Воно дало привід всім здобувачам освіти замислитися над цілим рядом запитань: Як ефективно налагодити та підтримувати зворотний зв'язок? Як оцінити навчальні досягнення? Отже, в нашій праці ми розглянули ключові аспекти оцінювання при дистанційному навчанні.

Існують різні види педагогічного контролю знань під час дистанційного навчання, які поділяються за часом : це попередній контроль (оцінює знання студентів до початку навчання), поточний контроль (проводиться після нових вивчених понять або після кожного заняття), тематичний контроль (проводиться після нової теми та показує її рівень знань та засвоєння) та підсумковий контроль (його проводять переважно в очній формі в кінці навчання для визначення рівня знань з певного предмету в цілому) [1]. При дистанційному оцінюванні використовуються такі методи педагогічного контролю: тестовий (виконується онлайн в системі дистанційного курсу), письмовий (написання есе, перекладів, різних художніх аналізів), усний (один з найкращих методів особистісного контролю знань, який проводиться у форматі аудіо- або відеоконференції).

Більшість робіт студенти виконують через інтернет, тому проблематика контролю знань під час дистанційного навчання лишається доволі актуальною темою. Звісно, розвиток сучасних комп'ютерних технологій зменшує проблеми під час контролю знань, але не розв'язує їх повністю. Даний тип оцінювання допомагає аналізувати індивідуальний прогрес здобувача освіти і планує його

індивідуальний темп навчання за допомогою таких інструментів, як GoFormative, Wordwall, Kahoot, LearningApps та ряд інших додатків [3].

Важливим фактором при виставленні підсумкових оцінок дистанційно є те, що студенти повинні мати доступ до цієї інформації з чіткими критеріями оцінювання, оцінки повинні бути розміщені на одному вебресурсі (наприклад, онлайн електронна таблиця). Зворотний зв'язок – це обов'язкова умова успішного дистанційного навчання та оцінювання. Отже, розглянувши дистанційну освіту в ролі нового етапу у розвитку системи освіти, доходимо висновку, що залучення різноманітних технологій розкриває нові методи і принципи оцінки знань, які дозволяють будувати інтелектуальну та автоматизовану систему контролю знань. Таким чином, зараз дистанційна освіта знаходиться на шляху становлення та стає однією з найпопулярніших в світі [4].

Список літератури

1. Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи: матеріали круглого столу за участю радників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу. – 28 квітня 2021 р. – Львів: ФУФБ, 2021. – 111 с.
2. Коберник І. Звиняцьківська З. Методичні рекомендації : організація дистанційного навчання в школі. С.36. Видавництво ГО «Смарт освіта» 2020 р.
3. Овсяннікова В. В. Дистанційне навчання в освітньому процесі вищого навчального закладу. № 2 (2016): Вісник Запорізького національного університету. (розділ Педагогічні науки. С. 56-60 26.12. 2016 р.
4. Федорук П.І. Математичні машини і системи. Технологія розробки навчального модуля в адаптивній системі дистанційного навчання та контролю знань. № 3 С.165. 2005р.

Христина Ткачук

Науковий керівник – доц., Мігорян О. В.

Особливості формування граматичної компетентності

Граматична компетентність, як і лексична компетентність, є невід’ємною складовою частиною володіння мови, яку потрібно розвивати та удосконалювати. Як відомо, англійська граматична одиниця відрізняється від української, що є причиною труднощів при вивченні мови. Це дослідження – спроба визначити поняття «граматична компетентність» та описати шляхи її формування.

Граматична компетентність – це вміння, навички та якості людини використовувати словосполучення та речення, при цьому застосовуючи правильне узгодження часів та частин мови [1]. Багато науковців, таких як І.О. Вовк, Т.О. Стеченко, вивчали та досліджували, що таке граматична компетентність та як її формувати. Як стверджує І.О. Вовк, граматична компетентність – це система вмінь використовувати граматичні конструкції та категорії в різноманітних ситуаціях для розв’язання мовленнєвих проблемних завдань [2].

Складовими граматичної компетентності є рецептивні та репродуктивні навички, а також граматична усвідомленість. Як зазначає Н.П. Прокопенко та як показує практика, існують три етапи формування граматичної компетентності [3]:

1. Ознайомлення з граматичною темою. На дано етапі студенти вперше зіштовхуються з зазначеною граматичною темою. Це можуть бути різні ситуації через які студентам слід зрозуміти використання граматичної теми. Слід зазначити, що ми можемо використовувати пісенний матеріал для ознайомлення з граматичною одиницею.

2. Відпрацювання або засвоєння. Зазвичай на даному етапі використовуються різні письмові, умовно-мовленнєві та мовленнєві вправи.

3. Використання поданої граматичної теми у мовленні, використовуючи власні речення та лексику.

За Т.О. Стеченко, ми розуміє, що англomовну граматичну компетентність слід формувати через ситуації справжнього спілкування [4]. Основним методичним принципом тут виступає принцип комунікативності, який реалізує вивчення, створення та формування граматичної компетентності через моделі реальної комунікації.

Формування граматичної компетентності також неможливе, якщо не враховувати соціокультурні фактори, тому що володіння граматиною та великий лексичний запас слів недостатні для комунікації. Аналізуючи це, ми можемо дійти висновку, що процес навчання граматики повинен бути спрямований на формування іншомовної граматичної одиниці, беручи до уваги національно-культурні особливості мови. Отже, володіння іншомовною одиницею неможливе без граматичної та лексичної компетентності. Під час формування граматичної компетентності у студентів, викладачі повинні враховувати та використовувати різні методи, підходити та спрямовувати вивчення граматичних одиниць через реальну комунікацію, яка й буде успішним показником володіння мовою.

Список літератури

1. Мірошник І. В. Поняття іншомовної компетентності та особливості її реалізації у початковій школі. Київ: Молодий вчений, 2018. С. 99-100. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2.1/26.pdf>
2. Вовк О.І. Сучасна стратегія формування англосомовної граматичної компетенції у студентів-філологів. № 27. 2008. С. 5-8. URL: file:///D:/%D0%B7%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8%20%D0%9D/Ppps_2008_27_3.pdf
3. Прокопенко Н. П. Формування іншомовної комунікативної компетенції у навчанні граматиці англійської мови студентів напряду підготовки "Міжнародна економіка" та "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності". 2008. URL: http://eprints.zu.edu.ua/7314/1/vip_59_11.pdf
4. Стеченко Т.О. Методичні принципи формування професійно орієнтовної англосомовної граматичної компетенції майбутніх філологів. 2003. С. 1-3 URL: <http://eprints.zu.edu.ua/713/1/03stokmf.pdf>

Мирослав Томащук

Науковий керівник – асист. Новосадська О.Б.

Вплив інтернаціоналізмів та «хибних друзів перекладача» на перекладацьку адекватність та еквівалентність при перекладі англосомовних науково-технічних текстів українською

Інтернаціоналізми – це слова, запозичені з тим самим значенням з одного джерела в кілька мов [1, с.30]. А.С. Д'яков зазначає, що одним із критеріїв визначення інтернаціоналізму є семантична і фонетична схожість або ідентичність певної лексичної одиниці в рамках лексичних систем щонайменше трьох неспоріднених мов [5]. Таким чином, навіть якщо певна лексична одиниця була успішно засвоєна іншою мовою, її не можна класифікувати як інтернаціоналізм, допоки вона не стане прийнятною для мовців більшої кількості мов. Саме словники науково-технічної термінології є найбільшими «місцями накопичення» слів інтернаціонального значення. В деяких термінологічних системах окремих мов запозичення складають 70-80 % [6, с. 137], більшість з них складають інтернаціоналізми.

Під час проведення наукового дослідження стосовно впливу інтернаціональної лексики на адекватність перекладу та процес пошуку українських еквівалентів проаналізовано 25 англійських текстів науково-технічного спрямування з різних галузей. Окрім наукових статей, до аналізу взято 5 текстів посібників користувача та інструкцій з метою розширити специфіку англійських текстів та вийти за рамки лише наукового стилю.

Середня частка інтернаціоналізмів у лексичному запасі всіх досліджуваних текстів становить 13,62%. Наявність такої частки слів інтернаціонального значення може значною мірою спростити пошук українських еквівалентів, що не призведе до нехтування адекватністю перекладу.

Середня частка “хибних друзів перекладача” коливається в межах 2%-2,6%, і тільки в текстах технічного спрямування цей показник становить 3,45%. Це можна пояснити специфікою технічних текстів, а саме — частим застосуванням одноманітних фраз, лексичне ядро яких можуть становити псевдоінтернаціоналізми.

Отже, за отриманими результатами теоретичного та практичного досліджень, можна зробити загальний висновок про те, що інтернаціоналізми та “хибні друзі перекладача” відіграють важливу роль для того, хто здійснює переклад.

Практичне дослідження довело, що їхня частка у науково-технічних текстах досить значна, щоб впливати на стильову побудову та зміст перекладного тексту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баркасі В.В., Каленюк С.О., Коваленко О.В. Словник лінгвістичних термінів для студентів філологічних факультетів / за ред. С.О. Каленюк. Миколаїв, 2017. 192 с. 2. Д'яков А. С. та ін. Основи термінотворення: Семант. та соціолінгвіст. аспекти /Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Київ: Вид. дім «КМ Academia», 2000,—218с. — Бібліогр.: с. 198-208.
3. Кузло Н. М. Особливості перекладу інтернаціональних слів в науково-технічних текстах // Вісник національного університету водного господарства та природокористування. — 2010. — № 3 (51). — 48-54.
4. Лебідь Т. І. Переклад безеквівалентної лексики (на основі матеріалів науково-технічної літератури) // Наука і молодь. Гуманітарна серія: Зб. наук. праць / редкол. М. С. Кулик [та ін.] — К.: НАУ, 2013. — 34 с. — Випуск 13. — 29-32 с 5. Нікішина В. В. Відтворення інтернаціональної та псевдоінтернаціональної лексики як перекладознавча проблема // Молодий вчений. — 2017. — № 4.1 (44.1). — с. 113-116.
6. Гринев С.Р. Учет особенностей развития терминологии в образовании и заимствовании новых терминов // Проблемы разработки и упорядочения терминологии в Академиях наук союзных республик. — М., 1983. 7. Monika Krein-Kühle. Equivalence in Scientific and Technical Translation: A Text-in-Context-based Study // European Studies Research Institute. School of Languages. University of Salford, Salford, UK, 2003. — 402 p.

Політична промова як перекладознавча проблема

Особливості політичного перекладу містять відповідну термінологію та вимагають від перекладача бути обізнаним щодо різних політичних ситуацій, правильно передавати значення політичних реалій та вміти максимально чітко відтворити всі логічні акценти вихідного тексту. Тому дослівний переклад може бути незрозумілим для реципієнта і для розв'язання цієї проблеми існують перекладацькі трансформації. Перекладацькі трансформації поділяють на лексичні, граматичні та комплексні [1]. Досліджений матеріал показує частоту вживання конкретних трансформацій разом із прикладами їх вживання. Відповідно до діаграми можна зробити такі підсумки: найрозповсюдженішими перекладацькими трансформаціями є додавання (41%) та генералізація (25%), потім слідує конкретизація (12%) та антонімічний переклад (12%) та найменш поширені транскрибування / транслітерація (5%) та трансформація заміни (5%).

Використання основних лексичних перекладацьких трансформацій

Рис. 1. Використання основних лексичних перекладацьких трансформацій

Одними із визначних елементів політичних виступів є фразеологічні одиниці та метафоричні висловлювання. Політичне мовлення – інше джерело різноманітних неологізмів. Найважливішими структурно-типологічними компонентами будь-якого публіцистичного викладу є слова-гасла та ключові слова. Ключові слова у свою чергу поділяють на: програмні, загальні та вузькотематичні [2]. На переконливість та експресивність також впливають біблєзми, ідіоми, модальні та фразові дієслова. Переклад виступів на основі фактів не викликає серйозних професійних проблем. В той же час частини виступу, які висловлюють емоційні аргументи, викликають неабиякі труднощі у перекладача. Причиною цього є мовні одиниці, які зображають доцільні факти, переважно можуть використовуватися у

прямому значенні (інколи навіть однозначні) та не несуть емоційного навантаження. Виступаючи у функції засобу відтворення і передачі лексичних та змістових значень переконання, тобто окремих слів і писемного чи усного дискурсу, переклад і тлумачення завжди переносять у мову перекладу всі лексичні й змістові одиниці мови оригіналу. [3] Лексичні труднощі перекладу пояснюються передусім відсутністю концептуального співвідношення у картинах світу між двома народами. Недостатність або відсутність фонові обізнаності щодо країни вихідної мови є суттєвою перешкодою для сприйняття тверджень політиків публікою мови перекладу. Підтримка прагматичної та стилістичної еквівалентності лексем вихідної мови у мові перекладу стає чималим викликом для перекладача [4]. Підсумовуючи, можна зробити висновок про те, що переклад політичних промов є однією зі складних перекладознавчих проблем. Зокрема, важливе правильне застосування та інтерпретування метафоричних висловлювань та фразеологічних одиниць для передачі засобів переконання у своїх перекладах.

Список літератури

1. Комиссаров В.Н. Теория перевода: (Лингвистические аспекты). М.: Высш. школа, 1990.
2. Романчук Л.О. Лексико-стилістичні прийоми сугестивного дискурсу в політичній сфері. *Гуманітарний вісник. Іноземна філологія*. 2004. Вип. 8. С. 122–125.
3. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця, 2008. С. 19.
4. Фесенко І.Л. Особливості перекладу політичних промов та текстів. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_55_96.

Засоби творення комічного у сучасному англомовному дискурсі

Засоби творення комічного – це художні засоби, які сприяють творенню комічного ефекту зображуваних явищ, подій, образів.. В сучасному англомовному дискурсі виділяють такі засоби творення комічного: гумор, іронію, сатиру, сарказм, пародію, парадокс [1].

Гумор – це різновид комічного відображення смішного у життєвих ситуаціях і рисах людського характеру. Тобто це здатність людини, певних об'єктів та ситуацій викликати сміх. Гумор – це одна з форм людського спілкування, призначення якого – знімати напруження, стрес, втамовувати агресію. Він є однозначною передумовою появи таких почуттів, як радість, веселість, задоволення та щастя. Гумор має на меті підняти настрій людям, тобто це добродушні жарти. **Сарказм**) — їдка, викривальна, особливо дошкульна насмішка, сповнена крайньої ненависті та гнівного презирства. Буває їдким, викривальним, гірким [2]. Тобто сарказм зазвичай має зміст, протилежний до сказаного.

Іронія – художній троп, який виражає глузливо-критичне ставлення митця до предмета зображення. Це насмішка, замаскована зовнішньою благопристойною формою. Найчастіше іронія сприймається за допомогою ситуації або через усвідомлення загальної мети автора [3].

Сатира – особливий спосіб художнього відображення дійсності, який полягає в гострому осудливому осміянні негативного. Це твори викривального характеру. Тобто сатира – це злий гумор, покликаний викрити правду за допомогою злих жартів.

Пародія – виступає засобом художньої виразності, побудований на імітації манери поведінки, манери мовлення, творчої манери тощо з метою викриття того чи іншого явища, рис характеру. Пародія завжди передбачає об'єкт висміювання, його впізнавання [1].

Парадокс – це таке судження, у якому, як зазначає А. Пропп, «присудок не відповідає підмету або визначення тому, що визначається» [1]. На перший погляд може скластися враження, що подібні судження не мають жодного сенсу, але найчастіше за

допомогою парадоксів автори відтворюють певну приховану думку чи осміювання певного явища. Парадокс дуже схожий на каламбур, і іноді їх буває доволі складно відрізнити одне від одного. Часто цей стилістичний прийом гіпертрофується і, як зазначають Р.П. Гром'як із колегами, «при втраті чуття естетичної міри може перетворитися на фарс» [4, с. 520].

Отже, засоби творення комічного мають широкий спектр інструментів для аналізу творів та змушують людину зрозуміти різні навіть драматичні ситуації крізь призму комічного. Тому необхідно вміти користуватися всіма способами та вміти їх розуміти. Так як кожна національність має свій гумор і сміється з свого життя, це допомагає краще зрозуміти культуру мови, яку ви вивчаєте.

Список літератури

1. Gorodenok URL:
<https://gorodenok.com/%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8-%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE>
2. Promovu.in ua URL: <https://promovu.in.ua/humuristic/>
3. К.М. Просіна ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ
<https://core.ac.uk/download/pdf/228319036.pdf>
4. Nota Bene: літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів, В.І. Термеко. – Київ: Академія, 1997. – 752 с.

Розвиток лексичної компетентності в англійській мові учнів початкової школи через тренування з боксу

Сучасний процес вивчення іноземної мови охоплює не тільки свідоме навчання в академічному середовищі, але й підсвідоме запам'ятовування лексичного матеріалу під час різноманітної діяльності.

Враховуючи психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, а саме їхню потребу в ігровому підході та складність в утриманні уваги, було вирішено поєднати фізичне навантаження з використанням англійської мови [1]. Дослідження показали, що рухова активність сприяє когнітивному розвитку дітей, включаючи мовленнєві навички, утримання уваги, пам'ять та інші аспекти [2; 3].

Для дослідження розроблена тренувальна програма з 16 занять які проводилися протягом 2 місяців. Тренування тривало 1 годину і проводилося двічі на тиждень. Фокус-група включала 2 учнів початкової школи віком 9 років. Метою цієї програми було поліпшити технічні навички з боксу, фізичну витривалість та базове знання іноземної лексики учнів.

Тому вирішено дотримуватися кількох принципів:

1. Основна мова під час тренування – англійська. Застосування української мови допускалося мінімально.
2. Пояснення кожної вправи використовувало наочний метод разом з багаторазовим використанням коротких фраз або окремих слів англійською мовою.
3. Використовувати формат повторення для закріплення лексики та запам'ятовування.

Ці принципи допомогли систематизувати тренувальний процес і досягти запам'ятовування вправ та лексичного матеріалу. Наведемо приклади таких вправ:

1. Метання медболу: лівою, правою, обома руками, знизу, з-за голови. Під час кидка лівою рукою, учень має сказати «left». Під час кидка правою рукою, учень має сказати «right».

Якщо медбол кидається обома руками, то під час кидка кажемо «catch» або «got it».

2. Виконання кранчів (вправа на розвиток м'язів черевного преса): під час кожного повторення потрібно рахувати англійською мовою в голос («One, two, three...»).

Виконання цих вправ у такому форматі дозволяє нам одночасно розвивати учнів фізично та лексично. Разом з цим, учні протягом тренування слухають вказівки тренера англійською мовою. Завдяки використанню наочного методу, при знайомих словах та командах формується рефлекс, що дозволяє покращити запам'ятовування мови. Незвичність цього методу стимулює інтерес учнів та підсилює засвоєння матеріалу.

Отже, розвиток лексичної компетентності учнів молодшої школи через тренування з боксу цілком можливий. Запропонований підхід дозволяє нам забезпечити учнів штучним іншомовним середовищем в позаакадемічному просторі. Це можна застосувати для формування базових лексичних навичок або закріплення знань з академічної програми. Наприкінці тренувальної програми обидва учні впевнено використовували лексичний матеріал занять і були зацікавленні у продовженні тренувань.

Список літератури

1. Савчин М. В., Л. П. Василенко Л. П. (2005) Вікова психологія : навч. посібник, Київ : Академвидав, 360 с.
2. Diamond, A. (2000). Close interrelation of motor development and cognitive development and of the cerebellum and prefrontal cortex. *Child Development*, 71, 44-56.
3. Bidzan-Bluma I, Lipowska M. (2018). Physical Activity and Cognitive Functioning of Children : A Systematic Review. *Int J Environ Res Public Health*.

Мовні засоби вираження магічного компоненту в англomовних текстах жанру фентезі

Дослідження магічного та засобів його вираження у літературі жанру фентезі зобумовлено тим, що питання вербалізації магічного компоненту в англomовній художній літературі недостатньо вивчено. Крім того, важливим чинником є зростаюча популярність жанру фентезі, що став одним зі значних соціокультурних феноменів сучасності. Відповідно до «Longman Dictionary of English Language and Culture», жанр фентезі визначається як «історії про уявні світи, які часто включають магію. Персонажі фентезі часто шукають добра, і зазвичай б'ються на мечях, а не на сучасній зброї» [3, с. 492]. Так, можна виділити необхідні складові твору цього жанру, а саме неодмінну присутність магії, предмета для боротьби зі злом та мечя як зброї для боротьби. Таким чином, фентезі є жанром, заснованим на нереальних (магічних) подіях, що відбуваються в нереальному світі (світі магії) [4, с.2]. Дослідники трактують магію по-різному, проте всі визначення вимагають певного зв'язку з реальним світом. Магія існує і як символ жанру, і як засіб для дослідження концепцій реального світу. Автори вміють представити сучасні хвилювання та істини реальності, прориваючи межі світів і викриваючи певні аспекти реальності за допомогою прийому магії. Більшість авторів у жанрі фентезі використовують свою магію та свою історію як засіб підкріпити свій фантастичний наратив впливом реального світу, тобто реальності [5]. Різні форми магії є однією з властивостей жанру фентезі. У деяких випадках існування та використання магічних об'єктів може бути невід'ємною частиною розповіді; в інших – це не обов'язково. Магічні предмети являють собою давнє бажання людей чогось, чого вони не можуть досягти, зокрема, невидимість, безсмертя, безмежна влада над іншими створіннями тощо [1].

Мовне вираження магічного компоненту в англomовних текстах жанру фентезі супроводжується певними семантико-стилістичними парадигмами. Поняття на позначення магії, що вербалізуються у

фентезійних текстах, поділяються на декілька груп і називаються маркерами або вербальними засобами:

- 1) вербальні засоби, які називають саме поняття магії;
- 2) вербальні засоби, які називають суб'єкт, здатний на магічний вплив (людини або істоти, яка володіє магією);
- 3) вербальні засоби, що називають заклинання;
- 4) вербальні засоби, що називають магічні предмети та артефакти.
- 5) магічна семіотика (обереги, амулети, талісмани, інструменти);
- 6) магічна вербаліка (тексти – змови, заклинання, що використовуються з метою захисту від негативного впливу, магічні ритуали) [2, с. 4-6].

Магічні елементи, виражені у фентезійному англomовному творі, надають йому оригінальності та неповторності, а особиста авторська інтерпретація магічних образів розкриває своєрідність кожного літературного твору і може бути предметом подальших лінгвістичних досліджень.

Список літератури

1. Літературознавча енциклопедія у 2 т. / уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : Акад., 2007. Т. 2. 622 с.
2. Kaidash A., Homych V. VERBALIZATION OF MAGIC CONCEPTS OF MODERN UKRAINIAN AND ENGLISH FANTASY. *Scientific Development of New Eastern Europe*. 2019. P. 4–7. URL: https://doi.org/10.30525/978-9934-571-89-3_2.
3. Longman Dictionary of English Language and Culture. 3rd ed. Hudson : Pearson ESL, 2000. 1568 p.
4. Ryzhchenko O. Problems of definition and classification of fantasy: Western European and Slavonic perspectives. *SHS Web of Conferences*. 2018. P. 1–7.
5. Todorov T. *The Fantastic: A Structural Approach to a Literary Genre*. New York : Cornell University Press, 1975. 190 p.

Іван Урсакі

Науковий керівник – доц. Микитюк І. М.

Особливості перекладу музично-поетичного тексту

Музично-поетичні тексти потребують особливого підходу, коли йдеться про спроби їхнього відтворення мовою перекладу. Пісенна лірика – явище музично-словесне, тобто феномен, який є подвійним викликом для перекладача. Унікальність кожного музично-поетичного тексту, створеного вихідною мовою, передбачає створення унікального твору мовою перекладу зі збереженням прагматичного потенціалу тексту першоджерела.

Досліджуючи особливості художнього перекладу з української на англійську мову, Т. Ніколаєва зазначає: «Художній переклад – це один з найкращих проявів міжлітературної (а значить, і міжкультурної) взаємодії. Фактично він є основною частиною національно-літературного процесу. Художній переклад має справу не з комунікативною, а з естетичною функцією мови» [4, с. 120]. Інша дослідниця, Л. Клименко, також вважає, що художній переклад слід розглядати як особливий вид міжкультурної комунікації [2]. Л. Куликова, Т. Насалевич та Т. Харченко, звертаючись до питання підготовки фахівців у галузі перекладу, наголошують: «З погляду теорії міжкультурної комунікації в процесі перекладу поєднуються не лише дві мови, а й дві культури; ситуативний контекст комунікації сприймається як частина культурного світу» [3, с. 22]. С. Шулік висуває основні вимоги до праці перекладача художнього твору, які формулює так: 1) точність (йдеться, передовсім, про змістове наповнення тексту оригіналу); 2) лаконічність (стислість викладення думок); 3) ясність (простота та зрозумілість цільового тексту); 4) літературність (відповідність тексту перекладу нормам літературної мови) [5]. В. Аккурт, О. Прокопенко та Р. Пастир поділяють проблеми, які можуть виникати у процесі роботи над перекладом поетичного тексту, на дві групи. На думку дослідників, «перша з яких пов'язана з особливостями національного й авторського поетичного мислення, а друга — з особливостями форми вірша, яка охоплює структуру мови та залежить від сформованих у кожного народу традицій» [1, с. 11]. Т. Ніколаєва аналізує «технічні способи» перекладу художнього тексту, серед яких виокремлює: запозичення, калькування, дослівний переклад, транспозицію, модуляцію, еквіваленцію, адаптацію. Дослідниця

зазначає, що ці способи можуть використовуватися перекладачами «як окремо, так і в поєднанні» [4, с. 123–124].

Отже, здійснений нами аналіз досліджень українських теоретиків та практиків перекладу поетичної словесності засвідчує надзвичайну важливість художнього перекладу для встановлення міжмовних та міжкультурних зв'язків між різними мовами та культурами світу. Водночас, переклад музично-поетичних текстів вимагає особливого зосередження на формальних та семантичних характеристиках тексту оригіналу. Важливі також граматичні та стилістичні особливості, які відтворюватимуться мовою перекладу. Проте для адекватного відтворення вихідного пісенного дискурсу мовою перекладу особливо актуальні метр і розмір, римування, кількість складів у пісенному рядку та кількість пісенних рядків.

Список літератури

1. Аккурт В., Прокопенко О., Пастир Р. Особливості та проблеми перекладу англійської пісні українськими відеоблогерами. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 7–22.
2. Клименко Л. В. Художній переклад як вид міжкультурної комунікації в контексті Євроінтеграції. *Літературознавчі студії*. 2015. Вип. 1(1). С. 228–235.
3. Куликова Л., Насалевич Т., Харченко Т. Переклад як різновид міжкультурної комунікації. *Науковий Вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогіка*. 2018. № 2 (21). С. 21–26.
4. Ніколоаєва Т. Особливості художнього перекладу з української на англійську мову. *Проблеми гуманітарних наук. Сер. : Філологія*. 2018. Вип. 42. С. 119–127.
5. Шулік С. Актуальні проблеми художнього перекладу. *Перекладацькі інновації : матеріали V Всеукраїнської студент. наук.-прак. конф. (м. Суми, 12–13 березня 2015 р.)*. Суми : СумДУ, 2015. С. 141–143.

Марта Ушпалевич

Науковий керівник – доц. Бешлей О.В.

Теоретичне підґрунтя розвитку креативного і критичного мислення на уроках англійської мови

Сьогодні нові інформаційні технології суттєво змінюють спосіб життя людини. кількість джерел інформації щодня збільшується, а спектр доступної інформації розширюється завдяки чому ми певною мірою перетворюємося на всевидяче око. Тут влучно вжити вислів Н.Ротшільда «хто володіє інформацією, той володіє світом». Проте у час розквіту інформаційних технологій необхідними постають не просто навички пошуку необхідної інформації та сам факт володіння нею, але й уміння оцінити, осмислити, проаналізувати та застосувати отримані знання.

Критичне мислення – складне й багаторівневе явище. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень.

З педагогічної точки зору критичне мислення – це комплекс мисленневих операцій, що характеризується здатністю людини: аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; бачити проблеми, ставити запитання; висувати гіпотези та оцінювати альтернативи; робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати його [3].

Г. П. Лаврентьєва вказує на те, що для провадження критичного мислення необхідна побудова логічних висновків, створення взаємозалежних логічних моделей і прийняття обґрунтованих рішень, що стосуються того, відхилити будь-яке судження, погодитися з ним або на якийсь час відкласти його розгляд [2].

Творчість на уроках англійської мови у старшій школі передбачає можливість вільно та спонтанно грати з ідеями. Водночас креативність включає дисципліноване мислення, цікавість і увагу до деталей і зусиль, що докладаються. Усе це має підкріплюватися виробленням конкретних стратегій та навичок навчальної діяльності [4].

Сучасні дослідники виділяють сім основ креативності: формування позитивної самооцінки; вияв креативного підходу до організації уроку з боку вчителя; надання учням права вибору, що

провокує відчуття «причетності» та бажання докладання додаткових зусиль для творчої роботи; ефективне використання питань; встановлення взаємозв'язків між різними сферами життя, ідеями, отриманими з різних джерел; стимули для дослідження, експериментів з ідеями; заохочення критичного оцінювання, розвиток рефлексії своєї діяльності, уміння критично оцінювати власні ідеї, уявлення, дії та результати [1].

Отже, розвиток критичного мислення та креативності є одним з наскрізних завдань сучасного навчально-виховного процесу. Варто сказати, що методи розвитку креативності та критичного мислення часто перекликаються між собою, а їх перелік достатньо великий. До найпоширеніших методів можна віднести кластер, асоціативний куш, мозковий штурм, дерево передбачень, діаграму Венна, риб'ячу кістку (Fish Bone), кошик ідей. Добирати їх учителю слід з огляду на мету, завдання та зміст уроку.

Список літератури

1. Буренко В., Сафарян С. Методичні рекомендації з розвитку творчої особистості учня в процесі вивчення іноземної мови. Іноземні мови в сучасній школі. 2013. № 4. С. 63-66.
2. Лаврентьєва Г. П., Шишкіна М. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Київ: ПТЗН, 2007. 72 с.
3. Пометун О.І Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку) [Електронний ресурс] / Олена Пометун // НУШ. – Режим доступу : <https://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2/>
4. Самойлюкевич І., Деньгаєва С. Формування умінь креативного мислення учнів початкових класів на уроках англійської мови. Нові технології навчання. 2020. № 94. С. 282-289.

Софія Федоркова

Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Стилістичні особливості перекладу рекламних слоганів

Переклад рекламних слоганів вважається одним із найважчих видів перекладу, адже складність полягає в тому, що цей вид перекладу вимагає не тільки передачі смислу, але і творчого підходу та й взагалі уміння адаптувати текст до соціокультурних особливостей аудиторії. Певна річ, що основне завдання перекладача – передати не тільки смисл, але й ту інформацію, яка закодована у специфіці культури, традицій, ментальності, у екстралінгвістичній інформації [1]. Переклад рекламних слоганів – це окрема проблема роботи з рекламними текстами, яка має чітко виражену специфіку. Наприклад, при перекладі з англійської мови на українську слід враховувати, що дві мови відрізняються типологічно. Як відомо, англійська мова аналітична, тоді як українська – синтетична. А це означає, що в англійській смисл виражається через зміну форми слів, а в українській – через поєднання слів декількох слів. Тут варто розуміти, що реклама відображає менталітет країни. Адже використання англійської мови в межах соціокультурного і медіапростору США і Великої Британії не означає однакових смислових підходів. Так, для американської реклами більш характерна є прагматична установка на продаж, тому в основі – хороший текст і яскравий слоган, образи, які торкаються сильних почуттів і демонстрації цього на екрані. У той же час творчі підходи європейських рекламистів, зокрема британців, пронизані стриманістю та інтелектом. З точки зору лінгвістики, рекламний текст має певні мовні характеристики, які визначають його ефективні способи передачі змісту при перекладі з англійської мови на українську. В даному контексті доцільно зупинитися на застосуванні положень скопос-теорії до перекладу рекламного слогану. Авторами скопос-теорії є німецькі перекладачі К. Райс та Х. Фермеер [2], їх теорія ґрунтується не на перекладі, а на різноманітних переробках і адаптаціях. Основним аспектом теорії скопоса є принцип лояльності, який дає можливість перекладачу враховувати специфіку культурних норм, незважаючи на те, що скопос допускає вибір будь-якої цілі перекладу і передбачає можливість існування різних перекладів одного і того ж вихідного тексту [2]. Наведемо приклади рекламних слоганів із застосуванням скопос-теорії: «Domestos. Kills all known germs. Dead» «Domestos

вбиває всі відомі мікроби наповал». Цей переклад не передає емоційності оригіналу, в якому наголошується на «смерті, знищенні». Проте даний слоган був перекладений як «Domestos вбиває всі відомі мікроби наповал», саме цей змінений варіант перекладу повністю розкриває смисл і ціль оригіналу відповідно до принципу скопос-теорії, бо передбачає збереження інтенції оригіналу, при цьому не має значення, якими методами вони будуть передані. Таким чином, варто підкреслити, що при перекладі реклами перекладач зобов'язаний вносити в текст відповідні правки із врахуванням соціо-культурних і психологічних аспектів споживача. Варто пам'ятати, що характерною ознакою англомовного слогану є гармонійне поєднання основної рекламної ідеї з тими засобами виразності, які дані й ідеї найбільше відповідають. Для перекладу слоганів використовуються перекладацькі трансформації, завдяки яким інформація стає зрозумілою україномовному споживачу. Отже, переклад рекламних текстів є творчим процесом, де від умінь і навиків перекладача залежить прийняття товару споживачем і його попит.

Список літератури

1. Журавель Т.В., Хайдарі Н.І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2015 № 19 том 2 URL http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_2/41.pdf (Дата перегляду 18.01.2023)

2. Jabir J.K. Skopas theory: basic principles and deficiencies. Journal of the College of Arts. University of Basrah No. (41) 2006. URL <https://docplayer.net/20985972-Skopos-theory-basic-principles-and-deficiencies.html> (Mode of access 22.01.2023)

Марія Федорюк

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н.Г.

Лексичні засоби вираження концепту «війна в Україні» в сучасній англомовній пресі

Вербалізація концепту «війна» притаманна всім мовам світу та є мовною універсалією. Публіцистичний дискурс нині становить винятковий інтерес фахівців різних галузей знання з погляду об'єкта дослідження, що пропонує багатоплановий матеріал для наукових досліджень. Крім того, у дискурсі ЗМІ відображаються всі актуальні події і знаходять своє відображення та розвиток становища сучасних лінгвокогнітивних та лінгвокультурологічних парадигм наукового знання, що дозволяють з нових позицій підійти до питання формування та функціонування концепту «війна в Україні».

Концепт належить до найбільш актуальних аспектів дослідження і використовується в різних галузях знань. У своїй праці Л. Талмі писав, що під концептом розуміються наукові напрями, які займаються проблемами мислення та пізнання, збереження та обробки інформації. Концепт – це ментальне уявлення, яке побудоване на основі категоризації загальних якостей, абстрагованих від об'єктів [4].

Словник Oxford Learner's Dictionaries містить таке визначення концепту: уявна репрезентація об'єкта, факту, якості, ситуації тощо; абстрактна або загальна ідея, узагальнена з окремих випадків [5].

Більшість дослідників у галузі когнітивної лінгвістики дотримуються думки, що концепт перш за все полягає не в його мовленнєвих проявах, а в концептуальних чи ментальних уявленнях відповідно до попереднього досвіду, який виникає у свідомості читача [6, с. 85].

У свою чергу І. С. Семенюк у своїй праці вказує на три способи об'єктивації поняття: позначення, вираження та опис. Під позначенням дослідник розуміє присвоєння концептуалізованому поняттю певної назви, особливої ознаки; під виразом – усю сукупність мовних і немовленнєвих засобів, що ілюструють, уточнюють і розвивають його основний зміст; а опис визначає спеціальну дослідницьку процедуру тлумачення значення назви концепту та зазначає, що всі вони можуть брати участь у формуванні його номінативного поля [1, с. 122-124].

До засобів вербалізації концепту належать одиниці різних мовленнєвих рівнів – лексичного, фразеологічного та граматичного [3, с. 180].

Військова лексика, лексика армії та війни, що становить концептосферу «війна», є однією з найдавніших форм мови, що використовується для специфічних цілей, яка стрімко розвивалася разом з розвитком військових і оборонних технологій, перебудовою військових сил, розробкою нових видів озброєння. Варто додати, що військові, окрім стандартизованих термінів, часто використовують військовий жаргон і сленг як важливу частину неформального спілкування, що також виступає елементом концепту «війна» [2, с. 139].

Аналіз репрезентації концепту війна у дискурсі сучасних електронних ЗМІ актуальний, оскільки медіатекст є простором репрезентації національної моделі світу мовної особистості автора, під якою ми маємо на увазі певну систему духовних цінностей, зафіксовану в мовних системах і зобумовлену ментальними уявленнями конкретної національної спільноти.

Список літератури

6. Семенюк І. С. Мовні засоби відтворення концепту ЗЛОЧИНЕЦЬ у сучасній американській художній прозі та публіцистиці. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 256 с.
7. Ivir V. Internationalisms: Marked or unmarked. *Markedness in synchrony and diachrony*. 1989. P. 139–150.
8. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by*. Chicago : University of Chicago Press, 2003. 191 p.
9. *Longman Dictionary of English Language and Culture*. 3rd ed. Hudson : Pearson ESL, 2000. 1568 p.
10. Talmy L. *Toward a Cognitive Semantics*. Cambridge, MA : MIT Press, 2000. 566 p.
11. Verdonk P.A *Cognitive Stylistic Reading of Rhetorical Patterns in Ted Hughes's «Hawk Roosting*. *Language and Style*. New York : Palgrave MacMillan, 2010. P. 84–94.

Олександра Федосова-Саковець
Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Концепт «мода» в ідіоматичній лексиці англійської мови

Вивчення мовної картини світу певної людини – це спосіб пізнати специфіку її мови, зрозуміти її систему мислення, її характер, менталітет і, зрештою, забезпечити міжкультурну комунікацію [1]. Різноманітність форм повсякденного знання визначає різні способи формування понять у свідомості людини: врахування емоційного досвіду; розгляд предметної та практичної діяльності; на основі експериментально-пізнавального та теоретико-пізнавального видів діяльності; заснований на акті мислення; на основі вербальної та невербальної комунікації [2].

Модний дискурс — це продукт свідомої творчості людей у світі моди, який є моделлю одягу та включає набір важливих контрастів і правил щодо координації елементів одягу. Цінність модного дискурсу зосереджена у його ключових поняттях: краса, зручність, престиж, стиль, шарм, мода, бізнес, зразок моди [3].

Структуру концепту моди можна представити у вигляді трьох шарів концепту. Перший рівень — це базова відповідна функціональність, яка існує для кожного, хто використовує мову. Другий компонент – це більш ранній або пасивний історичний елемент. Третя складова — це внутрішня форма, яка абсолютно несвідома [4]. Трансформація лінгвістичної парадигми дев'ятнадцятого століття, позначена прагненням до функціоналізму, характеризується мовним описом таких складних багатовимірних когнітивних феноменів, як дискурси моди, моделювання, іміджу, бренду. Зупинимось детальніше на мовних пріоритетах сучасних номерів журналу *Vogue*, який десятиліттями формував мистецький світогляд світу моди через яскраві візуальні та вербальні компоненти. В американській культурі одягу важливі різноманітні елементи, включаючи матеріальні та, нарешті, соціокультурні: раса, клас, стать, політика, спорт, війна, бізнес, популярна музика, кіно. Усе це – ланки одного ланцюга, що впливають на те, як ми носимо одяг в Америці. Тобто політичні рухи початку

дев'яностих років дев'ятнадцятого століття вплинула на серйозні картини та індустрію моди. Сьогодні в американському журналі Vogue домінує гламурний дискурс, представлений різними мовними засобами [5].

Як показують дослідження, процеси розширення і звуження семантики слова відбуваються внаслідок метафоричних і метонімічних трансформацій назв. Основні способи семантичної номінації одягу та взуття відрізняються різним ступенем активності та продуктивності в різних компонентах національної мови: більшість одиниць утворено шляхом метафоричного перенесення назв однієї реалії в іншу. Цьому сприяють образність, експресивність, емоційність, зазвичай прозора внутрішня форма метафоричного перенесення. У рамках метафоричної номінації виділяється значна кількість іменників, утворених на основі однієї мотиваційної ознаки. Найпоширенішою мотивацією номінації одягу та взуття є ознака зовнішньої схожості.

Список літератури

1. Лексико-семантичне поле у мові та тематична сітка тексту. Науковий посібник. Київ-2016.
2. Арнольд, І.В. Лексикологія сучасної англійської. Науковий посібник. Харків-2016.
3. Гофман А.Б. Мода та люди: нова теорія моди та модної поведінки. - М.: Наука, 2014.
4. Євсюкова Т. В. Лінгвокультурологічна концепція «Словника культури»: дис. ... д-ра філол. наук. Нальчик, 2020.
5. Album "Vogue: The Covers". [Archived 18 January 2019 at the Wayback Machine.] The book contains three hundred Vogue covers from different years.

Уляна Ференц

Науковий керівник – доц. Лех О.С.

Ефективність методів і прийомів при формуванні граматичних навичок на уроках німецької мови у дітей молодшого шкільного віку

Грамматична компетентність – це вміння грамотно будувати словосполучення і речення, правильно використовувати і узгоджувати часи, а також знання частин мови і того, як будуються речення різних типів. Сьогодні професіонали з високим рівнем німецької освіти настільки потрібні суспільству, що дуже важливо думати про виклики раннього навчання з цього предмету та можливості його реалізації. Як зазначає психолог В.Андрієвська: "Практична доцільність вивчення іноземної мови ні в кого сумніву не викликає". Суб'єктом навчальної діяльності виступають учні. Кожен вік являє собою якісно новий етап психічного розвитку і характеризується низкою змін, які в сукупності формують своєрідність структури особистості дитини на цьому етапі розвитку.

Дослідники виділяють такі труднощі, з якими стикаються молодші школярі: це труднощі нового стилю життя, нових стосунків з учителями, а також розуміння та засвоєння нового матеріалу, зокрема – граматики іноземної мови. А.К.Маркова зазначає: "Учбово-пізнавальні мотиви молодшого школяра формуються у ході самої учбової діяльності, тому не менш важливими є і особливості її організації".

Доцільність запровадження раннього навчання саме граматики ІМ, як одного з найважливіших аспектів вивчення мови визначається створенням підґрунтя для подальшого вивчення ІМ у початковій школі, зокрема початкових граматичних умінь і компетенцій.

Залучити учня молодших класів до вивчення іноземної граматики буває непросто. Адже дитина повинна зрозуміти, запам'ятати й почати застосовувати правила на практиці. Однак ефективність вивчення німецької мови значною мірою залежить від методів і прийомів, які використовуються в навчальному процесі. У свою чергу методи поділяються на: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дослідницькі, наочні, словесні, практичні та ін. Основними прийомами навчання граматики молодших школярів є: аналіз, синтез, порівняння та граматичний розбір. Для забезпечення продуктивної навчальної діяльності учнів на уроках

німецької мови здебільшого використовують такі засоби, як демонстрації, пояснення, включаючи вибір орієнтирів або організацію пошуку учнями, практична організація, візуалізація, а також гра.

Останніми роками в початкових школах запроваджено раннє вивчення іноземних мов, зокрема саме тренування та якісне засвоєння граматики учнями. Практичною метою раннього навчання є закладання основи вивчення німецької граматики.

Засвоєння німецької граматики – складний процес, тому у педагогіці початкової школи слід застосовувати вищезгадані методи та методи самостійної роботи. Б.П. Єсіпов зазначав, що «Самостійна робота учнів, що включається в процес навчання, – це така робота, яка виконується без безпосередньої участі вчителя, але за його завданням в спеціально наданий, для цього час...». Доцільне використання та поєднання на уроках рухливих та логічних ігор, розвиваючих інтерактивних видів діяльності з метою формування граматичної компетентності в учнів молодшої школи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. <https://sites.google.com/site/metodikavikladannaim/lekcia-2-sistema-navcanna-inozemnoie-movi-sistema-vprav-u-navcanni-inozemnoie-movi>
2. Безхладніков К. Є. Запорука успішного оволодіння іноземною мовою в початковій школі / К. Є. Безхладніков // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 9 (244), 2012 183 Початкова школа плюс: до і після – 2004. – № 5. – С. 17 – 21 .
3. Заброцький М. Вікова психологія: Навч. Посібник / М. Заброцький. – К.: МАУП, 1998. – 92 с.

Богдана Франчук

Науковий керівник – асист. Новосадська О. Б.

Особливості відтворення англійських абревіатур та скорочень українською мовою за допомогою перекладацьких трансформацій

На даний час одним із проявів раціоналізації англійської мови є явище скорочення лексичних одиниць. Абревіацію вважають одним із найбільш продуктивних способів утворення нових слів [2; 160], результатом якого є абревіатура. Серед основних сфер вживання скорочень виділяють періодику. Аналіз особливостей використання абревіатур в англійському медіа-дискурсі, реалізація якого відбувається за допомогою засобів масової інформації, показав, що абревіація є досить поширеним явищем у газетно-публіцистичних текстах, адже допомагає заощадити час надходження інформації, при цьому зберігаючи значення лексичних одиниць.

У процесі розуміння та перекладу статей іноземних періодичних видань часто виникають труднощі при розшифруванні певних скорочень. До способів встановлення нескороченої форми слова і визначення значення даної абревіатури у конкретному контексті відносять такі методи: аналіз контексту та використання довідкових матеріалів і словників скорочень, аналіз структури абревіатури, а також пошук аналогій.

Адекватний переклад скорочень у публіцистичних текстах вимагає вмілого застосування перекладацьких трансформацій. Метою даного дослідження є з'ясування особливостей функціонування абревіатур в англійській пресі та їх перекладу засобами української мови за допомогою перекладацьких трансформацій. Нами було розглянуто кілька класифікацій, на основі яких виділили чотири типи трансформацій: лексичні (формальні й лексико-семантичні), лексико-граматичні, граматичні та стилістичні [1; 107].

Дослідження передбачало проведення аналізу 66 статей чотирьох британських та американських періодичних видань: *The Guardian*, *USA TODAY*, *BRITAIN* та *Forbes*, і здійснення перекладу 59 речень, що містять 62 скорочення, із застосуванням перекладацьких трансформацій для передачі відповідних абревіатур українською мовою. Кількість використаних трансформацій при перекладі скорочень в контексті речень становить 110.

Здійснений нами частотний аналіз застосованих перекладацьких

трансформацій допоміг визначити найбільш поширені прийоми передачі англійських абревіатур у мові перекладу. Найбільше скорочень, при перекладі яких застосовано 39 перекладацьких трансформацій, знайдено в медіа-ресурсі «USA TODAY» — 19 одиниць. Найчастіше при перекладі використовували лексико-граматичні трансформації, а саме: перестановку компонентів (28 випадків) та описовий переклад (23 випадки). Наприклад, зміна порядку слів у словосполученні застосована при перекладі таких абревіатур: *EPIC* — *Electronic Privacy Information Center* — *Інформаційний центр електронної конфіденційності*; *LSU* — *Louisiana State University* — *Університет штату Луїзіана*. Описовий спосіб перекладу застосовували для передачі скорочень, що не мають українських аналогів або ж потребують додаткового пояснення, уточнення чи розшифрування в мові перекладу: *HM* — *His/Her Majesty* — *Його (її) Величність*; *SEC* — *The Securities and Exchange Commission* — *Комісія США з цінних паперів і бірж*.

Отже, можна зробити висновок, що скорочення є невід'ємною частиною англійського медіа-дискурсу. Проведене дослідження з'ясувало, що перекладацькі трансформації є ефективним способом досягнення еквівалентності перекладу англійських абревіатур українською мовою.

Список літератури

- 1.Бялик В. Д. Основи теорії перекладу. *Fundamentals of Translation Studies*: навч. посібник для студ. ф-тів іноземн. мов. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 376 с.
- 2.Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та українських мов. Посібник для перекладацьких відділень вузів. / Л.Г. Верба. – Вінниця.: Нова книга, 2003. - 160 с.

Вікторія Фуркал

Науковий керівник – асист. Батринчук З.Р.

Формування англомовної компетентності у аудіюванні студентів першого курсу засобами автентичних аудіо та відео матеріалів

Майстерність сприйняття мовлення (або аудіювання) – це перша лінгвістична навичка, яку набуває людина. Аудіювання включає в себе відправлення повідомлення, його сприйняття та осмислення [3, с. 27]. Слухати не означає пасивно спостерігати за співрозмовником, а докладати зусиль для отримання та інтерпретації повідомлень, щоб повноцінно взаємодіяти зі співрозмовником. У формальному мовному освітньому середовищі якість аудіювання студентів суттєво впливає на їхню академічну успішність. Пасивні студенти, які неохоче беруть участь у заняттях, не використовують стратегії аудіювання, які сприяють продуктивному навчанню. І навпаки, коли студенти охоче беруть участь у заняттях, слухають викладача, ставлять запитання і ведуть дискусії, вони практикують активне слухання, що приносить плідотворні академічні результати.

У навчальному середовищі ідеальною формою слухання є активне слухання. На відміну від пасивних слухачів, які прагнуть зберегти ідеї у своїй свідомості, активні слухачі не лише продукують думки, але й діляться ними, висловлюючи їх у вербальний і невербальний спосіб [2, с. 167]. Зовнішні ознаки активного слухання включають фізичний прояв емоцій, співпрацю з іншими учасниками дискусії, фізичне вираження схвалення або несхвалення сказаного, поведінку, спрямовану на слухання, постановку запитань щодо сказаного, а також відповідні пояснення та коментарі [2, с. 171].

Застосування правильного методу аудіювання має вирішальне значення для студентів першого курсу. Реалізуючи когнітивні стратегії аудіювання, студенти порівнюють і класифікують інформацію в своїй свідомості, роблять висновки, та створюють асоціації для досягнення більш ефективного навчання. Водночас, стратегії аудіювання, які відображають емоції слухачів, виражені мовою тіла під час слухання, зокрема мімікою та жестами, які значною мірою демонструють, як слухачі почуваються в оточенні та яку позицію вони займають щодо сказаного. У свою чергу, слухачі співчувають, співпереживають і навіть можуть відчувати хвилювання, переляк чи стрес [1, с. 4]. Оскільки всі

ці стани впливають на слухові рефлексії та звички людини, ефективно та стратегічно використання цих дій може допомогти більш повноцінно реалізувати процес навчання.

Згідно з останніми дослідженнями, активні слухачі схильні робити припущення до початку аудіювання і безперервно оновлюють свої здогадки під час його проведення відповідно до нової інформації та підказок, наданих викладачем [3, с. 30]. Іншою загальною стратегією є визначення головної ідеї, коли учасники аудіювання регулярно запитують себе, в чому суть наданої інформації. З огляду на вищесказане, ми висунули гіпотезу, що розвиток навичок слухання у студентів сприяє їхньому академічному успіху та покращує їхні соціальні навички. Отже, емпірична частина дослідження буде спрямована на сприяння плануванню та впровадженню практик, які дозволять успішно розвивати навички аудіювання англійською мовою у студентів-першокурсників закладів вищої освіти.

Список літератури

1. Гонтаренко І.С. Розвиток навичок аудіювання на уроках англійської мови засобами інформаційно-комунікаційних технологій. 2020. С. 6.
2. Мартиненко О.Є. Методика формування англомовної компетентності майбутніх перекладачів в аудіюванні в умовах заочної форми навчання. 2017. С. 390.
3. Payaprom S. Investigating the Relationship Among Metacognitive Awareness, Self-efficacy, and EFL Learners' Listening Comprehension Performance. *Theory and Practice in Language Studies*. 2023. pp.27-34

Організація навчання у різнорівневих групах на уроках англійської мови

В умовах сучасності українська система освіти здійснює перехід на компетентнісний підхід, оскільки парадигма традиційної школи не задовольняє, перш за все, замовника освіти – бізнес, вищу школу, батьків і громадськість. Всі вимоги, що висуваються до рівня підготовки учнів, виражаються через систему різноманітних компетенцій. Одне з головних завдань сучасного викладача – формування ефективної методики для досягнення високих результатів учнів у вивчення іноземної мови. Сучасна модель освіти спрямована на досягнення кінцевого результату – розвитку особистості крізь призму формування необхідних компетентностей [3].

Роботу присвячено дослідженню особливостей організації навчання у різнорівневих групах. Аналіз теоретичних джерел дозволив встановити, що різнорівневе навчання визначається як таких підхід до навчання, в ході якого, викладання іноземної мови здійснюється у групах, у яких рівень знань учнів приблизно еквівалентний [2, с.4]. Встановлено, що за своєю сутністю, будь-яка група учнів різнорівнева, бо кожен з них має власний рівень знань, сильні та слабкі сторони у навчанні, різні способи кращого сприйняття інформації.

У системі загальноєвропейських концепцій рівневого володіння мовою (CEFR) знання та вміння учнів поділяються на три великі категорії, які далі поділяються на шість рівнів: основний – A1, A2; незалежний – B1, B2; просунутий рівень – C1, C2. (A1 (Breakthrough); A2 (Waystage); B1 (Threshold); B2 (Vantage); C1 (Effective Operational Proficiency); C2 (Mastery)) [3].

Характеризуючи планування заняття в різнорівневій групі, встановлено, що для збереження єдності різнорівневої групи починати і закінчувати заняття рекомендується у фронтальному форматі, а основну частину заняття – у форматі групової роботи, розділяючи учнів на різні підгрупи для виконання індивідуалізованих завдань.

Розглядаючи роль вчителя в ході різнорівневого навчання, зазначено, що викладач постає у ролі фасилітатора. Його метою є створення сприятливих умови навчання для кожного з учнів, в яких вони могли би найкращим чином самостійно подолати труднощі і вирішити завдання, які стоять перед ними. Таким чином, встановлено, що різнорівневе навчання побудоване на фасилітативній взаємодії між вчителем та учнем [1].

Аналіз показав, що для ефективності викладання англійської мови в різнорівневих групах, викладачеві необхідно дотримуватись таких правил: формулювати завдання; представляти завдання та чітко ставити задачі; розподіляти учасників на групи; підвищувати ефективність роботи в групі; виділяти час на представлення результатів групової роботи. Організація роботи в різнорівневих групах повинна враховувати певні принципи навчання: принцип позитивної взаємозалежності; принцип індивідуальної відповідальності; принцип інтелектуальної та емоційної взаємодії учнів; принцип добровільної участі; принцип активності; принципи наочності, посильності і доступності; принципи врахування індивідуально-психологічних особливостей. З'ясовано, що під час використання методів групової динаміки варто враховувати не тільки рівень знань, але й вік учнів.

Список літератури

1. Буренко В. Стратегічні напрями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти. *Іноземні мови в сучасній школі, 2012. №4. С. 28-33.*
2. Ніфака Т.П. Методика викладання іноземної мови у різнорівневих групах: програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, СЛУ ім. Лесі Українки, 2019. 11с.
3. Освіта України. Інформаційно-аналітичний огляд / під загальною редакцією В.Г. Кременя. Київ, 2001. 224с

Реклама медичних засобів в англомовному публіцистичному дискурсі

В. М. Вейлбейкер стверджує, що реклама надає цінну послугу суспільству та його членам, оскільки визначає для споживачів значення та роль продуктів, послуг, установ іноді навіть способу життя [7, с. 5].

Онлайн-реклама є основним каналом маркетингової діяльності та стосується будь-якої форми цифрового контенту, доступного в інтернеті, який передається будь-яким каналом і представлений для інформування аудиторії про певний продукт або послугу [6, с. 655].

Використання англійської мови значною мірою залежить від поля дискурсу. Ця лінгвістична варіація, заснована на сфері дискурсу, викликала інтерес до області англійської мови, яка називається англійською мовою для спеціальних цілей [5, с. 7]. Таким чином, слід очікувати, що має бути особливість у застосуванні мови в медичній рекламі, через використання специфічної термінології.

Мова медицини та реклами, як і будь-яка інша галузь дисципліни, має власні реєстри; дуже часто вони не дотримуються граматичних або логічних правил повсякденної мови. Вони є своєрідною мовою, яка функціонує та знайомить із контекстами, в яких вони використовуються.

Медична термінологія належить до найбільш інтенсивно прогресуючої частини словникового складу мови, що пов'язано насамперед, із швидким розвитком медицини та міжнародною науковою інтеграцією в цій галузі знань. Це не стала система, вона змінюється та пристосовується до потреб сучасності [4].

Встановлення лексичного багатства медичної сфери видається складним завданням, оскільки неможливо чітко окреслити межі її функціонування, яке ще більше розширюється за рахунок «стику», прикордонних ділянок медицини та загальноживаної лексики, що яскраво проявляється в рекламній сфері. Щороку світ медичної лексики поповнюється новими одиницями. Для її фіксації використовуються різноманітні лінгвістичні джерела, але повністю відобразити її словесне багатство неможливо через динамічність процесів поповнення її термінології [2, с. 210].

Мова реклами унікальна, оскільки здебільшого вона не відповідає логічним правилам розмовної мови. Реклама відхиляється від норм, оскільки вона лаконічна та спрямована на увагу. Дж. Браун вказує на те, що рекламний дискурс базується на припущенні, що текст створюється з наміром переконати глядача купити продукт чи послугу або представити цей продукт чи послугу якомога бажанішими для глядача [1, с. 111].

Спираючись на цей факт, можна також стверджувати, що у рекламному тексті виділяються чотири основні компоненти, що формують його структуру (слоган; заголовок; основний текст реклами; теглайн або ехо-фраза). Однак у рекламному тексті не завжди обов'язково чітко розділяти всі компоненти, оскільки окремі структурні компоненти можуть бути взаємозамінними, інших може просто не бути через відсутність потреби у них [1].

Список літератури

- 1.Коваленко С. Рекламний текст як основна одиниця рекламної комунікації: особливості лінгвістичного аналізу. Київ, 2009. 300 с.
- 2.Радецька С. В., Туряниця К. С. Англomовні та україномовні медичні веб-сайти: вживання та переклад медичної термінології, прагматична адаптація перекладу. *Наукові записки НДУ* 2017. С. 210–213.
- 3.Brown G., Yule G. Discourse analysis. United Kingdom : Cambridge University press, 1983. 149 p.
- 4.Chabner D. The Language of Medicine. Saint Louis, Mo : Saunders/Elsevier, 2011. Print. 1036 p.
- 5.Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purpose. Cambridge : C.U.P, 1987.
- 6.Tanyel F., Stuart E. W., Griffin J. Have «Millennials» Embraced Digital Advertising as They Have Embraced Digital Media? *Journal of Promotion Management*. 2013. Vol. 5, no. 19. P. 652–673.
- 7.Weilbacher W. M. Choosing & working with your advertising agency. Chicago United States of America : Lincolnwood, 1991. 170 p.

Марія Хоміцька

Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Способи перекладу інфінітивних комплексів

На сьогоднішній день перекладацька діяльність займає важливе місце в суспільстві. Як усім відомо, основною формою взаємодії людей під час процесу пізнавально-трудова діяльності є обмін інформацією за допомогою мови. У зв'язку з цим постає питання, що стосується правильного співвідношення одиниць інформації тої чи іншої мови. Сучасна лінгвістика приділяє особливу увагу дослідженню окремих синтаксичних одиниць мови, в тому числі, інфінітивних комплексів. Ці дослідження вивчають мову з боку аналізу змісту та функціонування. Це важливо для кращого розуміння тої чи іншої мови та її коректного перекладу. Моя робота буде присвячена розгляду структури інфінітивних комплексів та, безпосередньо, їх перекладу українською мовою. Переклад інфінітивних комплексів впродовж багатьох років є актуальним предметом дослідження серед українських та іноземних мовознавців, у тому числі серед Я. І. Рецкевича, Т. А. Зражевської, Л. Ф. Кутузова, В. Н. Комісарова, І. В. Корунець, С. Каллахема, Т. Н. Мальчевської та В. І. Шпака. Окремо можна виділити І. Ф. Калайдовича, який здійснив великий та важливий внесок у дослідження інфінітиву: він виділив інфінітив із категорії загальних дієслів та перевів в окрему, самостійну категорію. З часом інфінітив став особливою частиною мови і був розглянутий як слово, що не відмінюється. І в українській, і в англійській мовах інфінітив багатofункціональний, проте кількість його форм в обох мовах відрізняється, викликаючи тим самим труднощі під час перекладу [1, с.132]. Не існує чітких відповідників специфічним інфінітивам, як тривалому (Continuous) наприклад. У цілому варіанти вживання інфінітива у різних його функціях для кожної мови специфічне. Проте існують певні способи та правила перекладу інфінітивних утворень [2, с. 2], про які я детально розповім у своїй роботі. Загалом, правильний переклад інфінітиву напряму залежить від його синтаксичної конструкції. Через складність передачі значення слова між різними мовами, перекладачі часто використовують метод компенсації, але загалом спосіб перекладу інфінітиву залежить від його функції у мовленні. Хочу наголосити, що у процесі вивчення інфінітивних комплексів використовують різні методи дослідження, які також

впливають на подальший переклад [2, с. 43-44]. Приміром, структурно-семантичний метод дослідження дозволяє визначити одиницю мови, насамперед слова у словосполученнях; порівняльно-зіставний – встановлює наявні сходження або розбіжності в побудові речень, в яких використовується словосполучення з інфінітивом; структурно-лінгвістичний метод виділяє чіткі структурні елементи мови, які характеризують чіткий опис мови – закономірності, властиві англійській мові, та мові вцілому. Між комплексом інфінітивних конструкцій та засобами їх відтворення простежується певна закономірність, яка має значний вплив на спосіб їхнього перекладу. Однією з них є необхідність уникнення дослівного перекладу. Це потрібно для правильного розуміння співрозмовника та задля кращої мовної адаптації. Під час вибору окремого елемента перекладу важливо звертати увагу на його функцію в контексті мовлення. Важлива також однозначність у розкритті терміна та специфічні форми певних елементів інфінітивних комплексів під час передачі їхнього сенсу українською мовою. Незважаючи на велику кількість наукових статей та досліджень на цю тему, вона залишається актуальною для розгляду. Тому чим більше буде інформації на тему інфінітивних комплексів, тим легшим буде їхній переклад.

Список літератури

1. Кравченко Т. М., Пагутяк Ю. Структурні особливості перекладу інфінітивних конструкцій англійської мови на українську//Міжнародний науковий журнал «ОСВІТА І НАУКА». Випуск 24(1): 2018. 131-135 с.
2. Переклад інфінітивних конструкцій: 2017. 94 с. URL: <https://ukreferat.com/chapters/inomezna-mova/pereklad-infinitivnih-konstruktsij-na-materiali-romanu-s-moema-the-moon-and-sixpence.html>

Особливості німецької мови в Австрії

Німецька мова негомогенна, полінаціональна, адже використовується не лише в Німеччині, а й в Австрії, Швейцарії, Ліхтенштейні, Люксембурзі. На особливості мовної ситуації в Австрії вплинули історичні, географічні та конфесійні особливості [5, с. 15]. Конституційно закріпленою офіційною мовою в Австрії є класична німецька мова (Hochdeutsch). Втім, у повсякденному житті австрійці розмовляють виключно регіональною мовою – національним австрійським варіантом німецької мови – Österreichisches Deutsch [4], яка має свої фонетичні та граматичні особливості і використовується переважно тільки в межах цієї країни. Мета нашого дослідження – описати особливості австрійського національного варіанта німецької мови. Матеріалом дослідження послуговували словники, довідкові матеріали, мовлення носіїв австрійської німецької мови, зафіксовані в австрійських ЗМІ. Об'єкт дослідження – німецька мова та її різновиди в Австрії. Предметом дослідження виступають мовні (фонетичні, граматичні, лексичні) особливості австрійської німецької мови. На фонетичному рівні австрійська літературна вимова дифтонгів відрізняється від їхньої німецької вимови (*au* [au], *ei* [ei], *eu* [éy]). Голосні звуки вимовляються ширше і водночас слабше. Це призводить до того, що простий голосний звук легко дифтонгізується: [i] переходить в [ia], *u* – в [ue] або [ua]. До характерних особливостей вимови німецької мови в Австрії належать також відсутність аспірації у початкових [p], [t], [k], передньоязикова артикуляція [r]. У деяких словах наголос падає на інший склад (австрійський варіант *Uniform* – німецький варіант *Unifórm*, *Kópie* – *Kopie* та ін.). На граматичному рівні спостерігаються відмінності у роді іменників: австрійське *die Dress* та німецьке *der Dress*, австрійське *die Schank* та німецьке *der Schank* тощо. Відмінності спостерігаються також у засобах утворення множини іменника. Так, австрійським формам *das Scheit* – *die Scheiter* протиставлені німецькі *das Scheit* – *die Scheite* / *die Scheiter*. В інших випадках кожен варіант мови має власну форму множини імені: австрійське *der Erlaß* – *die Erlässe*, німецьке *der Erlaß* – *die Erlasse*. У

системі дієслова відмінності можуть виявлятися в парадигмі відмінювання. Так, 2-га особа однини дієслів з результатом кореневої морфеми на *-sich (naschen)* в австрійському варіанті приймає закінчення *-t, (du nascht; du rutscht)*, тоді як в німецькій мові – *-(e)st (du nascht / naschest; du ruschst / rutschest)*. Своєрідні особливості австрійська німецька мова має й на лексичному рівні. Наприклад, австрійці використовуються слово *Kasten* замість *Schrank*, *Paradeiser* замість *Tomate*, *Stuhl* замість *Sessel* (власне німецьке значення для *Sessel* «зручніший, м'який (набивний) стілець»), тоді як в австрійському варіанті *Sessel* – це синонім до *Stuhl* (а власне німецьке *Sessel* називається в Австрії *Fauteuil*). Німецькі форми *es schmeckt schön* чи *Butter aufs Brot schmieren* замінюються на варіанти *es schmeckt gut* або *Butter aufs Brot streichen*. Деякі слова німецької мови в Австрії використовуються в іншому, часто – другорядному значенні, наприклад, *Brühe* в Австрії позначає тільки «несвіжу смердючу рідину», а в Німеччині «*[klare] Suppe*». Отже, австрійський національний варіант німецької мови має свої специфічні риси на фонетичному, граматичному, лексичному рівнях. Стандартний варіант австрійської німецької мови має багато спільного з власне стандартною німецькою мовою та використовується в Австрії широко. Перспективами подальших досліджень може стати порівняльний аналіз німецької та австрійської німецької варіантів мови.

Список літератури

4. Österreichisches Deutsch. URL: https://de.metapedia.org/wiki/%C3%96sterreichisches_Deutsch
5. Wiesinger P. Die deutsche Sprache in Österreich. Das österreichische Deutsch. Schriften zur deutschen Sprache in Österreich. Wien, Köln, Gray, 1988. № 12. S. 10–30.

Евфемізми в англійських ЗМІ та їх переклад українською мовою

За останні десятиліття в лексиці англійської сталися великі зміни. У мові активно розвивається тенденція до словотворчості – і ми можемо спостерігати це на численних прикладах мови реклами та ЗМІ. З іншого боку, сьогодні спостерігається активне вживання евфемізмів, тобто нейтральних за своєю емоційною оцінкою лексем, які мають на меті уникати комунікативних конфліктів, вуалювати негативну для адресата інформацію, тим самим спотворюючи реальну дійсність та надаючи маніпулятивний вплив. Евфемія, що спочатку використовується у сфері ділового спілкування (переважно громадськими діячами), переноситься в інші сфери, поширюючись тим самим повсюдно.

У сучасних ЗМІ евфемізми набули значного поширення. Сьогодні евфемізми чітко поділяються на дві групи залежно від належності видання до якісної та «жовтої» преси; соціально-політичним чи розважальним виданням. Так, особистісні евфемізми найпоширеніші у ЗМІ другого типу. Вони розкривають такі теми, як хвороби, інтимні відносини, вік, фізичні недоліки людини, смерть, фізичний стан людини та ін. народжуваності та смертності населення, фінансова незахищеність населення, освіта та ін. Усі ці теми фігурують у якісних виданнях, проте дуже часто для розкриття проблем журналістами та експертами використовуються евфемізми, за рахунок яких багато залишається «в тіні». Підтвердженням є численні виступи політичних лідерів, економістів, соціологів; публікації інтерв'ю, звітів, аналітичних статей та особливо репортажів у пресі.

Дедалі більший дослідницький інтерес до евфемії пов'язаний з тим, що сучасна лінгвістика фокусується на вивченні мови у тісному взаємозв'язку з людиною та її духовно-практичною діяльністю. Якщо на зорі використання евфемічних засобів їхня роль швидше зводилася до алегоричного опису неприємних або бентежних тим, які в основному ставилися до таких аспектів, як згадка про расову, етнічну та релігійну приналежність, то тепер тематика дещо розширилася і включає гендерну приналежність та фізіологічні особливості конкретних.

Евфемія і дисфемія відбиває соціальні, культурні, моральні цінності, і навіть особливості світогляду і мислення у промови окремих особистостей, а й у мовному портреті сучасного суспільства загалом. Евфемізм і дисфемізм повністю залежать від прийнятих в соціумі оцінок тих чи інших явищ, від визначення того, що допустиме, а що ні. Звідси й випливає необхідність їх систематичного вивчення у зв'язку з культурними та соціальними змінами.

Таким чином, хоча мотиваційні передумови вживання евфемізмів носіями мови можуть бути різними, проте всі вони мають єдину мету – замінити соціально або психологічні неприйнятні прямі номінації на аналогічні, але з більш нейтральним значенням, що значною мірою полегшує процес передачі інформації у певних сферах людської діяльності. Проблема евфемізації мови недостатньо досліджена, все ж існування евфемізмів в англійській мові беззаперечне. Зростаючий інтерес до цієї проблематики, прогнозується, стане поштовхом для подальших ґрунтовних досліджень застосування евфемізмів як в англійській мові, так і в інших мовах в цілому.

Список літератури

7. Вишнівський Р.Й. Філологія. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, 2014. №6. С. 10–19.
8. Галайчук А. Художні евфемізми та проблеми їх відтворення у перекладі. Мовні і концептуальні картини світу, 2013. Вип. 46(1). С. 231–239.
9. Іванова В. І. Явище евфемізмів сучасній українській англійській мовах. К., 2009. 30 с.
10. Ключник Р. М. Дискурс протесту та політична коректність: до питання про евфемізми в політичній комунікації. Регіональні студії, 2018. 13. С. 30–35.

Маріанна Цуркан

Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Вербальні засоби впливу в англомовних медійних

текстах

Центральним поняттям, яке містить у собі медійні тексти, типи взаємодії між мас-медіа та реципієнтами, реалізацію різноманітних функцій та комунікативну ситуацію, є медійний дискурс. З огляду на значну популярність та впливовість ЗМІ, саме медійний дискурс виступає найактуальнішим явищем для дослідження. Його функції такі: інформативна, комунікативна та функція впливу. Центральна для сучасних медіа функція впливу, адже головна мета ЗМІ – це вплив на суспільство з допомогою вербальних та невербальних засобів [15, с. 25].

Науковою базою дослідження стали праці вітчизняних вчених, що займаються вивченням особливостей дискурсу, зокрема медійного: Н. П. Карпчук [5], Н. В. Таценко [15]. Серед закордонних вчених до розвідки медійного дискурсу залучені: А. Дюрант [19], Є. О. Кожемякін [6], С. Пінкер [20], М. Талбот [21] та інші. Мовленнєвий вплив досліджувала значна кількість зарубіжних та вітчизняних вчених на різних етапах його розвитку, серед них: Г. Г. Почепцов [8], В. В. Різун [10], О.О. Селіванова [11; 12], В. Б. Скрябіна [14] та інші.

Дослідженнями в галузі перекладознавства займаються такі вчені: В. В. Демецька [1] (психолінгвістичний аспект перекладу), О. В. Ребрій [9] (еквівалентність та адекватність перекладу), О. О. Селіванова [12], І. Ю. Сіняговська [13] (особливості використання та проблема диференціації перекладацьких трансформацій), а також С. О. Швачко [17] (концептуальні аспекти перекладу) та інші.

Не менш важливий феномен переклад засобів впливу, оскільки це явище розв'язує проблеми міжкультурної комунікації [17, с. 21]. У процесі перекладу засобів впливу в англомовному медійному дискурсі, перекладач стикається з проблемою відмінного сприйняття тієї самої інформації носіями різних мов. Причинами цього є розбіжності в ментальній та культурній картинах і баченні світу.

Попри значну кількість публікацій і наукових праць, які репрезентують медійний дискурс та засоби мовленнєвого впливу,

питання адекватного перекладу цього явища залишається відкритим, фрагментарно розглянутим та недостатньо вивченим. Головна причина цього полягає в його динамічності, адже з кожним роком технології, соціум та мова прогресують, внаслідок чого з'являються нові засоби впливу в медійному дискурсі, а разом із тим постає необхідність розширювати напрями його дослідження та перекладу, що визначає актуальність пропонуваного дослідження.

Список літератури

1. Демецька В. Адаптивна модель перекладу в психолінгвістичному вимірі / В. Демецька // *Psycholinguistics* : збірник наукових праць. Серія : Філологія. – Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я. М., 2019. – Вип. 26(2). – С. 70–90.
2. Єгорова А. Г. Вербальні засоби впливу в англomовних медійних текстах. Дуальність впливу : курс. робота : 035.04 «Германські мови та літератури (переклад включно)» / А. Г. Єгорова. – Суми, 2017. – 33 с.
3. Єгорова А. Г. Вербальні засоби впливу в англomовних медійних текстах. Дуальність впливу [Текст] / А. Г. Єгорова; наук. кер. О. О. Жулавська // *Перекладацькі інновації: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 15–16 березня 2018 р.* / Редкол. : С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : СумДУ, 2018. – С. 17–21.
4. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія / Р. П. Зорівчак. – Львів : Вища шк. Вид-во при Львів. ун-ті, 1983. – 174 с.

Анастасія Черленяк

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н. Г.

**Британські культурні маркери у сучасних газетних текстах
(на матеріалі британських онлайн видань)**

Згідно із загальноприйнятими даними, абстрактний сучасний молодий споживач інформації не може обійтися без користування всесвітньою інформаційною системою. Газетні періодичні онлайн видання є доступними джерелами інформації, а для британців, відповідно до результатів різних опитувань, як наприклад опитування від Publishers Audience Measurement Company, газетні тексти характеризуються більшим кредитом довіри, ніж інші способи отримання інформації. Кредит довіри до газет реалізується її змістом. Це цілісний, свідомо структурований дискурс, у якому велике значення відіграють текстові і візуальні повідомлення. Про культурні маркери британців свідчить тематика газет. За статистичними даними близько 70% публікацій присвячено, насамперед політичним й соціальним питанням. Актуальними і цікавими темами для британців є культурні аспекти життя. Однак варто зауважити, що для величезної кількості споживачів інформації (за деякими даними до 80%) читання газети обмежується лише знайомством із заголовками [1, с. 268]. МакАртур зазначає: «Заголовки газет, як правило, включають емоційно-забарвлену лексику, часто пов'язану з тероризмом, тиранією або примусом» [2, с. 8]. Це свідчить про британську культурну свідомість, загальний світогляд молодої сучасної людини та її проблематику орієнтування у світі. Чимало вчених зауважують, що феномен масової культури не може існувати у відриві від феномену масової інформації. Окрім визначення загальнополітичного та культурного клімату нового «інформаційного суспільства» у цілому, мас-медіа визначають також і мовний клімат кожної конкретної країни окремо [3, с. 113].

Газетно-публіцистичний стиль характеризується своєю функціональністю, націлений на виклад інформації у здебільшого лаконічній формі. Характерне його використання у таких способах поширення інформації, як газети, суспільно-політичні журналах, радіо, телебачення тощо.

Особливості газетного стилю характеризують дві групи – мовну та екстралінгвістичну. Характерною ознакою газетного стилю є його

спрямованість на вплив, насамперед стоїть ціль не точно і лаконічно ознайомити читача з новинами, а викликати у нього певне ставлення до подій, спонукати до діяльності, до потреби зайняти певну громадську позицію, змінити погляди чи сформувати нові.

Відповідно до даних Ofcom, молодші вікові групи набагато частіше користуються інтернетом і соціальними мережами для отримання новин, тоді як їхні старше покоління віддає перевагу друкованим виданням, радіо і телебаченню. У грудневому звіті 2018 року за результатами опитування, проведеного компанією Publishers Audience Measurement Company, зазначалося, що новини від найпопулярнішої на той час газети The Guardian, включаючи новини, що публікуються в інтернеті, щомісяця отримують понад 23 мільйони дорослих британців. [4].

Проте молодь віддає перевагу іншим джерелам отримання інформації. Статистика TikTok показує, що популярність додатка у Великобританії неухильно зростатиме протягом наступних кількох років. За прогнозами Statista, у 2025 році у Великобританії буде 15 мільйонів активних користувачів TikTok.

Підсумовуючи вищесказане, можна стверджувати, що періодичні онлайн-видання досі є одним із найпоширеніших способів отримати інформацію для британців, проте це не довговічна статистика.

Список літератури

1. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник : 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
2. McArthur. The Oxford Companion to the English Language. Oxford and New York: Oxford University Press. 1992. P. 8.
3. Серебрянніков Б.А. Про матеріалістичний підхід до явищ мови. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 319 с.
4. Waterson, Jim (17 December 2018). "Guardian most trusted newspaper in Britain, says industry report". The Guardian. Retrieved 17 December 2018..

Віталіна Черниш

Керівник – доц. Лесінська О. М.

Функціонально-семантичні характеристики англо-американських запозичень у молодіжному сленгові сучасної української мови

Актуальність вибору теми визначається сучасною тенденцією

посилення дослідження лексики різних соціальних груп, зокрема підлітків, які складають більшість нашого населення. Варто зауважити, що молодіжні сублінгвістичні явища – поки що менш досліджений напрям у мовознавстві і потребує поглибленого вивчення. Адже більшість лінгвістичних досліджень спрямовані на розгляд динамічних особливостей аксіологічних компонентів лексичних одиниць як елементів сенсоутворення, що сприяють розвитку мови, відображають зміну цінностей мовної спільноти до дійсності, відтворюють національний менталітет будь-якої мови та національний мовний рівень. Невід'ємною ознакою живого функціонування будь-якої мови є існування в ній своєрідних підмов - так званих соціолектів. Соціолект – це мова, якою користуються представники певних соціальних груп, тих чи інших професій та вікових категорій. Термін “соціолект” може стосуватися соціально обмежених діалектів, одним з яких є жаргон та сленг. Сленг - це слово або фраза, яка зазвичай асоціюється з тією чи іншою соціальною групою і відіграє певну роль у побудові ідентичності. Як найуживаніша функціональна мова спілкування у «своєму колі», сленг є проявом вікового конфлікту та індикатором невідповідності молодіжних потреб молодих людей та можливостей реалізації. Ця суперечність особливо яскраво виражена в мовних здібностях молодого покоління. Англійська мова стала справжньою мовою світу. Нею володіють близько 1,5 мільярда людей. Її словниковий запас становить півмільйона слів [1]. Поява англійського сленгу є не тільки результатом розширення самої англійської мови (через вивчення іноземних мов у школах, поширення англійської літератури, захоплення британською музичною культурою, активізацію міжнародних відносин), але й популяризації західного життя, бажання молоді бути схожими на героїв популярних фільмів та телешоу. Через що й відбувається механічне перенесення англійських лексем в українську мову. Нещодавно в українській мові з'явилося поняття *каучсерфінгу*. Це онлайн-мережа для мандрівників, які шукають безкоштовне житло[2]. Прагнення мовної економії, заміна багатослівних виразів одним словом. Наприклад, замість «виконавець співу, який супроводжує вокальну партію» зручніше використовувати лексему *бек-вокаліст* (англ. *backing vocal* - спів на задньому плані) [2]. Молодіжний сленг є одним із додаткових джерел мовного лексичного складу та одним із компонентів культури загалом. Активним

«постачальником» розмовної мови підлітків є розмовний словниковий запас учнів, який має явні експресивно-емоційні динамічні характеристики. Молодіжний сленг використовується в різних типах дискурсу, в тому числі в рекламному художньому дискурсі в Інтернеті та друкованих ЗМІ, в такий спосіб реалізуючи загальний код спілкування з молоддю аудиторією [3]. Отже, молодіжний сленг - це самостійний рівень національної мови, який певною мірою відображає рівень культури, освіти та соціального розвитку. Він містить лексику щонайменше трьох лексико-стилістичних підсистем: нестандартної розмовної мови, жаргону та вульгаризмів.

Список літератури

1. Ткачівська М. Б. Молодіжний сленг і його переклад. *Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]*. Серія: Філологія (мовознавство), 2015. С.390-395
2. Грабовий П. М. Зіставлення англійського та українського молодіжного сленгу в лінгвокультурологічному аспекті. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*, 2011. С. 99-10
3. Мартос С. А. Молодіжний сленг: комунікативний аспект. 2005. С.23- 24

Аліна Черній

Науковий керівник – доц. Петренко О.Д.

Лінгвістичні особливості науково-технічного перекладу

В умовах інформаційного суспільства розвиток науки і техніки тісно пов'язаний з обміном інформацією між фахівцями різних професій, адже науковий прогрес неможливий без взаємного ознайомлення з досягненнями, тенденціями, напрямками розвитку різних галузей. Тому науково-технічний переклад стає актуальним у підготовці фахівців із перекладу і є окремою дисципліною, де поєднується лінгвістичний аспект із науково-технічним.

Основна вимога до науково-технічного перекладу – це точна передача інформації. Під час процесу перекладу науково-технічної літератури, треба брати до уваги те, що хоч мова науково-технічних текстів є частиною загальнонаціональної мови і використовує її лексику та граматичну будову, але їй притаманний певний стиль, який відповідає меті та завданням змісту наукової літератури, а також деяким особливостям як у галузі термінології, так і у галузі граматики. Тому для точної передачі змісту під час перекладу використовуються еквівалентні відповідники лексичних одиниць мови перекладу мові оригіналу. Загально розповсюджена практика здійснення цього – застосування словників та вивчення питань проблеми пошуку у них рівноцінних одиниць. Варто зазначити, що переклад німецької науково-технічної літератури відрізняється від перекладу художньої літератури, газетних статей, документально-ділового матеріалу. М. Снель Горнбі відзначає, що між різними видами перекладу (технічний / літературний переклад) спільного не так вже й багато [1, с. 138].

Тексти науково-технічного дискурсу, завдяки визначеним характеристикам, становлять специфічну, особливо складну для розуміння категорію літератури. Як стверджують О. Ключник та Г. Грицик, найтиповішими лексичними особливостями науково-технічної літератури є насиченість тексту термінами та термінологічними сполученнями. Терміни становлять суттєвий складник науково-технічних текстів і являють собою одну з головних причин виникнення труднощів під час перекладу [2, с. 2]. У процесі всієї своєї перекладацької діяльності перекладач повинен вдосконалюватися у різноманітних дисциплінах та сферах. Тобто перекладачеві потрібно брати участь у конференціях та семінарах,

присвячених питанням теорії та практики перекладу з відповідного напрямку спеціалізації, підвищуючи у такий спосіб свою компетенцію [3, с. 3-4].

Ціла плеяда відомих лінгвістів-перекладознавців, як-от Л. С. Бархударов, В. Е. Бреус, В. Н. Комісаров, В. В. Коптілов, Я. І. Рецкер, А. В. Федоров, В. І. Карабан, І. В. Корунець, Л. М. Черноватий, здавна займалися дослідженням поняття науково-технічного тексту крізь призму відтворення у перекладі. Вони вивчали та описували лексичні, граматичні, жанрово-стилістичні, а також термінологічні проблеми, які типово виникають під час здійснення перекладу текстів науково-технічної літератури. Слід зазначити, що нехтування при перекладі науково-технічних текстів повинні бути виправдані особливостями української мови або ж вимогами стилю. Переклад в цілому не повинен бути ані буквальним, ані вільним переказом оригіналу, хоча елементи того й іншого обов'язково наявні.

Список літератури

1. Актуальні проблеми науково-технічного перекладу : колективна монографія. Дніпропетровськ : НГУ, 2007. Вип. 2. 256 с.
2. Ключник О. Труднощі науково-технічного перекладу [Електронний ресурс] : стаття з наукової конференції / О. Ключник, Г. Грицюк. — К., 2013. — 4 с. — Режим доступу : <http://conferences.neasmo.org.ua/node/1408>
3. Дерді Е. Т. Причини низької якості науково-технічного перекладу та шляхи їх подолання / Е. Т. Дерді, А. С. Сахро // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. — 2011. — С. 34–39.

**Лексико-граматичне значення та функції англійського
інфінітива і його переклад
українською мовою**

Інфінітив вихідної мови (ВМ) значно більше репрезентативний за кількістю форм, він відрізняється і за спектром функцій, тому всі ці розбіжності не можуть не викликати деякі труднощі в процесі його відтворення в мові перекладу (МП). Ще більш проблемні для перекладу інфінітивні комплекси, які не мають прямих граматичних відповідників, що ускладнює процес перекладу. Мета цієї роботи – встановити кореляцію між різними чинниками, що зобумовлюють перекладацькі стратегії для передачі граматичної форми інфінітива; її завдання: 1) виявити збіги й розбіжності в процесі перекладу інфінітива та його комплексів у різномовних текстах; 2) класифікувати способи перекладу інфінітива й інфінітивних комплексів з англійської мови українською. У роботі використовуються такі методи наукового дослідження: порівняльно-зіставний, який спрямовано на встановлення збігів і розбіжностей у репрезентації інфінітива в зіставлюваних мовах; кількісний, що дає змогу виявити частотні характеристики англійського інфінітива в різних функціях у вихідному тексті; дескриптивний, що передбачає сукупність процедур інтерпретації й опису досліджуваної граматичної одиниці, та метод випадкової вибірки для роботи з ілюстративним матеріалом. У процесі перекладу іншомовних текстів фахівець може зіткнутися з багатьма труднощами. Це зумовлено тим, що між різними мовами, окрім лексичних, наявні й значні граматичні відмінності, спричинені особливостями їхньої граматичної системи. Тому для відтворення іншомовних текстів перекладачеві потрібно аналізувати граматичну структуру іншомовних речень і конструювати їхні відповідники з огляду на мовні норми та жанр перекладу

(літературний, переклад науково-технічних, публіцистичних текстів тощо).

За результатами проведеного дослідження ми дійшли таких висновків:

1. У тексті роману інфінітив найчастіше вживається у функції частини складеного дієслівного присудка, обставини мети та означення.

2. Кількісний аналіз продемонстрував, що в ієрархії способів відтворення інфінітива в обох досліджуваних мовах домінує переклад граматичним аналогом. Решту типів зафіксовано в такій кількісній послідовності: особова форма дієслова, підрядне речення, заміна частин мови та вилучення.

3. Під час перекладу інфінітива фахівці вдаються до різних трансформацій з метою досягнення еквівалентності й відповідності нормам МП. Крім граматичних заміन, вони також здійснюють лексичні й лексико-граматичні трансформації: смисловий розвиток та антонімічний переклад.

Список літератури

1. Верба Л. Г. Граматика сучасної англійської мови: Довідник. К.: Логос, 2022. 638 с.
2. Зражевська Т.А., Біляєва Л.М. Труднощі перекладу з англійської мови на українську. К:Вища школа, 2022. с.192.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: Нова книга, 2023. 620с.
4. Кротевич Є. В., Родзевич Н.С. Словник лінгвістичних. Київ, 2015. С.235.

Софія Чуревич

Науковий керівник – доц. Косенко А.В.

Англомовні скорочення у соціальних мережах: функціональний семантичний аспекти

В останні роки люди можуть помітити, що англомовні країни зазнали величезних змін на соціальному, національному та мовному рівнях. З формуванням нових політичних, економічних і культурних відносин в суспільстві і формуванням різних нових типів інститутів і організацій виникає велика необхідність в постійному поповненні словникового запасу англійської мови.

Актуальність даної теми зобумовлена широким розповсюдженням і вживанням скорочень в інтернет-просторі та в мобільних текстових повідомленнях. У нову еру високих технологій в людини є необмежені можливості для спілкування. SMS-спілкування також можна розглядати як різновид сучасного письмового спілкування, а швидкий розвиток соціальних мереж і їх широке використання привели до популяризації інтернет-спілкування.

Тенденція комунікативної економії поширюється на всі мовні підсистеми. Кожна мова має безліч скорочень та абревіатур, тому що вони займають важливе місце в комунікації і займають одну з лідируючих позицій в словотворенні, яке доповнює морфологічну структуру сучасних мов.

Мета роботи полягає у визначенні англомовної абревіатури у сфері віртуальної комунікації у прагматичному аспекті.

Матеріал дослідження – скорочені SMS-повідомлення, соціальні мережі, такі як Твіттер та Інстаграм, Інтернет-тексти, величезна кількість різноманітних скорочень з книг.

Сучасна англійська переживає період так званого буму, коли з'являється нова лексика. Зростання чисельності словникового запасу визначає раціональність мови, економію називного відмінка і словотвору.

Одним з найбільш яскравих проявів раціоналізації мовленнєвої діяльності та оптимізації мовного процесу є феномен скорочення словникового запасу.

Вивчення механізму редукування слів і його ролі в процесі сучасного англійського словотвору вважається актуальною проблемою в сучасних дослідженнях англійської мови.

Особливо часто скорочуються багатоскладні лексичні одиниці і предметні фрази. Редукційний механізм відіграє головну роль у формуванні редукційної форми, яка виконує «більш економічну» функцію заміни складних слів. Вони також служать формою скорочень, які являють собою різні типи складних скорочень.

Тому, необхідно розрізняти явища словотворення, що безпосередньо пов'язано з визначенням напрямку редукційного механізму.

У процесі дослідження розглянуті особливості англomовного голосового зв'язку інтернет-простору, і SMS-повідомлень і способи їх відтворення.

Основна відмінність між фонетичними і лексичними скороченнями полягає в їх практичному застосуванні: лексичні скорочення існують як в письмовому, так і в усному мовленні (вони є незалежними лексичними одиницями), тоді як фонетичні скорочення використовуються тільки в письмовій формі (вони не є незалежними лексичними одиницями).

Отже, можна зробити висновок, що повсякденна мова доповнюється все новими і новими скороченнями з різною структурою і семантикою, тому в майбутньому вчені мають вивчити велику кількість невивчених скорочень.

Очевидно, що з появою інтернету стало можливим створення нових інструментів і середовищ, що обслуговуються мовою, і вони також привели до появи нової проблемної галузі знань – інтернет-лінгвістики.

Список літератури

1. Лобовікова О. О. Соціальні мережі як феномен інформаційного суспільства / О. О. Лобовікова, А. С. Мельніков // Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. – 2011. – Випуск 5. – С. 154–160.

Лексичні та синтаксичні особливості інтернет сленгу в американських і британських інтернет-виданнях

Мова сучасних ЗМІ характеризується своєю експресивністю, вона ясніє різноманітними лексичними одиницями, а іноді і сучасними кліше. Автори не відмовляються від сленгових словотворів, оскільки сленгове забарвлення приваблює їх тим, що такі нові лексичні вирази здаються особливо виразними. Необхідність відстежити закономірності появи сленгу та його впливу на прикладі британських та американських джерел ЗМІ актуальне для нашого дослідження. Мета нашої роботи полягає у з'ясуванні лексичних та синтаксичних особливостей інтернет сленгу в американських та британських інтернет виданнях. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань: висвітлити поняття сленгу у працях вітчизняних та зарубіжних вчених-лінгвістів; з'ясувати основні причини виникнення сленгу; окреслити роль сленгізмів у засобах масової інформації; охарактеризувати жанрові особливості використання сленгізмів; здійснити аналіз особливостей функціонування та використання сленгізмів в американських та британських ЗМІ; провести тематичний аналіз сленгізмів в британських та американських ЗМІ. У роботі встановлено, що кількість сленгізмів, які використовуються, варіює в залежності від специфіки жанру. Так, велика кількість сленгізму знайдена в жанрі персональне інтерв'ю, рецензія та стаття, що зобумовлено високим читацьким попитом.

Проаналізовано інтерв'ю політиків та людей світу шоу бізнесу і було виявлено, що в інтерв'ю з музикантами, акторами та режисерами частотність використання сленгізмів становить 86 %, тоді як в інтерв'ю з політиками - 14 %. Наведемо приклад інтерв'ю Пола Маккартні: *«He's been especially involved with this one as initially he felt the sauce — «wasn't up to scratch» – so he insisted the developers research the sauce at his local Chinese restaurant. The sauce was duly reformulated and, Sir Paul says proudly, went «from being something that was reasonable but didn't really wow me» [4].*

Аналізуючи лексичні та синтаксичні особливості сленгізмів в британських інтернет-виданнях, методом суцільної вибірки обрано статті із видань «The Guardian» та «The Sun». З'ясовано те, що

сленгізми у вигляді порівняння та метафори не тільки роблять мову статей більш експресивною, а й містять імпліцитно виражену оцінку, передаючи ставлення автора до повідомлення [1]. Наприклад: «*The younger party chick should...*» [2]. *Chick* - «навшпиньки», автор дає незвичайне порівняння молодій жінці.

Випуски американських каналів, таких як CNN, CBS THIS MORNING та шоу Good Morning America (GMA) слугували нам матеріалом при дослідженні особливостей функціонування сленгізмів. Наприклад, на сьогоднішній день «*hit list*» також можна використовувати в більш позитивному спектрі (список людей, яким хочуть «завдати удару», що є сленгом для слова «вибрати», «намічати»). Було б цілком нормально сказати «*Let's make a hit list of all the people we want to email to come to tomorrow's party*» [3]. Вираз "*Behind bars*" - досить популярний зі значенням "в ув'язненні". Наприклад: «*Carl has been behind bars for years for committing a crime*» [4].

Отже, було виявлено, що британські та американські сленгізми мас-медіа часто представлені метафорами, порівняннями, вигуками або й цілими словосполученнями. З іншого боку, сленг характеризується незакінченістю фраз, скороченням речень та синтаксичних конструкцій.

Список літератури

1. Глушук Н. В. Лінгвопрагматика сучасного англомовного сленгу: витоки, класифікаційні та семантичні ознаки. Вісник Львівського університету. Серія іноземні мови. 2013. № 21. С. 22–36.
2. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/international>
3. CNN. 2019. URL: <https://edition.cnn.com>
4. Good Morning America URL: <https://www.goodmorningamerica.com>

**До питання встановлення лінгвальних засобів вербалізації
концепту**

На сьогоднішній день основна одиниця когнітивної лінгвістики – концепт, стала предметом дослідження багатьох науковців. Концепт визначають як вербалізований смисл, представлений низкою мовних реалізацій, або одиницю знання, що має мовне вираження [3, с. 33-34]. Оскільки вербалізація має тісний зв'язок з концептом, а чіткого визначення поняття “концепт” досі не існує, питання вербалізації концептів спричиняє численні дискусії.

Як відомо, терміни «вербалізація», «об'єктивація», «репрезентація», «актуалізація» та «омовлення» концепту, вважають синонімічними, оскільки відображають перехід від абстрактної одиниці концептосфери до конкретного відображення поняття, втіленого у мові [2, с. 41].

Проте деякі вчені переконані, що концепт – невербальне явище, оскільки це смисл, який не набув мовних форм, інші ж допускають можливість повної вербалізації концепту, наголошуючи на тому, що вербалізація виконує функцію переходу певної думки у вербальну форму мови [5, с. 488].

Крім того, у наукових працях також зустрічаються твердження про те, що концепт – це частково вербалізований феномен, оскільки лише частина концептуальної інформації може бути відображена словесно, а отже, решта представлена в психіці ментальними репрезентаціями: образами, схемами, картинками [1]. Зокрема, Д. Каліщук висловлює таку думку: «Повний опис концепта навряд чи можливий, можна говорити про особливості вербалізації того чи іншого концепта на певному етапі розвитку суспільства, у певному типі дискурсу тощо» [2, с. 245].

Ми дотримуємося ідеї, що концепти можуть бути вербалізованими частково, оскільки в результаті індивідуального пізнання для їхнього повного втілення потрібні комплексні засоби.

Перелік мовних засобів, які можуть використовуватися для вербалізації концепту, включає прямі й переносні номінації, контекстуальні синоніми, однокорінні слова та частини різних мов, пов'язані з основними номінаціями, оказіональні індивідуально-авторські номінації, фразеологізми, паремії, асоціати, метафоричні

номінації, стійкі сполуки, синонімічні ключовому слову, стійкі порівняння, вільні словосполучення, словникові та енциклопедичні дефініції, тематичні, публіцистичні, художні тексти, сукупність текстів [4, с. 49].

Варто також зазначити, що основний метод дослідження концептів отримав назву «концептуальний аналіз», проте лінгвісти використовують різні супутні методи аналізу концептів. Для встановлення вербалізаторів концепту, окрім концептуального аналізу, можуть використовуватися такі методи: аналіз словникових дефініцій, метод компонентного аналізу, метод контекстуального аналізу, аналіз концептуальних метафор.

Отже, вербалізація концепту – це відображення частини концептуальної інформації мовними засобами, оскільки концепт є частково вербалізованим явищем. Вербалізаторами концепту можуть виступати різні мовні одиниці, словникові одиниці та навіть тексти.

Список літератури

3. Алефиренко Н.Ф. Проблемы вербализации концепта: Теоретическое исследование. Волгоград, 2003. 96 с.
4. Каліщук Д.М. Концептуальні стилі англomовних політиків(на матеріалі політичного дискурсу президентів Дж. Буша мол., Б. Обама): дис. Луцьк, 2017. С. 41-245.
5. Косенко А.В. Вербалізація концепту функціональний та когнітивно-дискурсний аспекти: дис... канд. філол. наук : 10.02.04 / Одеський національний ун-т. Одеса, 2013. 493 с.
6. Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика: Монография. Москва, 2007. 314 с.
7. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке: Монографічне видання. Черкаси, 2012. 488 с.

Анастасія Шеколенко

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н. Г.

Розвиток лексичної компетентності за допомогою методу проєктів

Щоб вдало опанувати іноземну мову та вміти використовувати її в повсякденному житті, методисти наголошують на потребі розвивати чотири навички в іноземній мові: читання, говоріння, письмо та мовлення. Одним з головних компонентів цих аспектів є лексична компетентність.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [1] кажуть про те, що під поняттям лексична компетентність визначається як певні лексичні знання, які людина застосовує під час практичного використання іноземної мови. Треба зазначити, що в неї входять дві основні складові: лексична та граматична. Лексична охоплює слова та сталі вирази, коли граматична – такі частини мови, як сполучники, частки, прийменники та займенники.

В нашому дослідженні описуємо ефективні шляхи розвитку лексичної компетенції в учнів старших класів. Найчастіше засвоєння лексичної одиниці починається з опанування її звучання та написання, тобто графічного та фонетичного образів. Потім доречно пояснювати значення слова, його зв'язок з іншими лексичними одиницями. Краще практикувати вивчення лексичних одиниць з прив'язкою до контексту і давати учням змогу якомога більше практикувати самостійне використання вивчених слів та словосполучень [2, с. 50].

Проаналізувавши існуючі методи вивчення лексичних одиниць, ми дійшли до висновку, що учням старшої школи буде актуально вивчення слів за допомогою методу проєктів. У педагогічному світі цей метод почав застосовуватись завдяки представникам американського руху прогресивної освіти. Основні основи методу розробив педагог і філософ Джон Д'юї, чия наукова школа в Чиказькому університеті була заснована на процесі дослідження. Він та його послідовники В. Кіппатрик, Е. Коллінгс, Є. Паркхерст обґрунтували ідеї проєктної діяльності. Провідна ідея наукової школи полягала в тому, щоб виконувана дитиною навчальна діяльність будувалася за принципом: «Все із життя, все для життя» [3].

За визначенням С. Ф. Шатілової, «лексичні мовленнєві навички сприймають іншомовну лексику на основі слуху моторних і

мовленнєво-лексичних зв'язків між графічними формами слів і їх значеннями, а також зв'язків між іншомовними словами, навичками, які правильно сформовані, використані та зрозумілі» [3]. Метод проектів допомагає побудувати ці зв'язки та дати учням змогу використати лексичні одиниці на практиці.

Отже, робимо висновок, що опанування лексичної компетенції є однією з основних складових вивчення іноземної мови в цілому. Для розвитку лексичної компетенції ми обрали метод проектної роботи. Він надає учням найбільше простору для креативності та практики.

Список літератури

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
2. Кучерук О. А. Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання української мови з використанням методу проектів [Електронний ресурс] 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/28971>.
3. Project-Based Learning: A Critical Pedagogy for the Twenty-First Century [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.researchgate.net/publication/275685844 Project](https://www.researchgate.net/publication/275685844_Project)

Віолета Шенкарюк

Науковий керівник – асист. Сунько Н.О.

Особливості перекладу алюзії як засобу вираження авторської інтенції в англomовному газетному заголовку

У загальному розумінні преса – це засоби масової інформації, які мають велику вагу в культурному та політичному житті країни і, отже, в житті людини. Особливе місце в світовому інформаційному просторі в даний час посідає англійськомовна преса. Тематика публікацій в англійськомовній періодиці охоплює не тільки внутрішні проблеми країни, але й зовнішні події. Аналіз заголовків газетних текстів набуває чимраз більшого значення. Окремим і не менш важливим аспектом даних досліджень є вивчення особливостей газетних заголовків зарубіжних видань. Мета роботи полягає у визначенні особливостей газетного заголовка англійськомовних газетних видань. Згідно з метою, перед нами постав ряд таких завдань: розглянути заголовок газетного тексту як самостійну одиницю; вивчити мовну специфіку заголовків англійськомовних видань; проаналізувати мовні особливості заголовків; схарактеризувати проблеми перекладу алюзій в заголовках англійськомовних видань та запропонувати шляхи розв'язання. Наукова новизна полягає у комплексному дослідженні прийомів та стратегій перекладу заголовків інтернет-версій британської та американської преси з 2020 по 2022 рік. У даній роботі ми з'ясували, що заголовок — це цілісна текстова одиниця, що виконує номінативну пропозицію, вказує на вміст цього тексту і відокремлює його від інших. У газетах заголовок відображає головну ідею статті. У газетних текстах заголовок виконує такі функції, як номінативна, сигнальна, інвективна, рекламна, спонукальна, експресивна, графічно-видільна. Заголовки в газеті характеризуються лаконічністю, оперативністю, публіцистичністю, жанровою палітрою. Роглянуто класифікації сучасних англomовних газетних заголовків. Вони класифікуються залежно від кількості елементів, за ознакою повноти вираження, ступенем інформативності. Під час проведеного аналізу ми з'ясували, що в англomовних газетах часто зустрічаються алюзії в заголовках у вигляді порівняння, метафори, іронія, метонімія, гіперболи та ін. Використання заголовків із використанням алюзій, що виступають як питання різних видів, покликане привернути увагу читаючих до змісту повідомлення. Ми проаналізували найчастіші алюзії в заголовках газет

“Independent”, “Daily Telegraph” та “New York Times”. Деякі з них: “*horn of plenty*“, “*Achilles*“, “*Homeric*“, “*Icarus*“. Серед прикладів алюзії у заголовках сучасних англійськомовних інтернет-видань можна відзначити такий: *Merkel can not afford to see another Apocalipsis*. За допомогою виразів *another Apocalipsis* відбувається алюзія на біблійні події кінця світу. Отже, переклад алюзії є доволі клопіткою справою і вимагає багато зусиль від перекладача. Потрібно не лише досконало володіти англійською мовою, а й знати особливості алюзії та основні способи перекладу. Здійснюючи переклад алюзії, перекладач повинен враховувати культуру країни мови оригіналу, особливості написання твору, вік читача, сферу його обізнаності.

Список літератури

10. Кузнецова Г. В. Алюзія як лінгвістичне явище / Г. В. Кузнецова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету Сер. : Філологія. Одеса, 2014. № 9. С. 89–91.
11. Микитів Г. В. Інтерпретація газетних заголовків у сучасному інформаційному просторі [Текст] / Г. В. Микитів// Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. пр. Філологічні науки. Запоріжжя, 2010. № 1. С. 233–237
12. Longman Dictionary of Contemporary English [LDCE]. 5th ed. Harlow: Pearson Education Limited, 2006. 1950 p.
13. NTC’s American Idioms Dictionary [NTCAID]. 3rd ed. National Textbook Company; McGraw-Hill, 2000. 640 p.

Жанна Шикеринець

Науковий керівник – проф. Кійко С.В.

ДИНАМІКА СИСТЕМИ СИЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Дієслова в німецькій мові, як і у всіх германських мовах, поділяються на два великі словозмінні класи: сильні і слабкі. За цими умовними термінами, запровадженими Я. Гріммом в «Німецькій граматиці» [1, с. 836], стоять значні відмінності у способах утворення форм, часів і способів. Дослідженню цих особливостей присвячено значна кількість робіт з історії німецького дієслова, проте фронтальний аналіз системної еволюції всієї сукупності сильних дієслів в історії німецької мови з урахуванням структури їхньої парадигми та із використанням статистичних методів раніше не проводився. Таким чином, виникає необхідність систематизувати дані, накопичені до теперішнього часу історичною германістикою, та використати сучасні методи для пояснення змін історії німецького дієслова.

Об'єктом нашого дослідження є особливості процесу розвитку сильних дієслів в різні періоди історії німецької мови. **Предмет** дослідження – динаміка системи сильних дієслів в історії німецької мови. Відповідно, дані інших германських мов і діалектів залучаються до порівняння лише у випадках, у яких це потрібно для прояснення ситуації у німецькій мові. **Метою** дослідження є встановлення динаміки системи сильних дієслів в історії німецької мови протягом її розвитку в різні періоди. Для досягнення мети нами було визначено наступні **завдання**: 1) простежити історію всіх сильних дієслів, наявних у давньоверхньонімецькій мові; 2) узагальнити отримані результати; 3) пояснити їх у рамках сучасних теорій, що висуваються в галузі порівняльно-історичного мовознавства і діакронійної морфології. Для глибокого розуміння процесів, які відбуваються у системі сильних дієслів, ми застосували такі **методи дослідження**: порівняльно-історичний метод до морфологічного типу німецького сильного дієслова і його словозмінних засобів; метод суцільної вибірки сильних дієслів давньоверхньонімецької мови різних типів з подальшим вивченням їх еволюції за лексикографічними джерелами і базами даних, що охоплюють матеріал різних періодів історії німецької мови; комплекс статистичних методів аналізу отриманого матеріалу.

У сучасній німецькій мові сильні дієслова відрізняються від слабких у цілій низці форм: у дійсному й умовному способах простого минулого часу (претериту), у дієприкметнику минулого часу (дієприкметник II), у 2 і 3 особах однини дійсного способу теперішнього часу і в однині наказового. В нашому дослідженні проаналізовано 275 сильних дієслів, відібраних з писемних пам'яток. До кожного дієслова створена невелика словникова стаття, у якій простежується його історія до сучасного періоду. Ці статті не мають уніфікованого формату: у кожному випадку наводяться ті факти, які є релевантними для історії конкретного дієслова. Єдина уніфікована частина – це висновок, який для кожного періоду містить інформацію одного з п'яти типів:

- 1) дієслово було сильним;
- 2) дієслово має варіативність форм / змішані форми (під змішаними формами розуміємо переважання слабких форм у претериті і сильних форм у дієприкметнику II або навпаки);
- 3) дієслово мало слабкі форми;
- 4) чергування дієслова неможливо визначити;
- 5) дієслово в цю епоху відсутнє.

У ході дослідження встановлено, що відбувається поступове випадання з німецької мови лексем, які спочатку відносилися до сильного відмінювання: у кожному наступному періоді їх стає в середньому на 10% менше. Спостерігаючи за динамікою системи німецьких сильних дієслів, можна зробити висновок, що як система сильні дієслова існують фактично тільки до кінця середньовісньонімецького періоду, а надалі замість цієї системи залишаються її релікти. Отже, дослідження системи сильних дієслів виконується з метою визначення закономірностей їхніх змін в періоди розвитку німецької мови.

Список літератури

1. Grimm J. Deutsche Grammatik. Bd. 1. Göttingen: Dieterich, 1822. 1084 s.

Василь Шородок

Науковий керівник – доц. Лесінська О.М.

Мовні засоби вираження, зображення та розвитку магії в англійських жанрах фентезі (на основі роману Патріка Ротфусса «Ім'я вітру»)

Актуальність цієї теми полягає в оригінальності та новизні такого жанру, як фентезі, адже він з'явився близько початку-середини ХХ століття і почав активно розвиватись та розділятися на різноманітні жанри на початку ХХІ століття. Мета даного наукового дослідження полягає в дослідженні мовних засобів вираження та зображення магії в англійських творах жанру фентезі. В наш час існує велика кількість не тільки книг у жанрі фентезі, а й самих різновидів цього жанру. Цей феномен вивчався під різними кутами, такими науковцями як Олейнікова Г.О., Шпак І. В., Ніконова В. Г., Четова Н. Й. та багатьма інших, які вивчали не лише вираження магії та її зображення, а й створення інших світів та методи їх формування. Найкращим буде для початку дослідити сам термін «фентезі». Спочатку необхідно провести чітку лінію між фентезі та фантастикою, адже ці два жанри дуже часто плутають. Для цього необхідно звернути увагу на визначення з тлумачного словника української мови, яке звучить так: «Фентезі – жанр літератури, що з'явився в Англії у середині ХХ століття, який примикає до фантастики, але в більш вільній, «казковій» манері, що використовує мотиви далеких переміщень у просторі та часі, інопланетних світів, штучних організмів, міфологію древніх цивілізацій...» [2].

Загалом, науковці схильні до думки, що саме поняття фентезі та твори в схожому жанрі були ще в часи лицарських романів. Причиною цього є те, що події в даних творах розгорталися в умовному та фантастичному просторі, який не відповідає тогочасній Європі «темних віків» напередодні середньовіччя. Сюжет в таких романах зазвичай розвивається у вигаданій країні, а всі події обертаються довкола королівського двору або ж когось «обраного», який повинен подолати зло задля вищої мети та захисту свого королівства. Зазвичай головним героєм є лицар, який хоче слави або ж кохання юної та прекрасної дівчини.

Якщо звернутись до статті Юлії Зайченко, то найбільш відомим та значущим для створення традицій фентезі був роман «Смерть Артура» Т. Мелорі, написаний в 1485 р. [3, с. 253]. Авторка зазначає, що в даному творі ми вперше стикаємось з образом «Світлого Королівства», що веде боротьбу з темними силами, а головною кульмінацією твору є мандрівка лицаря задля вищої мети.

Говорячи про особливості жанру, головне завдання автора полягає у створенні яскравого, нового світу з продуманими персонажами, які будуть викликати у читача різні справжні емоції, а головне – переживання за долю головних героїв. Усе це разом складає одну з найголовніших рис художнього стилю – естетичну функцію. Для досягнення такого результату автори використовують різні засоби для оформлення естетичної інформації в художньому тексті, такі як: епітети, порівняння, метафори, авторські неологізми, гра слів, іронія, промовисті антропоніми та топоніми, діалектизми, жаргонізми, арготизми та вульгаризми [1, с. 314-315].

Це підводить нас до того, що фентезі – це доволі самобутній, цікавий та різносторонній жанр, який розвивається й сьогодні. Тому вивчення його феноменів, різноманітних способів перекладу та шляхів розв’язання перекладацьких проблем є доволі важливою та необхідною справою для перекладача, чому саме і присвячена ця робота.

Список літератури

1. Володихін Д. М. ФЕНТЕЗІ.Енциклопедія Кругосвіт. URL: https://www.krugosvet.ru/enc/kultura_i_obrazovanie/literatura/FENTEZI.html .
2. СловникUA.2005. URL: <https://slovyk.ua/index.php?swrd=Фентезі> .
3. ФЕНТЕЗІ ЯК ЖАНР СУЧАСНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ТОВ "Фірма "Планер". 2015. №21. С. 250–254.

Мирослава Шотропа

Науковий керівник – Руснак Д. А.

Використання методу проєктів у процесі вивчення французької мови і літератури

Одна з сучасних технік, що дозволяє застосувати на практиці накопичені знання з предмета, – проєктна форма роботи. Студент може зрозуміти та використати результат, отриманий під час проєкту на практиці. Метод проєктів вважається особливою формою організації при вивченні іноземної мови, оскільки створюються умови для творчої роботи в команді в комунікативно-пізнавальній діяльності. **Актуальність теми дослідження.** Методика навчання іноземних мов завжди спрямовується на пошук найраціональніших методів навчання. Кожен з них має свої позитивні і негативні сторони та своє об'єктивне значення за певних умов. Однак завжди методи, які використовувалися в навчальних закладах, залежали від соціального фактору, тобто суспільства, що впливало на зміст і мету навчання іноземних мов та на вибір самої мови.

Метод проєктів почав застосовуватися в США в 20-х роках минулого століття. Зміст і значення проєктної діяльності в процесі навчання у вітчизняній періодиці розкривали в своїх працях О. Коберник, В. Сидоренко тощо. Відмінність їхнього бачення заключається в цінності методу проєктів у розвитку соціально значущих якостей особистості: колективізму, громадсько-політичної активності, працьовитості, наполегливості. Цінність методу з точки зору американських колег, полягала в індивідуалізації навчання, спираючись на пізнавальні інтереси учнів і предметний досвід [1, с.29-30].

Мета нашого дослідження полягає у вивченні характеристики та актуальності застосування даного методу у процесі вивчення іноземної мови і культури, зокрема французької.

Метод проєктів описується як «система навчання, за якої учні набувають знань і вмінь у процесі планування та виконання поступово складніших практичних завдань — проєктів» [3]. «Історичний досвід апробації методу показує, що ця техніка повинна бути невідомою та органічно вплетеною в освітній процес поряд з іншими методами навчання і виховання» [3]. В процесі роботи над проєктами учні розвивають свої фізичні, інтелектуальні та вольові здібності, особистість творчо реалізується, а результати проєктів мають

суб'єктивну новизну та об'єктивну ситуацію, що має практичне значення під контролем викладача. Метод проєктів передбачає групову, парну чи індивідуальну роботу учнів, забезпечує гарантоване досягнення планованих результатів.

Проєкти можуть бути міждисциплінарними або монодисциплінарними, внутрішніми або міжнародними. Залежно від діяльності, проєкти можуть бути творчими, дослідницькими, ігровими, прикладними або ознайомчими[1, с.71-76]. В процесі роботи студенти вчаться працювати з текстом, аналізувати та узагальнювати інформацію, освоюють вміння та навички комунікативної діяльності, генерування ідей.

Отже, метод проєктів є сучасною педагогічною технологією - способом організації навчального процесу, який ґрунтується на взаємодії учнів з вчителем під час поетапної діяльності, метою яких є досягнення поставлених цілей, і характеризується опорою на особисті потреби, самостійність, досвід та особливості студентів, а також наявність практичних результатів; У навчанні іноземної мови метод проєктів та його використання враховує специфіку цього навчального предмета і має вплив на організацію проєктної діяльності, тобто зазвичай передбачає групову роботу з акцентом на процес комунікації, додаткову роботу з відбором мовного матеріалу та важливість представлення кінцевих результатів.

Список літератури

1. Гребеннікова О.А. Проектна діяльність як засіб розвитку пізнавальних інтересів. Великий Новгород, 2005. 181с.
2. Заскалета С.Г., МДП Самостійна робота студентів при вивченні іноземної мови як засіб активізації пізнавальної діяльності URL: - Режим доступу: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/11.pdf>
3. Проектний метод в освіті URL: - Режим доступу: method.Vladimir.Rcde.Ru/getblob.Asp?

Вікторія Шульга

Науковий керівник – проф. Єсипенко Н. Г.

Оцінювання на уроках англійської мови

Навчання іноземної мови – спеціально організований процес, у ході якого в результаті взаємодії учителя та учня здійснюється засвоєння і відтворення іншомовного мовленнєвого досвіду відповідно до поставленої мети [2, ст. 29]

Згідно з державним стандартом, метою навчання іноземної мови на базовому курсі є оволодіння учнями фундаментальними основами іншомовного спілкування, виховання та формування характеру особистості.

Оцінювання – це обов'язковий етап уроку, метою якого є порівняння отриманого результату з поставленою метою за заздалегідь встановленими критеріями та формулювання на цій основі відношення до якості виконання діяльності. Система оцінювання повинна вибудовуватися так, щоб учні брали участь в контрольно-оцінювальній діяльності, набували навички та звички до самостійного оцінювання.

Серед найефективніших засобів підвищення рівня навчальних результатів – формувальне оцінювання, розроблене М. А. Пінською, яка одна з перших почала вивчати та впроваджувати технологію такого оцінювання та називає його «Оцінюванням для навчання», яке дозволяє «взяти в свої руки контроль за своїм навчанням» безпосередньо самим учнем [3, с.241].

Формувальне оцінювання, як метод проміжного контролю, дає вчителю можливість отримувати інформацію про те, як іде навчальний процес, своєчасно коригувати його, а також давати можливість учням відстежувати свої досягнення в англійській мові самостійно.

Приєм «Сходи успіху», розроблений Наполеоном Хіллом, слугує гарним прикладом самооцінювання. При підведенні підсумку уроку, учням пропонується оцінити свою роботу, використовуючи так звані сходи успіху та смайлики, визначити сходинку за п'ятибальною шкалою та пояснити обрану оцінку. Використовуючи цю методику, учні оцінюють кожен вид діяльності на уроці і намагаються об'єктивно пояснити свій вибір.

Продуктивною методикою для формувального оцінювання також слугує прийом "BLOB Tree", який передбачає розвиток навичок критичного мислення, високого рівня оцінки, пояснення та

метапізнання в учня. Перед дітьми ставиться завдання оцінити свої знання з граматичного чи лексичного матеріалу на початку уроку, і позначити себе на Blob tree, пояснивши своє рішення. У такий спосіб учні зможуть дійти єдиної думки, що потрібно повторити [1, ст. 168].

Формувальне оцінювання передбачає постійний зворотний зв'язок між вчителем та учнем, завдяки якому останній отримує інформацію про орієнтири свого розвитку у навчанні, разом із вчителем розробляє мету та аналізує результат своєї діяльності на зрозумілому рівні. Вчитель підтримує учнів у процесі навчання з метою подолання труднощів у засвоєнні матеріалу та подальшого прогресу учнів. Завдяки активній участі учнів в процесі оцінювання вони глибше розуміють матеріал і розвивають навички самооцінювання, зростає їх мотивація до навчання англійської мови.

Список літератури

1. Бешлей О., Оришук С. Підвищення мотивації студентів в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич. 2021. Вип.37. том 1. С. 164-170.
2. Бігич О., Бориско Н., Борецька Г. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
3. Shyba A. The influence of the effective factors on the foreign language acquisition. *The XI th International scientific and practical conference «Academic research in multidisciplinary innovation»*. November 30 – December 03, 2020 Amsterdam, Netherlands, p. 241-244.

Концептосфера у сучасній когнітивній лінгвістиці

Загальновідомий факт, що концепт — це один із провідних мисленнєвих елементів у когнітивістиці, який може гуртуватись разом з іншими концептами і формувати певну сукупність. Завдяки цьому було визначено поняття «концептосфера».

Уперше це визначення сформульовано Д. Лихачовим. Він інтерпретував концептосферу як сукупність можливостей, що відкриваються в словниковому запасі як окремого індивіда, так і мови загалом. На додаток до цього, когнітивіст зазначав, що концептосфери можуть сполучатись між собою, тобто у концептосферу суспільства входить концептосфера лікаря, далі концептосфера родини, а також авторська концептосфера.

Надалі, наукові розвідки у цій сфері привели до широкого використання терміна. Як наслідок — його розуміння дещо змінилось. Філологиня О. Селіванова під концептосферою застосовує синонімічний термін «концептуальна система» і трактує її як «систему концептів у свідомості людини, що відтворює у вигляді структурованих й упорядкованих знань уявлення про світ, дійсність і результати внутрішнього рефлексивного досвіду людини» [3, с. 261]. Як ми можемо підмітити, погляд науковиці відрізняється від канонічного підходу Д. Лихачова. О. Селіванова прирівнює сферу з доменом і відносить їх до тематичних полів, тому що вони описують певну предметну область.

Аналогічно до цього, досліджуваний термін також трактують як неупереджено наявну сукупність вербально та паралінгвістично маркованих, включаючи національно позначених мисленнєвих компонентів лінгвокультурології, організованих за схемою ієрархії, цілісності та структурності, або як виняткове ментальне утворення, яке постійно розвивається та скеровує напрям інтерпретації для чіткішого сприйняття її компонентів [2, с. 64-65].

Ми послуговуємося терміном «концептосфера», уточнюючи, що це складне ментально-лінгвальне явище, яке вміщує вербалізовані та невербалізовані концепти, що репрезентують індивідуально- авторське

бачення світу та когнітивно значущі цінності [1, с. 175]. Концептуальною сферою виступає ієрархічна сукупність концептів, яка функціонує у вигляді схем, фреймів, гештальтів та понять, що уособлюють різні характеристики навколишнього світу досліджуваного об'єкта.

Підсумовуючи вищезазначене, ми дійшли висновку, що концептуальна сфера є складним мисленнєво-лінгвальним утворенням, побудованим на засадах ієрархічності та впорядкованості. З плином часу, науковці змінюють своє бачення цього терміна, тому існують різні його трактування. Перспективу подальшого дослідження терміна «концептосфера» визначає зростаючий інтерес до концептуалізованого бачення навколишнього середовища та послідовного структурування наявних знань.

Список літератури

1. Єсипенко Н.Г. Структура й еволюція лінгвокультурного концепту. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки* : науковий журнал. Сер. Філол. науки. Луцьк : Східноєвропейський нац. ун-т. 2015. Вип.4. С. 177-181.
2. Косенко А. В. Вербалізація концепту BEAUTY: функціональний та когнітивно- дискурсивний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / Одеський нац. ун-т. ім. І. Мечникова. Одеса, 2013. 282 с.
3. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.

Анастасія Шуляр

Науковий керівник – доц. Томнюк Л. М.

Дублетність термінів у німецькій та англійській юридичній терміносистемах та шляхи її перекладу

Дублети, поряд з омонімами, синонімами та іншими групами слів, що об'єднуються за певними структурними ознаками, представляють одну з найдавніших і найширших лексико-семантичних категорій. Але якщо більшість із цих категорій давно і міцно зайняли своє місце в ряді загальноприйнятих розділів лексикології і стали об'єктами пильної уваги та всебічних досліджень, то явище дублетності порівняно менш проаналізоване.

Дублетність відрізняється від явища синонімії. О. Мартиняк відзначає, що термін має певну дефініцію, яка співвідноситься з поняттям, та володіє певними його характеристиками [1]. Водночас будь-які термінологічні одиниці, які виражають те саме поняття з трансформацією форми, є його дублетами, а не синонімами.

Дублети можуть виникати в процесі розвитку і формування термінології, коли робиться спроба вводити в мову найбільш відповідний оригінальний чи запозичений термін, а також в результаті появи нових понять у мові.

Явище дублетності характерне переважно для терміносистем германських мов. Проблема перекладу дублетів виникає через те, що англійські та німецькі мовні одиниці не завжди передаються як дублети українською мовою. Це відбувається головним чином тому, що дублети не завжди мають еквіваленти і їм бракує стандартизації, як лексикографічної, так і термінологічної [2].

Що стосується перекладу у сфері юриспруденції, то тут проблема досягнення адекватності при передачі термінів-дублетів відіграє чималу роль. Юридичний переклад має певні особливості у порівнянні з іншими видами перекладу. Перекладачі юридичних текстів повинні працювати зважаючи не лише на специфіку мови перекладу та мови оригіналу, але й на культурні аспекти перекладу. Водночас дуже важливо точно відтворювати особливості правових систем цільової та вихідної мови та зважати на можливість наявності відмінностей у них через сильний соціокультурний та історичний вплив. Ця складність особливо посилюється при роботі з перекладом термінологічних одиниць у юридичному тексті [3].

Можна виокремити три основні підходи до перекладу німецьких та англійських дублетів українською мовою:

1) переклад одним словом є найкращою тактикою у тому випадку, якщо два дублетні терміни максимально ідентичні за семантичним значенням, щоб уникнути тавтології та плеоназму.

2) послівний переклад обох компонентів мовної одиниці дозволяє зберегти та відтворити особливості відтінків значень.

3) описовий переклад дозволяє описово відтворити певне поняття більш характерними для української мови конструкціями.

Отже, дублетність – це відмінне від синонімії мовне явище, яке позначає однакові за значенням лексичні одиниці, які можуть відрізнитись за формою. Дублетність є поширеним явищем юридичної терміносистеми німецької та англійської мов. У сучасній лінгвістиці не виробленого єдиного підходу до перекладу дублетності українською мовою. Перекладачеві варто здійснювати вибір щодо способу перекладу дублетів німецької та англійської терміносистеми в кожному конкретному випадку, зважаючи на необхідність забезпечення адекватності та еквівалентності мовної одиниці мовою перекладу, не перевантажуючи текст цільовою мовою.

Список літератури

1. Мартиняк О. Явище синонімії у термінологічній лексиці. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Проблеми української термінології. 2008. № 620. С. 100–103.
2. Buşila A. The issue of translating legal doublets in notarial acts from English into Romanian. *Lingua legis*. 2017. № 5. P. 123-136.
3. Чернікова Л. Ф. Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Особливості юридичного перекладу. *Культура народів Причорномор'я*. 2014. № 267. С. 180-184.

Максим Щербак

Науковий керівник – асист. Заполовський М. В.

ЛЕКСИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ МАКСА ФРІША «НЕХАЙ МЕНЕ ЗВУТЬ ГАНТЕНБАЙН»

Пропоноване дослідження присвячено розгляду й порівнянню лексико-стилістичних особливостей перекладу роману Макса Фріша «Нехай мене звать Гантенбайн» («Mein Name sei Gantenbein») у виконанні Петра Тарашука.

Його актуальність визначається недостатнім вивченням лексико-стилістичних особливостей у перекладах творів цього письменника. Мета доповіді – виявити лексичні та стилістичні особливості роману М. Фріша в оригіналі та в перекладі вищезгаданого роману.

У рамках дослідження було поставлено такі завдання:

- 1) дослідити особливості написання роману «Нехай мене звать Гантенбайн» та його перекладу;
- 2) проаналізувати особистий стиль автора та перекладача;
- 3) проаналізувати лексичні та стилістичні особливості роману та перекладу;
- 4) порівняти переклад з текстом оригіналу.

Для їхнього виконання використано комплексну методикку дослідження. Одним із основних методів став зіставний (порівняння тексту-перекладу з текстом-оригіналом), наступний метод – дедуктивний (окреслення особливостей твору перекладу лексичних та стилістичних також і семантичних елементів твору), а також описовий метод (висвітлення інформації про особистий стиль автора та перекладача, відомості про твір та його переклади).

Встановлено, що перекладач Петро Тарашук у своїй роботі використовує прийом одомашнення, щоб наблизити читача до тексту культури мови перекладу. Наприклад, перекладач використав такі слова, як «*базікати*», «*плентатись*», «*опалубка*» «*плітки*», «*біганина*». Але, як відомо, це може призвести до втрати частини інформації тексту оригіналу. Тому водночас він послуговується і вишуканою літературною мовою, про що свідчать такі слова і вирази, як «*графиня*», «*лоджія*», «*п'єдестал*», «*услесливо кпили*» та ін. [1].

Окрім цього, помічено, як перекладач надає лексичним засобам додаткової конотаційної забарвленості. Наприклад: «*er war bleich*» [2, с.

5] – «був блідий, як полотно» [1]. Це свідчить про те, що він при описі намагається якомога точніше передати задум автора, тому й використав порівняльну конструкцію, яка відсутня в тексті оригіналу.

У ході дослідження тексту оригіналу та перекладу зауважено, що при написанні роману автор доволі часто порівнює людей та природу, надає неживим речам стани і риси, притаманні живому. Це робиться для того, щоб твір звучав для читача по-новому, нестандартно. Розгляньмо приклад: «*Ich sehe ihr nahes Haar, grün-schwarz-blau wie Hahnenfedern, und ihre Herbstzeitlosenhaut*» [2, с. 22]. З нього можна побачити, як автор зіставляє волосся дівчини з пір'їнами півня.

На основі інших прикладів також з'ясовано, що, перекладаючи художні тексти, потрібно чітко та вміло враховувати естетичну функцію оригіналу задля збереження образів персонажів та природи, брати до уваги стилістичні особливості вихідного тексту.

Використовуючи прийоми одомашнення, розширення та доповнення (зокрема, за допомогою порівнянь і додаткової конотаційної забарвленості), Петро Тарашук, на нашу думку, зумів врахувати в українській мові основні лексичні та стилістичні особливості роману, що ще раз підтверджує його професіоналізм як перекладача і адекватність цього перекладу.

Вважаємо, що порівняльний аналіз перекладацьких стратегій в інших творах М. Фріша може мати певний інтерес для теорії і практики перекладу, що відкриває перспективу для подальших досліджень у цьому руслі.

Список літератури

1. Макс Фріш. Нехай мене звать Гантенбайн / Пер. з нім. П.Тарашука. — Харків: Фоліо, 2010. 284 с.
2. Max Frisch. Mein Name sei Gantenbein Roman Suhrkamp. suhrkamp eBook Berlin 2011. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 1964 280

Ольга Щербакова

Науковий керівник – доц. Лесінська О. М.

Антонімічний переклад як спосіб досягнення адекватності при перекладі твору Гарпер Лі «Убити пересмішника».

Тема антонімічного перекладу як способу досягнення адекватності на базі певного твору актуальна тим, що велика кількість перекладачів під час своєї діяльності стикається з проблемою, коли потрібно під час перекладу тексту змінити форму слова або словосполучення на протилежну (позитивну - на негативну, і навпаки), а зміст одиниці, яку перекладаємо, залишити подібним. Перекладач має використати цей прийом і в той же час зберегти змістову та прагматичну еквівалентність не порушуючи норм. Саме тому так важливо розглядати та досліджувати різні варіації та застосування антонімічного перекладу на практиці [4, с. 291]. Великий внесок в дослідження антонімічного перекладу та його проблем зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Стельмащук З.В., Смоляна А., Карабан В. І., Комісаров В.Н., Латишев Л.К. та ін [2, с. 290]. Мета роботи полягає в аналізі вже відомої інформації про антонімічний переклад, як один із методів перекладу лексичних одиниць, та застосування його під час перекладу уривків з твору Гарпер Лі «Убити пересмішника» і перевірка його на адекватність [5, с.1-273]. Для порівняння антонімічного перекладу з оригіналом тексту взята праця Михайла Харенка [1, с. 1-215]. Антонімічний переклад – це лексико-граматична трансформація, яка здійснює перетворення стверджувальної форми одиниці в заперечну, або навпаки і не викликає істотні зміни змісту та значення. Наприклад: “*Why don't you just knock the front door down?*” (“*To kill a Mockingbird*” by Harper Lee)– “*Може ти просто виб'єш вхідні двері?*” (“*Убити пересмішника*”, Гарпер Лі) [5, с.1-273]. Цю трансформацію представляють трьома видами: 1) негативацією; 2) позитивацією; 3) анулюванням двох наявних в реченні негативних семантичних компонентів [3, с. 303].

Розглянемо приклади антонімічного перекладу уривків твору Михайлом Харенком. Приклад перший: *Jem brushed his hair back to get a better look. “Why don't you come over, Charles Baker Harris?” he said. “Lord, what a name.”- Джем одкинув з лоба волосся, щоб краще було видно хлопця. — Підійди-но сюди, Чарлз Бейкер Гарріс. Ну й ім'я ж у тебе!* [5, с.4] *Заперечна форма присудка у вихідному реченні*

передається наказовим способом у перекладі. Подивимось другий приклад: "*Miss Maudie, this is an old neighborhood, ain't it?*" - — *Міс Моді, наша вулиця дуже стара, правда?* [5, с. 68] Негативна частка у вихідному реченні передається прислівником при перекладі. Третій приклад: "*Jem and me's the only children around here.*" - "*Навкруги, крім нас із Джеймом, і дітей більше немає.*" [5, с. 68] Прикметник *only* у вихідному тексті передається присудком. В усіх випадках можна побачити контекстуальний антонімічний переклад, який відповідає адекватності, не порушує норми та передає зміст.

Отже, використовуючи методи спостереження, порівняння та аналізу досліджено переклад твору "Убити пересмішника", виконаний Михайлом Харенком. Доведено, що переклад адекватний та еквівалентний. Матеріал, який ми проаналізували, дає змогу усвідомити важливість проведення досліджень у галузі антонімічного перекладу для вдосконалення навичок фахівців з перекладу.

Список літератури

1. Гарпер Лі. *Убити пересмішника* : Роман. К.: Молодь, 1975. Переклад: Михайло Харенко. С. 1-215
2. Смоляна А. Компенсація та антонімічний переклад як засоби передачі комунікативної та стилістичної рівнозначності різномовних художніх та нехудожніх текстів. *Лінгвістика*. Випуск 10, К.:290-294с.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Частина II. Вінниця.: Нова книга, 2001. 303с
4. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение : курс лекций. – М.: ЭТС, 2000.192 с .
5. Harper Lee, *TO KILL A MOCKINGBIRD*. NY: Copyright, 1960, renewed 1998. P. 1-273

Валерія Яковлева

Науковий керівник – доц. Соловйова О.В.

Вплив аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні

У 20-х роках ХХІ століття більшість викладачів активно використовує аудіо- та відеоматеріали під час викладання різних дисциплін. Проте варто зазначити, що роль цих інструментів у викладанні іноземних мов недооцінена, а їх вплив на формування компетентності говоріння недостатньо досліджений. З кожним роком інформаційні технології розвиваються дедалі швидше, а взаємодія дітей з контентом різного роду еволюціонує — діти більш схильні споживати відео- та аудіоконтент ніж звичайний текст. Це вкотре зумовлює, що саме аудіо- та відеоматеріали можуть стати ключем в комунікації з дітьми та основним об'єктом їх уваги. Аналіз останніх досліджень і публікацій доводить актуальність теми використання відео- та аудіоматеріалів при вивченні іноземних мов серед вітчизняних науковців (О. Тернопольський, С. Ніколаєва, О. Зубченко, Е. Багіров, С. Равич). Водночас недостатню увагу приділено перевагам застосування таких матеріалів в контексті розвитку компетентності у говорінні. Метою цієї публікації є акцентування на вагомості ролі та незамінності використання аудіо- та відеоматеріалів для розвитку компетентності у говорінні в учнів ЗЗСО.

Відео- та аудіоматеріали надають учням різноманітні можливості спостерігати, імітувати та практикувати мову візуально та на слух, дозволяючи їм налагоджувати кращі зв'язки з мовою та вдосконалювати свої розмовні навички. Використовуючи відео, з'являється можливість виявляти якомога чіткіше невербальні компоненти мови, що також називається мовними паралінгвістичними особливостями [1].

Ці матеріали також відіграють істотну роль у поліпшенні компетентності у говорінні, даючи студентам можливість практикувати власне мовлення. Дивлячись і слухаючи носіїв мови, учні мають можливість отримати краще розуміння мовних правил і умовностей в різних контекстах [3]. Аудитивна й аудіовізуальна наочність ілюструє емоційну забарвленість, виразність усного мовлення. Так надається змога спостерігати за різними способами, якими носії мови вимовляють слова, і практикувати власну вимову в безпечному середовищі.

Крім того, відео- та аудіоматеріали сприяють розвитку говоріння, шляхом надавання учням можливості спілкуватися з носіями мови. Це істотний та важливий інструмент для розвитку кращої плавності мовлення та впевненості. Учні також можуть отримати краще розуміння різних культурних елементів спілкування, таких як мова тіла, жести та зоровий контакт [2].

Виходячи з вищенаведеного, варто підсумувати, що аудіо- та відеоматеріали є незамінним інструментом в процесі розвитку компетентності у говорінні. Слухання та активна робота з відео- та аудіоматеріалами дозволяє студентам познайомитися з різними акцентами, інтонаціями та артикуляцією, усвідомити мову тіла та міміку оратора, що має позитивний вплив на покращення їхніх навичок говоріння. Загалом аудіо- та відеоматеріали надають учням можливість вчитися на реальній мові, а не просто на прикладах підручників, і допомагають їм розвинути навички аудіювання та говоріння. У результаті вони можуть стати більш впевненими та компетентними комунікаторами та ораторами.

Список літератури

1. Dr. Sammir M. Rammal. Using video in EFL Classroom. *Karen's Linguistics Issues*. 2006. URL: usingenglish.com/teachers/articles/video-in-efl-classrooms.html#iv-objectives (last access: 16.02.2023).
2. Rustambekovna A. F., Adambayevna K. I. The effectiveness of applying video materials in communicative language teaching. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. Vol. 8, No. 2. 2020. URL: idpublications.org/wp-content/uploads/2020/02/Full-Paper-THE-EFFECTIVENESS-OF-APPLYING-VIDEO-MATERIALS-IN-COMMUNICATIVE-LANGUAGE-TEACHING.pdf (last access: 16.02.2023).
3. Bates A.W. Teaching in a Digital Age: Third Edition - General. Chapter 8: Pedagogical differences between media. 8.3 Audio. Vancouver, B.C., 2022.

Іван Якубович

Науковий керівник – проф. Кійко С.В.

ПОЛІЛЕКСЕМНІ ТОПОНІМИ НІМЕЧЧИНИ

Полілексемні топоніми Німеччини утворюють численну групу, що вирізняється різноманітністю форм (загалом 1088 топонімів, вписаних зі словника Д. Бергера [1] обсягом понад 9 000 топонімів). Серед топонімів-словосполучень виокремлюємо дві групи: атрибутивні і прийменникові онімічні словосполучення. Варіативність їх компонентів сильно обмежена, а онімічна функція здійсненна тільки при вживанні всієї конструкції. Переважна більшість німецьких топонімів цього типу – вторинні (пізні) найменування, утворені на основі раніше наявних топонімів шляхом додавання диференційних ознак: *Weißes Moor*, *Neuer Kanal*, *Großer See*, *Alte Weser*. Утворення топонімів способом стійких словосполучень прикметника з іменником у німецькій мові набуло особливого поширення при найменуванні гір, річок, озер, територій. Вони рідко трапляються серед ойконімів, де найпродуктивніші словоскладання. Полілексемні топоніми можна вважати стійкими словосполученнями, оскільки вони складаються з поєднання двох або більше слів, які називають єдине поняття. В атрибутивних полілексемних топонімах визначення виражені якісним, відносним або відтопонімічним прикметником, іменником-топонімом у постпозиції, числівником. Аналіз полілексемних топонімів дозволяє виокремити такі моделі: Модель 1: відтопонімічний прикметник + географічний термін: *Schweriner See*, *Kieler Förde*, *Selker Moor*, *Brenzer Kanal*; Модель 2: якісний прикметник + географічний термін: *Großer Graben*, *Kleiner Landgraben*, *Großer Abzugsgraben*, *Schwarzer Bach*. Модель 3: відтопонімічний прикметник + потапонім (назва річки): *Bockeler Au*, *Bayerische Schwarzach*, *Fränkische Saale*, *Freiberger Mulde*, *Zwickauer Mulde*; Модель 4: якісний прикметник + потапонім: *Alte Alster*, *Kleine Ortze*, *Warme Bode*, *Kalte Bode*, *Weißer Elster*, *Roter Main*; Модель 5: відносний прикметник + потапонім: *Westliche Günz*, *Östliche Günz*, *Blinde Trebel*; Модель 6: відносний прикметник + географічний термін: *Holzrener See*, *Steinerne Mühl*, *Ewiges Meer*. Модель 7: якісний прикметник + топонім: *Großer Schierensee*, *Großer Brombachsee*. Модель 8: прикметник етнічного характеру + географічний термін: *Deutsche Bucht*, *Dänische Bucht*. Модель 9: географічний термін + топонім: *Speicher Witznitz*, *Stausee Windischleuba*, *Trinkwasserspeicher*

Frauenau. Модель 10: географічний термін + числівник: *Staustufe 18, Staustufe 19, Staustufe 23*. Атрибутивні трикомпонентні топоніми позначають озера і річки з першим компонентом – якісним прикметником: *Großer Plöner See, Alt Schweriner See, Klein Koriser See*. Зазвичай назви річок є поєднання прикметника *alt* „старий” з відповідною назвою річки: *Alte Oder, Alte Elbe, Alte Weser*. За необхідності розрізнення притоків однієї річки до її назви додається ще один відтопонімічний прикметник, що вказує, біля якого населеного пункту розташована ця притока, пор. *Alte Oder* і *Gustebieser Alte Oder*. Значну роль в утворенні топонімів-словосполучень відіграють прийменники, функція яких полягає в позначенні розташування об’єкта щодо іншого географічного об’єкта, як-от: *Freiberg am Neckar, Frankfurt am Main, Frankfurt an der Oder, Halle an der Saale, Dillingen an der Donau*. Позначення місця у складі прийменникових топонімів може мати при собі визначення, як-от: *Stetten am kalten Markt*. Іноді в назві населеного пункту спостерігаються два прийменники: *Berg bei Neumarkt in der Oberpfalz, Ilbesheim bei Landau in der Pfalz*. Загалом топоніми-словосполучення утворюються не тільки протиставленням визначень, але диференціацією в різних планах, при цьому утворюються відповідні ряди: *Burg Stargard, Burg auf Fehmarn, Groß Burg, Schwarzach bei Nabburg, Taura bei Burgstädt, Zimmern unter der Burg*.

Список літератури

1. Berger D. *Geographische Namen in Deutschland: Herkunft und Bedeutung der Namen von Ländern, Städten, Bergen und Gewässern*. Mannheim: Duden-Verlag, 1999. 320 S.

Військова лексика у медійному дискурсі: особливості функціонування і перекладу в ЗМІ

Актуальність нашого дослідження зумовлена важливістю ролі військової лексики в період війни росії проти України та потребою її використання.

Матеріалом для дослідження стала військова лексика з німецьких та українських ЗМІ, а саме статей, виступів, промов, новин українських та німецьких політичних діячів.

Мета нашої наукової розвідки полягає у вмінні розрізняти військові терміни та лексику, аналізі перекладу цієї лексики в українських та німецьких ЗМІ, виявленні перекладацьких проблем під час цього та спробі укласти власний німецько-український глосарій військової лексики.

Сьогоднішні воєнні події ще раз засвідчують актуальність вивчення фахової лексики з військової галузі. Окрім того, з кожним днем таких термінів та понять з'являється дедалі більше, що пов'язано з постійним розвитком військової науки. Численні назви військової техніки, військових процесів потребують впорядкування та систематизації.

Наприклад, 19 січня 2023 року на сайті Федерального уряду було опубліковано перелік найменувань, що увійшли до нового пакету військової підтримки України, як-от «*20 Raketenwerfer 70 mm auf Pick-up trucks mit Raketen*» [3] – «*20 гранатометів калібру 70 мм на пікапах з ракетами*» [2]; «*15 Bergepanzer 2*» [3] – «*15 броньованих евакуаційних машин*» [2]; «*26 Aufklärungsdrohnen*» [3] – «*26 безпілотників-розвідників*» [2].

Незважаючи на систематизацію та уніфікацію військової лексики, вона все ще має певні національні особливості у кожній мові. Йдеться про реалії, власні назви, жаргонізми, як-от, наприклад, «*на нулі*», «*передок*», «*педали*», «*бавовна*», «*рашисти*», «*орки*» і т.д. [1], що становлять проблему для перекладу та для досягнення його адекватності. І таких слів із кожним днем з'являється чимраз більше.

Онлайн-версія щотижневої німецької газети «*Die Zeit*» присвятила цьому окрему статтю, де автори пояснили значення таких слів, як «*рашизм*» та «*орки*»: «*"Raschisten" – eine Mischung aus "Raschja", wie*

Russland auf Englisch ausgesprochen wird, und Faschist» або ж «...die russischen Soldaten wurden als "Orks" bezeichnet – also als plündernde Banden unmenschlicher Wesen und willige Vollstrecker des Bösen» [4].

Незважаючи на це, у офіційних новинах і статтях така лексика рідко використовується німецькими ЗМІ, на відміну від українських, де схожа лексика стала чимось звичним та прийнятним.

Отже, наше дослідження базується на надзвичайно актуальній темі сьогодення, результати якого можуть використовуватися як і в теорії перекладу, так і на практиці. Нами систематизовано військову лексику й терміни, досліджено її використання у німецькомовних та україномовних ЗМІ. Перспективою подальшого дослідження є аналіз перекладу німецькомовної військової лексики українською мовою.

Список літератури

1. Кремінь Т. Новітні сленгізми-неологізми – мовне віддзеркалення війни. *Укрінформ* - актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3490258-novitni-slengizmineologizmi-movne-viddzerkalenna-vijni.html>.
2. Німеччина передала Україні новий пакет військової допомоги: що в списку. *Новинарня* – новини України, що воює. URL: <https://novynarnia.com/2023/01/05/nimechchyna-peredala-ukrayini-3/>
3. Militärische Unterstützungsleistungen für die Ukraine | Bundesregierung. *Die Bundesregierung*. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/krieg-in-der-ukraine/lieferungen-ukraine-2054514>
4. "Raschisten" und "Orks": Die neue Sprache im Ukraine-Krieg. *Die Zeit*. URL: <https://www.zeit.de/news/2022-04/18/raschisten-und-orks-die-neue-sprache-im-ukraine-krieg>

Ксенія Грузєва

Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Методика опрацювання учнями різножанрових текстів у ЗСШ (лексичний аспект)

Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя. [1]. У роботі проаналізовано класифікацію текстів від мовознавців К. Гаузенблас [2] та О. Селіванової [3], літературознавча типологія художніх родів і жанрів. Зосереджена велика увага на автентичних текстах, які дають змогу посилити пізнавальну діяльність і сприяють вихованню почуттів поваги до культури німецькомовних країн і до власної країни. Для відбору текстів визначено такі критерії: концептний, дидактичний, сензитивний, когнітивний. Доцільно розрізняти три аспекти тексту: інформаційно-змістовний, тематично-термінологічний, стилістичний. Розглянуто комунікативні, некомунікативні, умовно-комунікативні вправи, а також лексичні ігри. Велике значення мають завдання для тестування лексики – заповнити пропуски в реченні самостійно або ж підібрати з запропонованих слів згідно контексту. У цьому можуть допомогти такі програми як Quizlet, Kahoot і Wordwall, особливо у рамках дистанційного навчання. У роботі з текстами розмежовують три етапи: передтекстовий, текстовий та післятекстовий. Важливу роль на уроках німецької мови відіграють тексти з прагматичним змістом. Йдеться про графіки, схеми, різноманітні географічні карти, плани місцевості і подорожей тощо. При роботі з художнім текстом можна застосувати такі вправи, як визначення теми тексту за ілюстраціями, прочитання абзацу і формулювання основної думки одним реченням, розповідь (опис) про почуття і думки героя в конкретний момент, продовження історії від імені другорядного героя, розігрування сцени з тексту; для наукового, де особливістю є робота з термінами варто розглядати вправи для підбору терміну та пояснення, вправи на пошук

антонімів чи синонімів. Також можуть використовуватися презентації як вид самостійної чи групової роботи (*Innere Welt: Außergewöhnliche Zustände des Verstandes / Die Verhaltensmaßregeln im Ausland*). Наближення освітнього процесу до процесу реальної комунікації і вживання вивченої лексики може проходити у діалогах, дискусіях або ж дебатах, де учні розвивають вільне спілкування та долають мовний бар'єр. Окрім цього розглянуто проблему навчання лексичній стороні усного та письмового мовлення. Визначено, що важливо створити ефективні стратегії для збільшення лексичного запасу за допомогою різножанрових текстів та інтегрувати нову лексику в загальний процес навчання мови та використання її в реальних ситуаціях. До прикладу, вправи, які стимулюють студентів до використання нових слів у різних контекстах. Робота з текстами різних жанрів у процесі формування лексичного запасу буде ефективною, якщо використано комплекс вправ, а матеріал підібрано згідно інтересів та віковій категорії учнів.

Список літератури:

1. Державний стандарт початкової освіти // *Початкова освіта*: перша всеукраїнська газета для першого вчителя. 2018. № 10. С. 7-29.
2. Гаузенблас К. О характеристике и классификации речевых произведений. *Новое в зарубежной лингвистике*. Вып. 8 : Лингвистика текста. М.: Прогресс, 1978. С. 57-78.
3. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля, 2008. 712 с.

ЗМІСТ

Антонюк Н. Лексичні особливості електронних текстів новин на сайтах провідних національних ЗМІ Великобританії та США.....	3
Антохій Ю. Поняття дискурсу та його основні характеристики.....	5
Бабюк М. Особливості перекладу абревіатур та скорочень у текстах електронної комунікації.....	7
Бабюк Н. Визначення персонажного мовлення.....	9.
Банар О. Частиномовні характеристики англomовних термінологічних одиниць.....	11
Бевчик Д. Способи трансформації прецедентних феноменів у пресі.....	13
Бернацька А. Застосування інтерактивних методів навчання для формування навичок діалогічного мовлення учнів середніх класів при вивченні німецької мови у школі.....	15
Берча І. Лексичні стилістичні особливості твітів Ріші Сунака на тему POLITICS.....	17
Біла Л. Антропонімний компонент фразеологічних одиниць як індикатор лінгвокультурологічної інформації.....	19
Бічер А. Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові.....	21
Боднарук А. Англomовні фразеологізми біблійного походження та способи їх перекладу українською мовою.....	23
Бойко Н. Використання електронної інтерактивної дошки при навчанні усному іншомовному мовленню.....	25
Боровська Х. Синтаксичний спосіб термінотворення.....	27
Борщ М. Мовні кліше англійських та українських патентних текстів: порівняльний аспект.....	29
Будзінська Х. Реалізація контекстуального значення означеного артикля (на матеріалі заголовків.....	31
Буковой Т. Підходи до визначення структури концепту у сучасному мовознавстві.....	33
Булковська Д. Евфемізми в сучасному англomовному публіцистичному дискурсі: лексичний аспект на матеріалі сучасних британських газет.....	35
Буряк Х. Психолого-педагогічні передумови ефективного формування англomовного діалогічного мовлення учнів середньої школи.....	37
Василенко Н. Фразеологічні одиниці як засіб атракції англomовного газетного заголовка та особливості їх перекладу.....	39
Васкан Н. Типи пейзажних описів у художньому тексті.....	41
Вишиванюк Т. Лексико-семантичні особливості промов Джо Байдена 2021-2022 рр.....	43
Вишкурцева А. Лексичні особливості американського б'юті-блогу.....	45
Вищук Д. Медіаресурси з німецької мови для ЗЗ.....	47

Гавронська Л. Структурно-синтаксичні особливості договору як юридичного тексту.....	49
Гарасим'юк Р. До проблеми походження та визначення терміна hermeneutics	51
Гемблюк О. Лінгвокультурологічний підхід у вивченні мови.....	53
Георгіца Н. Формування мовленнєвої компетенції у дітей з мовленнєвою дисфункцією.....	55
Герштун А. Актуальні аспекти жанру трилер	57
Гнатюк К. Метафора та її роль у термінотворен.....	59
Годенчук Л. Особливості перекладу рекламних текстів.....	61
Голбан М. Особливості вживання прикметникової лексики в рекламних текстах.....	63
Голомисова К. Прагматика та особливості відтворення англомовних клікбейт-заголовків.....	65
Даниляк А. Роль малих літературних форм у формуванні соціолінгвістичної компетентності учнів середньої школи.....	67
Демчук Л. Поняття наочність у сучасній методиці.....	69
Дзера Т. Актуальні проблеми перекладу англомовних політичних промов.....	71
Дирик А. До проблеми визначення поняття „запозичення”.....	73
Дідик Л. Трансформаційний підхід у перекладі.....	75
Доготар А. Засоби впливу та переконання в політичній промові.....	77
Доманчук Д. Формування комунікативної компетентності учнів середньої школи засобами ІКТ.....	79
Дрозд М. Термінологічні vs. нетермінологічні одиниці.....	81
Друк К. Жанрова своєрідність і особливості перекладу англомовних наукових текстів.....	83
Дудченко Ю. Особливості перекладацьких трансформацій в текстах офіційно-ділового стилю.....	85
Єдинак Л. Лінгвістичні особливості англомовних рекламних текстів.....	87
Єлинюк Д. Формування граматичних навичок за допомогою інформаційних технологій процесі викладання англійської мови в середніх класах.....	89
Заика К. Особливості перекладу німецьких характернів у текстах художнього стилю	91
Зайдел І. Концепт CONFLICT в сучасному англомовному мас – медіа дискурсі.....	93
Запісяк Б. Персональне мовлення як предмет дослідження сучасної лінгвістики	95
Захотій Є. Розвиток компетентності у читанні: стратегії читання.....	97

Зеленчук А. Особливості перекладу англомовних лексем молодіжного сленгу українською мовою.....	99
Іванцен Л. Сучасний підручник з німецької мови як жанр.....	101
Іванчак Б. Редукція як один із семантичних способів дефразеологізації фразеологізмів французької мови.....	103
Ільчук Е. Категорія евіденційності у німецькій мові.....	105
Ілаш В. Імплицитний зміст політичних промов Джозефа Байден.....	107
Карп К. Формування англомовної граматичної компетенції учнів старших класів засобами прикладних програм.....	109
Карузо Д.-А. Сучасний англомовний сленг: шляхи творення.....	111
Клим О. Формування англомовної компетентності в аудіюванні учнів старших класів середньої школи за допомогою автентичних відео-матеріалів TED-talks.....	113
Клянчина О. Анкетування учнів середньої школи, як засіб покращення плану уроку.....	115
Кобель А. Мовне портфоліо як технологія формувального оцінювання.....	117
Коваленко А. Прийменники причини і наслідку сучасної німецької мови (семантика, сполучуваність, функціонування).....	119
Коваленко В. Французько-український переклад текстів з тактичної медицини.....	121
Кожухар О. Зростання ролі усного та письмового перекладу на тлі історичного розвитку дипломатії мови.....	123
Козлан О. Формування лексичної компетентності учнів середньої школи в умовах дистанційного навчання.....	125
Козубовська М. Віртуальні імена у віртуальному спілкуванні.....	127
Козьменко А. Неологізми сфери шоу-бізнесу та способи їх передачі українською мовою (на матеріалах англомовних ЗМІ).....	129
Корсей С. Нетрадиційні форми організації навчання англійської мови як засіб підвищення мотивації учнів середньої школи.....	131
Косінова О. Творчість французьких поетів ХІХ століття на тлі настанов «батьків» символізму.....	133
Космірак Н. Методи контролю рівня сформованості англомовної лексичної компетентності учнів молодших класів.....	135
Косован В. Значення ІКТ у розвитку лексичної компетентності здобувачів освіти.....	137
Костинюк С. Ключові поняття медіатизації.....	139
Костинян Є. Історія виникнення предметно-мовного інтегрованого навчання CLIL.....	141

Кошевий Д. Поліфункціональність термінів.....	143
Кошельник Б. Стереотипна вербалізація жіночих образів у серіалах: лексичний аналіз скрипта серіалу «Why Women Kill».....	145
Край Х. Англomовна воєнна лексика: лінгвальні та перекладацькі аспекти.....	147
Кривак А. Онімна лексика як засіб творення образів у художньому тексті.....	149
Крупенна М.-К.. Граматична структура фразеологізмів у серіалі.....	151
Ксеншкевич В. Лексичні особливості англійсько-українського перекладу медичних термінів (на матеріалі оригіналу і перекладу роману А. Гаванді „Бути смертним”)s.....	153
Кузьмова О. Особливості використання гіперболи у промовах Джо Байдена про війну в Україні.....	155
Кумечко С. Неоднозначність тлумачення термінології.....	157
Кусік А. Комунікативно-прагматичний аспект функціонування англomовної воєнної лексики та особливості її перекладу на українську мову (на матеріалі газетних статей).....	159
Куц А. Лінгвокультурні особливості перекладу рекламного тексту.....	161
Кучмінська О. Функції юридичної термінології в сучасній англійській мові.....	163
Кушмелюк Х. Функціональні особливості англійських прислів'їв та приказок.....	165
Лазурка А. Диференціація як загальнодидактичний принцип навчання іноземної мови у ЗЗСО.....	167
Лінчевська О. Лінгвокогнітивне підґрунтя сучасної англomовної блогосфери.....	169
Лукань А. Особливості перекладу суспільно-політичних реалій.....	171
Лутанюк О. Абревіація у сучасній німецькомовній віртуальній комунікації.....	173
Маковійчук С. Особливості перекладацьких трансформацій у науково-технічних текстах.....	175
Марчук Т. Структурно-семантичні особливості іменникового словосполучення на матеріалі політичних промов.....	177
Мацоцький В. Пасивні та каузативні конструкції в англійських науково-технічних текстах.....	179
Мацьопа О. Поняття і складові комунікації як ключового компоненту у формуванні комунікативної компетентності.....	181

Медіна О. Проблеми дистанційного навчання очима студентів Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича.....	183
Мізунська П. Стратегії і технології використання статистичних даних у навчанні іноземної мови	185
Москалюк М. Переклад інтертекстуальної метафори у газетно-публіцистичному дискурсі.....	187
Москаль Д. Англійськомовна політична полеміка: її зміст, організація та функція.....	189
Мостолок Ю. Особливості перекладу сучасних англійських назв газет, журналів, інформаційних агентств тощо.....	191
Мулик А. Особливості перекладу Петра Рихла творів буковинських письменників-білінгвів.....	193
Нестеряк О. Особливості контролю англійської лексики учнів старших класів.....	195
Никифориук П. Технологія CLIL як запорука зміцнення міждисциплінарних зв'язків у ЗЗСО.....	197
Николин О. Вживання ідіом в англійських медійних текстах.....	199
Німіджан М.-О. Гумор та гра слів як предмет перекладу : можливості та обмеження.....	201
Овачук Л. Аналіз лексичних особливостей англійської та української мов у сфері інформаційних технологій.....	203
Онеску С. Особливості перекладу англійських паремій у художньому творі.....	205
Опасць І. Використання еквівалентів при відтворенні релігійної лексики з французької мови на українську	207
Орлінська М. До питань стратегій використання гумору в сучасній англійській мові.....	209
Осадець І. Методика навчання граматичної сторони мовлення засобом вікі-технології.....	211
Осадчук А. Місце ідіом у фразеологічній системі мови	213
Остафійчук Г. Особливості перекладу англійських прислів'їв та приказок.....	215
Павчук М. Фразеологічні одиниці в англійських медійних текстах.....	217
Паладян Ю. Особливості публіцистичного дискурсу.....	219
Панчук Ю. Використання інтерактивних технологій у навчанні англійської мови у старших класах.....	221

Пасовиста Д. Переклад фразеологічних та ідіоматичних виразів.....	223
Паун В. Комунікативна компетенція як невід’ємна складова освітнього процесу.....	225
Петрук В. Особливості вербалізації концепту «FEAR» у творчості Г. Ф. Лавкрафта	227
Піковська Ю. Онлайн-ресурс як сучасний засіб навчання іноземної мови.....	229
Піч В. Поняття евфемізм, евфемія, евфемізація.....	231
Пласкунова С. Неологізми в сучасній німецькомовній пресі.....	233
Побігун Д. Англійські абрєвіатури та скорочення у віртуальному просторі.....	235
Поліщук І. Особливості походження та перекладу англомовної анатомічної термінології (у галузі урології).....	237
Попович Є. Методичні прийоми роботи з казкою на уроках німецької мови як засіб формування мовленнєвої компетентності.....	239
Постєвка А. Зміст навчання медіації студентів мовних спеціальностей в процесі навчання французької мови і культури.....	241
Рихло В. Фоносемантичні особливості феміністичних текстів сучасної німецької прози.....	243
Рудько Х. Асоціація як підґрунтя творення фразеологізмів французької мови.....	245
Рус Ю. Переклад французьких історичних реалій українською мовою (на матеріалі роману В. Гюґо «Знедолені»).....	247
Рушак А. Структура термінів ресторанної справи в англомовному дискурсі.....	249
Садовник О. Проблеми перекладу газетних заголовків з англійської мови на українську	251
Семенко К. Про термінологічну антонімію.....	253
Сєнів А. Функціональні особливості слєнгу в сучасній мові.....	255
Сєредюк І. Формування soft skills в учнів середньої школи на уроках французької мови.....	257
Скрєпський А. Види та типи інноваційних педагогічних технологій у навчанні іноземної мови у ЗЗСО.....	259
Слободян А. Особливості перекладу прецедентних феноменів культури (англійська, українська мови).....	261
Сова Ю. Англомовна неолєксика сфєри COVID -19	263
Созанський Й. Семасіологічний аспект дослідження термінів.....	265
Старчук О. Мотивованість терміна.....	267
Сташєску Л.-А. Специфіка колокацій: від трактування терміну до особливостей їхньої класифікації (на матеріалі французьких колокацій).....	269
Султанбекова І. Види інтерактивних технологій у навчанні французької мови учнів в ЗЗСО.....	271

Тетеля Д. Компетентісно орієнтовані завдання у навчанні іноземних мов учнів базової середньої школи.....	273
Тиводар Д. Лексичний та перекладацький аспекти англійських юридичних текстів.....	275
Тимчишин С. «Франгле» як явище мовної міжкультурної комунікації».....	277
Тирша А. Залучення технологій дистанційного навчання для контролю та оцінювання знань здобувачів вищої освіти на заняттях з французької мови.....	279
Ткачук Х. Особливості формування граматичної компетентності.....	281
Томашук М. Вплив інтернаціоналізмів та «хибних друзів перекладача» на перекладацьку адекватність та еквівалентність при перекладі англійських науково-технічних текстів українською.....	283
Томашук Х. Політична промова як перекладознавча проблема.....	285
Тураш І. Засоби творення комічного у сучасному англійському дискурсі.....	287
Турчанинов Р. Розвиток лексичної компетентності в англійській мові учнів початкової школи через тренування з боксу.....	289
Угринюк Н. Мовні засоби вираження магічного компоненту у англійських текстах жанру фентезі.....	291
Урсакі І. Особливості перекладу музично-поетичного тексту.....	293
Ушпалевич М. Теоретичне підґрунтя розвитку креативного і критичного мислення на уроках англійської мови.....	295
Федоркова С. Стилійстичні особливості перекладу рекламних слоганів.....	297
Федорюк М. Лексичні засоби вираження концепту «війна в Україні» в сучасній англійській пресі.....	299
Федосова-Саковець О. Концепт «мода» в ідіоматичній лексиці англійської мови.....	301
Ференц У. Ефективність методів і прийомів при формуванні граматичних навичок на уроках німецької мови у дітей молодшого шкільного віку.....	303
Франчук Б. Особливості відтворення англійських абревіатур та скорочень українською мовою за допомогою перекладацьких трансформацій.....	305
Фуркал В. Формування англійської компетентності у аудіюванні студентів першого курсу засобами автентичних аудіо та відео матеріалів.....	307
Хмель Ю. Організація навчання у різнорівневих групах на уроках англійської мови.....	309

Хомич Д. Реклама мед.ичних засобів в англомовному публіцистичному дискурсі.....	311
Хоміцька М. Способи перекладу інфінітивних комплексів.....	313
Царик Б. Особливості німецької мови в Австрії.....	315
Цвеленюк І. Евфемізми в англійських ЗМІ та їх переклад українською мовою.....	317
Цуркан М. Вербальні засоби впливу в англомовних медійних текстах.....	319
Черленяк А Британські культурні маркери у сучасних газетних текстах (на матеріалі британських онлайн видань).....	321
Черниш В. Функціонально-семантичні характеристики англо-американських запозичень у молодіжному сленгу сучасної української мови.....	323
Черній А. Лінгвістичні особливості науково-технічного перекладу.....	325
Чолан А. Лексико-граматичне значення та функції англійського інфінітива та його переклад на українську мову.....	327
Чуревич С. Англомовні скорочення у соціальних мережах: функціональний семантичний аспекти.....	329
Швед В. Лексичні та синтаксичні особливості інтернет сленгу в американських та британських інтернет виданнях.....	331
Швець М. До питання встановлення лінгвальних засобів вербалізації концепту.....	333
Шеколенко А. Розвиток лексичної компетентності за допомогою методу проєктів.....	335
Шенкарюк В. Особливості перекладу алюзії як засобу вираження авторської інтенції в англомовному газетному заголовку.....	337
Шикеринець Ж. Динаміка системи сильних дієслів у німецькій мові.....	339
Шородок В. Мовні засоби вираження, зображення та розвитку магії в англомовних жанрах фентезі (на основі роману Патріка Ротфусса «Ім'я вітру»).....	341
Шотрона М. Використання методу проєктів у процесі вивчення французької мови і літератури.....	343
Шульга В. Оцінювання на уроках англійської мови.....	345
Шульженко К. Концептосфера у сучасній когнітивній лінгвістиці.....	347
Шуляр А. Дублетність термінів у німецькій та англійській юридичній терміносистемі та шляхи її перекладу.....	349

Щербак М. Лексичні та стилістичні характеристики перекладу роману Макса Фріша «Нехай мене звать Гантенбайн».....	351
Щербакова О. Антонімічний переклад як спосіб досягнення адекватності при перекладі твору Гарпер Лі «Убити пересмішника».....	353
Яковлева В. Вплив аудіо- та відеоматеріалів на розвиток компетентності у говорінні.....	355
Якубович І. Полілексемні топоніми Німеччини.....	357
Яремчук Н. Військова лексика у медійному дискурсі: особливості функціонування і перекладу в ЗМІ.....	359
Грузева К. Методика опрацювання учнями різножанрових текстів у ЗСШ (лексичний аспект).....	361